

KALLELSE

Nämnd Kommunstyrelsens arbetsutskott

Datum och tid 2016-09-06 Kl. 08:00

Plats SR Ormön, kommunkontoret, Östhammar

Besök Nr **ÄRENDELISTA**

Föredragande

08:00 1 Information

KSAU

08:15 2 Överläggning, plan- och markfrågor

Tomas Bendiksen
Charlotte Köhler
Jonas Svensson
Annika Bexelius

3 Detaljplan Öregrunds Hamn

Gunilla Delwall
Inger Abrahamsson
Charlotte Köhler m.fl.

4 Detaljplan för del av fastigheten Tuskö 10:1, antagande

5 Detaljplan för småindustri- och handelsområde i Foghammar, Alunda, fastigheterna Foghammar 29:9 m.fl., antagande

6 Ändring genom tillägg till detaljplan för Forsmarksverket och SFR gällande fastigheterna Forsmark 6:8, 6:5 och 3:32, antagande

7 Ändringar i bygg- och miljönämndens reglemente

8 Fastigheten Gammelbyn 76:2, värdeutlåtande

Annika Bexelius

9 Fastigheten Marma 1:9, förvärv

Annika Bexelius

10 Fastigheten Östhammar 5:53, förvärv

Annika Bexelius

11 Utökad investeringsbudget Storbrunn

Annika Bexelius

09:45 12 Information om översiktsplanarbetet

Marie Berggren

13 Utvecklingsgrupperna, ansökan om medel för utvecklingsprojekt

Ida Eklöf
Marie Berggren

	14	Finansiering av demokratiappen SpeakApp	Malin Ohlsson Marie Berggren
	15	Samråd om nästa regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050	Marie Berggren
	16	SKB:s ansökan, utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. Forsmark	Marie Berggren
	17	Remiss, Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)	Marie Berggren
	18	Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2017	Marie Berggren
	19	Lokala föreningars bidrag från kommunen i arbetet med ett slutförvar för använt kärnbränsle, förändringar av bidragsregler, diskussion	Marie Berggren
	20	Samrådsyttrande rörande hamnverksamhet i Forsmark	Marie Berggren
11:15	21	Delårsbokslut	Fredrik Borgelin Linn Sunnelid
	22	Mål och budget 2017, information	Linn Sunnelid Gilbert Klerks Gunilla Jansson
	23	Ombudgetering 2016	Peter Nyberg
11:50	24	Remiss, revidering förbundsordning Samordningsförbundet Uppsala län	Helene Ulman Lilja
	25	Skrivelse angående service i Alunda	
	26	Partistöd, beslut om utbetalning till de politiska partierna i kommunfullmäktige	Inger Modig Lind

Sekreterare Kersti Ingemarsson

Ordförande Jacob Spangenberg (C)

1

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Information

Kommunstyrelsens arbetsutskott informerar.

Arbetsutskottets beslut

2

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Överläggning med kommunledningen

Bygg- och miljönämndens ordförande, bygg- och miljöchef, tekniska utskottets ordförande samt teknisk chef inbjuds till arbetsutskottet för informationsutbyte och diskussion angående aktuella frågor.

Arbetsutskottets beslut

3

Dnr KS-2014-424 Dpl 313
Dnr BMN-2012-2047Detaljplan för del av Öregrund1:2 m fl, "Öregrunds hamn"**Handling A**¹⁻⁵

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott, bygg- och miljöchef samt berörda tjänstemän inbjuds till arbetsutskottet för att lyfta pågående detaljplan för Öregrunds hamn med kommunledningen.

Arbetsutskottets beslut

4 Dnr KS-2013-299 Dpl 313
Dnr SBN-2012-2427

Detaljplan för del av fastigheten Tuskö 10:1, antagande

Handling B

Antagandehandling för detaljplanen, upprättad den 21 april 2013, reviderad 29 juni 2016 samt godkänd av bygg- och miljönämnden 2016-08-24 föreligger.

Syftet med planen är att möjliggöra ett antal nya fastigheter för bostadsändamål med tillhörande lokalgata, tekniska anläggningar samt båtplatser inom Tusköområdet.

Arbetsutskottets förslag

5 Dnr KS-2015-621 Dpl 313
Dnr SBN-2014-383

Detaljplan för småindustri- och handelsområde i Foghammar, Alunda, fastigheterna Foghammar 29:9 m.fl., antagande

Handling C

Antagandehandling för detaljplanen, upprättad den 21 mars 2016, reviderad 30 maj 2016 samt godkänd av bygg- och miljönämnden 2016-08-24 föreligger.

Syftet med denna detaljplan är att utöka den mark som får bebyggas inom ett kvarter för småindustri i Foghammarsområdet i Alunda samt även öka byggnadskvarterets storlek. Dessutom införs en bestämmelse om att även handel och kontor är tillåten.

Arbetsutskottets förslag

6

Dnr KS-2013-340
Dnr SBN-2011-572

Dpl 313

Ändring genom tillägg till detaljplan för Forsmarksverket och SFR gällande fastigheterna Forsmark 6:8, 6:5 och 3:32

Handling D

Antagandehandling upprättad 2013-08-14, reviderad 2016-07-01 samt godkänd av bygg- och miljönämnden 2016-08-24 föreligger.

Syftet med detta tillägg till planbeskrivning och genomförandebeskrivning är att i ord beskriva planändringens syfte och huvuddrag samt planändringens genomförandefrågor.

Arbetsutskottets förslag

7	Dnr KS-2016-656	Dpl 003
	Dnr BMN-2016-1423	Dpl 003

Ändring i bygg- och miljönämndens reglemente, antagande

Handling E

Med anledning av lagändringar 1 januari 2015 för ”En enklare planprocess” har bygg och miljönämnden 2016-08-24, § 102 beslutat om att uppdatera reglementet enligt föreliggande förslag.

Arbetsutskottets förslag

8

Dnr KS-2016-648

Dpl 260

Värdeutlåtande avseende fastigheten Gammelbyn 76:2, Östhammars kommun

Handling F ¹⁻²

Vårdfastighet, äldreboende på fastigheten Gammelbyn 76:2, Edsvägen 16, Östhammar har värderats. Syftet är att bedöma värderingsobjektets marknadsvärde och att utgöra underlag för interna bedömningar.

Värdeutlåtande daterat 2016-06-27 föreligger.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

9

Dnr KS-2016-653

Dpl 215

Fastigheten Marma 1:9, förvärv

Handling G

Östhammars kommun avser att förvärva fastigheten Marma 1:9 av IOGT-NTO för en överenskommen köpeskilling av 600 000 kronor.

Förslag på köpeavtal föreligger.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

10

Dnr KS-2016-660

Dpl 215

Fastigheten Östhammar 5:53, förvärv**Handling H**

För att underlätta exploatering och utbyggnad av Sandika 6:2 föreslås att fastigheten Östhammar 5:53 förvärvas för en överenskommen köpeskilling av 1 307 660 kronor.

Förslag till beslut

Fastigheten Östhammar 5:53 förvärvas för en överenskommen köpeskilling av 1 307 660 kronor, i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Arbetsutskottets förslag

11

Dnr KS-2016-

Dpl

Utökad investeringsbudget Storbrunn

Ett förslag till nybyggnation av ett nytt huvudbibliotek- och kulturhus vid Storbrunn har tagits fram. Förslaget är väl förankrat i kultur- och fritidsförvaltningen och i de referensgrupper som deltagit i arbetet med att utformningen.

En upphandling enligt LOU av entreprenör för byggande har genomförts men då samtliga inkomna anbud översteg den budget som avsatts för projektet har upphandlingen avbrutits.

Tekniska förvaltningen avser att tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen att se över projektet i syfte att minska kostnaderna utan att ge avkall på kvalitet och innehåll. Investeringsbudgeten för projektet kommer trots detta att behöva utökas.

Det föreslås att investeringsbudgeten för Storbrunn – nytt kulturhus och mötesplats utökas med XX Mkr under 2017 samt att kompensation för ökade kapitalkostnader från 2018 beaktas i kommande budgetarbete. ^(xx) redovisas på sammanträdet)

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

12

Dpl KS-2015-48

Dpl 904

Information om översiktsplanearbetet

Chef för strategienheten Marie Berggren inbjuds till arbetsutskottet för en lägesbeskrivning av ÖP arbetet.

Arbetsutskottets beslut

13

Dnr KS-2016-573

Dpl 993

Utvecklingsgrupperna, ansökan om medel för utvecklingsprojekt

Handling I ¹⁻³

Hargshamns utvecklingsgrupp, Gräsö Skärgårdsråd samt Norrskedika utvecklingsgrupp har ansökt om medel till utvecklingsprojekt.
Beslut för respektive utvecklingsgrupp föreligger.

Utredare Ida Eklöf föredrar ärendet. Chef för strategienheten Marie Berggren medverkar.

Arbetsutskottets förslag

14

Dnr KS-2016-642

Dpl 005

Finansiering av demokratiappen SpeakApp

Handling J

Syftet med en demokratiapp för unga är att öka ungas inflytande och delaktighet i kommunen vid sidan av ungdomsråd och medborgardialoger. En app tillgängliggör politiken för en ny målgrupp. Att vara testkommun ger oss mervärden i form av utbyte kring frågan med andra kommuner, deltagande i ett nätverk kring frågan och därför får vi mer kunskap till vår organisation.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom idén med en app för att ge unga ett nytt sätt att få känna delaktighet i den lokala politiken. Kommunstyrelsen medfinansierar satsningen på en demokratiapp för unga.

Ungdomssamordnare Malin Ohlsson föredrar ärendet. Chef för strategienheten Marie Berggren medverkar.

Arbetsutskottets förslag

15

Dnr KS-2016-336

Dpl 900

Remiss, samråd om nästa regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen,
RUFS 2050, yttrande

TRN 2016-0047

Handling K

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen är regionens gemensamma kontakt och pekar ut riktningen för vår region. Utvecklingsplanen ligger till grund för såväl den fysiska planeringen som tillväxtarbetet i regionen.

Stockholms läns landsting ansvarar för arbetet med att ta fram nästa regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050.

Samrådsförslag föreligger. Remissvar ska vara Stockholms läns landsting tillhanda senast den 30 september 2016.

Information och fördjupat underlag finns på www.rufs.se.

Strategienhetens yttrande daterat 2016-08-31 föreligger.

Arbetsutskottets förslag

16

Dnr KS-2015-004

Dpl 531

Svensk Kärnbränslehantering AB angående utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, begäran om förlängd remisstid

M 7062-14**Handling L**

Komplettering av ansökan har inkommit till mark- och miljödomstolen som an- håller om besked huruvida ansökningshandlingarna behöver kompletteras ytter- ligare av sökanden i något avseende innan kungörelse utfärdas. Eventuella ytter- ligare kompletteringar bör inges till domstolen senast 2016-09-30.

Strategienhetens skrivelse daterad 2016-08-30 föreligger.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun begär förlängd remisstid för komplet- teringsrundan från mark- och miljödomstolen till 2016-10-19.

Chef för strategienheten Marie Berggren

Arbetsutskottets förslag

17

Dnr KS-2016-596

Dpl 900

Remiss, regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48), yttrande
Fi2016/02568/K

Handling M

Indelningskommittén har i dag överlämnat sitt delbetänkande till regeringen. Kommittén har haft i uppdrag att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Syftet är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar. I uppdraget ingår även att föreslå en enhetlig beteckning för kommuner på regional nivå och hur landsting ska tilldelas det regionala utvecklingsansvaret.

Enligt uppdraget ska kommittén lämna förslag på en ny indelning som kan träda i kraft den 1 januari 2023. Om kommittén finner att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska kommittén lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016.

I detta delbetänkande lämnas sådana förslag som, för landstingens del, kan träda i kraft den 1 januari 2019.

Finansdepartementet har remitterat ärendet till Östhammars kommun. Remissvar ska ha kommit in till Finansdepartementet senast 6 oktober 2016.

Arbetsutskottets förslag

18

Dnr KS-2016-658

Dpl 042

Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2017

Handling N

Enligt 31 § förordningen (2008:17) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet ska ansökan om medel ur kärnavfallsfonden inkomma till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) senast tre månader före den period som ansökan avser. Det innebär för Östhammars kommun att ansökan ska vara inlämnad till SSM senast 30 september 2016.

Slutförvarsorganisationen har haft planeringsdagar 25 augusti för att lägga ramar och planera sitt arbete med slutförvar för använt kärnbränsle, slutförvar för låg- och medelaktivt avfall (SFR) samt FUD 2016.

Strategienhetens skrivelse daterad 2016-08-31 föreligger. Ekonomisk redovisning saknas i avvaktan på ansökningar från föreningar.

Förslag till beslut

- Planerad verksamhet för 2017 för kommunens arbete med slutförvar godkänns.
- Östhammars kommun ansöker om totalt **XXX (beror på föreningarnas önskemål också) Skr** ur kärnavfallsfonden för 2017 års verksamhet avseende granskning och information om slutförvar i Östhammars kommun.

Chef för strategienheten Marie Berggren föredrar ärendet och informerar från slutförvarsorganisationens planeringsdag.

Arbetsutskottets förslag

19

Dnr KS-2016-659

Dpl 003

Lokala föreningars bidrag från kommunen i arbete med ett slutförvar för använt kärnbränsle, förändring av bidragsregler

Handling O¹⁻²

I Östhammars kommun har det funnits möjlighet för lokala ideella föreningar som vill engagera sig i frågan om slutförvar för använt kärnbränsle att söka ett ekonomiskt bidrag på motsvarande sätt som på nationell nivå. Bidrag har beviljats via kommunen egna bidrag som söks hos kärnavfallsfonden.

Bidraget för de nationella föreningarna är begränsat i tid till ett år efter att ansökan om tillstånd enligt miljöbalken och kärntekniklagen för ett sammanhållet system för hantering och slutförvar för använt kärnbränsle har inlämnats till mark- och miljödomstolen (MMD) respektive strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Med anledning av detta har nationella föreningar via skrivelse begärt en förändring i lagstiftningen som medger ett förlängt engagemang i frågan. Skrivelsen innebär såväl förslag på förlängd tid för att kunna söka bidrag, utvidgade möjligheter att söka bidrag även för annat radioaktivt avfall, ökade anslag samt begränsningar av organisationer som ska medges rätt till bidrag.

SSM har i skrivelse 2014-10-30 till regeringen, miljödepartementet, tillstyrkt förändringar som gäller att föreningar kan söka stöd för fortsatt arbete gällande ansökan om ett sammanhängande system för hantering och slutförvar för använt kärnbränsle även under prövningen.

SSM har bl.a. tillstyrkt medverkan fram till regerings beslut i tillåtlighetsfrågan.

SSM anser vidare att det är rimligt att fortsatt stöd ges till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om lokalisering och prövning av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle. Dels mot bakgrund av att komplexiteten i frågan om hanteringen och slutförvaret av det använda kärnbränslet ställer mycket höga krav på en allsidig belysning av frågan, dels att ett fortsatt stöd till ideella föreningar innebär en värdefull förankring hos intressenter och insyn i prövningsprocessen. Även syftet med finansieringssystemet, att risken för att staten ska tvingas stå för sådana kostnader som omfattas av tillståndshavarnas betalningsansvar minimeras, främjas av en allsidig granskning.

Förändringen inte okontroversiell, då det kan bli prejudicerande även för andra prövningar med intresseorganisationer som sakägare.

Dock behöver Östhammars kommun ta ställning till fortsatt medverkan från lokala intresseföreningar under en övergångsperiod fram till dess att regeringen fattat beslut i frågan, då kommunen har tagit stöd i den nationella lagstiftningen för sina egna bidragsregler.

Strategienhetens skrivelse daterad 2016-08-31 föreligger.

Förslag till beslut

Östhammars kommun fortsätter att ge lokala ideella organisationer möjlighet att söka bidrag för sitt arbete att följa och formulera yttranden som gäller ett sammanhängande system för hantering och slutförvar för använt kärnbränsle.

Bidragsreglerna är oförändrade sedan tidigare med den skillnaden att de är övergångsregler fram till dess att regeringen fattat beslut i frågan. Då kommer åter frågan att aktualiseras i kommunen.

Bidragsreglerna ger föreningarna möjlighet att fortsätta sitt engagemang även under prövningen och som längst fram till och med regeringens beslut gällande tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt kärntekniklagen för ett sammanhållet system för hantering och slutförvar för använt kärnbränsle.

Bidragsreglerna återfinns som bilaga 1 till detta beslut.

Chef för strategienheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

20

Dnr KS-2011-111

Dpl 531

Samrådsyttrande rörande hamnverksamhet i Forsmark

Handling P¹⁻²

Samrådshandling föreligger.

Strategienhetens yttrande daterat 2016-08-25 över Svensk Kärnbränslehantering AB:s samråd om bedrivande av hamnverksamhet i Forsmarks hamn i Östhammars kommun föreligger.

Chef för strategienheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

21

Dnr KS-2016-81

Dpl 042

Delårsbokslut, Östhammars kommun

Handling Q

Ekonom Fredrik Borgelin föredrar ärendet. Administrativ chef Linn Sunnelid medverkar.

Arbetsutskottets förslag

22

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Mål och Budget 2017, information

Handling R

Budgethandlingar föreligger.

Ekonom Gunilla Jansson föredrar ärendet. Administrativ chef Linn Sunnelid medverkar.

Skatte- och bidragsprognos, 2016-08-15 redovisas.

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet har tagit del av informationen.

Uppdaterad budgetinformation lämnas på arbetsutskottets sammanträden 2016-08-30 och 2016-09-06.

Förslag till budget 2017 behandlas på arbetsutskottets sammanträde 2016-10-04, kommunstyrelsen 2016-10-18 och kommunfullmäktige 2016-11-15.

Uppdaterad budgetinformation föreligger.

Ekonom Gunilla Jansson föredrar ärendet. Administrativ chef Linn Sunnelid medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-30

Arbetsutskottet har tagit del av informationen.

Uppdaterad budgetinformation lämnas på arbetsutskottets sammanträde 2016-09-06.

Uppdaterad budgetinformation föreligger.

Chefsekonom Gilbert Klerks, administrativ chef Linn Sunnelid samt ekonom Gunilla Jansson inbjuds till arbetsutskottet.

Arbetsutskottets beslut

23

Dnr KS-2016-81

Dpl 042

Ombudgetering 2016

Kommunchef Peter Nyberg föredrar ärendet.
Administrativ chef Linn Sunnelid och ekonom Gunilla Jansson medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-30

Ärendet lämnas till fortsatt beredning inför arbetsutskottets sammanträde 2016-09-06.

Arbetsutskottets förslag

24

Dnr KS-2016-517

Dpl 901

Remiss, revidering av förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län**Handling S¹⁻²**

Samordningsförbundets nu gällande förbundsordning antogs av medlemmarna inför bildandet av förbundet år 2008. Samordningsförbundets styrelse har fattat beslut om ett förslag till reviderad förbundsordning. Förslaget skickas på remiss till samtliga medlemmar, som ombeds inkomma med synpunkter och svar på förslaget. Remissvar skickas senast den 30 september till: info@finsamuppsala.se.

Ändringar i förbundsordningen ska godkännas av fullmäktige eller motsvarande hos samtliga medlemmar. Reviderad förbundsordning föreslås gälla från och med 2017-07-01.

Förslag till beslut

Östhammars kommun instämmer i huvudsak med den reviderade förbundsordningen. Vi vill dock lyfta fram nedanstående synpunkt mot bakgrund av att två av fyra av de huvudsakliga förändringarna i reviderad förbundsordning innebär ökat ansvar/inflytande för en av huvudmännen, Landstinget Uppsala län:

- 6 § Valberedning
”Förbundet ska ha en valberedning med en representant vardera från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län samt en gemensam representant för kommunerna i länet. Via medlemssamråden kan kommunerna utse en gemensam representant. Landstingets representant är sammankallande.”

Erinran: Vi vill lyfta fördelarna med ett rotarande ansvar för sammankallandet så att samtliga huvudmän ges samma inflytande över och ansvar för arbetet i valberedningen.

Arbetsmarknads- och integrationsstrateg Helene Ulman Lilja föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

25

Dnr KS-2016-643

Dpl 912

Skrivelse angående service i Alunda

Handling T

Socialdemokratiska föreningen i Alunda redogör i skrivelse 2016-08-17 för önskemål och behov gällande servicen i Alunda.

Arbetsutskottets beslut

26

Dnr KS-2016-88

Dpl 042

Partistöd, beslut om utbetalning till de politiska partierna i kommunfullmäktige**Handling U¹⁻⁹**Inledning

Nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen har trätt i kraft den 1 februari 2014. Reglerna har tillämpats fr.o.m. mandatperioden 2014-2018.

Lokalt partistöd ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Varje kommun bestämmer om partistöd ska utbetalas och hur stort det ska vara.

Fullmäktige beslutar om partistödets omfattning och formerna för det.

Redovisning av partistödet

Fullmäktige ska årligen fatta beslut om att de partier som fått partistöd ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för sitt ändamål. Redovisningen ska gälla perioden 1 januari – 31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Partistöd betalas normalt ut i förskott så det kommer att bli en fördröjning innan partistödet kan begränsas i förhållande till ett parti som inte fullgör sin redovisningsskyldighet – eller som inte lyckas fylla sina platser.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om regler för partistöd i Östhammars kommun där följande framgår gällande redovisning och granskning:

4 § Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen. Det vill säga att partistödet använts för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Redovisningen ska gälla perioden 1 januari – 31 december och ges in till kommunfullmäktige senast sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Till redovisningen ska följa ett granskningsintyg.

Samtliga partier har delgetts beslutade regler om partistöd och information har även gått ut till samtliga politiska partier i februari månad om de nya reglerna och om att redovisning ska inlämnas. En påminnelse har även skickats ut till de partier som ej inkommit med redovisning till den 30 juni.

Kommunfullmäktige har att fatta beslut om partistöd ska betalas ut till partier representerade i kommunfullmäktige.

Redovisningar har inkommit från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna, Borgerligt alternativ och Landsbygdspartiet inom föreskriven tid dvs. den 30 juni.

Redovisning från Liberalerna har inkommit den 29 augusti och redovisning saknas vid dags dato från Kristdemokraterna.

Kommunjurist Inger Modig Lind föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsen

Detaljplan för del av Öregrund 1:2 m fl, "Öregrunds hamn"

Historik

2012-08-31	Dom från Mark- och miljödomstolen (tillstånd för åtgärder i Öregrunds hamn och dispens för förbud mot dumpning av muddermassor, med villkor).
2012-09-21	Domen ovan vann laga kraft
2012-10-03	Delegationsbeslut av dåvarande Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott om att påbörja planarbete för hela hamnområdet i Öregrund.
2014-04-14	Ansökan till Länsstyrelsen om tillstånd för ingrepp i fornlämning
2015-06-09	Delegationsbeslut från Kommunstyrelsens arbetsutskott om att marinarkeologisk undersökning ska genomföras
2015-06-15	Beslut från Länsstyrelsen att marinarkeologisk undersökning ska genomföras
April 2016	Rapport från marinarkeologisk undersökning klar

Dom från Mark- och miljödomstolen

De arbeten för vattenverksamhet som medgetts i domen måste utföras inom 10 år från att domen vunnit laga kraft (år 2022). Enligt 24 kap 2§ andra stycket miljöbalken kan arbetstiden förlängas:

Om tillståndshavaren visar att denne har giltigt skäl för dröjsmålet eller att synnerliga olägenheter skulle uppstå om tillståndet förfaller, kan tillståndsmyndigheten förlänga tiden med högst tio år. Tillståndsmyndigheten får föreskriva nya eller strängare villkor efter vad som är skäligt. Ansökan om förlängning skall göras innan den föreskrivna tiden har gått ut.

Ur propositionen till miljöbalken (prop. 1997/98:45 del 2 s. 254):

Som giltigt skäl har i vattenpraxis brukat godtas svårigheter att utverka erforderliga tillstånd eller få fram arbetsmaskiner eller personal. Synnerliga olägenheter kan i allmänhet antas uppstå om en vattenverksamhet har utförts till en del. Motparters intressen måste beaktas. (...) I likhet med mark- och miljödomstolen anser Mark- och miljööverdomstolen att svårigheter med att genomföra upphandling av de tillståndsgivna arbetena inte kan betraktas som giltigt skäl för en förlängning.

Slutsats: Om kommunen vill vara säker på att få genomföra åtgärderna i hamnen, under de villkor som bestämts i domen från mark- och miljödomstolen, **så bör arbetet vara utfört innan 2022-09-21.**

De åtgärder som givits tillstånd genom domen är

- Förlängning av skyddande vågbrytare med upp till 170 m. (1)
- Byggande av 100 m hamnpir. (2)
- Uppförande av gångbrygga med båtplatser i hamnens sydöstra del. (3)
- Ombyggnad, utfyllnad och förlängning av "Skatbryggan" i hamnens östra del. (4a-4c)
- Bortsprängning av tre grund i hamnbassängen. (5a-5c)
- Utfyllnad för utökad parkeringsyta. (6a)
- Ombyggnad av ilägningsramp med servicebrygga (6b)
- Utläggning av 6 st flytbryggor (6c, 8, 7 samt 2 st vid vågbrytaren)
- Kompletteringsmuddring i den södra och östra delen av hamnbassängen [A], [B] & [C]

Detaljplanens innehåll (som förslaget ser ut nu)

1. Utbyggnad av vågbrytare med 170 meter
2. Utbyggnad av hamn i förlängningen av vågbrytaren
3. Utbyggnad av Handelskajen
4. Utbyggnad av parkeringsplats i anslutning till Handelskajen samt möjlighet till ny centrumverksamhet
5. Förlängning av gångbryggan över den befintliga isättningsrampen för båtar
6. Uppförande av båthus vid Fyrskippet
7. Utfyllnad av scenområdet vid Fyrskippet samt förlängning av Skatenbryggan

Resultatet av arkeologisk utredning i hamnen

Handlingar

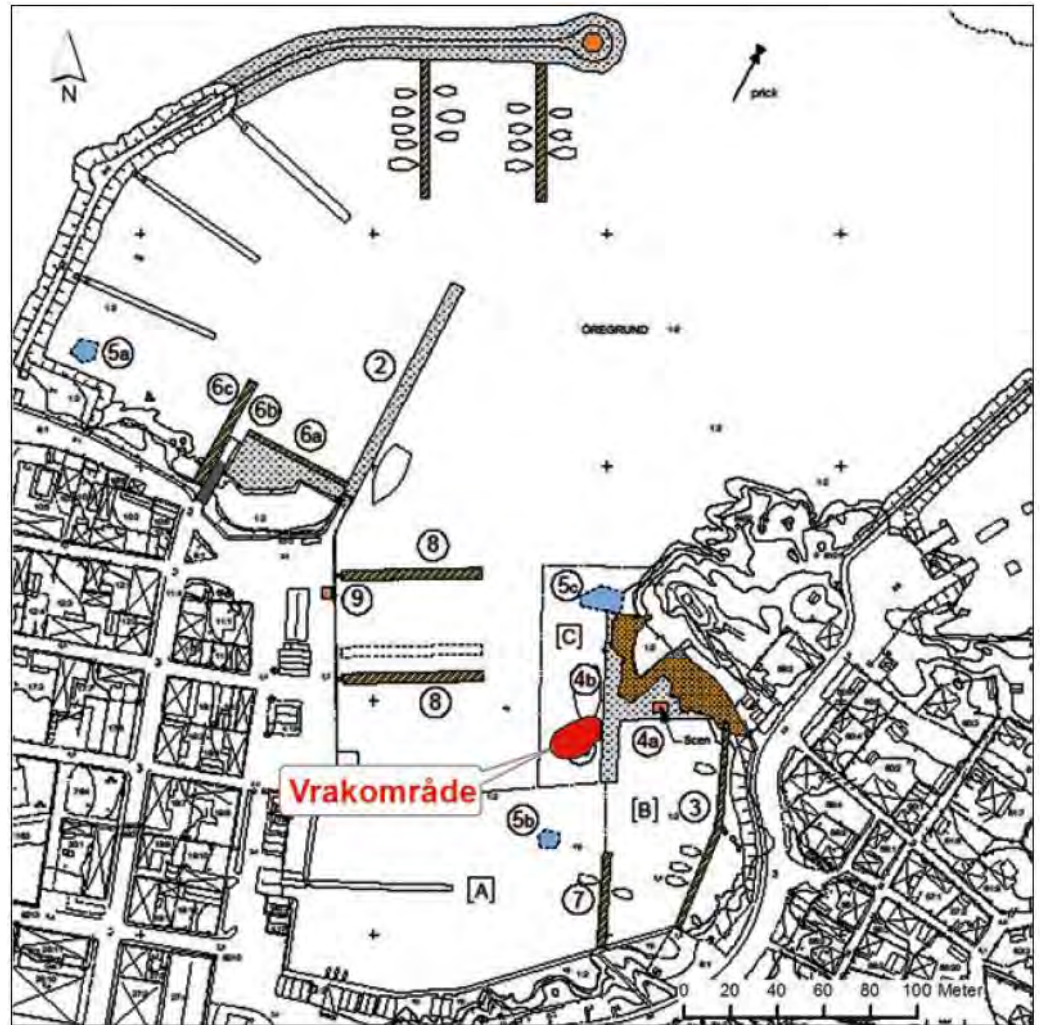
Länsstyrelsen: Meddelande om avslutas arkeologisk utredning i Öregrunds hamn inom del av fornlämning RAÄ 142:1:1, Börstils socken, Östhammars kommun
Sjöhistoriska museet: Arkeologisk rapport nr 2016-7, Arkeologisk utredning i Öregrunds hamn

Funna fornlämningar och dess konsekvenser på planförslaget

Ur rapporten: Utredningen resulterade i att två tidigare okända fartygslämningar lokaliserades mitt i hamnen i Öregrund, varav den ena bedöms utgöra fornlämning. Vidare kunde kulturlager konstateras i de delar av hamnen som inte muddrats tidigare. Kulturlagret dateras utifrån fynd av rödgodskeramik, kritpipor och glasbuteljer till perioden 1600–1900-tal.

Bild ur rapporten från den arkeologiska utredningen.

Vrakområde inlagt ovanpå karta över åtgärder i hamnen.

Hur påverkas tänkta åtgärder i hamnen?

Påverkas ej

- Förlängning av skyddande vågbrytare med upp till 170 m. (1)
- Byggande av 100 m hamnpir. (2)
- Utfyllnad för utökad parkeringsyta. (6a)
- Ombyggnad av iläggningsramp med servicebrygga (6b)
- Utläggning av 6 st flytbryggor (6c, 8, 7 samt 2 st vid vågbrytaren)
- Kompletteringsmuddring i den södra och östra delen av hamnbassängen [A], [B] & [C] (Arbetet kräver dock arkeologisk övervakning och får ej utföras inom 30 m från vrak)
- Bortsprängning av grund 5a

Påverkas ev

- Uppförande av gångbrygga med båtplatser i hamnens sydöstra del. (3)
- Bortsprängning av tre grund 5b och 5c i hamnbassängen.

Förhindras

- Ombyggnad, utfyllnad och förlängning av "Skatbryggan" i hamnens östra del. (4a-4c)

Möjlighet till arkeologisk undersökning

Sjöhistoriska museet tar upp möjligheten att göra en undersökning av vraket då man upprättar en ritning eller 3D-modell av vrakplatsen samt tar fler prover. Sjöhistoriska har meddelat att detta skulle ta 3-5 dagar samt kosta 100 000-120 000 kr. Om detta görs kan kommunen sedan välja att utföra åtgärder vid och nära vraket.

Slutsats:

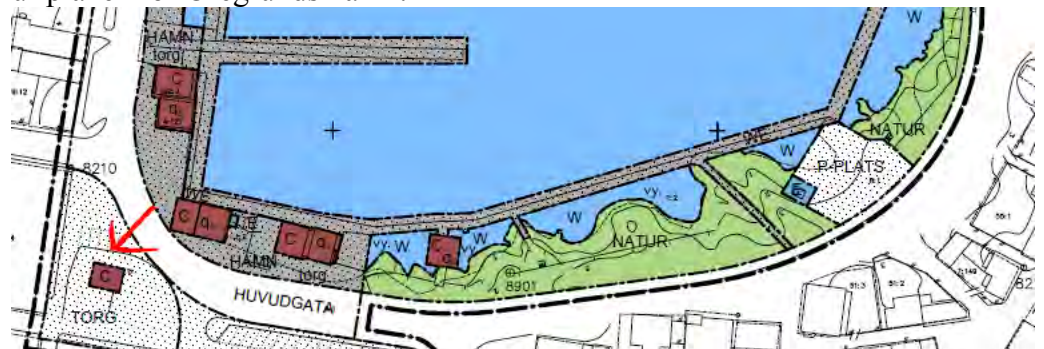
Om kommunen vill utföra åtgärderna kring Fyrskippeudden och säkert få spränga bort grund 5b och 5c så bör en arkeologisk undersökning genomföras. Även om detta utförs krävs arkeologisk övervakning vid arbete i de delar av hamnbassängen som innehåller ett kulturlager.

Det är möjligt att gå vidare med planen utan arkeologisk undersökning om man utesluter åtgärderna kring Fyrskippeudden och ev. ett par av grundsprängningarna.

Torget lyfts ut

Ett bygglovsbeslut (dnr BMN-2015-1334) som avslår ansökan om att bygga till en våning på kiosken på torget vid hamnen på Öregrund 8:1 har överklagats först till Länsstyrelsen och sedan till Mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har beslutat att bygglovets ska beviljas. Ärendet har lagts vilande i väntan eftersom att planarbetet för Öregrunds hamn inte är klart. Om planen inte blir klar inom två år efter det att bygglovsansökan inkom till nämnden måste dock lovärendet avgöras utan dröjsmål. Eftersom bygglovsansökan inkom 2015-05-22 måste planen bli klar innan 2017-05-22 för att bygglovets ska kunna ges enligt den nya planen.

Ett förslag är att ta bort byggrätten för kiosken i en ny "frimärks-plan" som kan handläggas snabbare än planen för Öregrunds hamn. Torget föreslås därför lyftas ur planen för Öregrunds hamn.

Frågor om detaljplanens innehåll

- Ska förlängningen av vågbrytaren (1) tas bort från planen?
- Kan vågbrytaren byggas utan att kommunen bekostar det? Vem bekostar annars?
- Vilka övriga åtgärder i hamnen avser kommunstyrelsen bekosta?
- Vilka delar av detaljplaneförslaget står Kommunstyrelsen bakom?
- Vill KS bekosta en ytterligare arkeologisk undersökning för att möjliggöra åtgärderna kring Fyrskippet/Skatudden?

Arkeologisk utredning i Öregrunds hamn

Arkeologisk utredning

Öregrund

Börstils socken

Östhammars kommun

Uppsala län

Jens Lindström

Image © 2015 Lantmäteriet/Metria

SJÖHISTORISKA MUSEET
ARKEOLOGISK RAPPORT 2016:7

Arkeologisk utredning i Öregrunds hamn

Arkeologisk utredning

Öregrund

Börstils socken

Östhammars kommun

Uppsala län

Jens Lindström

Sjöhistoriska museet
en del av Statens maritima museer

P.O. Box 27131
SE-102 52 Stockholm
Tel 08 519 549 00

www.sjohistoriska.se
www.maritima.se

Sjöhistoriska museet är miljöcertifierat enligt ISO-14001.

Den här rapporten är tryckt på miljövänligt, FSC-certifierat papper utan optiska vitmedel (OBA), tillverkat på ett koldioxidneutralt pappersbruk.

© 2016 Sjöhistoriska museet
Arkeologisk rapport 2016:7
ISSN 1654-4927

Kart- och ritmaterial Författaren.

Layout och grafisk form Franciska Sieurin-Lönnqvist, Arkeobild.

Tryck Arkitektkopia 2016.

Omslagsbild Sonarbildsmontage på flygfoto över Öregrunds hamn. Källa: Google Earth/
Sjöhistoriska museet.

Kartor © ESRI, Lantmäteriet, Östhammars kommun.

Innehåll

Sammanfattning och bakgrund	4
Kulturmiljö och historik	6
Tidigare undersökningar	8
Utredningens syfte, metod och genomförande	9
Resultat	10
Slutsatser samt åtgärdsförslag	20
Referenser	22
Tekniska och administrativa uppgifter	23

Bilagor

1. Koordinater provgropar (Sweref99 TM) 24
2. Koordinater vrakområdets begränsning (Sweref99 TM) 24
3. Dendrokronologisk dateringsrapport 25
4. Rapport ¹⁴C-prov 31

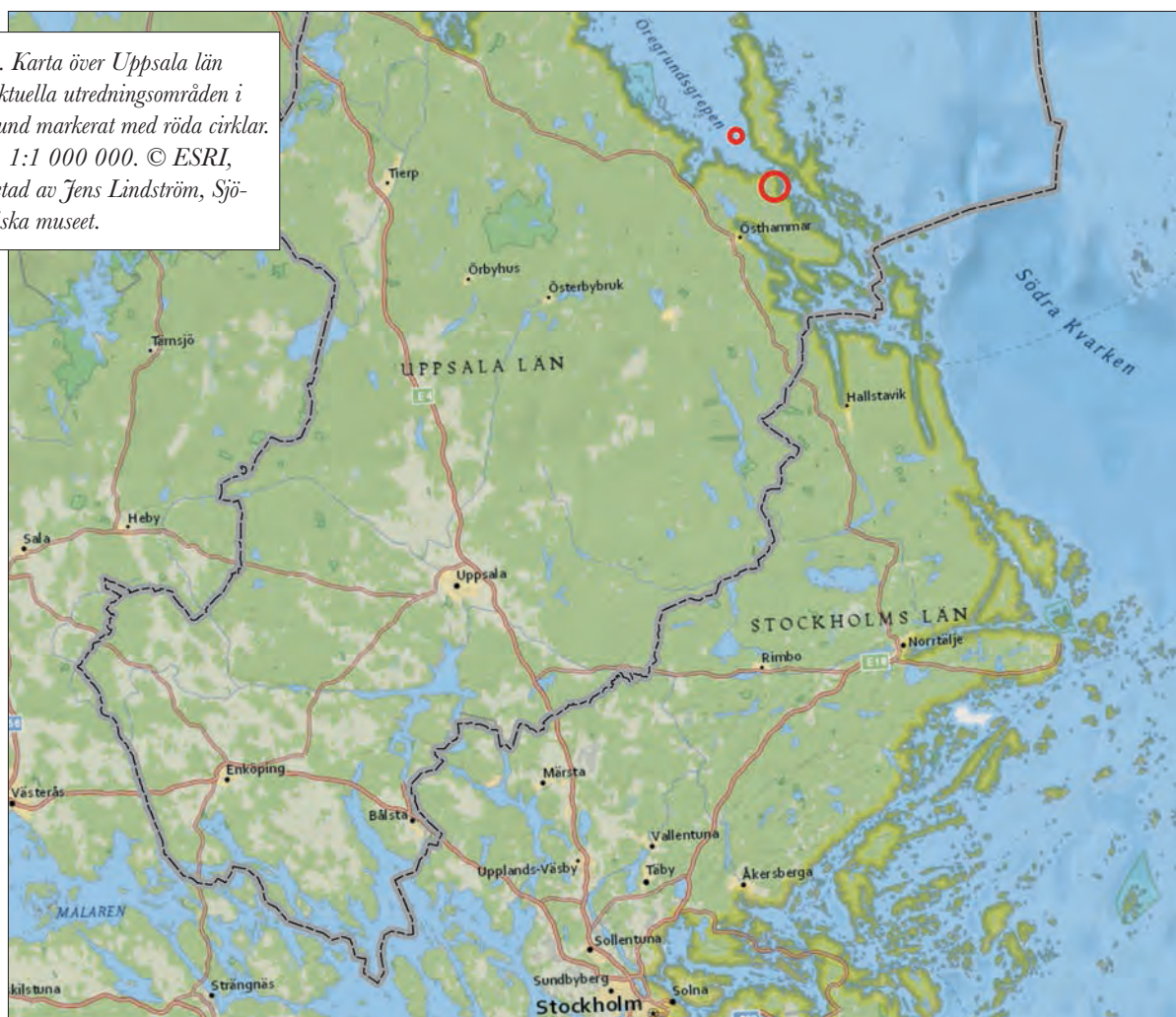
Sammanfattning och bakgrund

Sammanfattning

Sjöhistoriska museet som är en del av Statens maritima museer (SMM) utförde under några dagar i juni och september 2015 en arkeologisk utredning i Öregrund i Uppsala län. Utredningen, som genomfördes inför planerade muddringar och ombyggnationer i Öregrunds hamn, omfattade sonarkartering och dykbesiktningar inne i hamnen samt sonarkartering av ett planerat dumpningsområde för muddermassor väster om Gräsö (fig. 1).

Utredningen resulterade i att två tidigare okända fartygslämningar lokaliserades mitt i hamnen i Öregrund, varav den ena bedöms utgöra fornlämning. Vidare kunde kulturlager konstateras i de delar av hamnen som inte muddrats tidigare. Kulturlagret dateras utifrån fynd av rödgodskera-mik, kritpipor och glasbuteljer till perioden 1600–1900-tal.

Fig. 1. Karta över Uppsala län med aktuella utredningsområden i Öregrund markerat med röda cirklar. Skala. 1:1 000 000. © ESRI, bearbetad av Jens Lindström, Sjöhistoriska museet.

Hela den inre hamnen ligger inom fornlämn-
ing RAÄ Börstil 142:1, som är Öregrunds stads-
lager. I hamnen har även fartygslämningar och
vrakdelar påträffats, RAÄ Öregrund 1 och RAÄ

I augusti 2014 skickade Länsstyrelsen i Uppsala län ett förfrågningsunderlag till SMM, som inkom med kostnadsberäkning och undersökningsplan. Ärendet blev därefter vilande på begäran av kommunstyrelsen i Östhammars kommun. I april 2015 meddelade Östhammars kommun att man ville ha in en aktualiserad kostnadsberäkning för en marinarkeologisk utredning. Ett nytt förfrågningsunderlag skickades ut och SMM inkom med en uppdaterad kostnadsberäkning i maj 2015.

Kulturmiljö och historik

Öregrund grundades år 1491 på initiativ av invånarna i den äldre hamnstaden Östhammar vars hamn hade blivit oanvändbar på grund av landhöjningen. Platsen för den nya staden bestämdes till en naturlig djup vik vid Öregrunds näs som låg nära intill farleden vid havet. Den nya staden fick överta Östhammars gamla privilegier och rättigheter och därtill fick den full frihet att bedriva både inrikes- och utrikesseglation. Som kompensation för den kostsamma flytten fick dessutom stadens borgare under tio år full skattefrihet (Öregrund 1941:30).

De första 30 åren blev långt ifrån oproblematiska för den nya staden. Redan tidigt blev Öregrund en oönskad konkurrent till Stockholm när det gällde utrikesseglationen. En möjlig orsak till att Öregrund var så framgångsrikt gällande utriks-handeln var att isen gick upp tidigare i Öregrund än i Stockholm som låg längre in i skärgården. Öregrundsskeppen kom helt enkelt iväg tidigare på våren och kunde göra de bästa affärerna i de olika Östersjöstäderna och klagomål från Stockholm ledde till att Öregrund i början av 1500-talet förbjöds att bedriva utrikseshandel. Klagomålen från stockholmarna fortsatte dock vilket tyder på att inte alla brydde sig om de nya restriktionerna.

Under 1500-talet rådde ofredsår med ständiga strider mellan svenskar och danskar. 1509 ödelades Öregrund av en dansk flotta och när Kristian II (Tyrann) blev svensk kung krävde han julen 1520 att öregrundsborna skulle flytta till Stockholm och att staden sedan skulle jämnas med marken för att Stockholm skulle slippa den besvärliga sjöfartskonkurrenten. Öregrund klarade sig 1520 men året efter brändes staden återigen av danskarna och de flesta av invånarna flyttade tillbaka till Öst-

hammar. Nu dröjde det ända till 1555 innan Öregrund återfick sina stadsprivilegier.

Under 1600/1700-talen var järnhantering den viktigaste inkomstkällan för Öregrund som då hade ensamrätt på att skeppa järn från de uppländska järnbruken till Stockholm. Även malmtransporter från Utö gruva till norrlandsbruket var en viktig inkomstkälla. Andra viktiga handelsvaror som skeppades ut från Öregrund var trävirke, smör och tran. 1700-talet inleddes med flera svåra olyckor. År 1710 härjade pesten som tog livet av nästan en femtedel av stadens befolkning och 1719 brändes staden av den ryska galärflottan som härjade längs med Sveriges ostkust. 1744 brann staden igen och Öregrunds nuvarande stadsplan, med regelbundna kvarter och ett rätvinkligt gatunät, fick sin utformning efter denna brand. Första halvan av 1800-talet var en nedgångstid för Öregrund då invånarantalet sjönk och handelsflottan minskade till några få skutor. Sommaren 1829 inträffade ännu en brandkatastrof som lade i stort sett hela staden i aska inklusive, tullhus, skolhus, prästgård och rådhus varvid stadsarkivets äldre handlingar och arkivalier bokstavligen gick upp i rök. (Öregrund 1941:34–37).

I slutet av 1800-talet vände dock utvecklingen och Öregrund blev som många andra kuststäder vid denna tid en kurort med badhus och societets-hus. Staden utvecklades snabbt till en av ostkustens populäraste badorter och många av husen köptes upp av sommargäster vilket ledde till att halva staden stod öde under vinterhalvåret. Detta ledde i sin tur till drastiskt minskade skatteintäkter vilket slutligen resulterade i att Öregrund slogs ihop med Östhammars stad (nuvarande Östhammars kommun) år 1967 (Sandelin 1980:26).

Fig. 3. Öregrunds stad med aktuella utredningsområden och närliggande FMIS-områden markerade. © Lantmäteriet, bearbetad av Jens Lindström, Sjöhistoriska museet.

Tidigare undersökningar

Inga marinarkeologiska dykundersökningar har tidigare utförts i Öregrunds hamn men mellan 2005 och 2008 utförde Gräsö Hembygdsförening side scan sonarkarteringar i bland annat Kullbådaviken på Gräsö, cirka två kilometer öster om Öregrund, samt i Öregrunds hamn. I Kullbådaviken påträffades inte mindre än 12 vrak och resultatet från den undersökningen publicerades i en artikel i *Marinarkeologisk tidskrift* 2010 (Törnqvist 2010, s. 10–13). En vrakliknande eko noterades även i Öregrunds hamn men detta fynd har inte publicerats (Törnqvist muntlig uppgift).

Vraken i Kullbådaviken har sedan länge varit kända för Gräsöborna och platsen har omnämnts som en vrakkyrkogård. Platsen fungerade bland annat som visitationsplats för den stora sjötullen under 1700- och 1800-talen och från år 1729 och fram till 1900-talets början hade Dykeri- och bärgningskompaniet en dykeridepå vid Kullbåda. Vid en genomgång av arkivhandlingar visade det sig att Kullbådaviken använts bland annat som vinterhamn, nödhamn, ankringsplats, upplagsplats för förlista skutor och den plats där vrakgods, tacklage och skadade skepp såldes på auktion.

Fig. 4. Sonarbildsmontage på flygfoto över södra delen av Kullbådaviken på Gräsö. Notera de tydliga skrovformationerna utmed vikens södra strand. Karta: ESRI, bearbetad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Enligt arkivhandlingar är vraken i Kullbådaviken från perioden 1700–1900.

Förutom ovan nämnda sonarkartering så har Öregrund och dess invånare vid två tillfällen varit föremål för omfattande maritimetnologiska inventeringar.

Den första studien utfördes 1969 på uppdrag av Statens Sjöhistoriska museum och den handlade om att kartlägga äldre tiders hamnverksamhet utmed Roslagskusten. Studien baserades på intervjuer med äldre ”hamnfolk” och syftet var att kartlägga hamnarnas betydelse och utveckling under framförallt 1900-talet (Cederlund 1971).

Den andra studien utfördes i mitten av 1970-talet av Christer Westerdahl i samband med sitt arbete med Norrlandsleden I och II. Syftet med denna var att samla in information om vrak och

fartygsförlisningar utmed Norrlandskusten från Arholma i söder till Kalix i norr. Westerdahl intervjuade lokala fiskare, hembygdshistoriker, samt vem som helst som kunde tänkas ha någon information om vrak och förlisningar. Allt insamlat material sammanställdes i Norrlandsleden II som gavs ut i slutet på 1980-talet (Westerdahl 1987).

En stor del av den information som Westerdahl erhöll om förlisningar i Öregrundsområdet fick han från Gösta Öberg, som var infödd Öregrundsbo och flitig hembygdshistoriker som ägnat en stor del av sitt vuxna liv åt att kartlägga förlisningar och förlisningsuppgifter i Öregrunds skärgård med omnejd. Öbergs arkiv, som idag finns bevarat på hembygdsgårdens arkiv i Öregrund, baseras i huvudsak på tidningsnotiser och artiklar från tidigt 1800-tal och framåt.

Utredningens syfte, metod och genomförande

Syfte

Syftet med utredningen var att klargöra förekomst av fornlämningar inom de områden som kommer att påverkas av planerade ombyggnationer och muddringsarbeten.

Kart- och arkivstudien

Kart- och arkivstudien omfattade genomgång av litteratur, tidningsartiklar, historiska kartor samt Fornminnesregistret (FMIS). Öregrunds hembygdsförening har genom ordförande Anders Lindström, varit behjälplig genom att gå igenom Gösta Öbergs vrak- och förlisningsuppgifter som förvaras i hembygdsgårdens arkiv i Öregrund. Genom Gunnar Hoffman har Sjöhistoriska museet bland annat fått ta del av korrespondens mellan Öregrunds stad och Skånska Cementgjuteriet inför muddringarna på 1960-talet.

Fältarbete

Steg 1, sonarkartering

Kartering av samtliga utredningsområden med side scan sonar (SSS). Sonarkarteringen utfördes mellan den 23–24 juni 2015. Samtliga utredningsområden sonarkarterades varefter insamlad sonardata analyserades och indikationer på möjliga fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar valdes ut.

Steg 2, dykbesiktningar

Okulärbesiktning av side scan sonarindikationer, grundare områden samt provgroppsgrävning. Dykningar och provgroppsgrävning utfördes mellan den 7–11 september 2015.

Större delen av den inre hamnbassängen, förutom den innersta delen som muddrats tidigare, dykbesiktades. I hamnen dykbesiktades flera sonarindikationer och provgropar grävdes på fem platser inne i hamnbassängen (fig. 8 och fig. 10).

Resultat

Kart- och arkivstudien

Vid genomgång av de historiska kartor som återger Öregrunds hamn noterades inga detaljerade kartor äldre än 1814 men det är möjligt att äldre kartor förstördes i den förödande stadsbranden 1829.

På kartan ovan (fig. 5) framgår att hamnbassängen var betydligt större 1814 än idag, då havsnivån stod cirka 1,5 meter högre, samt att större bryggkonstruktioner enbart fanns nedanför bebyggelsen i den västra delen av hamnen. I jämförelse med da-

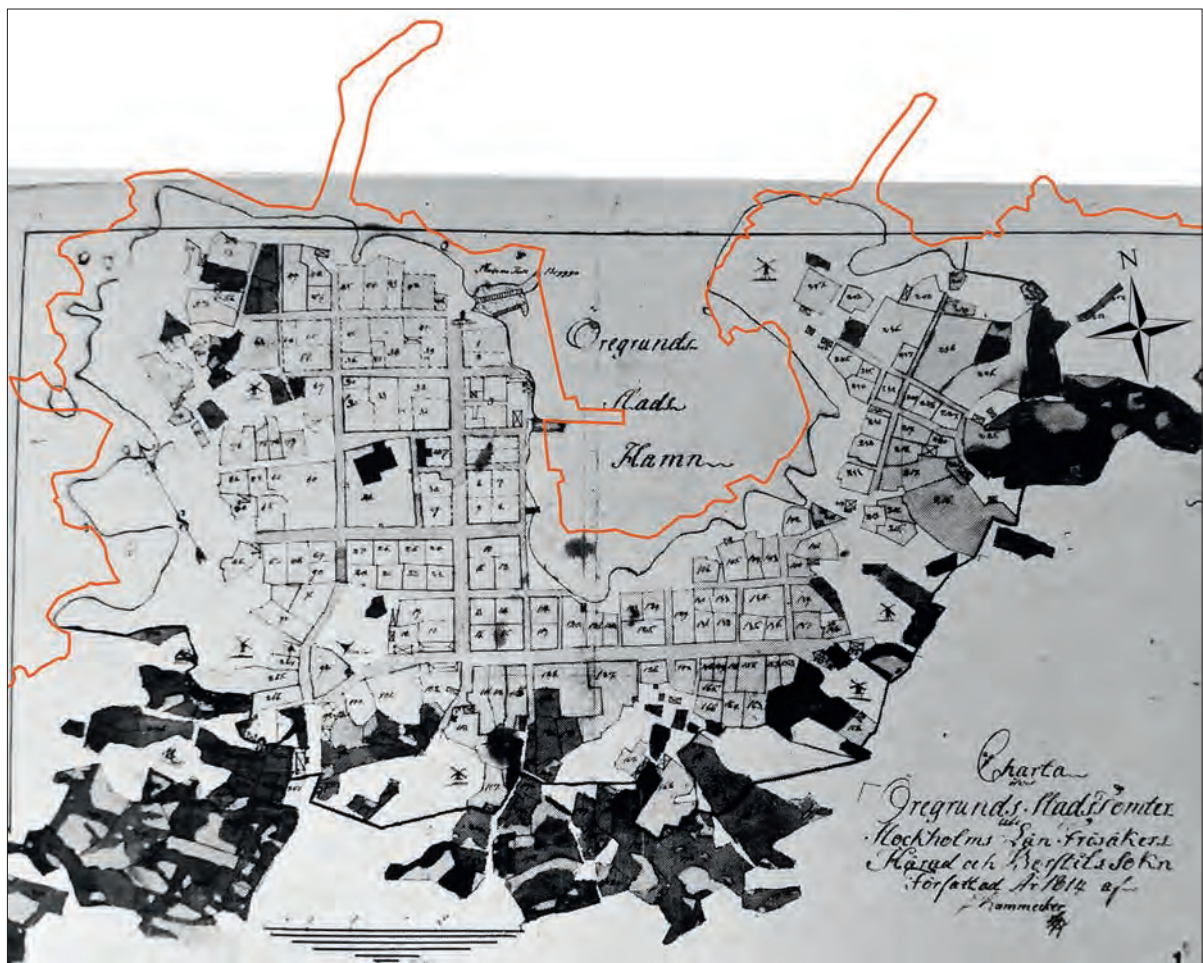

Fig. 5. Den äldsta historiska kartan över Öregrund är från 1814 och finns bevarad på Nordiska museet. Den orange linjen visar dagens strandlinje. (Efter Sandelin 1980:79 rektifierad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet).

Fig. 6. Ett fotografi över Öregrunds hamn från omkring 1880. I bildens mitt pågår kölhalning av ett fartyg vid Brobänken. Kölhalning innebär att man kränger ner fartyget så att man kommer åt att göra underhåll av fartygets botten (från Öregrunds hembygdsförenings arkiv).

gens strandlinje blir det tydligt hur framförallt de västra och södra delarna av hamnen påverkats av såväl utfyllnader som av landhöjningen. Exakt hur stor hamnbassängen var i slutet av 1400-talet när staden anlades är inte klart men den kan mycket väl ha varit dubbelt så stor jämfört med idag. Ur ett arkeologiskt perspektiv innebär det att maritima lämningar i form av äldre brygg- och kajkonstruktioner, kulturlager och fartygslämningar kan finnas bevarade under marken långt upp på land.

Frånvaron av bryggor i den östra delen av hamnen kan förklaras med att detta område inte var lika skyddat mot nordvästlig storm samt att det var i den västra delen som den huvudsakliga hamnverksamheten bedrevs. Att hamnen var utsatt för vågornas kraft vid framförallt nordvästlig vind var ett uppmärksammat problem och redan på 1700-talet skyddades hamnen av ett "bolverk" (pålverk) för skydd mot vågorna (Öregrund 1941:37). Problemet med den östra hamnens oskyddade läge kvarstår än idag och är en av anledningarna till att man vill förlänga den befintliga piren i den yttre delen av hamnen.

I FMIS (Fornminnesregistret på Internet) finns flera lämningar registrerade i centrala Öregrund. Hela Öregrunds äldre stadslager, RAÄ Börstil 142

(fig. 3), klassas som fornlämning. På klipporna ned mot vattnet väster om staden finns flera områden med ristningar som i tid spanner från 1600-tal fram till 1900-tal.

I Öregrunds hamn finns två objekt markerade, Öregrund 1 och Öregrund 3, där den förstnämnda utgörs av ett skulpturornament daterat till 1600-/1700-tal som påträffades vid muddringsarbeten i början av 1960-talet. Ornamentet finns numera utställt på sjöfartsmuseet i Öregrund och enligt den muntliga tradition på orten skall det häröra från ett vrak som hamnat på platsen efter en storm och slagits i två delar. Öregrund 3 är ytterligare en vrakuppgift men den enda informationen som finns är att vraket skall ha förlist i slutet av 1700-talet. Det är oklart om denna förlisning (Öregrund 3) är densamma som ADYK 2382 (vilken finns med i FMIS men saknar positionsangivelse) som omtalar en förlisning av ett fartyg i oktober 1760. Uppgifterna om denna förlisning är knapphändiga men enligt Lotskontorets dykerihandlingar (DyKB 1749–1762 s. 1272–1273) skall fartyget, som var en jakt, ha legat i Öregrunds hamn och: "...av en stark storm blivit kastad långt upp på land." "...Dykerie Betjeningen wäl tillsiudit skepparen sin handräckning, men han har ej welat den emottaga ..."

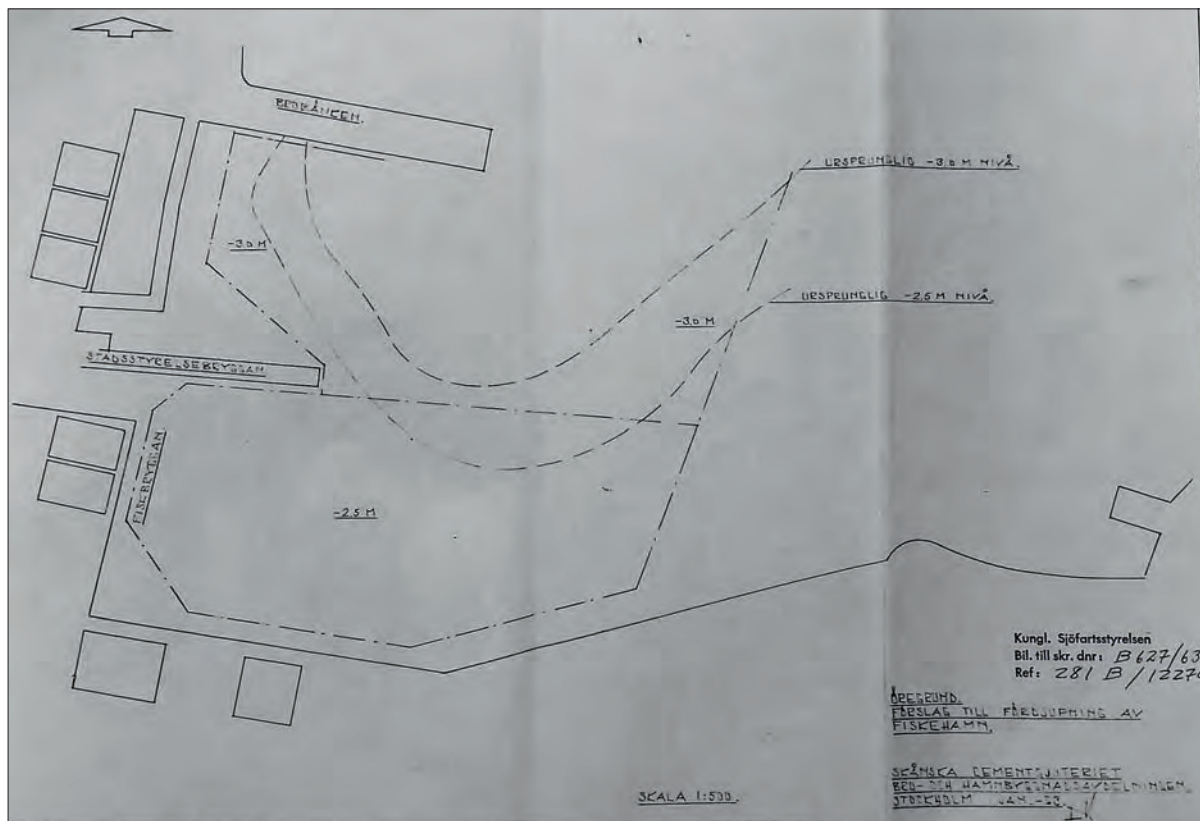

Fig. 7. Kartan visar förslag till fördjupning av fiskehamnen i Öregrund. Planen upprättades i januari 1963 av Skånska Cementgjuteriet i Stockholm men det dröjde nästan två år innan muddringarna påbörjades.

Vad som hände med detta fartyg vet vi inte men det framgår av arkivhandlingarna att skepparen, Nils Öhrnlund, tackade nej till bärgningshjälp (FMIS). I Post- och Inrikes tidningar finns en notis från den 11 november 1760 som omnämner hur en storm orsakade stor förödelse vid Öregrund. Många fartyg som låg för ankar på redan mellan Kullboda på Gräsö och Öregrund draggade trots att de hade både två och tre ankaren ute (Törnqvist 2010:10). Det är inte osannolikt att det var samma storm som kastade skeppare Öhrnlunds jakt upp på land.

Anders Lindströms genomgång av Gösta Öbergs arkivhandlingar på hembygdsgårdens arkiv i Öregrund gav inga ytterligare ledtrådar om förlisningar inne i Öregrunds hamn (Lindström muntligt uppgift).

Tidigare muddringar

Större muddringar har utförts vid minst två tillfällen i Öregrunds hamn under 1900-talet men mindre muddringar kan ha utförts både före och

efter även om det saknas information om detta.

Den första muddringen utfördes 1935 men exakt var och hur mycket som muddrades denna gång är inte känt men troligtvis så har det varit den inre delen av hamnen som varit i behov av muddring.

Nästa muddring utfördes i december 1964 och den omfattade hela den inre hamnen söder om Brobänken, även kallad fiskehamnen, samt delar av den yttre hamnen som visar Skånska Cementgjuteriets förslag till fördjupning av fiskehamnen (fig. 7).

Enligt en artikel i Östhammarstidningen den 4 december 1964 skulle den inre hamnen muddras ned till 2,5 meters djup och den yttre hamnen ned till 3,5 meters djup. Muddermassornas totala volym beräknades till 10 000 kubikmeter och dessa skulle dumpas i havet vid Västerhällan cirka fyra kilometer nordväst om Öregrund. Exakt hur många kubikmeter som faktiskt muddrades upp är inte känt men i en tidningsartikel den 14 december samma år konstateras att det planerade vattendjupet uppnått i alla fall i den inre hamnen (Östhammarstidningen 1964).

Fig. 8. Flygfoto över Öregrunds hamn med dykbesiktade områden, kulturlagrets utbredning, vrakovrådet samt tidigare muddrerområden markerade. Karta: ESRI, bearbetad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Fig. 9. En bottenstock (bottenspant) som påträffades löst liggandes på botten nära gästbryggan. Notera det genomgående hålet och den eroderade dymlingen (träpluggen). Foto: Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Fig. 10. Flygfoto över Öregrunds hamn med kulturlagrets ungefärliga utbredning, vrakets och provgroparnas läge markerade. Karta: ESRI, bearbetad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Fältarbetet

Dumpningsområdet i Öregrundsgrepen

Totalt så karterades 60 000 kvadratmeter med side scan sonar. Inga objekt av antikvariskt intresse påträffades inom det planerade dumpningsområdet (fig. 2).

Pirområdet (fig. 3, D)

Inga sonarobjekt av antikvariskt intresse påträffades i området för den planerade pirutbyggnaden. I stora delar av området noterades att botten utgjordes av berg.

Öregrunds hamn (fig. 3, A, B, C))

Sonarkarteringen i hamnen resulterade i flera indikationer av antikvariskt intresse. Ett större diffust eko mitt i hamnen hade konturen av en nedbruten fartygslämning och i anslutning till den flera mindre objekt. Inom stort sett hela hamnområdet noterades flera mindre linjära objekt som tolkades

som stockar och timmer. Vidare konstaterades flera distinkta ekon där merparten utgjordes av boj- och bryggankaren i betong, undervattensledningar, bildäck, bryggkättingar m.m. föremål som man kan förvänta sig att hitta i en modern hamn. Vid sonarkarteringen blev det även tydligt att vissa bottenområden i hamnen utgjordes av naturligt berg.

Kulturlager

Kulturlager konstaterades framförallt i de centrala och västra delarna av hamnen där vattendjupet översteg tre meter, och i de områden som inte muddrats tidigare (fig. 10, A). Botten var här relativt fast och kulturlagret bedömdes som ytligt då äldre rödgerskeramik och kritpipsfragment påträffades på samma nivå som moderna ölburkar och glasflaskor. Flera fragmenterade vrakdelar påträffades utspridda i området varav en bottenstock som bärgades för dokumentation på land varefter den lades tillbaka på botten (fig. 9).

Fig. 11. En samling fynd från kulturlagret som påträffades i anslutning till gästbryggan. Samtliga fynd påträffades yttligt på botten.
Foto: Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

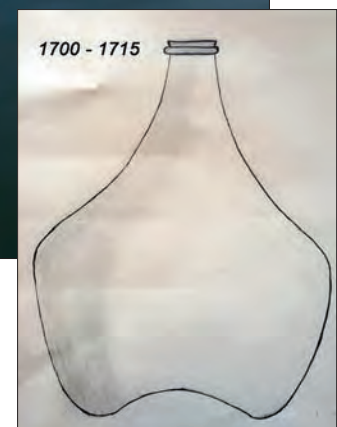

Fig. 12. På bilden ovan syns en flaskbotten i grönt glas. Genom att rita av dess profil går det att göra en rekonstruktion av flaskan som sedan går att datera. Den här flaskan är tillverkad i början av 1700-talet. Foto och flaskrekonstruktion: Jim Hansson/Sjöhistoriska museet.

Fig. 13. Bilden visar de uppstickande spanttopparna utmed vrakets styrbordssida. Foto: Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

I området norr om gästbryggan fanns stora partier med fast berg omgivet av relativt fast botten. För att ge en uppfattning om kulturlagrets sammansättning bärgades en del föremål för dokumentation ovan vattenytan varefter fynden återdepone-rades på botten (fig. 11 och 12).

I de inre delarna av hamnen söder om Brobänken, som inte verkar ha muddrats, var det ett virrvarr av både gamla och nya bojstenar, kättingar och modernt skräp och bråte (fig. 10, C). Bland allt modernt skräp påträffades enstaka äldre fartygsdelar, mestadels spant, i trä men inga hela fartygslämningar. Påträffade skeppsdelar kan vara rester av tidigare bortmuddrade vrak eller så har skeppsdelarna ryckts loss av ankran-de fartyg. På 1830-talet förlängdes Brobänken i staden för att denna skulle kunna utnyttjas som kölhavningsplats (reparationsplats) för större fartyg (Andersson 1991:154). Denna verksamhet bedrevs med varierad intensitet under i stort sett hela 1800-talet och hur det kunde se ut framgår av fotografiet i fig. 6. Under denna period som varvs- och reparations-plats är det inte osannolikt att en del kasserade fartygsdelar kastades i vattnet och hamnade på botten inne i hamnen.

I området var bottensedimenten betydligt lösare jämfört med botten norr om Brobänken vilket vittnar om att botten på denna sida är mer skyd-

dat från vågpåverkan. Vid provgroppsgrävningen framkom här bland annat huggspån, träflis, plankor och en furustock med knuttimmerurtag. Cirka 30 centimeter ner i bottensedimenten framkom gråvit glaciallera. Det är inte osannolikt att fler skeppsdelar eller till och med fartygslämningar kan ligga dolda i bottensedimenten i området söder om Brobänken.

Längre österut i hamnen (fig. 10, B) övergick de lösa bottensedimenten till mer kompakt siltig sand. Detta beror förmodligen på att bottendjupet minskar ju längre österut i hamnen man kommer och de grunda bottnarna i den östra delen av hamnen påverkas betydligt mer av vattnets vågrörelser vilket gör att lösare sediment spolas bort. Vid provgroppsgrävning i det östra hamnområdet (fig. 10, nr. 2 och 3) framkom glaciallera cirka 0,1 meter ner i botten.

Vraket

Vrakindikationen utanför fyrskeppet Västra ban-ken visade sig vara en kraftigt nedbruten fartygslämning i furu som ligger på en fast sandig bot-ten med aktern utåt i hamnen och med förpartiet in mot fyrskeppsskaten (fig. 10). Vattendjupet på vrakplatsen varierar mellan 4,0–4,5 meter och

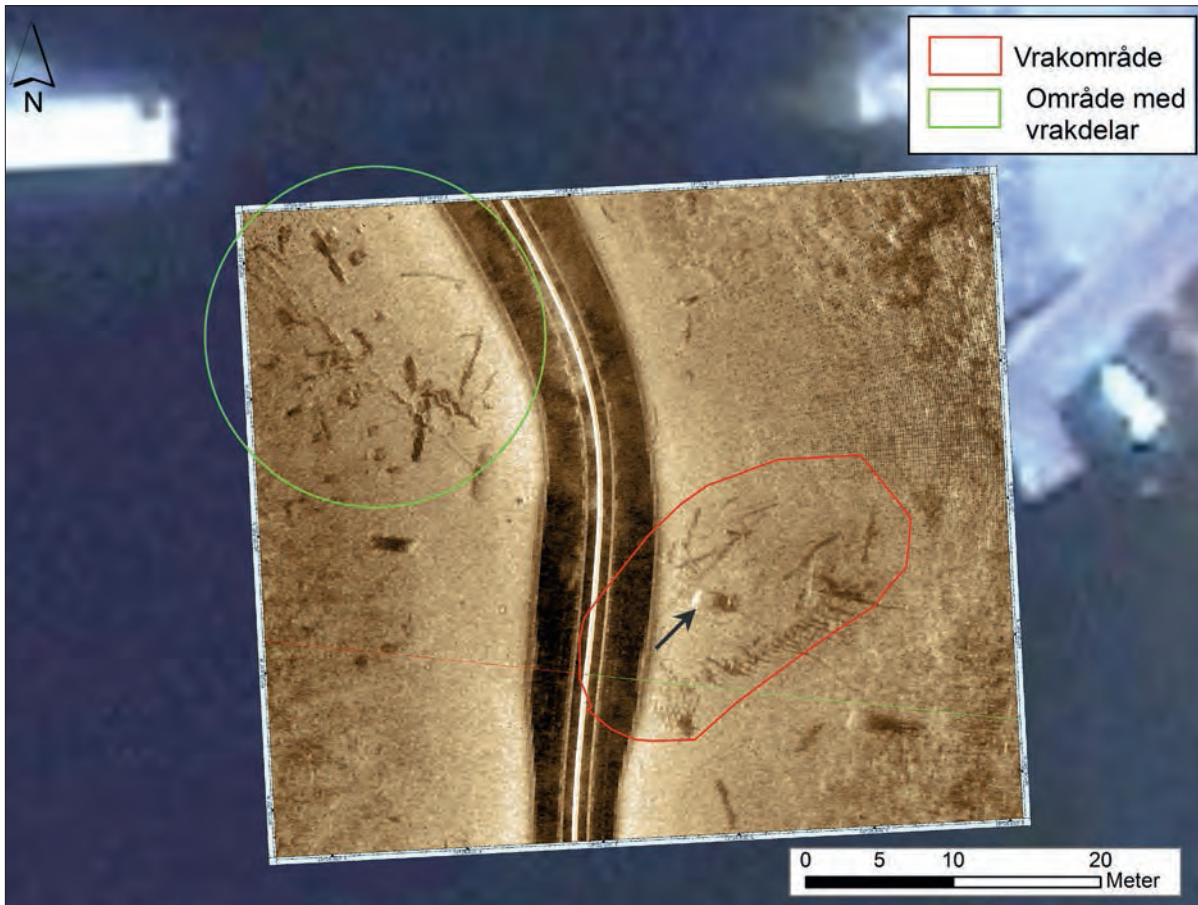

Fig. 14. Sonarbildsmontage på flygfoto. Till höger syns vraket som det gestaltar sig på en sonarbild och till vänster ett område med spridda vrakdelar. Notera den fyrkantiga betongklumpen vid den svarta pilen i vrakets mitt. Karta: ESRI, bearbetad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Fig. 15. Samma sonarbild som ovan men något uppförstorad. Akterspegeln som nämns i texten ryms inom den röda cirkeln. Sonarbild: Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

Fig. 16. Bilden visar en del av den förmodade akterspegeln. De röda fläckarna visar korroderat järn och de vita områdena är förmodligen färgrester. Foto: Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

skrovet ligger uppskattningsvis nedsjunket 1–1,5 meter ner i botten i sedimenten som består av kompakt siltig sand.

Det huvudsakliga vrakområdet mäter cirka 15×25 meter och vad som först antogs vara en del av vrakets akterspegel ligger utfallen på botten några meter från furuvraket. Furuvrakets för- eller akterstavar gick inte att lokalisera på vrakplatsen.

Styrbordssidans spant sticker upp ca 0,5–1 meter över botten längs en tio meter lång sträcka och de bevarade spanttopparna är märkbart eroderade (fig. 13). De flesta av de uppstickande spanttopparna har stora genomgående hål där det en gång suttit järnbultar som sammanfogat bordläggningen med spanten. Spanten på babordssidan är knappt synliga ovan botten och det förefaller som att vraket har några graders slagsida åt babord. Skrovet förefaller vara mycket tätspantat i botten och krokiga bottenstockar och spant med varierande dimensioner observerades. Flera av spanten utgörs av naturligt växta trädgrenar som endast är bilade på anläggningsytorna och vankanter (ytved) finns fortfarande kvar på timren. Tvärsnittet på ett av spanten uppmättes till 22×19 centimeter.

Fartygets ursprungliga längd uppskattas till 20–25 meter. Ingen bordläggning är bevarad ovanför den omgivande botten men utanför vraket ligger

nedfallna bordläggningsplankor vilka har varit sammansatta med omböjda spikar vilket innebär att den nedre delen av skrovet varit byggt på klink, det vill säga att bordläggningen överlappar varandra. Inga bultar eller spikar av järn finns bevarade på furuvraket men rödfärgningar, hål och avtryck i virket avslöjar var de en gång suttit. De uppstickande delarna av spanten är så eroderade att klinkhaken inte går att urskilja.

Flera vrakdelar som förefaller komma från vraket ligger spridda i ett stort område runt omkring vraket vilket säkerligen beror på att ankrande fartyg under årens lopp fastnat och slitit bort skeppstimmer (fig. 14). Mitt i vraket ligger en kraftig rektangulär betongklump och från den löper en kraftig järnkätting som går till änden på den långa gästbryggan i den västra sidan av hamnen.

Den bevarade delen av akterspegeln mäter cirka 3×4 meter och den ligger med utsidan vänd ned mot botten ett par meter sydväst om furuvraket och den täcks endast av ett tunt sedimentlager. Den är genomgående byggd i ek och skiljer sig både i konstruktion och bevarandegrad från furuvraket. Det fanns till exempel gott om bevarade järnförbindningar (järnbultar och spikar) på akterspegeln men även en vit beläggning som tolkades som färgrester noterades (fig. 16). Liknade

Fig. 17. Kartan visar vrakets läge i förhållande till planerade ombyggnationer i hamnen. I det gråskrafferade området omedelbart öster om vrakområdet planeras utfyllnader. Karta: Östhammars kommun, bearbetad av Jens Lindström/Sjöhistoriska museet.

färgrester påträffades inte någonstans på furuvraket. Akterspegelns förhållande till furuvraket framgår av fig. 15.

En provgrop (fig. 10, nr 1) grävdes utanför vrakets styrbordssida och botten bestod, liksom inne i vraket, av kompakt sand och silt. Provgropen grävdes till ett djup av 0,5 meter under omgivande botten. Det enda fyndet som framkom var en bit stenkol.

Dateringar

Två prover för dendrokronologisk analys (årsringsdatering) samlades in från akterspegeln och fyra prover togs från furudelarna på vraket. Samtliga prover skickades till det dendrokronologiska laboratoriet på Nationalmuseet i Köpenhamn. I mitten av november 2015 erhöles provresultaten och det visade sig att endast ekproverna från akterspe-

geln hade gått att datera och analysen visade på att virket fällt efter 1925 (bilaga 3).

Inget av furuproverna gick att datera varför beslut fattades, efter samråd med länsstyrelsen, att skicka ett prov från ett av furutimren på ^{14}C -analys. Ett prov från de yttersta årsringarna på ett spant skickades till Ångströmlaboratoriet i Uppsala och analysen visade att timret, med 95 procents sannolikhet, avverkats någon gång mellan 1695–1919 (bilaga 4). Analysresultatet var allt för grovt för att avgöra om vraket förlöst före eller efter 1850 vilket är gränsen för när ett fartygsvrak klassas som fornlämning eller inte.

Utifrån vrakets kondition och bevarandegrad, i jämförelse med andra liknande fartygslämningar som Sjöhistoriska museet har undersökt, uppskattades att vraket legat på platsen i cirka 200–300 år. Skrovets konstruktion och byggnadssätt pekar på att det skulle kunna ha byggts någon gång mellan sent 1600-tal och tidigt 1800-tal.

Slutsatser samt åtgärdsförslag

Vid den arkeologiska utredningen i Öregrunds hamn påträffades ett kulturlager på botten i de västra och centrala delarna av hamnen. I de yttre delarna, i området för den befintliga gästbryggan, var kulturlagret ytligt och utgjordes av rödgodskeramik, glasflaskor, kritpipsfragment samt enstaka fartygsdelar. Kulturlagret daterades till perioden 1600–1900-tal. I området söder om Brobänken var kulturlagret något tjockare, ca 30 centimeter, och vid provgrovsgrävning påträffades här huggspån, träflis och enstaka bearbetade timmer. I området noterades även enstaka fartygsdelar samt en mängd recent skrot som gamla bojstelar, kättingar ölburkar och glasflaskor m.m.

Utanför Fyrskjeppsskaten påträffades en kraftigt nedbrutet fartygslämning på 4–4,5 meters djup. Vraket som är cirka 20 meter långt sticker som mest upp en meter över omgivande botten. Vissa av de uppstickande spanten är kraftigt eroderade och det finns inga spår av järn på vraket. En skeppsdel i ek, som tolkades som en del av en akterspegel ligger i omedelbar anslutning till vraket och den daterades med hjälp av dendrokronologi till mitten av 1920-talet men redan under dykundersökningarna misstänktes denna fartygsdel inte höra samman med resten av vraket. De delar av vraket som var byggda av furu gick inte att datera med hjälp av dendrokronologi så ett ^{14}C prov skickades in för analys och resultatet visade att furutimret fällt någon gång mellan slutet av 1600-talet och början av 1900-talet. Inga daterbara fynd påträffades i vrakområdet men provgrovsgrävning utanför vraket visade att sand- och siltlagret är fyndförande men inte i samma grad som kulturlagret i det västra hamnområdet där botten inte påverkats lika mycket av erosion. Upppankrade fartyg har nog i möjligaste mån försökt att undvika den östra delen av hamnen då denna

inte erbjudit lä för nordlig–/nordvästlig vind samt att vattendjupet här varit mindre i jämförelse med det västra hamnområdet.

Om man utgår från att den daterade akterspegeln hör ihop med resten av furuskrovet så skulle det rimligtvis innebära att fartyget byggts och sjösatts i slutet av 1920-talet. Den beräknade medellivslängden för ett träfartyg från denna tid var cirka 20–30 år. När det i så fall förliste vet vi ju inte men säg att fartyget blev vrak någon gång under 1930/40-talen. Då var vattendjupet på platsen knappt 0,5 meter högre än idag, det vill säga 4,5–5 meter. Om fartygets ursprungliga längd uppgick till 20–25 meter innebar det att när det hamnade på botten så bör fartygets master såväl som dess reling stuckit upp ovanför vattenytan och ett sådant inslag i stadsbilden bör ha noterats och varit känt av i alla fall äldre Öregrundsbor. Ganska snabbt efter förlisningen (cirka 10–20 år) borde de delar av vraket som stuckit upp ovanför vattenytan brutits ned men vraket utgjorde säkerligen ett hinder för sjöfarten under många år efter det. Vid de maritimetnologiska inventeringarna som gjordes i Öregrund på 1960- och 1970-talen framkom inga uppgifter om att ett stort träskepp skulle ha förlit i hamnen under 1900-talet.

Sjöhistoriska museet anser därför att det är uteslutet att vraket skulle ha förlit under 1900-talet och inte särskilt troligt att det skulle ha gjort det efter 1850. Det senare påståendet baseras emellertid inte enbart på avsaknaden av historiska källor utan på vrakets kondition. Styrbordssidans spant sticker inte upp mer än en meter ovan botten och spanttopparna är kraftigt eroderade medan bordssidans spant knappt är synliga ovan botten. För- och akterstävarna saknas helt och alla järnförbindningar är bortkorroderade.

Angående akterspegeln förhållande till furuvraket finns det flera omständigheter som talar för att vrakdelarna inte kan hör samman. Det är framförallt skillnaden i bevarade järnförbindningar och färgrester som talar för att akterspegeln är betydligt yngre än övriga vrakdelar på platsen. Akterspegeln sitter inte heller ihop med furuvraket utan den ligger löst på botten. De järnbultar som en gång förbundit spanten med bordläggningen på furuvraket och som nu är helt bortkorroderade har haft betydligt grövre dimensioner än de järnbultar som har bevarats i akterspegeln och en tjock järnbult rostar inte snabbare än en tunn järnbult i samma vatten. Sjöhistoriska museet erfar att fartyglämningar från andra halvan av 1800-talet, som påträffats i liknande bottenmiljöer, ofta har betydligt mer bevarat järn i skrovet i jämförelse med detta vrak. Akterspegeln är dessutom helt byggd i ek till skillnad från vraket som är helt byggt i furu. Visserligen finns det exempel från historisk tid på kompositbyggen där man blandat ek och furu i en fartygskonstruktion men då har man oftast valt att använda ek till köl/spant och furu till bordläggning. Att ett furufartyg haft en akterspegel som varit helt byggd i ek är inte särskilt troligt och någon sådan fartyglämning har heller inte påträffats vad Sjöhistoriska museet känner till.

Sjöhistoriska museet har under de senaste fem åren påträffat flera fartyglämningar som påminner om vraket i Öregrund. Vid undersökningarna framför Grand Hotel 2013 påträffades flera vrak där särskilt ett vrak, vrak 5, uppvisar samma byggnadssätt som öregrundsvraket med grovhuggna furuspant, klinklagd bordläggning sammansatt med omböjda spikar. Vrak 5 daterades till mitten

av 1600-talet (Hansson, Sundberg 2014:40).

I FMIS finns flera, om än knapphändiga, förlisningsuppgifter från 1700-talet som skulle kunna passa in på vraket utanför Fyrskeppsskatan. Den kraftiga stormen i oktober 1760, då flera fartyg förolyckades i Öregrundsområdet, skulle kunna ligga bakom vrakets tillkomst. Ytterligare uppgifter om förlisningen och eventuellt rättsligt efterspel kan ha gått upp i rök i och med den stora stadsbranden 1829 då rådhuset med dess arkivalier och äldre handlingar brann ned till grunden.

Jämför man sonarbilderna på vraken inne i Kullbådaviken (fig. 4) med sonarbilderna på vraket inne i Öregrunds hamn framgår tydligt att kullbådavraken är både bättre bevarade och inte lika nedsjunkna i bottensedimenten. Detta skulle kunna tala för att Öregrundsvraket är av högre ålder även om dess dåliga skick kan bero på vrakets utsatta läge mitt i hamnen och naturliga formationsprocesser.

Enligt Kulturmiljölagen (1988:950), kap. 2, utgör en fartyglämning fornlämning om den kan antas vara förlist innan 1850. Sjöhistoriska museet gör bedömningen att vraket i Öregrunds hamn har förlist innan 1850 och att det därmed utgör fornlämning. Om vraket riskerar att skadas eller förstöras vid de planerade muddringarna/utbyggnationerna i Öregrunds hamn bör det bli föremål för ytterligare antikvariska insatser.

När det gäller planerade muddringsarbeten i övriga delar av hamnen där kulturlager har konstaterats rekommenderar Sjöhistoriska museet att muddringarna utförs i samarbete med antikvarisk personal.

Referenser

Tryckta källor

- Andersson, A. 1991 (red.). *Öregrunds historia: en krönika*, Jubileumkomm. Öregrund 500 år, Öregrund.
- Cederlund, C-O. 1971. Hamnar i bruksbygd. Om hamnväsendets förändringar. Särtryck.
- Hansson, J. och Sundberg, K. 2014. Fartyglämningar på Blasieholmen. Arkeologisk förundersökning i form av schaktkontroll samt särskild arkeologisk undersökning. Rapport 2014:16. Sjöhistoriska museet.
- Sandelin, S. 1980. Så var det förr i Öregrund. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- Sidén, P. G. 2002. Mälarstädernas befolkningsutveckling 1200–1611. D-uppsats. Stockholms universitet. Historiska institutionen.
- Söderberg, S. 1985. Medeltidsstaden 63. Östhammar och Öregrund. Stockholm.
- Törnqvist, O. 2010. Kullbådaviken: från centralpunkt till fridfull naturhamn : historien skapar ständigt nya landskap. *Marinarkeologisk tidskrift*. 2010(33):4, s. 10–13.
- Westerdahl, C. 1987. *Norrlandsleden 2. Beskrivning av det maritima kulturlandskapet: rapport från en inventering i Norrland och norra Roslagen 1975–1980*. Härnösand: Läns museet Murberget.
- Öregrund: gammalt och nytt : *Minnesskrift vid Öregrunds stads 450-årsjubileum 1941*. (1941). Tierp: H. Löjdquist.

Tidningsartiklar

- ”Omfattande muddring inledd i Öregrunds småbåtshamn.” *Östhammars tidning* (4 december 1964).
- ”Fynd i Öregrunds småbåtshamn härrör från sjunken skuta.” *Östhammars tidning* (14 december 1964).

Arkiv

- Dykb = Dyk- och Bärgningshandlingar, KrA, ex-cerpererade av Statens Sjöhistoriska Museum, Stockholm.
- Öregrunds hembygdsförenings arkiv

Internetkällor

- FMIS, Riksantikvarieämbetets fornminnesregister.

Otryckta källor

- Muntlig uppgift, Anders Lindström, september 2015.

Kartor

- ESRI
Lantmäteriet
Östhammars kommun

Tekniska och administrativa uppgifter

Statens maritima museers dnr: 5.3.1–2014-827
Länsstyrelsens diarienummer: 431-2437-2014
Statens maritima museers projektnummer:
2080183
SMM projektledare: Jens Lindström
Fältansvarig: Jens Lindström
Orsak till utredningen: Muddring, utbyggnation
av hamn
Uppdragsgivare: Östhammars kommun
Undersökningstyp: Arkeologisk utredning
Undersökningstid: 23–24 juni, 7–11 september
2015
Plats: Öregrunds hamn, Öregrundsgrepen
Fastighet: Öregrund 1:2
Kommun: Östhammar
Län: Uppsala län
Landskap: Uppland
Socken: Börstil
Koordinatsystem: SWEREF 99 TM
Vattendjup: 0–20 m

Koordinater för utredningsområdets centrum-
punkter (sweref99 TM):
Dumpningsområdet i Grepen: N 6699323
E 686256
Öregrunds hamn: N 6694230 E 690030
Sjökort: 535
Dokumentationshandlingar: Rapporten förvaras
digitalt på SAMLÄ på Riksantikvarieämbetets
hemsida och övriga handlingar på Sjöhisto-
riskas museers arkiv i Stockholm.
Fynd: har återförts till fyndplatsen

Deltagarförteckning SMM

Mikael Fredholm
Jens Lindström
Jim Hansson

Bilagor

Bilaga 1. Koordinater provgropar (Sweref99 TM)

<i>Prov-grop</i>	<i>Position SWEREF 99 TM N</i>	<i>Position SWEREF 99 TM E</i>	<i>Beskrivning</i>
1	6694240	690065	Utanför vrak. Sand/silt, ner till 0,5 m djup
2	6694231	690093	Sand/grus 0,1 meter sedan glaciallera
3	6694202	690101	Sand/grus 0,1 meter sedan glaciallera
4	6694199	689963	Lösa sediment. Träflis, huggspån, stock. Glaciallera 0,3 meter ner i botten
5	6694207	689953	Lösa sediment. Träflis, huggspån. Glaciallera 0,3–0,4 meter ner i botten

Bilaga 2. Koordinater vrakområdets begränsning (Sweref99 TM)

<i>Punkt</i>	<i>Position SWEREF 99 TM N</i>	<i>Position SWEREF 99 TM E</i>	<i>Beskrivning</i>
1	6694238	690045	Vrakområdets begränsning i SV
2	6694255	690067	Vrakområdets begränsning i NO
3	6694253	690050	Vrakområdets begränsning i NV
4	6694242	690061	Vrakområdets begränsning i SO

Bilaga 3. Dendrokronologisk dateringsrapport

MILJØARKÆOLOGI & MATERIALEFORSKNING
DENDROKRONOLOGISK LABORATORIUM

Dendrokronologisk undersøgelse af tømmer fra vrøg fundet ved Öregrund's hamn, Sverige

af
Orla Hylleberg Eriksen

NNU rapport nr. 64 • 2015

SVERIGE, UPPLAND

Öregrunds hamn

Koordinater: (WGS84) 60.33975°N/18.44348°E

Formål: Datering.

Indsendt af Sjöhistoriska museet ved Jens Lindström.

Indsamling af prøver: ?

Laboratorieundersøgelse: Orla Hylleberg Eriksen.

Rapport udarbejdet: Oktober 2015.

NNU j.nr. A9374

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til NNU rapport 64, 2015 af Orla Hylleberg Eriksen. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, (eller mirror-site nnuweb.dk) under Dendrokronologi, Rapporter.

Vrag, tømmer

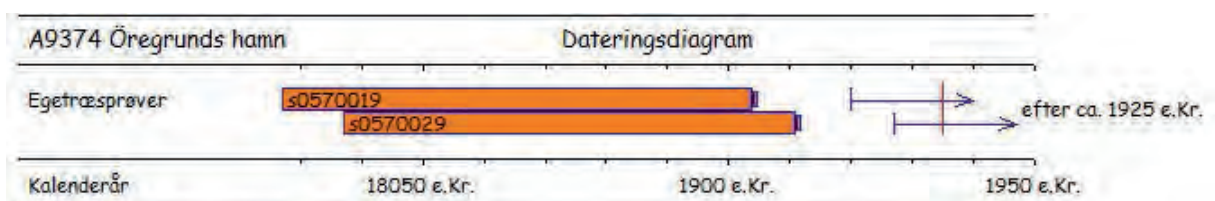
To prøver af eg (*Quercus* sp.) og fire prøver af fyr (*Pinus sylvestris*) er undersøgt. Egetræsprøverne er dateret, fyrretræsprøverne er ikke dateret. Egetræsprøverne har kun kerneved bevaret, fyrretræsprøverne har splintved bevaret.

Egetræsprøverne

Yngste målte årring på S0570029 er dannet i 1911 (kun kerneved bevaret). Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet *efter* ca. 1925 e.Kr.
Tolkning: Denne datering må også gælde for den anden daterede egetræsprøve.

Kurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve (S057M001) på 85 år, som dækker perioden 1827-1911 e.Kr.

A9374 Öregrunds hamn - krydsdateringer med referencekurver	
	S057M001
Vest Danmark 01, Vest Danmark 01	4.42
Norge Øst, NM000011	5.14
Skåne og Blekinge, SM000005	2.91
Sverige recent, sverigkc	6.85

Fyrretræsprøverne

Ingen af fyrretræsprøverne er dateret. Kurverne fra to af prøverne kan formentlig passes sammen. Dette giver dog ikke noget resultat.

Splintstatistikker:

Egetræ: 20 år [-5+10]

Fyrretræ: 40-80 år.

For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

A9374 Öregrunds hamn, Sverige - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Fældning	Bem.
	Vrag							
S0570019	Pr. 1, spant/regel, akterspejl	78	ja	nej	H1	1827-1904	efter ca. 1924	eg
S0570029	Pr. 2, bordlægning, akterspejl	75	2-3 cm	nej	H1	1837-1911	efter ca. 1931	eg
S0570039	Pr. 3, spant, styrbord	69	ja	28 år	S1		ikke dateret	fyr
S0570049	Pr. 4, bundstok, midtskib, styrbord	51	1-2 cm	16 år	S1		ikke dateret	fyr
S0570059	Pr. 5, bundstok, længst foran	58	ja	28 år	S1		ikke dateret	fyr
S0570069	Pr. 6, spant, bordhals, forende	69	ja	49 år	S1		ikke dateret	fyr
Tegnforklaring: B - bark. W - waldekante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.								

Generelt om dendrokronologiske undersøgelser

Undersøgelsen foretages på et tværsnit af træprøven, hvor målebanerne tildannes ved hjælp af en barberbladskniv. Ved undersøgelsen anvendes et mikroskop med forstørrelse på ca. 10 - 40 gange samt en målemaskine til datafangst.

Årringene i den enkelte prøve måles normalt mindst to gange, helst på to forskellige målebaner. Årringskurven for de enkelte radier tegnes for visuel kontrol af målingerne for den enkelte prøve. Efter eventuelle rettelser/korrektioner regnes de to radier sammen til den kurve, som repræsenterer prøven. Kurverne søges synkroniseret relativt og der beregnes eventuelt én eller flere middelkurver (lokalitetskronologier). Såvel enkeltkurver som eventuelle middelkurver søges dateret ved hjælp af allerede udarbejdede grundkurver ("masterkronologier"). Det dendrokronologiske Laboratorium ved Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser har udarbejdet et grundkurvekompleks (flere lokale grundkurver) for egetræ, som dækker perioden fra nutiden og tilbage til ca. 100 f.kr. Derudover har laboratoriet adgang til de fleste regionale egetræskronologier i Nordeuropa takket være et udstrakt samarbejde med de dendrokronologiske laboratorier ved Lunds - og Hamborgs Universitet.

Rapporten omfatter alle undersøgte prøver (daterede og udaterede). Der gives en summarisk redegørelse, efterfulgt af en kort karakteristik af hver enkelt prøve.

Ved daterede prøver oplyses det tidsspænd, som de bevarede årringe dækker, samt træets fældningstidspunkt.

Hvis der er bark bevaret på prøven, eller hvis det er muligt, at fastslå om barkringen er bevaret, er det endvidere angivet, om træet er fældet om vinteren eller om sommeren. Barkringen er den sidst dannede årring i træets levetid og ligger umiddelbart under barken. Ved vinterfældning er barkringen færdigdannet, og træet må være fældet uden for vækstsæsonen, dvs. i oktober-april, mens sommerfældning angiver, at barkringen ikke er færdigdannet, og at træet er fældet i vækstsæsonen, maj-september.

Fældningstidspunkt - anvendelsestidspunkt - datering!

En dendrokronologisk dateringsundersøgelse giver oplysning om dannelses-tidspunktet for de undersøgte årringe, samt hvornår træet blev fældet. Alle undersøgelser viser, at under normale omstændigheder blev træet anvendt kort tid efter fældningen.

Det er f.eks. muligt at sammenligne dendrokronologiske og kultur-historiske (skriftlige kilder, inskriptioner o.l.) dateringer. En under-søgelse som Hamborg Universitet har udført på knap 200 malerier på egetræs-paneler, hvor kunstneren har signeret og dateret maleriet, viste, at der sjældent er gået mere end 5 år mellem fældningen af træet og fremstillingen af maleriet. Disse resultater understøttes af tilsvarende sammenligninger udført på bygningstømmer i Danmark. Ofte viser det sig, at fældningsår er sammenfaldende med anvendelsesår.

Spørgsmålet om lagring kan også besvares ud fra iagttagelser på de bevarede træstykker. Ved lagring af træ er det vigtigt at få fjernet bark og den yderste bløde del (splinten), som let bliver udsat for insekt- og rådangreb. Findes der derfor bark og intakt splintved på jordgravede stolper o.l., tyder det på, at de ikke har ligget ret længe, før de blev anvendt. Endvidere vil der, som følge af skrumpning under tørringen, uvægerligt opstå radiale sprækker (tørkeridser) i nyfældet træ, hvis det lagres i længere tid. Når træet derefter graves ned, fyldes disse sprækker med jord, hvorved de bliver let genkendelige, når træet senere undersøges. Mangler de, er det tegn på, at tømmeret er nedgravet i "frisk" tilstand.

En del formforandringer, som først kan være indtruffet efter træets forarbejdning, viser, at tømmeret er bearbejdet i "saftfrisk" tilstand. F.eks. bliver kvarttømmer, som oprindeligt er fremstillet med et retvinklet tværsnit, rombisk ved tørkesvind. Dette kan ofte iagttages ved tømmer i tagkonstruktioner.

Træ og i særlig grad egetræ lader sig nemmest bearbejde med håndværktøj (økser, kiler mm) i frisk tilstand. Efter flere års udtørring bliver egetræ så hårdt, at der ofte må maskindrevet værktøj til for at skære det igennem. Gennem hele vor forhistorie var kiler, skovøksen, bredbilen, stødøksen og skarøksen tømmerens vigtigste arbejdsredskaber. Værktøjsspor fra disse redskaber viser tydeligt, at træet er bearbejdet kort tid efter fældningen. For fortidens håndværkere har det ikke været et spørgsmål om at bruge vellagret tømmer, man at få træ, som specielt var velegnet til den opgave, de stod over for.

En datering af én enkelt prøve giver ikke en sikker datering af et helt bygningsværk (det være sig kirke, hus, borg, skib o.l.). Der kan være tale om genbrug, reparation etc. Har man derimod mange prøver fra den samme konstruktion, hvor den dendrokronologiske undersøgelse viser, at de har samme fældningstidspunkt, er der stor sandsynlighed for, at træerne er fældet ad hoc og anvendt med det samme. Endvidere er der mulighed for at tage hensyn til eventuelt genbrug af tømmer, reparationer, bygge-faser og lignende.

Beregning af fældningstidspunkt

Muligheden for at opnå en præcis angivelse af fældningstidspunktet for egetræ afhænger af, om der er bark eller splintved bevaret på prøverne.

Splintveddet findes lige under barken og omfatter træets sidstdannede årringe. Hvis der er bark eller barkkant tilstede, betyder det, at barkringen er bevaret, og fældningstidspunktet kan derfor *angives præcist*. Er kun en del af splintveddet bevaret på prøven, kan fældningstidspunktet *beregnes med stor nøjagtighed*, idet det manglende antal årringe i splintveddet kan beregnes i de fleste tilfælde. Kan overgangen mellem kerne- og splintved konstateres, er det muligt at angive et omtrentligt tidspunkt, hvor fældnings-tidspunktet vil ligge, selvom intet af splintveddet er bevaret. Endelig kan både splintveddet og en del af kerneveddet mangle. I dette tilfælde er det kun muligt at *angive det tidligst mulige* fældningstidspunkt.

Til beregning af fældningstidspunktet anvendes en "splintstatistik" udarbejdet på grundlag af empiriske undersøgelser.

Der foreligger oversigter for egetræ fra Irland, England, Vesttyskland og Polen. Resultaterne varierer, men generelt gælder det, at jo større egenalder et egetræ har, jo flere årringe findes der i splintveddet, samt at "modne" egetræer (100-200 årige), som har vokset i Irland og England gennemsnitligt indeholder flere årringe (ca. 30) i splintveddet end træer, som har vokset i Vesteuropa (ca. 25), og at antallet af splintårringe aftager jo længere østpå, træerne har vokset (13-19 i Polen).

Forskningen vedrørende fastlæggelse af antallet af splintårringe i egetræ er i konstant udvikling, og der kan ikke gives noget entydigt svar på problemstillingen. HILLAM, J., MORGAN, R. A. and TYERS, I. G.: Sapwood estimates and the dating of short ring sequences. *Applications in Tree-ring Studies*, ed. R. G. Ward. BAR S333, 1987, 165-185, berører emnet generelt og anbefaler et tillæg for manglende splint på 10-55 år.

Bilaga 4. Rapport ^{14}C -prov

Bilaga 4a

Uppsala 2016-01-22

Jens Lindström
Statens maritima museer
Box 27131
102 52 STOCKHOLM

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 30 59

Telefax:
018 – 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Resultat av ^{14}C datering av trä från Öregrund, Uppland.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

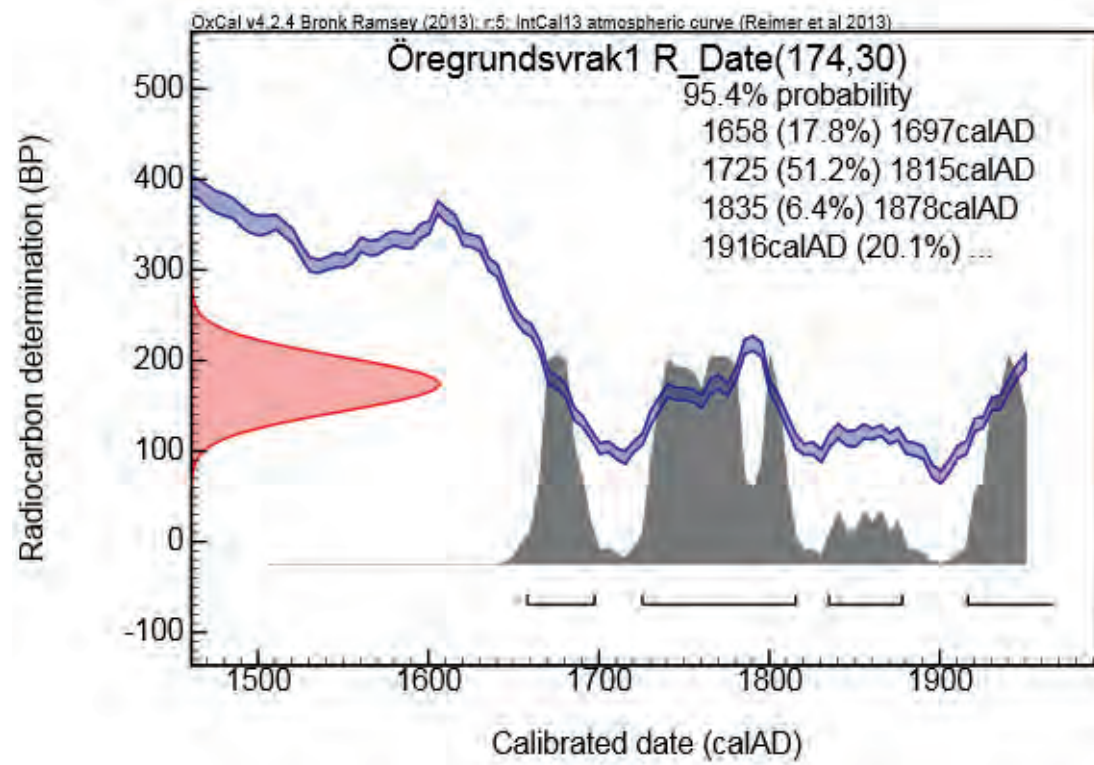
RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ VPDB}$	^{14}C age BP
Ua-52312	Prov 1, Öregrunds hamn	-25,4	174 ± 30

Med vänlig hälsning

Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

Bilaga 4b

Arkeologisk utredning i Öregrunds hamn

Sjöhistoriska museet som är en del av Statens maritima museer utförde under några dagar i juni och september 2015 en arkeologisk utredning i Öregrunds hamn. Utredningen, som genomfördes inför planerade muddringar och ombyggnationer i hamnen, omfattade sonarkartering av ett planerat dumpningsområde för muddermassor i Öregrundsgrepen väster om Gräsö, samt sonarkartering och dykbesiktningar inne i Öregrunds hamn.

Utredningen resulterade i att en kraftigt nedbruten och tidigare okänd fartygslämning påträffades mitt i hamnen och inte långt ifrån fyrskeppet Västra Banken. Fartygslämningen bedömdes utgöra fornlämning då den antas ha förlist innan år 1850. Utöver vraket påträffades ett kulturlager som utifrån fynd av rödgodskeramik, kritpipor och glasbuteljer kunde dateras till perioden 1600–1900-tal.

The Maritime Museum (part of the Swedish National Maritime Museums) carried out an archaeological investigation in the harbour of Öregrund during a few days in June and September 2015. The survey, carried out ahead of planned dredging works and redevelopment of the harbour, included sonar mapping of the planned dumping area in Öresundsgrepen located west of Gräsö, as well as sonar mapping and ocular surveys within the harbour of Öregrund itself.

The survey revealed a highly deteriorated and previously unknown wreck in the middle of the harbour. The wreck was classified as an ancient monument as it is believed to have been lost before 1850. Apart from the wreck, cultural layers were found dating to the period between 17th–20th centuries based on findings of clay pipes and glass bottles.

SJÖHISTORISKA

Box 27131

102 52 Stockholm

Tfn: 08-519 549 00

www.sjohistoriska.se

ISSN 1654-4927

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Lennart Swanström
Tel. 010-223 33 51

MEDDELANDE

1(1)

2016-06-29

ÖSTHAMMARS KOMMUN Bygg- och miljönämnden	
2016-07-13	
Dnr	Dpl

Östhammars kommun
Att. Linnéa Johansson
Stångörsgatan 10
742 21 ÖSTHAMMAR

Meddelande om avslutad arkeologisk utredning i Öregrunds hamn inom del av fornlämning RAÄ 142:1:1, Börstils socken, Östhammars kommun

Länsstyrelsen meddelar att den arkeologiska utredningen i Öregrunds hamn är avslutad.

Utredningen har bland annat resulterat i att ett tidigare okänt vrak, som utgör fornlämning, påträffats samt att ett område i hamnen med bevarade kulturlager har kunnat identifieras och avgränsas.

Med hänvisning till fornlämningsituationen i hamnen gäller följande:

- Inom vrakområdet och dess fornlämningsområde är varje form av botteningrepp, övertäckning, överbyggnad eller liknande tillståndspliktigt enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen.
- Fornlämningsområdet definieras här som ett område vilket sträcker sig 30 meter ut från vrakområdets ytterkanter.
- Tillståndsplikt råder också inom det område där det enligt Sjöhistoriska museets rapport, 2016:7, finns bevarade kulturlager.
- För övriga delar av hamnen råder endast anmälningsplikt, d v s att om fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämning berörs och Länsstyrelsen kontaktas utan dröjsmål.
- Ankringsförbud kan komma att utfärdas för vrakområdet.

Det är Länsstyrelsens bedömning att ingrepp inom vrakområdet med tillhörande fornlämningsområde inte kan ske utan ytterligare arkeologisk undersökning och dokumentation.

Beträffande området med bevarade kulturlager kan tillstånd beviljas med villkor om arkeologisk schaktningsövervakning.

Lennart Swanström

Kopia för kännedom

Statens Maritima Museer, Arkeologienheten, Jens Lindström, Box 27131,
102 52 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Upplandsmuseet, registrator@upplandsmuseet.se

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-08-31
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 4724-10

ÖSTHAMMARS KOMMUN <i>Samhällsbyggnadsnämnden</i>	
2012 -09- 03	
Dnr	Dpl

SÖKANDEN

1. Öregrunds Framtid, 802442-2415
c/o Hoffman
Västergatan 2 A
742 42 Öregrund

2. Östhammars kommun, 212000-0290
Box 66
742 21 Östhammar

Ombud för 1 och 2: Sten Huhta
Östhammars kommun
Box 66
742 21 Östhammar

SAKEN

Åtgärder i Öregrunds hamn och dispens från förbud mot dumpning av
muddermassor

AnläggningsID i miljöboken: 6936 och 6935
Koordinater (SWEREF99): N 6694497, E 689890 resp. N 6694294, E 690018

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Östhammars kommun tillstånd att i och i
anslutning till hamnen i Öregrund utföra följande åtgärder.

1. Förlängning av skyddande vågbrytare med upp till 170 m lång.
2. Byggnad av en 100 m hamnpir.
3. Uppförande av gångbrygga med båtplatser i hamnens sydöstra del.
4. Ombyggnad, utfyllnad och förlängning av "Skatbryggan" i hamnens östra del.
5. Bortsprängning av tre grund i hamnbassängen.

Dok.Id 282931

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104	Augustendalsvägen	08-561 656 00	08-561 657 99	måndag – fredag
131 26 Nacka Strand	20	E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		08:30-16:00

Dnr 2011 SBN 0018 -14

6. Utfyllnad för utökad parkeringsyta.
7. Ombyggnad av iläggingsramp med servicebrygga.
8. Utläggning av sex stycken flytbryggor.
9. Kompletteringsmuddring i den södra och östra delen av hamnbassängen.

Tillståndet gäller endast under förutsättning att i de ansökan angivna ändringarna av gällande detaljplaner vinner laga kraft.

Dispens

Mark- och miljödomstolen medger Östhammars kommun dispens enligt 15 kap. 33 § miljöbalken från det generella dumpningsförbudet till havs, innebärandes att Östhammars kommun äger dumpa upp till 7 300 m³ muddermassor inom av Sveriges geologiska undersökning föreslaget område, se bilaga 1 till denna dom.

Allmänt villkor

Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i överensstämmelse med vad Östhammars kommun har angivit i ansökan och i övrigt åtagit sig i målet.

Särskilda villkor

1. Buller från vattenverksamheten får inte överskrida de bullerljudnivåer som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser.
2. Östhammars kommun ska utföra en särskild arkeologisk utredning av hamnen i enlighet med de anvisningar kommunen erhåller från Länsstyrelsen i Uppsala län.
3. Östhammars kommun ska i god tid före deponering av muddermassor genomföra sedimentprovtagning i aktuellt område. Efter provtagning ska

samråd ske med Länsstyrelsen i Uppsala län för godkännande av deponering av muddermassor på den specifika platsen.

4. Grumlande arbeten ska förläggas till tiden september–mars.
5. Under muddringsarbetet skall området där muddring sker avskärmas med länsor med vidhängande siltgardiner.
6. Strax före sprängning ska sökanden använda lämpliga akustiska metoder för att skrämma bort fisk från området där sprängningen ska utföras.
7. Förslag till kontrollprogram ska utarbetas i samråd med tillsynsmyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten och Sjöfartsverket. Kontrollprogrammet ska särskilt innehålla uppgift om den grumlingsnivå vid vilken grumlande arbeten i vattenområdet ska avbrytas samt hur grumlingen ska kontrolleras. Förslaget ska inges till tillsynsmyndigheten i god tid innan arbetena påbörjas.

Underrättelseskyldighet

Östhammars kommun ska meddela Länsstyrelsen i Uppsala län i god tid före det att arbetena påbörjas och avslutas.

Arbetstid

De arbeten för vattenverksamhet som medgetts i denna dom ska vara utförda senast inom tio år från det att domen vinner laga kraft. Tillståndet förfaller om bestämmelserna om arbetstid inte iakttas. Om förlängning av arbetstid föreskrivs i 24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken.

Oförutsedd skada

Om den vattenverksamhet som avses med tillståndet medför skador som mark- och miljödomstolen inte förutsett, får den skadelidande framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk ska för att få tas upp till prövning framställas inom fem år från utgången av den ovan bestämda arbetstiden.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Fiskeavgift

Östhammars kommun ska betala fiskeavgift enligt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, i form av ett engångsbelopp om femtiotusen (50 000) kr. Avgiften ska betalas till Havs- och vattenmyndigheten senast två månader efter dagen för denna dom.

Rättegångskostnader

Östhammars kommun ska utge ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Uppsala län med trettiosjutusensexhundra (37 600) kr. På ersättningen utgår ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften slutligt till sjuttiotusen (70 000) kr.

Verkställighet

I denna dom meddelat tillstånd får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

ANSÖKAN

Öregrunds framtid och Östhammars kommun (sökandena) har i ansökan hos mark- och miljödomstolen anfört och yrkat följande.

BAKGRUND

Öregrunds hamn är känd för sitt dåliga skydd mot vindar från nord och nordväst. Redan i mitten på 1960-talet ifrågasatte Kungliga Sjöfartsstyrelsen inför Österbygdens vattendomstols dom, AD97/1965, om den då tänkta sträckningen, en 140 m lång vågbrytare (hamnpir), skulle ge tillräckligt skydd för den då planerade utökningen av hamnområdet. Kungl. Sjöfartsstyrelsen skrev: Öregrunds hamn är vid hårda vindar från nord och nordväst synnerligen utsatt. Vid sådana tillfällen råder inne i hamnbassängen tidvis så kraftig dyning, att fartyg med hänsyn till haveririsk, ej kan angöra eller ligga förtöjda i hamnområdet.

Sökandena ser en säker hamn med en skyddande vågbrytare som en infrastrukturell åtgärd och förutsättning för att kunna bevara Öregrund som hamnstad och därigenom utveckla besöksnäringen på orten. Övriga sökta åtgärder i hamnen är ett led detta. Besöksnäringen i Öregrund ökar kraftigt och Öregrunds största tillgång är havet. Gästande fritidsbåtar, besökande från närbelägna öar och kustområden, tillsammans med det lokala båtlivet, gör hamnen levande och Öregrund till en myllrande sommarstad. Runt hamnområdet trängs bilar med gående på den smala vägen till Gräsöfärjan.

Den avgjort viktigaste enskilda åtgärden är förlängningen av vågbrytaren.

YRKANDEN

Sökandena yrkar att mark- och miljödomstolen medger tillstånd till följande åtgärder.

1. Förlängning av skyddande vågbrytare med upp till 170 m.
2. Byggande av en 100 m hamnpir.
3. Uppförande av gångbrygga med båtplatser i hamnens sydöstra del.

4. Ombyggnad, utfyllnad och förlängning av "Skatbryggan" i hamnens östra del.
5. Bortsprängning av tre grund i hamnbassängen.
6. Utfyllnad för utökad parkeringsyta, ombyggnad av iläggingsramp med servicebrygga.
7. Utläggning av sex stycken flytbryggor.
8. Kompletteringsmuddring i den södra och östra delen av hamnbassängen.
9. Dispens enligt 15 kap 33 § miljöbalken mot förbud att dumpa upp till 7 300 m³ muddermassor.

ÖVRIG ORIENTERING OM DEN PLANERADE VERKSAMHETEN

I en ny dom, VA 45/73 Södertörns Tingsrätt, vattendomstolen, sökte och fick Östhammars kommun tillstånd att förlänga den 140 m långa vågbrytaren (hamnpiren) med 150 m. Denna förlängning genomfördes aldrig.

Utöver de ovan angivna tillstånden har under senare år även följande tillstånd medgivits.

Utfyllnad av vattenområde för anläggande av parkeringsyta. Dom i Stockholms tingsrätt den 3 december 2001 (M 189-01).

Muddring av inre hamnbassängen i mitten av 1960-talet efter Österbygdens vattendomstols dom av den 26 september 1963 (Ans.D. 62/963).

NUVARANDE FÖRHÅLLANDEN

Till Öregrunds hamn anlöper fartyg från bl.a. Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Marinen, men också ett antal turbåtar och charterfartyg som t.ex. M/S Sunnan och briggen Gerda. Gästhamnen i Öregrund besöks under sommaren av ca 2 000 övernattande fritidsfartyg från stora delar av Europa. Dessa fartyg tenderar att bli fler och större. Sökandena bedömer att antalet besökare i gästhamnen kommer att fördubblas när de åtgärder som avses med ansökan är genomförda.

Hamnen utgörs idag av cirka 130 m kaj och ca 280 båtplatser enligt följande. En "handelskaj" på ca 60 m, som nyttjas som övernattnings- och bunkerhamn för fartyg från Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Marinen, SGU, Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) och charterfartyg m.fl. En fiskehamn med ca 60 m kaj. En sjöräddningsstation med cirka 10 m kaj för Sjöräddningssällskapets räddningsfartyg Rescue Olof Wallenius II och Rescue Manon Wallenius. En gästhamn med en ca 100 m lång brygga i hamnens sydöstra grunda del. En 60 m lång flytbrygga vid handelskajen. Gästhamnen har totalt 80 båtplatser, varav endast ca 65 är fullt användbara, på grund av otillräckligt vattendjup. Tre flytbryggor med ca 90 privatägda båtplatser på vågbrytarens insida i hamnens nordvästra del, som förvaltas av Öregrundspiren AB. Cirka 100 båtplatser för fritidsbåtar i hamnens södra och sydvästra del, som disponeras av Öregrunds Båtklubb. Cirka 10 platser för korttidsförtöjning av småbåtar i hamnens sydvästra del. I detta sammanhang bör även nämnas en vatten- och avloppsledning, som sträcker sig från parkeringsplatsen i inre hamnens nordvästra del mot Dummelgrund och vidare till Gräsö.

FYSISKA PLANER

I översiktsplanen för Östhammars kommun anges ingen särskild utveckling för hamnen. Där uttalas endast att "Öregrunds hamn används i huvudsak för fritidsbåtar samt ett mindre antal fiskebåtar och en sjöräddningsbåt. Enstaka större fartyg angör också hamnen t.ex. Sjöfartsverkets arbetsfartyg och fartyg för turistturer".

Riksintresse

Öregrunds centrala delar är område av riksintresse för kulturmiljövården. Öregrunds centrala delar och hamnen är av riksintresse för det rörliga friluftslivet. Öregrunds hamn är av riksintresse för yrkesfisket.

Detaljplaner

Två detaljplaner berör den planerade vattenverksamheten. Den ena är "Öregrunds hamn" från den 2 maj 2000 och den andra är "Småbåtshamn norr om Tullbacken i Öregrund" från den 25 februari 2003.

Förlängningen av vågbrytaren kommer delvis att ske inom vattenområde som inte tidigare omfattats av detaljplan.

Östhammars kommun har påbörjat ändringar i dessa detaljplaner. Området för vågbrytarens yttre del kommer att planläggas i samband med detta ändringsarbete.

TEKNISK BESKRIVNING

En teknisk beskrivning av projektet har upprättats av Öregrunds Framtid i samråd med KSF Anläggningskonstruktörer AB och Uppsala Universitets civilingenjörsprogram, se bilaga.

NYTTAN MED ÅTGÄRDERNA KONTRA DE ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLERNA

Nyttan

Den planerade vattenverksamheten syftar till att Öregrunds hamn ska bli bättre och säkrare. Den avgjort viktigaste enskilda åtgärden är förlängningen av vågbrytaren. Åtgärden är av infrastrukturell karaktär avgörande för säkerheten i hamnen och en förutsättning för vidare utveckling av hamnområdet.

Den ökade säkerheten främst i form av skydd mot hårda vindar kommer att gynna lokalbefolkningen, lokala båtägare, fritidsboende, gästande båtturister, den lokala fiskenäringen, sjöräddningen, myndighetsfartyg och den kommersiella sjöfarten.

Besöksnäringen står för en stor del av de arbetstillfällen som erbjuds i Öregrund. Staden har med sitt läge i Roslagens norra ände en strategisk placering längs den svenska kusten där Ålands skärgård möter den svenska. Det finns behov av en större gästhamn redan idag och en allvädershamn kommer i sig att medföra ytterligare båtgäster. Besöksnäringen ökar kraftigt även under mellansäsong maj–juni och augusti–oktober. Fler besökare ställer också krav på mer service och aktiviteter såsom båtuthyrning, försäljning av båtar, promenadstråk, evenemang, m.m.

Den förbättrade hamnen kommer vidare att möjliggöra en utökning och breddning av serviceutbudet i hamnen och staden. Utöver det uppsving för näringslivet som kan förväntas kommer även de enskilda invånarna att gynnas, såtillvida att de kommer i åtnjutande av ett större utbud av varor och tjänster och att möjligheten till arbete på hemorten ökar.

Olägenheter

Under tiden för genomförande av förbättringarna i hamnen kommer det ofrånkomligen att uppstå vissa olägenheter för människors hälsa och miljön. Dessa olägenheter kommer att bestå av buller, avgaser, markvibrationer, ökad trafik, damm, m.m. För miljöns del tillkommer tillfällig grumling av vatten vid muddring, fyllning, sprängning och rensning samt viss förlust av och påverkan på bottenar och deras fauna. Av den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen, som har upprättats av ingenjör Olof Sandström, Skärgårdsutveckling SKUTAB AB, framgår att de förväntade olägenheterna kommer att vara begränsade och tillfälliga (övergående). Merparten av olägenheterna hänger direkt samman med det fysiska genomförandet av vattenverksamheten. Vattenverksamhetens påverkan på bottenar och bottenfaunan kommer att ta längre tid att återställa. Men enligt Olof Sandströms bedömning i miljökonsekvensbeskrivningen kommer såväl bottenfaunan som fiskebeståndet att på sikt gynnas av förändringarna.

Vid en samlad bedömning anser sökandena att nyttan med de planerade åtgärderna mångfalt överstiger de olägenheter av tillfällig karaktär, som åtgärderna kommer att medföra.

SKYDDSÅTGÄRDER OCH VILLKOR

För att förebygga och minimera vattenverksamhetens inverkan på människors hälsa och miljön planeras följande skyddsåtgärder.

- Samråd med Sjöfartsverket innan arbetets start.
- Fyllnadsmassor till vågbrytaren kommer att fraktas sjövägen så långt det är möjligt.

- Avspärningar genom bojar, ljus under byggtiden.
- Byggnationen av vågbrytaren, sprängning och muddring ska förläggas till tidpunkt på året, september–mars, så att den stör fisklek och båtliv så lite som möjligt.
- Länsor runt arbetsplatsen i hamnen under muddringsarbetet för att minimera grumling av vattnet.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN

På s. 23 sammanfattar ingenjör Olof Sandström att "En viss miljöpåverkan kommer att ske i hamnområdet. Under byggtiden orsakas vattengrumling och störningar i samband med sprängning. [...] Nya hårda substrat tillförs vid förlängningen av vågbrytaren samt anläggningen av nya kajer. Ett nytt samhälle kommer att etableras på dessa. Konsekvensen blir ökad biologisk mångfald och bättre förhållanden för fisk. [...]"

SAMRÅD

Tidigt samråd anmälades till Länsstyrelsen i Uppsala län (länsstyrelsen) i mars 2009. Samrådsmöte med enskilda särskilt berörda i närområdet genomfördes den 26 maj 2009, se bilaga, och utökades under juli och augusti 2009 till att även omfatta Vägverket, Sjöfartsverket, Fiskeriverket, Naturskyddsföreningen och Östhammars kommunstyrelse, som i sin tur inhämtat yttrande från tekniska nämnden, byggnadsnämnden, fritidskontoret samt miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Den 17 september ingavs samrådsredogörelse till länsstyrelsen, se bilaga.

Länsstyrelsen meddelade den 28 september att det planerade vattenföretaget inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att därmed kan ansökan om tillstånd till vattenverksamhet lämnas in till mark- och miljödomstolen.

KONTROLL

Kontrollplan kommer att upprättas av kvalitetsansvarig för vattenverksamhetens genomförande i samråd med Östhammars kommun, länsstyrelsen och Sjöfartsverket.

ERSÄTTNINGSBELÖPP

Den berörda fastigheten, Öregrund 1:2, ägs av Östhammars kommun, som är sökande i detta mål. Övriga sakägare bedömer att den planerade vattenverksamheten kommer att vara till fördel för dem och deras verksamhet. Ersättning till sakägare har ej yrkats.

TID

Vattenföretaget beräknas påbörja den 1 september 2011 och avslutas inom 10 år.

INKOMNA YTTRANDEN

Transportstyrelsen

Transportstyrelsen har inte något emot de planer som redovisas under förutsättning att följande säkerhetshöjande synpunkter behandlas. Vid liknande projekt och vid större förändringar i farleder och hamnars utformning är Transportstyrelsens allmänna rekommendationer att påverkan för sjötrafiken utreds med avseende på t.ex. manöverutrymme, säkerhetsmarginaler och övriga omständigheter som kan påverka sjösäkerheten. Vid förändringar av vågbrytande funktioner är det viktigt att analysera konsekvenserna av detta. Även mindre justeringar av vågbrytare kan innebära att vågbilden förändras i en hamn. Föreligger behov av förändring av utmärkningen med sjösäkerhetsanordningar i hamnen ska tillstånd först ansökas hos Transportstyrelsen. Eventuella förändringar av strandlinje och bottenpografi samt nya anläggningar i anslutning till hamnen och farleden ska efter ett genomförande av projektet sjömätas och geodetiskt bestämmas enligt sjömättningsstandard S44 samt delges Transportstyrelsen och Sjöfartsverket för uppdatering av sjökort. För den del av anläggningsfasen som avser t.ex. muddring, utbyggnad av kajer och tippning av muddermassor och som kan komma att påverka fartygstrafiken bör man

analysera riskerna i samband med detta. Utifrån denna analys bör projektet föreslå eventuella åtgärder och en handlingsplan för att höja säkerheten för sjötrafiken i samband med anläggningsfasen. Detta bör ske i samråd med Transportstyrelsen och Sjöfartsverket.

Öregrunds Båtklubb (klubben)

Klubben tillstyrker helhjärtat alla de åtgärder som sökandena ansöker om att få genomföra i Öregrunds hamn. Åtgärderna har också utformats i samråd med klubben och övriga intressenter. Klubben vill särskilt framhålla värdet av att hamnen med de föreslagna åtgärderna kommer att bli en trygg och säker allvädershamn. Under nuvarande förhållanden är hamnen direkt olämplig och farlig vid hårda nordliga och nordvästliga vindar. Förutom den säkerhetsrisk det medför utgör detta förhållande också en starkt hämmande faktor för utvecklingen av hamnen. Klubben anser också att det utökade hamnområdet i sig och det utökade antalet bryggor/kajer som förslaget innebär är både önskvärt och i högsta grad nödvändigt. Dagens gästbåtskapacitet är t.ex. under högsäsong fullständigt otillräcklig och hamnen medger i dagsläget heller ingen möjlighet till utveckling av sjö- och båtsportlivet i Öregrund, t.ex. att arrangera större sjösporttävlingar, bedriva charterbåtsverksamhet, uthyrningsverksamhet osv. Förslaget att i hamnens östra delar i anslutning till befintligt fyrskepp tillskapa ett maritimt utställningsområde/hamn är t.ex. ett sådant utvecklande förslag som klubben ser fram emot att var med och förverkliga.

Statens maritima museer (SMM)

Öregrund grundades år 1491 då hamnen i den äldre sjöfartsstaden Östhammar hade grundats upp. Inrikes- och utrikeshandel har idkats av stadens egen handelsflotta, med i synnerhet järnhandel under 1500- och 1600-talet. Staden har också drabbats av flera fientliga flottor. År 1509 och 1521 brändes Öregrund av danska styrkor och år 1719 av ryska. Det finns uppgifter om fartygslämningar inom muddringsområdena och i närheten av de planerade byggnationerna. Ingen av fartygslämningarna är dock besiktigad av antikvarisk expertis, men av läget och den historiska bakgrunden att döma är det troligt att de blivit vrak för mer än 100 år

sedan och därmed skyddas av 2 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., KML. En stor del av Öregrunds hamnkvarter och hamnbassäng utgör fast fornlämning av typen stadslager (RAÄ Börstil 142:1). Utbredningen av detta kulturlager är inte helt känt. Inga arkeologiska undersökningar har gjorts av botten i hamnen, men kunskaper från liknande fornlämningsmiljöer har visat att kulturlager och fartygslämningar under vatten kan vara välbevarade. Genomförda schaktövervakningar och undersökningar på land har visat att det i området finns ett kulturlager från medeltid och framåt. I SGU:s rapport 2010:2 *Maringeologisk undersökning i Öregrunds hamn*, kan man se att man vid provtagning (prov nr 09-0108) med gripskopa fick upp pålar och något som möjligen kan vara ett spant eller annat skeppstimmer. SMM gör bedömningen att fast fornlämning sannolikt förekommer i det berörda vattenområdet. Därför rekommenderar SMM enligt 2 kap. 10–11 §§ KML att kontakt tas med kulturmiljöenheten hos länsstyrelsen, för samråd och eventuellt beslut om en särskild arkeologisk utredning.

Länsstyrelsen

För att minimera påverkan på växt-och djurlivet anser länsstyrelsen att tidpunkten för grumlande arbete i vatten inte ska ske under perioden i april t.o.m. september.

Länsstyrelsen anser att innan sprängningen utförs bör fisken på platsen skrämmas bort. Varningsskott i vattnet eller motsvarande bör ske strax innan sprängning utförs.

De planerade arbetena i Öregrunds hamn kommer att beröra område för fast fornlämning, RAÄ nr 142:1. Arbetena är därmed tillståndspliktiga enligt 2 kap. KML. Kunskapen om eventuella bevarade lämningar i hamnområdet är dålig. Länsstyrelsen bedömer att för att ta reda på om fornlämningar berörs av arbetena krävs en särskild arkeologisk utredning, enligt 2 kap. 11 § KML.

I bilaga till ansökan anges att strandskyddet kommer att upphävas i delar där det idag gäller när den nya detaljplanen antas. Sökandena har inte angett särskilda skäl eller huruvida åtgärderna är förenliga med strandskyddets syften inom området som

idag berörs av strandskyddet. Länsstyrelsen anser att för de åtgärder som ligger inom strandskyddat område ska sökandena meddela på vilket sätt åtgärderna är förenliga med strandskyddets syften samt ange särskilda skäl till dispens från förbuden i 7 kap. 16 § miljöbalken.

Enligt 15 kap 31 § miljöbalken får ingen dumpa avfall inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Även internationella konventioner som Londonkonventionen och Londonprotokollet och regionala konventioner som Oslo-Pariskonventionen (OSPAR) och Helsingforskonventionen innehåller bestämmelser om förbud mot dumpning. Sverige är part i alla dessa konventioner och måste därför följa deras regler. Grumling som uppstår vid själva dumpningstillfället anses allmänt inte vara något större problem för djur och växter, men om det finns föroreningar bundna till partiklar så kan grumling innebära att föroreningar sprids i vattenmassan. Exempel på föroreningar är olika tungmetaller och stabila organiska miljögifter. En annan negativ effekt av dumpning är sedimentation av till exempel muddermassor på fel ställen, vilket kan innebära försämrade livsförhållanden för de växter och djur som lever där. Dumpning kan också leda till övergödning av omkringliggande områden. Övergödningen orsakas av tillskott av kväve, fosfor och organiska ämnen. Avfallet bör därför i första hand tas om hand på land. Det kan dock finnas speciella situationer där det ändå är bättre att dumpa avfallet i vatten än att ha kvar det på land. Det kan saknas bra alternativ för landdeponering eller återvinning, kostnaderna vid landdeponering kan bli orimligt höga eller deponering på land kan skada människors hälsa. Länsstyrelsen anser att sökandena utifrån dessa tre punkter bör motivera varför en dispens från dumpningsförbudet är befogat.

För det fall dispens till dumpning medges vill länsstyrelsen framhålla följande. Sverige deltar i internationellt samarbete om havsmiljön. För att kunna uppfylla vårt lands förpliktelser enligt de internationella avtalen är Naturvårdsverket skyldigt att sammanställa och skicka uppgifter om dumpning till Helsingfors-kommissionen, OSPAR-kommissionen och Internationella sjöfartsorganisationen. Skyldigheten gäller allt från dumpningar nära stranden i våra skärgårdar till det som dumpas i öppet hav. Den som efter ansökan fått dispens att dumpa muddermassor behöver

därför rapportera till länsstyrelsen efter att arbetet avslutats eller årligen om arbetet sträcker sig över fler än ett år. Uppgifter om muddringar och dumpningar är viktiga också för länsstyrelsernas tillsynsarbete. Länsstyrelsen har ingen kännedom om att tidigare deponiplats ca 900 m sydost Väderhällan utanför Djurstens fyrplats på 20–25 m djup skulle vara olämplig som dumpningsplats.

Vid eventuell dispens för dumpning ska sökandena i god tid kontakta länsstyrelsen för samråd om vilka uppgifter som ska rapporteras in till Naturvårdsverket efter utförd dumpning.

Fiskeriverket

Fiskeriverket bedömer utifrån tillsända handlingar att ansökt verksamhet kommer att påverka fisk och fiske. Påverkan på fisk och andra akvatiska organismer är av såväl temporär (grumling, sedimentering, sprängning m.m.) som permanent (förlust av produktionsområde genom utfyllnad av vattenområde) karaktär. Fiskeriverket har i huvudsak inget att erinra mot att sökandena erhåller tillstånd till anläggande av vågbrytare, pir, bryggor, muddring m.m. Detta under förutsättning att Fiskeriverkets synpunkter vad gäller bl.a. villkor, skyddsåtgärder och kompensation för skada i form av fiskeavgift beaktas.

Fiskeriverket anser vidare att sökandena bör inkomma med kompletterande uppgifter innan slutgiltig bedömning av om dispens från förbud mot dumpning ska erhållas. Fiskeriverket anser att det i tillsända handlingar inte redogjorts för i tillräcklig omfattning om de föreslagna dumpningsområdena hyser ackumulationsförhållanden samt hur mycket muddermassor som aktuella dumpningsområden kan mottaga för att fortfarande kunna definieras och klassas som ackumulationsbotten. Det är även oklart vilket av de föreslagna dumpningsområdena som utgör huvudalternativet.

Fiskeriverket föreslår med stöd av 11 kap. 8 § miljöbalken samt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet att sökandena som kompensation för skada på allmänt fiskeintresse ska åläggas att betala en

engångsfiskeavgift. Fiskeavgiften ska kompensera för såväl temporär som permanent skada på fisk och fiske. Temporär skada faller lämpligen ut som en engångsavgift medan permanent skada egentligen bör utgå som en årlig avgift. Men med hänsyn till den ringa arealen på utfyllnadsområdet omfattar föreslagen engångsavgift även kompensation för den permanenta förlusten av produktionsareal. Fiskeriverket föreslår därmed att en schabloniserad fiskeavgift utgår om 50 000 kr. Fiskeavgiften ska användas till fiskevårdande åtgärder inom berört kustområde eller kustmynnande vattendrag.

I bilaga till ansökan redogörs för underlag för yrkandet om dispens från förbud att dumpa muddermassor. Halterna av analyserade ämnen i sedimenten var generellt låga till mycket låga halter. Förhöjda halter förekom dock i djupare sediment av TBT och PAH:er.

När det gäller kvittblivning av muddermassor anser Fiskeriverket att dessa i första hand ska omhändertas på land, t.ex. deponeras på deponi alternativt användas vid utfyllnad. I undantagsfall om muddermassor är rena, dvs. inte innehåller förhöjda halter av föroreningar som t.ex. i detta fall TBT och PAH:er, kan eventuellt dispens för dumpning av massor tillstyrkas. Dock kvarstår riskerna med de tekniska svårigheterna att vidta skyddsåtgärder för att minimera spridningen av grumlande partiklar i samband med dumpningen.

Fiskeriverket anser att det i tillsända handlingar inte redogjorts för i tillräcklig omfattning om de föreslagna dumpningsområdena hyser ackumulationsförhållanden samt hur mycket massor som djupområdet kan mottaga för att fortfarande kunna definieras och klassas som ackumulationsbotten. Det är även oklart vilket av de föreslagna alternativen som utgör huvudalternativet.

Fiskeriverket menar på att det är viktigt att klargöra den totala mängden som djuphålan kan ta emot innan den övergår mot en plan eller kuperad bottenstruktur. En sådan förändring innebär en övergång från ackumulations- till transportbotten vilket riskerar att påverka fisk och andra akvatiska organismer negativt bl.a. genom

ökad sedimentationstransport från området. Om ackumulationsförhållanden inte råder där muddermassorna avses dumpas är risken mycket stor att de dumpade massorna inte kommer att stanna kvar på platsen utan transporteras bort av strömmar och vågrörelser. Strömförhållandena kring dumpningsplatsen är även oklara och påverkar hur grulande material sprids i samband med dumpningen. Det är även oklart hur långt avståndet är från föreslagna dumpningsområden till intilliggande grundområden, vilka potentiellt är viktiga lek- och uppväxtområden.

Sökandena har föreslagit ett antal villkor, skyddsåtgärder och kontroll. Fiskeriverket bedömer att påverkan på fisk och fiske av ansökt verksamhet kan minskas ytterligare och önskar anföra följande synpunkter och förslag på villkor och skyddsåtgärder, m.m.

Fiskeriverket har i huvudsak inget att erinra emot sökandens föreslagna arbetsperiod. Fiskeriverket önskar dock framföra att föreslagen tidsperiod kommer att påverka främst senhöst-/vinterlekande fiskarter som t.ex. strömming och sik.

Fiskeriverket föreslår vidare att sökandenas föreslagna villkor gällande länsor formuleras om samt att ytterligare villkor bör erhållas enligt följande. Muddring sker genom grävuddring med tättslutande skopa (s.k. miljöskopa).

Bottenförankrade geotextilier ska användas tillsammans med oljeabsorberande länsar för att minimera spridning av sedimentspill. Rutiner för funktionskontroll av skyddsanordningen, både vid vattenytan och vid bottenförankringen, ska finnas. Rutiner bör även finnas för att arbetet ska upphöra om det visar sig att funktionen brister. Arbeta i vatten som förorsakar sedimentspill bör inte ske vid hårda vindar eller stora avvikelser från normala vattennivåer.

Fiskeriverket bedömer att följande villkor för att begränsa skadepåverkan orsakad av höga ljudnivåer till följd av sprängning bör föreskrivas. Sprängning i vattenområde ska ske samlat och med småladdningar samt föregås av skyddsåtgärder för att skrämma bort fisk och annan fauna som kan riskera att skadas. Fisk ska skrämmas bort med hjälp av akustiska metoder genom t.ex. att fartyg med akustisk

utrustning i vattnet cirkulerar på avstånd från sprängningsområdet och/eller bör bubbelridåer eller annan lämplig skyddsåtgärd kring sprängningsområdet upprättas för att minimera tryckvågens utbredning i vattenmassan. Sprängning med lågt kväveinnehåll ska användas. Sprängning med borrade laddningshål ska tillämpas vilket medför mindre grumling än påläggsladdningar.

Sökandena uppger att vid anläggande av vågbrytare och betongpir kommer genomgångar under vattenytan att anläggas för att möjliggöra cirkulation och genomströmning av vatten inne i hamnen. Fiskeriverket ser positivt på sökandenas förslag och har inget att invända. Möjligheten till genomströmning ökar möjligheterna till att vattenkvaliteten inte försämras inne i hamnområdet.

Lämpliga skyddsåtgärder för att påskynda/gynna återkolonisationen är t.ex. att se till att det inte sker återkommande muddringar och inte skapas djupa håligheter vid den muddrade ytan samt att den nya bottenstrukturen gynnar återkolonisationen (lämpligt substrat för förekommande arter även efter muddring). Det är även viktigt att intilliggande grundområden skyddas från grumlande och sedimentterande partiklar. Detta för att möjliggöra spridning av arter in till det muddrade området samt i syfte att begränsa påverkansområdets storlek.

Vad gäller sökandenas föreslagna villkor avseende kontrollprogram anser Fiskeriverket att samråd även bör ske med Fiskeriverket innan fastställande av programmet, främst för den del som berör den akvatiska miljön.

Samhällsbyggnadsnämnden i Östhammars kommun (nämnden)

Det är viktigt att muddring, dumpning och annat arbete i vattnet utförs på ett sådant sätt att den ekologiska störningen minimeras. Lämplig tid är under senhöst och vinter. Det saknas redovisning i miljökonsekvensbeskrivningen om varför dumpning till havs föredras framför återanvändning av massor. Val av plats för dumpning av muddermassor till havs bör ske på ackumulationsbotten i största möjliga utsträckning. De åtgärder som planeras i hamnen kommer innebära bullerstörningar

för närboende och det bör eftersträvas att bullernivåer inte överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser.

GENMÅLE

Sökandena har angett att de inte har något att erinra mot det som framhållits av Transportstyrelsen och för övrigt inte heller mot de synpunkter som framfördes av Sjöfartsverket under samrådet samt har i övrigt kommenterat de inkomna yttrandena enligt i huvudsak följande.

SMM

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas uppgifter i Riksantikvarieämbetets register över fornlämningar i vatten. Den enda uppgift om Öregrunds hamn som finns i detta register gäller en maritim lämning som består av ett skulpturornament från 1600–1700-tal som bärgades i den inre hamnen i samband med muddring 1964. Enligt registret finns inga kända vrak i hamnområdet eller i det område som berörs av vågbrytarens förlängning. Uppgifter om fornlämningar saknas också i de områden som utgör alternativ för deponering av muddermassor. SMM påpekar att man vid en maringeologisk undersökning (bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen) noterat förekomst av pålar och annat trämaterial, som museet antar skulle kunna utgöra spant eller skeppstimmer. Huruvida detta antagande är korrekt kan inte bedömas, men det förtjänar påpekas att den undersökta lokalen ligger väl utanför det område som avses muddras. Vad gäller frågan om behovet av marinarkeologisk undersökning hänvisas till svaret på länsstyrelsens yttrande nedan.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen påpekar, att frågan om deponering av muddermassor till havs inte ingått i samrådsunderlag och således inte tidigare delgetts myndigheterna. Detta är ett riktigt påpekande. En beskrivning av valet av dumpningsplats samt dumpningsförfarande ingår dock i det underlag för dispensansökan som nu tillställts myndigheterna för yttranden.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

När det gäller grumlande arbete och sprängningar i vatten anser länsstyrelsen att arbetet inte ska ske under perioden april tom september, dvs. samma tidsperiod som anges i ansökan. Bortskrämning av fisk ska ske innan sprängningar görs. Länsstyrelsen föreslår varningsskott i vattnet, vilket kan accepteras som metod om tiden mellan varning och salva inte blir för lång.

Länsstyrelsen bedömer att en särskild arkeologisk utredning krävs, då kunskapen om eventuella bevarade fornlämningar i hamnområdet är dålig. Enligt sökandena är motiven för en arkeologisk utredning svaga i jämförelse med kostnaden. Som nämns i miljökonsekvensbeskrivningen gav Österbygdens vattendomstol i dom på 1960-talet Öregrunds stad tillstånd att muddra inre delen av hamnen utan villkor rörande fornminnen. Tillstånd gavs också att deponera muddar i ansökt område utan villkor rörande fornminnen. Då större delen av den yta som nu avses muddras redan en gång tidigare påverkats av muddring, torde sannolikheten för att fornlämningar ska finnas i området vara mycket liten. Vid sedimentkarteringen framgick också, att det saknas recent ytlager i större delen av det förslagna muddringsområdet.

Särskilda skäl för upphävande av strandskyddsbestämmelserna eller dispens från bestämmelserna är att anläggningen måste för sin funktion ligga vid vattnet och behovet kan ej tillgodoses utanför området, att anläggningen utgör en utvidgning av pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området, eller att området måste tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Vad som följer av detta är att vågbrytaren för sin funktion måste placeras inom strandskyddat vattenområde. Vidare utgör anläggningen en utvidgning av befintlig verksamhet då befintlig vågbrytare förlängs genom detta förslag. Det allmänna intresse som tillgodoses utgörs av en för allmänheten tillgänglig allvädershamn för permanent bruk och fritidsändamål. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. För att åtgärden ska kunna genomföras krävs det att den inte strider mot dessa syften. Anläggningen innebär inget intrång i den allemansrättsliga tillgången till det strandskyddade området utan medger snarare en

ökad tillgänglighet till området som helhet. Vidare bedöms livsvillkoren på land att förbli oförändrade medan livsvillkoren i vattnet kan komma att förändras. Dock innebär anläggningen ingen direkt försämring av livsvillkoren då djur- och naturvärdena har identifierats som låga och då anläggningar av denna art kan utgöra en god levnadsmiljö för både djur- och växtarter.

Länsstyrelsen har synpunkter på ansökan om dispens för dumpning av muddermassor och anser att en mer utförlig motivering krävs som förklaring till varför en dispens från dumpningsförbudet är befogad. Man anför tre punkter som bör besvaras. Den första avser frågan om det saknas bra alternativ för landdeponering eller återvinning. Enligt gjorda analyser, som redovisas i underlaget för dispensansökan, är halterna av miljögifter så låga i de bottenar som avses muddras, att materialet ur kontamineringsynpunkt skulle kunna återanvändas. För att detta ska kunna ske måste emellertid muddermassorna läggas i ett mellanlager för avvattning, innan de kan transporteras vidare för användning. Tillgången till sådana lagringsplatser i Öregrundsområdet är mycket begränsad. Hanteringen innebär vidare, att omlastning av våta massor måste ske från pråm till dumper samt att risken för spill är uppenbar vid vägtransporten. Det saknas också lokalt behov av sådant material på land. Att transportera muddermassorna längre sträckor medför buller och annan miljöpåverkan. Den andra punkten avser att kostnaderna för landdeponering skulle bli orimligt höga. Omlastning, mellanlagring och vidare transporter krävs för återvinning av muddermassor. Återanvändning ger därför betydligt högre kostnader än deponering till havs, och då materialet innehåller mycket små mängder miljögifter är alternativet havsdeponering att föredra. Den tredje och sista aspekten gäller hur deponering på land kan påverka människors hälsa. Då kontamineringsgraden är låg är risken för att landdeponering skadar människors hälsa mycket liten.

Länsstyrelsen föreslår villkor, om dispens till dumpning medges. Dessa villkor är rimliga.

Länsstyrelsen har synpunkter på värderingen av tidigare använd dumpningsplats. I underlaget för dispensansökan ges två alternativ; antingen den tidigare deponin eller något annat område med ackumulationsbotten i Öregrundsgrepens djupränna. För projektet är alternativen likvärdiga, under förutsättning att konflikter med sjöfartsintressena inte uppkommer. Innan deponering sker, ska djup och sedimentförhållanden karteras i berört område. Sådana förundersökningar bör ske i samråd med länsstyrelsen.

Fiskeriverket

Fiskeriverket begär förtydligande vad gäller föreslagna dumpningsområden. Huvudalternativet är den tidigare använda deponin. Om myndigheter eller domstolen anser att detta område inte är ett typiskt ackumulationsområde finns det alternativa bottenar i närområdet, vilket tydliggjorts i ansökan. Fiskeriverket anser att det i tillsända handlingar inte redogjorts för i tillräcklig omfattning om de föreslagna dumpningsområdena hyser ackumulationsförhållanden. I ansökan refereras till en studie som Naturvårdsverket gjorde 1970 som underlag för kontrollprogram för Forsmarks kärnkraftverk. Resultat från 1970-talet måste anses som giltiga även idag när det gäller ackumulationsbottenar. Provtagning gjordes på 20 lokaler efter Öregrundsgrepens djupränna. Vid provtagningen användes både Ekmanhuggare och vanVeenhämtare. Bottentyperna registrerades på samtliga stationer. På de fem stationer som ligger närmast det tänkta deponiområdet var botten typen svart muddar på samtliga, med inslag av grus på två stationer och växtfibrer på en. Längre norrut noterades svavelväte på flera stationer. En kompletterande undersökning gjordes i djuprännan 1971 (Selleberg & Selleberg, Kvantitativ och kvalitativ undersökning av mjukbottenfauna i Öregrundsgrepen sommaren 1971, Naturvårdsverket, opubl. rapport). Vid denna undersökning förekom också svavelväte i en del av proven. Sammantaget indikerar detta, att ackumulationsbottenar är vanliga efter Öregrundsgrepens djupränna.

Fiskeriverket har också synpunkter på hur stora mängder muddermassor som kan tillföras innan bottenarna slutar fungera som ackumulationsbottenar. Med tanke på den ringa mängd material som kommer att deponeras, är sannolikheten för detta

mycket liten. Om man väljer annan plats än huvudalternativet, föreslår sökandena dock att man gör en djup- och sedimentkartering för att klargöra lokala förhållanden innan deponins läge slutligen fastställs.

Fiskeriverkets synpunkter på ansökan om dispens från förbud mot dumpning är i huvudsak inriktad mot risken för igenfyllnad av djuphålan och därmed ökad sedimenttransport. Det är just denna risk som motiverat förslag till alternativ jämfört med den tidigare deponin som ligger på grundare vatten något utanför djuprännan. Då denna deponering skedde för snart 50 år sedan, har bottenförhållandena sannolikt återgått till något som kan karaktäriseras som naturligt för platsen. Ett återupptagande av deponeringen bör ur miljösynpunkt vara jämförbart med deponi på en ny plats varför man, om så anses skäligt, kan välja område med säkrare ackumulationsförhållanden.

Fiskeriverket har synpunkter på lämpligheten att deponera muddermassor med hänsyn till kontamineringsgrad. Sedimentanalyserna visade, att andelen organiska material av recent typ var mycket liten. Huvuddelen av det muddrade materialet består av sten, grus och glaciallera. Detta innebär också, att mängden närsalter som lagrats i bottenarna bör anses vara liten. I ett litet område finns en ficka med små volymer mjukt sediment. Här var halterna av några miljögifter förhöjda, dock inte höga. Om man skulle beräkna en medelhalt för det muddrade materialet skulle denna bli mycket låg. Att avstyrka ansökan om dispens mot dumpning av muddermassor av denna anledning synes omotiverat.

Fiskeriverket befarar skada på senhöst-/vinterlekande fisk. Det kan därför påpekas, att sannolikheten för siklek i denna del av Öregrundsgrepen är mycket liten. Goda lekplatser finns bara där mer skyddade förhållanden råder med grunda sten- och grusbottenar och närhet till mer sandiga grundbottenar där larverna kan växa upp. Dessa miljöer saknas i denna del av Öregrundsgrepen. Att strömmingsleken skulle skadas är också mindre sannolikt. Visserligen förekommer för närvarande höstlekande strömming i södra Bottenhavet, med säkerhet även i Öregrundsgrepen,

men denna lek torde i huvudsak vara avslutad innan muddringsarbetena kommer igång.

De ytterligare villkor gällande grumling, sedimentation m.m. som Fiskeriverket föreslår anser sökandena, efter kontakter med erfaren entreprenör, inte vara miljömässigt ändamålsenliga. Att begränsa grumling med bottenförankrad geotextil är både komplicerat och kostsamt och i sig ingen bra miljölösning. De viktigaste åtgärderna vid arbete med grumlande material är att dels, som anges i ansökan, genomföra muddringen under icke känslig årstid, dels använda stor maskin med stor skopa för att minimera grävtiden.

Det finns en del alternativa skyddsåtgärder vid sprängning i vatten. Till att börja med är sannolikheten för större förekomster av fisk inne i hamnbassängen liten under den föreslagna årstiden. Trots detta föreslås i ansökan att t.ex. mycket små laddningar sprängs kort tid innan salvan avlossas. Även andra skyddsmetoder kan vidtas, t.ex. skrämning med utombordsmotorer. Att som Fiskeriverket föreslår använda bubbelridåer för att minska stötvågens utbredning kan anses vara en i detta sammanhang överdriven åtgärd. Sprängningen ska, enligt den tekniska beskrivningen, göras i borrarade hål, vilket i samverkan med det ringa vattendjupet leder till en kraftig begränsning av stötvågens utbredning. Närheten till fasta anläggningar medför också, att sprängningen måste ske med förhållandevis små laddningar.

Vad gäller återkolonisation efter muddring så torde, då bottnarna tidigare muddrats, bottenstrukturen återställas till något som liknar förhållandena efter denna muddring. Hela hamnområdet är en påverkad miljö.

Sökandena har inget att invända mot, att samråd ska ske med Fiskeriverket vid upprättande av kontrollprogram.

Som kompensation för skada föreslår Fiskeriverket en avgift för skada på allmänt fiskeintresse. Sökandena har inga synpunkter på detta förslag.

Nämnden

Nämnden har framfört vissa synpunkter rörande dumpningsfrågorna. Liknande synpunkter har lämnats av andra myndigheter och besvarats ovan. Vad beträffar bullerstörningar, som nämnden påpekar vara en risk, ska Naturvårdsverkets riktvärden gälla.

REMISSMYNDIGHETERNAS BEMÖTANDEN

Fiskeriverket

Fiskeriverkets tidigare bedömning kvarstår att när det gäller kvittblivning av muddermassor ska dessa i första hand omhändertas på land. I undantagsfall om muddermassor är rena från föroreningar kan eventuellt dispens från förbud mot dumpning av muddermassor tillstyrkas. Med rena muddermassor avses sediment som innehåller föroreningar som understiger liten avvikelse (klass 2) för metaller och låg halt (klass 2) för organiska miljögifter (Naturvårdsverkets rapport Bedömningsgrunder för kust och hav). Dumpning av muddermassor ska vidare endast tillåtas ske i vattenområden som hyser ackumulationsförhållanden. Fiskeriverket önskar påtala de tekniska svårigheterna som föreligger att vidta skyddsåtgärder för att minimera spridningen av grumlande partiklar i samband med dumpning av muddermassor.

Sökandena har i tillsända bilagor tydliggjort att huvudalternativet är att dumpa muddermassor i tidigare använt dumpningsområde, men framför att om myndigheter eller domstolen anser att detta område inte är ett typiskt ackumulationsområde finns alternativa botten i närområdet som kan nyttjas. Sökandena föreslår vidare att om annan plats än huvudalternativet väljs bör man göra en djup- och sedimentkartering för att klargöra lokala förhållanden innan deponins läge slutligen fastställs. Fiskeriverket anser att det i tillsända handlingar är oklart om föreslagna dumpningsområden hyser ackumulationsförhållanden samt hur mycket muddermassor som de alternativa djupområdena kan mottaga för att fortfarande kunna definieras och klassas som ackumulationsbotten. Det är vidare

oklart beträffande rådande strömförhållanden kring föreslagna dumpningsplatser. Detta bör klargöras i syfte att erhålla kunskap om hur stort område som potentiellt kan påverkas av grumling och sedimentering i samband med dumpning av muddermassor.

Fiskeriverket föreslår därför att innan det sker en prövning av om dispens att dumpa muddermassor ska erhållas bör sökandena i första hand inledningsvis ta kontakt med SGU. SGU har utfört en maringeologisk kartering längs Sveriges kust och eventuellt finns underlag att inhämta däriifrån som kan utgöra underlag för bedömning av vilket område som är bäst lämpat att deponera muddermassor i. SGU har vidare eventuellt även möjlighet att bedöma hur stor mängd muddermassor som kan deponeras i respektive föreslaget dumpningsområde.

Om SGU inte har underlag för bedömning av lämpliga deponeringsområden i detta aktuella område föreslår Fiskeriverket att en maringeologisk kartering ska göras vid de föreslagna alternativa dumpningsområdena. Detta i syfte att klargöra vilket dumpningsområde som är bäst lämpat utifrån att ackumulationsförhållanden ska råda samt möjligheterna att mottaga den mängd muddermassor som avses att dumpas. Rådande strömförhållanden kring föreslagna dumpningsplatser bör även klargöras.

Fiskeriverket framförde i tidigare yttrande förslag på villkor och skyddsåtgärder. Sökandena har bemött dessa och framfört bl.a. synpunkter kring skyddsåtgärder vid muddring och sprängning. Fiskeriverkets tidigare föreslagna skyddsåtgärder och villkor kvarstår då verket bedömer att påverkan på fisk och andra akvatiska organismer kan minimeras vid genomförandet av dessa.

Fiskeriverket noterar att sökandena inte har något att invända emot Fiskeriverkets tidigare lämnade synpunkter på kontrollprogrammet.

Fiskeriverket framförde i tidigare yttrande att sökandena ska kompensera för skada på fisk och fiske genom att åläggas att betala en schabloniserad fiskeavgift om

50 000 kr. Detta har sökandena godtagit. Fiskeriverket önskar framhålla att föreslagen kompensation för skada på fisk och fiske i form av fiskeavgift inte omfattar dumpning av muddermassor i recipienten utan förutsätter att muddermassorna omhändertas på land. Detta innebär att om dispens erhålls till att dumpa muddermassor i vattenområde önskar verket inkomma med förslag på kompensation i form av fiskeavgift vid senare tillfälle för specifikt dumpningsområde. Fiskeriverket anser det inte vara möjligt att på befintligt underlag föreslå storlek på fiskeavgiften för dumpningsområdet då det är oklart vilket alternativ som i sådana fall blir aktuellt.

SMM

SMM vidhåller att sökandena bör kontakta länsstyrelsens kulturmiljöenhet för samråd och eventuellt beslut om arkeologisk undersökning.

Länsstyrelsen

En förutsättning för dumpning av muddermassor är att detta kan ske på ackumulationsbottnar där massorna stannar kvar. Länsstyrelsen anser att det inte i nuläget är säkerställt att så är fallet. Ytterligare utredning kring lämpliga platser för dumpning bör därför ske, t.ex. av SGU, som ofta utför denna typ av utredningar. SGU har även utfört karteringar längs Sveriges kust som kan innehålla värdefull information angående lämpliga dumpningsplatser. Forsmarks kraftgrupp har inom ramarna för anläggningens kontrollprogram under lång tid tagit bl.a. bottenprover i området. Sökandena bör därför ta kontakt med Forsmarks kraftgrupp i syfte dels att undersöka om resultaten från provtagningarna kan användas i detta projekt, dels för att se till att föreslagna dumpningsplatser inte förstör lokaler där provtagning med långa mätserier pågår.

För att kunna jämföra deponering av muddermassor på land med dumpning av muddermassor till havs bör en översiktlig ekonomisk kalkyl göras för bägge alternativen.

Länsstyrelsen vidhåller sin bedömning att en arkeologisk utredning krävs inför arbetena i hamnen. Att inga utredningar gjorts vid tidigare ingrepp utgör inte skäl till att avstå även denna gång. Kunskapen om eventuella lämningar i området är dålig. Inför den fortsatta planeringen av hamnarbetena ska kontakt tas med länsstyrelsen.

SÖKANDENAS SVAR

Sökandena har framfört i huvudsak följande erinringar.

Länsstyrelsen och SMM

SKUTAB har direkt tillgång till all information från den kontroll- och forskningsverksamhet som bedrivits i Öregrundsgrepen av Naturvårdsverket och Fiskeriverket sedan 1970-talet. Bottenfaunaundersökningar har varit en viktig del i dessa program. Bottnarna har också undersökts för andra syften, t.ex. analyser av metallhalter. Den generella uppfattningen har varit, att transportbottnar är vanliga i Öregrundsgrepen, förutom i vissa skyddade vikar samt i djuprännen. Den undersökning som bäst illustrerar detta är den som citeras i ansökan. Resultaten av denna måste tolkas som att ackumulationsbotten förekommer på de flesta undersökta lokalerna i de djupare partierna.

En kontakt har också tagits med SGU för att undersöka tillgången till karteringsdata från området. Fältundersökningar har gjorts, men materialet är ännu ej sammanställt vilket innebär att denna information inte är tillgänglig. SKB har dock gjort en noggrann bottenkartering i anslutning till det planerade djupförvaret. Denna rapport (SKB P-03-101. Forsmark site investigation. Detailed marine geological survey of the sea bottom outside Forsmark) har ställts till sökandenas förfogande. Den karterade ytan når inte så långt söderut att den täcker det område som avses kunna bli deponi, men avståndet är inte långt. Undersökningen gjordes av SGU och Geosigma.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

Metodiken utgjordes av hydrakustiska mätningar samt sedimentprovtagning. Resultaten bekräftar den bild som visas i ansökan, dvs. att stora delar av de djupare bottenarna består av postglacialt muddar ovanpå postglacial lera, dvs. ackumulationsbottenar. Undersökningen visar också, att de säkraste ackumulationsbottenarna finns i djupare fickor. Sannolikheten är hög, att arean ackumulationsbotten är tillräckligt stor för den avsedda deponin.

I ansökan om dispens anges den tidigare använda deponin som huvudalternativ. Om denna inte kan accepteras, finns enligt ovan refererade undersökningar alternativa områden med säkrare ackumulationsbotten. Sökandena är då beredda att genomföra erforderliga undersökningar för att närmare fastställa deponins läge, t.ex. sådana utredningar som SGU kan göra.

Ingen av de provtagningslokaler som ingår i kontrollprogrammet för Forsmarks kärnkraftverk ligger i närheten av det område som kan tänkas påverkas av föreslagna dumpningsplatser.

Länsstyrelsen förslår att en översiktlig ekonomisk kalkyl bör göras för att jämföra deponering på land med dumpning till havs. En sådan utredning gjordes i samband med uppgraderingen av Hargshamns hamn. Man konstaterade då, att tippning av lösa och blöta muddermassor på land innebär betydande miljöbelastning, komplicerade tekniska arrangemang och kostnadsfördyringar. Lastning och transport med bil ger högre bränsleförbrukning och vida större utsläpp till luft jämfört med prämtransport. Biltransport riskerar också leda till längre muddringstid beroende på att det är svårt att hantera så många lastbilar, att de klarar mudderverkets kapacitet. Detta ger en längre period med grumling. Man konstaterade också, att det var stora problem att finna lämpliga ytor för att lägga upp muddermassor på land. Även om volymen massor som uppkommer vid muddring i Öregrunds hamn är betydligt mindre än i muddringen i Hargshamns hamn, är problemet av likartad karaktär. Alternativet landdeponering bedöms alltså vara dyrare och leda till större miljöskada än dumpning till havs.

Länsstyrelsen och SMM bedömer att en arkeologisk utredning ska göras, samt att kontakt ska tas med länsstyrelsen för tillståndsprövning. En sådan kontakt är tagen och ett möte ska hållas på plats i Öregrund.

Fiskeriverket

Många av de synpunkter som Fiskeriverket anför i samband med dumpning av mudd överensstämmer med länsstyrelsens yttrande, varför de har besvarats ovan. Några ytterligare kommentarer kan dock ges. Fiskeriverket önskar information om strömförhållandena i Öregrundsgrepen. Enligt de plymkarteringar som SMHI gjort utanför Forsmarks kärnkraftverk kan man se, att ytströmmen i huvudsak är vinddriven. Beroende på Öregrundsgrepens trattlika form, kan strömmen bli jämförelsevis stark särskilt vid hård nordlig vind. I djupare skikt är strömmen sannolikt betydligt svagare, vilket också visas av sedimentens sammansättning.

Fiskeriverket önskar också en utredning av hur stora mängder muddermassor som kan deponeras. Detta bör ske vid den ovan föreslagna karteringen inför val av deponi. Det kan dock påpekas, att muddermassorna är jämförelsevis små. På en deponi med ytan en ha kommer vattendjupet att minska med ca 0,5 m. Risken för att deponin ska övergå till transportbotten är alltså mycket liten.

Beträffande skyddsåtgärder vidhåller Fiskeriverket tidigare förslag. Sökandena har tidigare bemött dessa. Här kan konstateras, att det finns skilda uppfattningar och att det saknas säkra rekommendationer. Det finns ett antal skyddsåtgärder som föreslagits vid muddring, men som inte alltid ger den önskade effekten. Den sannolikt effektivaste åtgärden bygger på kontroll av grumling samt avbrytande av arbetet om kritiska gränser överskrids. Ett sådant kontrollprogram föreslås tillämpas vid muddringarna.

Vid sprängning föreslås ofta, att man ska skrämma bort fisk med olika metoder innan sprängning sker. Att skrämma fisk med ljud, ljus eller andra beteendepåverkande metoder har dock visat sig vara svårt. Behovet att avleda fisk är mycket stort vid t.ex. vatten- och kärnkraftverken, men någon tillförlitlig metodik

finns inte framtagen trots att man prövat många tekniska lösningar. Den bästa åtgärden för att skydda fisk vid sprängning under vatten är att spränga i borrarade hål samt att anpassa sprängningen till en årstid, då risken för att fisk kan påverkas är liten. Det är också viktigt att arbetet genomförs under kort tid. Som ytterligare skyddsåtgärd, med effekt på åtminstone några arter, kan man köra över sprängområdet med motorbåt samt skjuta små laddningar omedelbart innan sprängning sker. Om man väntar för länge finns många observationer som tyder på att fisken hinner vandra tillbaka.

Fiskeriverket yrkar på en avgift om 50 000 kr för kompensation för skada på fisk och fiske. Sökandena har accepterat denna avgift, men då ansett att avgiften även ska täcka skada i samband med dumpning av muddermassor. En avgift av denna storlek enbart för skada på fisk och fiske i samband med arbeten i hamnen kan inte anses vara skälig, då områdets kvalitet som lek- och uppväxtområde snarast kommer att förbättras av det ökade skydd som skapas när vågbrytaren förlängs. Dessutom förekommer knappast något fiske i hamnen eller dess närhet.

YTTERLIGARE INLAGOR FRÅN REMISSMYNDIGHETERNA

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen vidhåller att sökandena måste säkerställa att det verkligen finns ackumulationsbottnar på den plats där dumpningen planeras. De antaganden som hittills har redovisats för huvudalternativet är enligt länsstyrelsen inte tillräckliga för att säkerställa detta. Olika förhållanden kan råda på den föreslagna dumpningsplatsen jämfört med de platser som har undersökts av SKB. Det framgår inte hur långt det är mellan den föreslagna dumpningsplatsen och de platser som har undersökts och bekräftats som ackumulationsbottnar av SKB. Sökandena bör göra en maringeologisk undersökning på den plats där dumpningen planeras. Alternativt kan en plats som tidigare är undersökt och bekräftad som ackumulationsbotten användas som huvudalternativ.

Länsstyrelsen vidhåller att det bör göras en översiktlig ekonomisk kalkyl för att kunna jämföra huvudalternativet dumpning till havs mot alternativet landdeponering. Sökandena jämför det nu aktuella projektet med den utredning av deponering på land som gjordes i samband med uppgraderingen av Hargshamns hamn. Länsstyrelsen vill i det sammanhanget påpeka att miljödomstolen faktiskt avslog den ansökan i de delar som handlade om deponering av muddermassor i vattenområde samt dispens från dumpningsförbudet (dom av Stockholms tingsrätt den 12 mars 2003 i mål nr M 39-02). I domskälen anges bl.a. bristen på alternativ som en orsak till avslaget. De muddringsarbeten som skulle göras i Hargshamn var dessutom av en helt annan storleksordning och inte direkt jämförbara. Dessutom skulle muddringen i Hargshamn ske både i hamnområdet och i farleden och inte enbart i direkt anslutning till hamnområdet som i det nu aktuella fallet.

Havs- och vattenmyndigheten (som har övertagit Fiskeriverkets roll)

Havs- och vattenmyndigheten har inget ytterligare att anföra utan Fiskeriverkets tidigare lämnade synpunkter kvarstår.

SMM

SMM ser positivt på att kontakt är tagen med länsstyrelsen för vidare diskussioner om genomförandet av en arkeologisk utredning. Utredningen bör innehålla en inledande kartering och analys av det insamlade materialet samt en okulärbesiktning av de indikationer som påträffas.

BEMÖTANDE FRÅN SÖKANDENA

Den maringeologiska undersökning som utförts av SKB torde utgöra ett gott underlag för valet av ett nytt alternativ. Som ses i den geologiska karta som tagits fram, baserat på hydroakustisk kartläggning kompletterat med sedimentprovtagning, finns ackumulationsbottnar i Öregrundsgrepens djupränna. Som nytt huvudalternativ väljs ett område i södra delen av det sammanhängande området med postglacialt mudder ovanpå postglacial lera som visas i karta, se bilaga.

Länsstyrelsen begär också en översiktlig ekonomisk kalkyl för att kunna jämföra huvudalternativet dumpning till havs mot alternativet landdeponering.

Huvudalternativ: Dumpning av 7 000 m³ muddermassor på angiven dumpningsplats ca 5 nm nordväst om Öregrund. Transport med bottentömmande självgående pråm, kapacitet 500 m³. Kostnad: 3 timmar * 8 000 kr (= 24 000) * 14 resor, vilket ger 336 000 kr. Kostnad per m³: 48 kr. Bränsleåtgång: Under 1 liter/m³.

Landdeponering: Transport av 7 000 m³ muddermassor till landdeponi. Grävmaskin lastning från pråm, 56 kr/m³ (= 392 000 kr). Transport till deponi, 53 kr/m³ (= 371 000 kr). Mottagning/planering, 50 kr/m³ (= 350 000 kr). Summa: 159 kr/m³ (= 1 133 000 kr). Bränsleåtgång: Cirka 4 liter/m³. Hänsyn har inte tagits till nödvändiga trafikanordningar i hamnområdet, eventuell avvattning av muddermassor inför landdeponi och eventuell deponiavgift.

Alternativet landdeponi är således betydligt dyrare, och medför också högre miljökostnad vid transporterna.

SISTA YTTRANDET FRÅN LÄNSSTYRELSEN

Den nu föreslagna dumpningsplatsen har enligt sökandena valts utifrån en maringeologisk karta som har upprättats av SGU (Anders Elhammer m.fl.) på beställning av SKB (rapport P-03-101 från 2005).

Länsstyrelsen har kontaktat Anders Elhammer på SGU angående det nya förslaget till dumpningsplats. Den föreslagna platsen utgörs av postglacial lera med ett ytskikt av silt. SGU har kontrollerat sina data och bekräftar att den postglaciala leran eroderas inom det föreslagna området. Den nu föreslagna platsen kan alltså inte klassas som ackumulationsbotten.

SGU anger vidare att det finns ett djupområde beläget sydost om det föreslagna området, där leran bedöms vara avsevärt mindre påverkad av erosion. Området består av postglacial gyttjelera och avgränsas av grundtrösklar i norr och i söder,

vilket begränsar vattenrörelserna i de djupare partierna. Området markeras med violett inramning i bilaga till förevarande yttrande. Enligt SGU saknas dock bottenprov från området som entydigt fastställer att en kontinuerlig deposition av finsediment sker. Mycket tyder dock enligt SGU på att åtminstone delar av området utgörs av ackumulationsbottnar. SGU har angett ett förslag på nytt alternativ för deponering av muddermassor, se grön markering i bilagan. Innan deponering av muddermassor sker anger SGU att området bör kontrolleras med hjälp av sedimentprovtagning för att säkerställa att rätt bottenförhållanden råder. Den kabel som går något öster om det nya området får dock inte skadas av deponering av muddermassor. SGU har digitala GIS-data för föreslaget område. För tillgång till dessa kan a kontakta Anders Elhammer på SGU.

Med anledning av vad som framkommit i diskussionerna med SGU anser länsstyrelsen att den senast föreslagna platsen är olämplig som nytt huvudalternativ för deponering av muddermassor.

Länsstyrelsen yrkar på följande.

1. Nytt huvudalternativ för deponering av muddermassor bör utgöras av föreslaget område från SGU enligt bilaga till detta yttrande.
2. Sökandena ska i god tid innan deponering av muddermassor genomföra sedimentprovtagning i aktuellt område. Efter provtagning ska samråd ske med länsstyrelsen för godkännande av deponering av muddermassor på den specifika platsen.

SÖKANDENAS AVSLUTANDE INLAGA

Sökandena medger vad länsstyrelsen yrkat under punkterna 1–2 samt åtar sig att svara för skäliga rättegångskostnader.

HUVUDFÖRHANDLING OCH SYN

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet den 12 juni 2012.

Vid förhandlingen har sökandena tillagt och förtydligat bl.a. följande.

Beträffande den skyddsåtgärd mot grumling i form av länsor, som sökandena föreslagit i ansökan, förtydligar sökandena att det är fråga om länsor med vidhängande siltgardiner.

Sökandena kommer att med någon akustisk metod skrämma bort fisk omedelbart före sprängning. Det som bedöms vara en bra metod är att före sprängningen skjuta av ett tiotal mindre skott, tändkapslar runt sprängplatsen. En tänkbar metod skulle kunna vara s.k. seismisk skjutning som används vid oljeletning utanför Norges kust.

Sökandena kommer att utföra sprängning i borrhål och, p.g.a. närheten till bebyggelse, ganska små laddningar.

Vid hårda vindar kommer inte uttransport av muddermassor med pråm och följaktligen inte heller dumpning att ske.

Det pågår arbete med ändring av detaljplanerna men ändringen har ännu inte vunnit laga kraft.

DOMSKÄL

Östhammars kommun har erforderlig rådighet för den sökta vattenverksamheten. Den andra sökanden, Öregrunds Framtid, saknar sådan rådighet. Eventuellt tillstånd till verksamheten kan därför endast ges till Östhammars kommun.

Mark- och miljödomstolen finner att den miljökonsekvensbeskrivning som getts in i målet kan godkännas.

Det sökta tillståndet har tillstyrkts av de myndigheter och den organisation som har yttrat sig i målet. Inte heller mark- och miljödomstolen finner anledning att ifrågasätta tillståndet. Östhammars kommun ska således lämnas det begärda

tillståndet. Eftersom den ändring av de aktuella detaljplanerna som krävs för att de ansökta åtgärderna ska överensstämma med detaljplan ännu inte vunnit laga kraft måste tillståndet dock villkoras av att de nya planerna vinner laga kraft.

Vad avser frågan om tippning av muddermassor i havet har tidigare rätt delade meningar både beträffande valet att dumpa massorna till havs istället för att omhänderta dessa till lands och beträffande valet av dumpningsplats.

Invändningarna har kommit från framför allt länsstyrelsen och Fiskeriverket men även i viss mån från nämnden. Av dessa är det framfört allt länsstyrelsen som har engagerat sig i frågorna varför domstolen tillmäter länsstyrelsens åsikter stor vikt. Av den avslutande skriftväxlingen i målet och av vad som framkom vid huvudförhandlingen står det klart att Östhammars kommun och länsstyrelsen numera är ense, både i fråga om de övervägande fördelarna med en dumpning i havet och i fråga om valet av dumpningsplats. Den föreslagna dumpningsplatsen framgår av bilaga 1 till denna dom. Enligt mark- och miljödomstolens mening är det visat i målet att dumpning till havs är att föredra och att den föreslagna platsen är lämplig för ändamålet. Förslaget kan således godtas.

I fråga om de villkor som ska gälla för verksamheten konstaterar mark- och miljödomstolen att Östhammars kommuns förslag och åtaganden i stort sett motsvarar de krav som myndigheterna ställt. Det föreligger dock fortfarande viss oenighet mellan Östhammars kommun och Havs- och vattenmyndigheten beträffande vissa specifika åtgärder för att minska grumling m.m. Mot bakgrund av vad som framkommit beträffande bl.a. förekomsten av fisk och fiske på nu berörda platser anser mark- och miljödomstolen att de villkor och åtgärder som Östhammars kommun slutligen föreslagit och, efter skriftväxling och huvudförhandling, åtagit sig är tillräckliga.

Mark- och miljödomstolen finner att tillstånden ska förenas med det allmänna villkor som framgår av domslutet. Härigenom har Östhammars kommun att genomföra verksamheten, inklusive åtgärder som syftar till att begränsa miljöpåverkan, på ett sätt som i huvudsak överensstämmer med vad Östhammars

kommun uppgivit och åtagit sig. Därutöver bör det i de avseenden som bedöms vara av extra vikt, fastställas särskilda villkor, enligt följande. Ett villkor om buller bör fastställas där det framgår att de nivåer som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd för byggplatser ska innehållas, i enlighet med vad Östhammars kommun åtagit sig och som myndigheterna inte invänt emot. Ett villkor om arkeologisk undersökning i hamnen bör fastställas i enlighet med domslutet, vilket torde tillgodose vad SMM och länsstyrelsen anfört i den delen. Ett villkor om sedimentprovtagning på dumpningsplatsen bör fastställas i enlighet med länsstyrelsens förslag vilket också godtagits av Östhammars kommun. Ett villkor om begränsning av tid på året för utförande av grumlande arbeten bör formuleras i enlighet med domslutet, vilket motsvarar Östhammars kommuns förslag. Ett villkor som förtydligar vad som ska gälla beträffande länsor m.m. omkring muddringsområde bör fastställas. Villkoret överensstämmer med vad Östhammars kommun åtagit sig, men är något mindre långtgående än vad Fiskeriverket krävt. Ett villkor om bortskrämning av fisk vid sprängning, i enlighet med Östhammars kommuns åtagande, bör för tydlighetens skull fastställas. Slutligen bör ett villkor om kontrollprogram införas. Östhammars kommun har själv påtalat vikten av kontroll av grumling så att arbetena kan avbryts om kritiska gränser överskrids. Det bör förtydligas i villkoret om kontrollprogram att det ska särskilt innehålla uppgifter om sådan nivå avseende grumling och hur detta bör kontrolleras.

Östhammars kommun har godtagit de synpunkter beträffande sjömätning, geodetisk bestämning och säkerhet för sjötrafik som Transportstyrelsen anfört. Det bedöms inte påkallat att föreskriva något särskilt villkor i dessa delar. Beträffande Fiskeriverkets krav om tättslutande skopa (s.k. miljöskopa), formulering av villor om bottenförankrade geotextilier, oljeabsorberande länsar och rutiner för funktionskontroll får Östhammars kommun anses ha redovisat godtagbara skäl för att inte tillgodose Fiskeriverket krav i dessa delar. Beträffande vad Fiskeriverket anfört om att vissa arbeten inte bör ske vid hårda vindar m.m. har Östhammars kommun uppgivit att man inte kommer att gå ut med pråmar för dumpning vid hårt väder. Detta får, med hänsyn till förhållandena anses vara tillräckligt i detta avseende. Fiskeriverkets synpunkter när det åtgärder vid sprängning får anses

tillgodosedda på ett godtagbart sätt genom villkoret om bortskrämning samt Östhammars kommuns åtagande om sprängning i borrhål och användande av små laddningar.

Det har begärts en arbetstid om tio år. Mark- och miljödomstolen finner att tidsperioden kan godtas.

Tiden för anmälan av oförutsedd skada bör bestämmas till fem år.

Fiskeriverket och senare Havs- och vattenmyndigheten har yrkat att fiskeavgift ska utgå i form av en engångsavgift och att den bestäms till ett högre belopp än 50 000 kr. Det överskjutande beloppet skulle avse dumpningen av muddermassor till havs. Östhammars kommun har medgett att betala en avgift om 50 000 kr, inte mer, och har anfört i huvudsak att beloppet bör täcka även dumpningen eftersom avgiften, sett endast till aktiviteterna Öregrunds hamn, är väl tilltagen. Mark- och miljödomstolen anser att en fiskeavgift om 50 000 kr framstår som rimlig vad avser samtliga nu berörda aktiviteter. Den ska därför bestämmas till detta belopp.

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 37 600 kr.. Beloppet får, inte minst med beaktande av att länsstyrelsen varit mycket behjälplig vid utredningen av lämplig dumpningsplats, ses som klart skäligt. I mål om vattenverksamhet är det enligt lagtexten sökanden som ska stå för rättegångskostnaderna. I förevarande mål finns två sökanden. Då tillstånd m.m. emellertid endast getts till Östhammars kommun bör kommunen ensam stå för rättegångskostnaderna.

Prövningsavgiften bör slutligt fastställas till tidigare beslutade och inbetalda 70 000 kr.

Skäl att meddela verkställighetsförordnande föreligger.

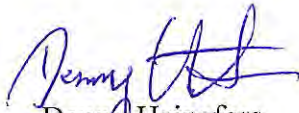
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 425)

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

Sid 39
M 4724-10

Överklagande senast den 21 september 2012.

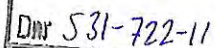

Denny Heinefors

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Denny Heinefors, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna Kerstin Blom Bokliden och Torbjörn Holmgren. Domen är enhällig.

Hur man överklagar - dom i mål där mark- och miljödomstolen är första instans

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. anslutningsöverklagande) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljö-

överdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

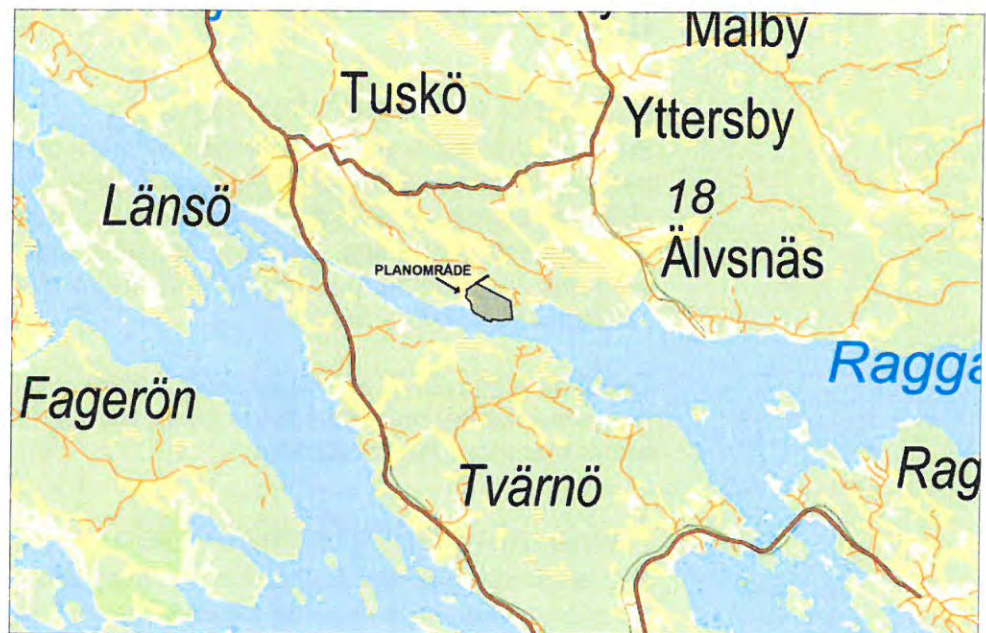
Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för del av fastigheten Tuskö 10:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 21 april 2013
Reviderad 29 juni 2016

Planhandlingar

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Genomförandebeskrivning

Utredningar

- VA-utredning
- Fastighetsförteckning
- Checklista behovsbedömning
- Naturvärdesinventering
- Botteninventering samt naturvärdesbedömning av vattenområdet
- Grundvattentillgång för småhusbebyggelse på fastigheten Tuskö 10:1
- PM Påverkan på MKN av planerat avlopp

Syftet med denna planbeskrivning är att i ord beskriva planens syften och huvuddrag.

Detaljplanen upprättas enligt den äldre Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10)

Planens syfte och huvuddrag

En detaljplan reglerar användningen av mark och vatten i enlighet med bestämmelserna i Plan- och bygglagens (PBL) 5:e kapitel. Detaljplanen skiljer på kvartersmark och allmänna platser. Inom kvartersmark kan bebyggelsens utformning, placering och utförande regleras. Den allmänna markens användning regleras i form av gator, naturområden och andra allmänna intresseområden.

Syftet med planen är att möjliggöra ett antal nya fastigheter för bostadsändamål med tillhörande lokalgata, tekniska anläggningar samt båtplatser inom Tusköområdet.

Avvägning enligt miljöbalken

Planen strider inte mot miljöbalkens allmänna mål, hänsynsregler eller dess grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vatten. Enligt bestämmelser i Miljöbalken, 4 kap. 4 §, får fritidsbebyggelse inom kommunens kustområde komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Det framgår också av Miljöbalkens 4 kap. 1 § att kustområdet, med hänsyn till dess natur- och kulturvärden, i sin helhet är av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Planen bedöms förenlig med miljöbalkens lokaliseringsprincip enligt 2 kap 4 §. De åtgärder som medges i aktuellt planförslag förändrar inte bebyggelsemiljön eller påverkan i sådan omfattning att den kan anses medföra betydande miljöpåverkan, varför något behov av närmare miljöbedömning inte bedöms föreligga.

Plandata

Läge och storlek

Planförslaget omfattar mark inom Tusköområdet på Söderön och ligger ungefär 15 km sydöst om Östhammar. Planområdet är beläget c:a 2,5 km sydöst om Tuskö by och har strandlinje vid Orrsundet. Detaljplaneförslaget omfattar cirka 10 hektar.

Markägo – och planförhållanden

Marken som det nya planområdet omfattar är till största del privatägd. Samfällad fastighet (Tuskö S:14) finns vid stranden, som ursprungligen har varit utskenningsplast för ved och har idag inte någon praktisk användning. Även vattenområdet och delar strandkanten är del av en samfällad fastighet (Tuskö S:15).

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Den föreslagna markanvändningen överensstämmer inte med gällande översiktsplan, då denna endast medger enstaka kompletteringar i området. Av översiktsplanen (2003) framgår att delar av planområdet ingår i området Klubbudden-Fluttu som utgörs av samlad bebyggelse, ligger i kustområdet för högexploaterad kust enligt 4 kap. 4 § miljöbalken och att det delvis ingår i riksintresset Rk 20. I översiktsplanen anges att kompletteringar av bebyggelsen bör kunna medges utanför strandskyddsområdet under förutsättning att vatten – och avloppsfrågor kan lösas på ett godtagbart sätt. Utöver detta ges ingen särskild inriktning för det aktuella området, förutom det som följer av aktuella riksintressen, se vidare under rubriken riksintresse.

Vid beslut om planläggning på denna fastighet har kommunen tagit stöd i Program 2009 – 2015 för livskraftig skärgård, som antogs av Kommunfullmäktige 10 november 2009. Bedömningen är att tillskapandet av ny bebyggelse i den art som nu föreslås ligger i linje med vad som

tidigare föreslagits och beslutats om skärgårdens bebyggelseutveckling. Östhammar kommun har för avsikt att endast tillåta ny bebyggelse i kustnära område som permanentbebyggelse.

Östhammars kommun arbetar för närvarande med en ny översiktsplan som var på samråd sommaren 2015. Den nya översiktsplanen är ännu inte antagen.

Övriga kommunala beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott fattade 2011-02-09 beslut om att påbörja detaljplanprocess för fastigheten Tuskö 10:1.

Miljöbedömning av planer och program

Enligt Miljöbalken 6 kap 4 § ska en miljöbedömning göras för planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Enligt 5 kap 18 § PBL (i dess lydelse, SFS 1987:10, när detta planarbete påbörjades) ska en behovsbedömning göras om en plan förväntas medföra betydande miljöpåverkan. Inom ramen för miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Av förordningar till nämnda lagar framgår det att alla planer inte ska miljöbedömas och att det är kommunen som ska ta ställning i frågan.

Den åtgärd som medges i aktuellt planförslag förändrar inte bebyggelsemiljön eller påverkan på omgivningen i sådan omfattning att den kan anses medföra en betydande miljöpåverkan, varför något behov av närmare miljöbedömning inte bedöms föreligga. Ett särskilt beslutsunderlag för behovsbedömning har upprättats. Miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kapitlet Miljöbalken kommer inte att upprättas.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kapitlet miljöbalken bedöms inte nödvändigt att upprätta.

Befintliga förhållanden

Mark och vegetation,

Fastigheten består i huvudsak av skogbevuxen kuperad terräng med mindre höjder med berg i dagen. I västra delen finns låg sankmark som delvis är bevuxen med vass. Vegetationen består i huvudsak av björk och tall med några inslag av ek.

Naturvärdesinventering

Efter påpekande i samrådsskedet har en naturvärdesinventering utförts. Inventeringen visar att naturmiljön är av vanligt förekommande karaktär. Det har också genomförts en botteninventering där det konstateras att området utgör en för Upplandskusten vanligt förekommande miljö.

Radon

Marken bedöms som normal riskmark vad gäller radon vilket innebär att ny bebyggelse ska utföras med radonskyddande konstruktion.

Befintlig bebyggelse

Fastigheten är idag obebyggd. Öster om fastigheten finns några fritidsfastigheter.

Service, fritidsaktiviteter

Närmaste service i form av butiker, skolor, vårdcentral m.m. finns i Östhammar och Öregrund. Till Tuskö by är det ca 2.5 km, där finns bussförbindelse in till Östhammar och Öregrund. Öregrunds golfklubb är belägen ca 8 km från Tuskö. Med mindre motorbåt är det ca 15 min båtfärd in till Östhammar. Vatten bad och båtplats kommer att vara en stor del av områdets karaktär och attraktion.

Gator och trafik

Området nås från Östhammar och Öregrund via huvudvägen ut mot Söderön avtag mot Tuskö och därefter lokalgata fram till området.

Ny detaljplan

Bebyggelse och natur

De planerade fastigheterna ligger längs en lokalgata i öst-västlig riktning. Planförslaget redovisar sammanlagt 16 nya fastigheter varav 10 längs med strandskyddslinjen och resterande 6 längre från strandlinjen på en höjdplatå. Detta innebär att även de bakre fastigheterna kan få viss sjöutsikt mellan bebyggelsen nedanför. Naturmarken inom strandskyddsområdet utgör en stor areal tillgänglig för friluftsliv.

I kvarteren närmast strandskyddslinjen föreslås en planbestämmelse som medger en total byggnadsarea inkl uthus på 250 m². Byggnadshöjden medger endast 1 våning, inte inredning av vind men möjlighet till souterrängvåning. Byggnadshöjden får vara högst 4 m. För fastigheterna ovanför gäller 2 våningar med en byggnadshöjd om 7m även här med en total byggnadsarea inkl uthus på 250 m². Byggnadernas placering är begränsad främst genom ett minsta avstånd från gatan om 6 m. I övrigt gäller de generella minimiavstånden till fastighetsgränsgräns.

Placeringen av bebyggelsen är inom ett område med vanligt förekommande naturvärden och den föreslagna bebyggelsen är av begränsad omfattning. Detta gör att planförslaget därmed inte bedöms strida mot riksintresset enligt Miljöbalken 4 kap 4§. Skydd för ett par ekar har införts på plankartan. Bebyggelsen på land samt placering av en brygganläggning i vattnet bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan på naturmiljön i vattnet, utom precis där brygganläggningen placeras.

Friytor rekreation

Planområdets utformning med fastigheter centralt längs en lokalgata ger gott om omgivande naturmark med bra möjligheter att röra sig fritt inom området. I områdets östra del finns en plan yta som tidigare delvis har varit använd som potatisåker. Denna yta är väl lämpad för bollspel och lek men kan även användas till gemensamma aktiviteter för de boende. Detta avses inte regleras i plankartan. Strandskyddsområdet med

bryggor och fri strandlinje blir det naturliga området för både aktivitet och avkoppling.

Trafik och parkering

Ny lokalgata anläggs fram till de föreslagna fastigheterna. Lokalgatan ansluter mot befintlig väg mot Tuskö och den allmänna vägen på Söderön. En enkel väganslutning ner mot bryggor och båtplatser anläggs för att öka tillgängligheten till stranden och bryggorna. Parkeringsmöjligheter ska anordnas inom den egna fastigheten.

Den nya lokalgatan planeras anläggas över en fuktäng mellan bebyggelsen och tillfartsvägen mot Tuskö by. Fuktängen är klassad som våtmark och marken bedöms vara något känslig. Känsligheten beror på att våtmarker som ligger så låglänt som denna tidigare åkermark kan ha dåligt konsoliderade leror eller dyjord, bärigheten kan därför vara dålig. Den planerade vägdragningen bedöms enligt CONEC (2016-03-22) från ekologisk synvinkel inte ha några värden som kan bli påverkade. Att tänka på är att det, som vanligt, behövs diken som avleder avrinningen, speciellt under höga vattenflöden. Det är även viktigt att belysa vägens stabilitet vid byggnationen.

Teknisk försörjning

En gemensam anläggning för vatten och avlopp med avloppsrening ska anläggas. För tekniska anläggningar föreslås i enlighet med VA-utredningen, ett område med avloppsreningsanläggning. Området för gemensam reningsanläggning för avlopp samt utrymme för eventuell avsaltningsanläggning är placerat i den nordvästra delen av området.

Det avloppssystem som kommer att anläggas ska i sin helhet kontrolleras och godkännas av kommunens miljökontor i en separat tillståndsprocess.

Vattenförsörjning kommer att utföras genom brunnborrning.

Tomtstorlekarna medger lokalt omhändertagande av dagvatten.

I områdets västra del föreslås en transformatorstation placeras i anslutning till reningsanläggningen och de övriga anläggningarna för teknisk försörjning.

Vid infarten till området reserveras ett område för sopuppsamling. Här finns möjligheten att uppföra en mindre byggnad för ändamålet som möjliggör sopsortering.

Riksintresse

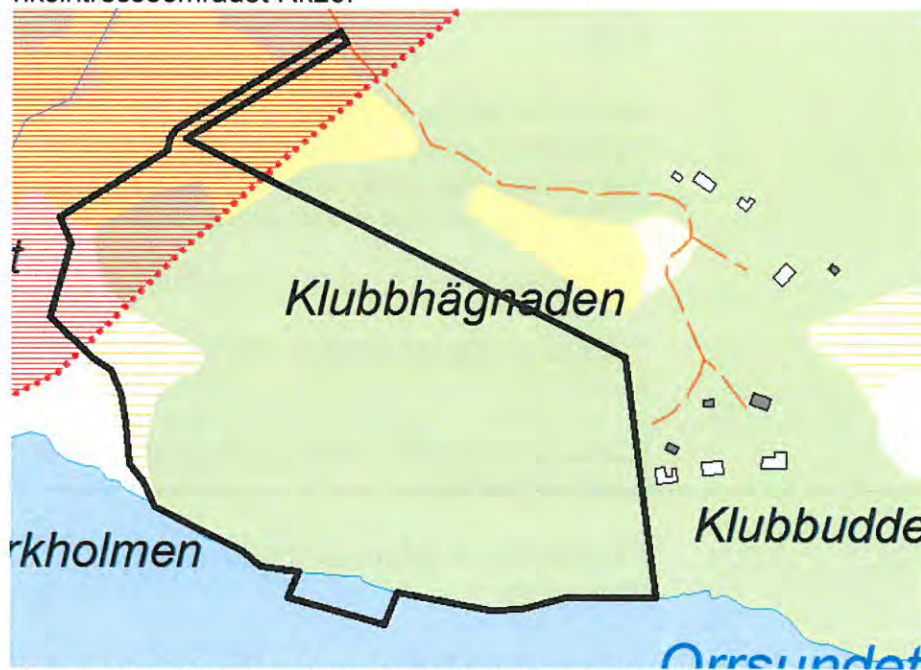
Riksintresse Högexploaterad kust

Planområdet är beläget inom riksintresse för högexploaterad kust som regleras i Miljöbalken 4 kap. 4§. Riksintresset värnar de natur- och kulturvärden som finns i området samt värden för friluftsliv. Riksintresset syftar till att fritidshusbebyggelse endast får komma till stånd i form av komplettering av befintlig bebyggelse. Enligt Miljöbalken 4 kap 1§ gäller också att en exploatering endast får komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Den föreslagna bebyggelsen placeras inom oexploaterad skogsmark och påverkar därför inte nämnvärt något av det befintliga odlingslandskapet eller den befintliga bebyggelsestrukturen. Den naturvärdesinventering som gjorts visar inte på några höga naturvärden utan att området utgör en för Upplandskusten vanligt förekommande miljö. Den föreslagna bebyggelsen ska upprättas med permanentstandard. Kommunens bedömning är att planens genomförande inte har någon negativ påverkan på riksintresset.

Riksintresse för kulturmiljövården

Söderön berörs även av riksintresse för kulturmiljö, Rk20, och beskrivs kortfattat som ett välbevarat odlingslandskap med skärgårdsprägel; små åkrar och öppna hållrika betesmarker närmast byarna och med ängslador på de äldre utmarkerna. Vidare har flertalet av byarna en välbevarad bebyggelsestruktur med enskilda gårdar och bebyggelse från 1700- och 1800-talet. Vid flera av byarna finns gravfält som visar på bebyggelsekontinuitet från yngre järnålder. Byarna är sammanbundna av ett vägnät som till största del är det samma som på 1700-talet. Riksintresse för kulturmiljövården gäller i en mindre del av planområdet, den föreslagna bebyggelsen ligger precis på gränsen till riksintresseområdet Rk20.

Planområdet redovisas med svart linje och riksintresse Rk20 redovisas i rött, skraffering och prickad kant.

Den föreslagna bebyggelsen placeras inom oexploaterad skogsmark och påverkar därför inte nämnvärt något av det befintliga odlingslandskapet eller den befintliga bebyggelsestrukturen. Vägen till området föreslås byggas på en fuktäng som är placerad inom riksintresset Rk20, den bedöms ge en viss påverkan på riksintresset men inte av betydande karaktär.

Strandskydd

Delar av planområdet omfattas av strandskydd enligt MB (SFS 1998:808) 7 kap. För att möjliggöra uppförandet av bryggor föreslås att strandskyddet upphävs inom området som regleras av planbestämmelser WB samt inom den del av lokalgatan som är belägen inom 100 meter från strandlinjen. Upphävandet sker med stöd av Miljöbalken 18 c§ punkt 3 då området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

Strandskyddets syfte enligt MB 7 kap 13 § tillgodoses genom att byggrätterna inom planområdet är placerade minst 100 meter från strandlinjen och tillgängliggörs genom allmän platsmark mellan byggrätterna och strandlinjen. Detta tryggar förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevarar goda livsvillkor för djur- och växtlivet i land och vatten.

I översiktsplanen anges att behovet av båtplatser måste beaktas vid ny bebyggelse. Kommunen har en restriktiv syn på nya brygganläggningar och förespråkar att sådana uppförs gemensamt. I detta fall kommer den föreslagna brygganläggningen förse den nya bebyggelsen med båtplatser men även möjliggöra ett mindre antal båtplatser för övriga boende i Tuskö.

Administrativa frågor

Detaljplanen utförs med normalt planförfarande enligt ÄPBL 1987:10. Planen beräknas antas under kvartal två 2016. Planens genomförandetid är 15 år från den dag planen vinner laga kraft.

Kommunen är inte huvudman för allmän plats.

Bygglov får inte ges innan anslutning till gemensamt vatten och avlopp finns.

Planavgift enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska inte tas ut vid bygglovsprövning.

Preliminär tidplan för planarbetet

Plansamråd	vår/sommaren 2013
Utställning	januari 2015
Godkännande BMN	augusti 2016
Antagande KF	september 2016

Medverkande

Planhandlingarna har upprättats av Staffan Törnberg, Arkitektgruppen GKAK AB.

BETECKNINGAR OCH PLANBESTÄMMELSER
I enlighet med bestämmelserna nedan är endast angiven
markanvändning och utformning tillåten

GRANSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns (ritad 3 meter utanför planområdet)
Användningsgräns
Egenskapsgräns
Illustrationslinje

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

- LOKALGATA Lokaltrafik
NATUR Naturområde

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

- B Bostäder
T Tekniska anläggningar
S Sopsamlingsplats

ANVÄNDNING AV VATTENOMRÅDEN

- V Öppet vattenområde
VB1 Bryggor och badplats för intilliggande bostadsfastigheter
VB2 Bryggor och badplats för intilliggande bostadsfastigheter

UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

- 1 Största schemalagda byggnadsareal i kvadrater per fastighet
2 Minsta tomtstorlek är 1600 kvadrater.

BEGRENSNING AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får inte bebyggas

MARKENS ANORDNANDE

- Trädet får inte fällas. Marklov krävs

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

- Byggnader ska placeras minst 4,0 m från tomtgräns

- Högsta byggnadshöjd i meter

- I, II Högsta antal våningar

- Högsta taklutning i grader

- S Suterängsväning får anordnas utöver angivet våningsantal

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

- Område inom vilket strandskyddet upphävs

Kommunen är inte huvudman för allmän plats

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft

Planavgift ska ej tas ut i samband med bygglov

Ändrad lovplikt, lov med villkor

Bygglov får inte ges innan gemensam VA anläggning är utbyggd

0 5 10 20 50 100m

Skala 1:1000 i
A1-format

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- Festighetsgräns
Traktgräns
Festighetsbeteckning
Byggnader, torens begränsningslinjer redovisade
Väg med resp utan sidoutrymnen
Karr, moss, saniering
Barrträd resp lövträd
Bussång resp perrong, lastbrygga, kaj
Strandlinje resp vattenyta

Nivåkurvor resp osäkra nivåkurvor

- Avvägd höjd
Fästställd höjd
Rutnätspunkt
Triangelpunkt
Polygonpunkt
Stämpelpunkt
Stämpelpunkt

Appliford och kompletterad 2016-05-10 av
Kjell Melin, KM Mätkonsult AB

Grundkartan över Tusås
På ett Öberg, namnsvagt
ORTHAMMARS KOMMUN

GRUNDKARTANS REFERENSSYSTEM Sveriges 9000:1:2000 i 100m

DETALJPLAN

UPPRITTAD 2016
Kjell Melin

KLUBBUDDEN TUSKÅ
TUSKÅ 101

ORTHAMMARS KOMMUN, UPPSALA LÄN

UPPRITTAD 2016-04-25
REVISERAD 2016-04-25

Kjell Santer
Plan och byggher

Steffan Törnberg
Arkitekt

20160906-427

N.N.N

UTSTÄLLNINGSHANDLING

- Utställningshandlingen består av planen
med bestämmelser samt
Beskrivning
Genomförandebeskrivning
Samlad redovisning
Checklista, bevarad

Resultatet av planen
Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Resultatet av planen

Bygg- och miljöförvaltningen

Dnr 2012SBN2427 1 (8)

ANTAGANDEHANDLING

Utställningsutlåtande

Detaljplan för fastigheterna Tuskö 10:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 2 februari 2016
Reviderad 20 juni 2016

Planförfarandet

Detaljplanen för Tuskö 10:1, fastigheterna Tuskö 10:1, Tuskö 3:7 samt Tuskö s:14 utgjorde underlag för granskning under tiden 10 februari 2015 – 10 mars 2015. Planen hanteras med normalt förfarande enligt ÄPBL 1987:10.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Handlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, på kommunens hemsida samt på biblioteket i Östhammar.

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att planhandlingarna bör kompletteras för att tillgodose riksintressen, motivera avsteg från översiktsplanen, utreda VA-frågor, motiv för upphävande av strandskydd och utreda Akvatiska naturvärden. Lantmäteriet anser att genomförandebeskrivningen bör kompletteras och att fastighetsrättsliga frågor ska utredas.

Trafikverket och Svenska kraftnät har inget att erinra mot detaljplanen. Vattenfall har redaktionella kommentarer. Tuskö byalag anser att äganderättsliga och fastighetsrättsliga frågor bör utredas. Klubbuddens tomtägarförening motsätter sig servitut över Tuskö 3:4, anser att de ekonomiska samt VA frågor ej är tillräckligt utredda. Planen bör också förhålla sig till hästhållning i området. Ett antal privatpersoner ställer sig frågande till de fastighetsrättsliga frågorna, tillfartsvägen, VA-lösningar, påverkan på riksintresse samt bygglövsfrågor.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 13 yttranden.

1. Länsstyrelsen (ankomststämplat 2015-03-20)
2. Lantmäteriet (ankomststämplat 2015-03-19)
3. Trafikverket (ankomststämplat 2015-02-13)
4. Svenska Kraftnät (ankomststämplat 2015-02-12)
5. Vattenfall (ankomststämplat 2015-02-12)
6. Kommunstyrelsen (ankomststämplat 2015-03-24)
7. Tuskö byalag (ankomststämplat 2015-03-02)
8. Klubbuddens tomtägarförening (2015-03-03)
9.
 - a. Ägare av fastigheten Tuskö 3:17 och delägare av Tuskö 3:4
 - b. Delägare av fastigheten Tuskö 3:15
10.
 - a. Ägare av fastigheten Tuskö 2:6

- b. Ägare av fastigheten Tuskö 2:6
11. Ägare av fastigheten Tuskö 3:16 och delägare av Tuskö 3:4

Yttrandena redovisas inte här i sin helhet utan sammanfattas. Samtliga yttranden hålls tillgängliga på Bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Länsstyrelsen:

- a. Länsstyrelsen önskar komplettering i beskrivningen att planförslaget tillgodoser riksintresset för kust och skärgård enligt 4kap. 4§ miljöbalken
- b. Överensstämmelse med översiktsplan
- c. Komplettering angående påverkan på MKN för vatten
- d. Vattenförsörjning bör utredas ytterligare
- e. Redovisning av särskilda skäl för upphävandet av strandskydd
- f. Akvatiska Naturvärden, utredning av undervattensmiljön efterfrågas

Kommentar:

- a. Riksintresset syftar till att begränsa fritidsbebyggelse i kustområden med hänsyn till natur- och kulturvärden. Östhammars kommun strävar efter en levande skärgård och har för avsikt att endast tillåta ny bebyggelse i kustnära områden som permanentbebyggelse. Placeringen av bebyggelsen är inom ett område med låga naturvärden och den föreslagna bebyggelsen bedöms därmed inte påverka riksintresset negativt.
- b. Överensstämmelse med översiktsplan. Bebyggelsen är inte förenlig med översiktsplanen men utgör en relativt liten exploatering och har planerats så att det finns tillfredsställande lösningar för vatten och avlopp. Kommunen har i beslutet om planläggning av fastigheten tagit stöd i Program för en livskraftig skärgård 2009-2015, som syftar till att skapa en levande skärgård.
- c. Utredning om den föreslagna exploaterings påverkan på MKN för vatten är utförd. I Bjerkings PM Påverkan på MKN av planerat avlopp beräknas ökningen av fosforbelastningen i Raggaröfjärden bli ca 1,5%, ökad kvävebelastningen beräknas till ca 1,4%. Man konstaterar vidare att om MKN för vattenförekomsten kommer att uppnås 2021 eller inte beror i huvudsak på andra källor än enskilda avlopp med acceptabel rening.

- d. *Vattenförsörjning har utretts genom provborrning. Resultatet visar ett flöde om 1600 l/t*
- e. *Redovisning av särskilda skäl för upphävandet av strandskydd. Planförslaget innehåller ett område med brygganläggning samt fastighet Tuskö S:14. Tuskö byalag är ägare av fastigheten S:14 som tidigare har varit vedutlastningsplats. Det särskilda skälet enligt 7 kap 18§ c-d MB är brygganläggningens funktion. Tillgängligheten till strandområdet berörs i mycket begränsad omfattning då den utgör en begränsad del av strandlinjen och har en fullt fri passage framför bryggorna. Östhammars kommun ser positivt på att brygganläggningar anordnas gemensamt. I detta fall kommer det möjliggöras båtplatser för inte bara de nya boende men också för övriga närboende genom att Tuskö byalag får tillgång till ett antal båtplatser.*
- f. *I utredningen om de akvatiska naturvärdena framgår påverkan på vattenmiljön.*
- g. *Akvatiska naturvärden, utredning är utförd av Hydrophyta, där man konstaterar att området utgör en för Upplandskusten vanligt förekommande miljö och att påverkan av bebyggelse inte kommer att ha någon nämnvärd påverkan på naturmiljön. Angående brygganläggningen så vore det bra att samla även kringboendes båtar då koncentration av brygganläggningar är generellt bättre än flera spridda.*

2. Lantmäteriet

Lantmäteriet anser att följande punkter i planhandlingarnas genomförandebeskrivning ska utredas och kompletteras i det fortsatta planarbetet.

Fastighetsrättsliga och skötselfrågor gällande vattenområdet, naturområdet och lokalgatan inom planområdet.

Fastighetsrättsliga frågor angående angöring och tillkomst till bryggorna.

Eventuella gemensamhetsanläggningar, nyttjanderätter och eventuella servitut ska utredas och redogöras

Kommentar:

Planhandlingarna har kompletterats och förtydligats vad gäller genomförande- och fastighetsrättsliga frågor. Behovet av runda vändplatser har förändrats i och med den nya tillfartsvägen som medför att en sopbil kan vända utan backningsmanöver framför området för sophantering.

3. Trafikverket

Trafikverket har ingen erinran i ärendet.

4. Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har ingen erinran i ärendet

5. Vattenfall

Vattenfall önskar uppdatering av beskrivningen avseende den i samrådet ändrade placering av transformatorstation.

Kommentar:

Beskrivningen uppdateras angående transformatorstationens placering.

6. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har inga synpunkter om detaljplanen.

Föreningar och organisationer

7. Tuskö Byalag

Anser att kommunen bör utreda ägorättsförhållanden och fastighetsrättsliga frågor inom planområdet. Vill att servitut s:14 fortsättningsvis ska tillhöra Tuskö by och att det ska upprättas nyttjanderättsavtal mellan exploateringsföretaget och byalaget för markförhållandet mellan vatten och fastighetsgräns samt vattenområdet betecknat WB. Område WB bör även utökas mot öster för att möjliggöra för bryggplatser för boende i Tuskö.

Kommentar:

Äganderättsförhållandena för marken mellan vattenområdet och S:14 ska ske genom förrättning utförd av Lantmäterimyndigheten. Detta kommer inte behandlas ytterligare i planprocessen. Vattenområdet WB är i plankartan justerad så att det finns utrymme för ytterligare bryggplatser för Boende i Tuskö. Erforderliga avtal ska upprättas mellan exploatör och Tuskö Byalag.

8. Klubbuddens tomtägarförening och Tuskö 3:4

Föreningen kommer inte godkänna ett servitut för väg över fastigheten Tuskö 3:4 på grund av trafikbelastningen, föreningen anser att vägen bör förläggas längs med Tuskö 3:4 sydvästra gräns och vidare mot Stacklötarna. Anser att det inte finns någon plan för vägsträckning, teknisk beskrivning eller finansiering. Planbeskrivningen har inte beaktat den hästhållning som sedan länge finns på Tuskö 3:4 och att planområdet omfattas av Riksentresse. Vägutbyggnad genererar trafikökningar i ett lekområde för barn och skapar en otrygg miljö för

barn. Vill att kommunen tar ett ekonomiskt ansvar för att det finns en framkomlig väg fram till Tuskö 10:1. Den förväntade framtida trafikbelastningen mellan Stacklötarna och Tuskö 10:1 bör i första hand förbindas till exploatörens ansvar att finansiera och iordningställa. Anser att vattenförsörjningen bör vara löst med saltreningsanläggning och att WC-avlopp bör anordnas med uppsamlingstank med eller utan vakuumssystem.

Kommentar:

Tillfartsvägen är förflyttad från Tuskö 3:4 till Tuskö 3:7.

Vägen från Stacklötarna och fram till Tuskö 10:1 via 3:7 kommer att förbättras och kostnadskonsekvenser förtydligas i genomförandebeskrivningen. Någon hästverksamhet finns inte registrerad hos kommunen. På grund av verksamhetens omfattning och läge gör kommunen bedömningen att särskilda åtgärder såsom skyddsavstånd eller likande inte är aktuellt.

Det avloppssystem som kommer att anläggas ska i sin helhet kontrolleras och godkännas av kommunens miljökontor i en separat tillståndsprocess. Detaljplanen reglerar endast markanvändningen och ställer krav på att vatten- och avlopp ska lösas gemensamt inom området. Detta regleras med en planbestämmelse i plankartan.

Ambitionen är att avloppssystemet ska lösas med ett reningsverk, inte ett traditionellt system med infiltration. Reningsgraden i detta system och dess påverkan på vattenkvaliteten är beskrivet i Bjerking PM "Påverkan på MKN av planerat avlopp". Detaljplanen är dock inte låst till specifika tekniska lösningar då dessa hela tiden utvecklas och förbättras.

Provbörning för att säkerställa vattenförsörjning i området är genomförd, se bilagt protokoll.

Sakägare

9. a) Tuskö 3:15 och Tuskö 3:4, b) Tuskö 3:17

Yttrandena 9 a) och 7 b) är likalydande. Sakägarna anser att frågor gällande tillfartsvägen inte är tillräckligt utredda. De föreslår att detaljplanen bör utreda en ny sträckning för angöring till planområdet då de som delägare till Tuskö 3:4 inte kommer medge för servitut på sin fastighet. VA-utredningen bör kompletteras och delges innan detaljplanen antas. Anser att börning för bergvärme bör vara bygglovspliktigt och att PBL ska följas.

Kommentar:

Tillfartsvägen är flyttad till Tuskö 3:7 istället för 3:4. Vägen från Stacklötarna och fram till Tuskö 10:1 via 3:7 kommer att förbättras och kostnadskonsekvenser förtydligas i genomförandebeskrivningen.

Boende inom planområdet kommer sedan ingå i samfällighet för tillfartsvägen. Vattentillgång och VA är utrett under planprocessen och framgår av bilagda utredningar. Det avloppssystem som kommer att anläggas ska i sin helhet kontrolleras och godkännas av kommunens miljökontor i en separat tillståndsprocess. Detaljplanen reglerar endast markanvändningen och ställer krav på att vatten- och avlopp ska lösas gemensamt inom området. Detta regleras med en planbestämmelse i plankartan. Detaljplanen är dock inte låst till specifika tekniska lösningar då dessa hela tiden utvecklas och förbättras.

Borrning för bergvärme är inte bygglovspflichtigt utan tillståndspflichtigt, vid eventuell borrning kommer gällande regelverk att följas.

10. a) Tuskö 2:6 och b) Tuskö 2:6

Tuskö 2:6 har i 2 yttranden från samma fastighet framfört synpunkter. Sakägare anser att då planområdet påverkar Riksintresset för Kulturmiljövården, Rk 20 Söderön och att planförslaget påtagligt skadar detta. Påverkan på Riksintresset omöjliggör ett antagande av detaljplanen. Planförslaget strider dessutom mot miljöbalkens 3 kap 1 § samt mot Översiktsplanen. Om detaljplanen ändå kommer antas kräver sakägaren att tillfartsvägen skall upprustas innan bygglov kan medges. Vidare anser sakägare att detaljplanen bör säkerställa att bostäderna inte blir fritidsboenden samt att vattenutredningen innehåller faktafel.

Kommentar:

Gällande Riksintresse kust och skärgård samt överensstämmelse med översiktsplanen, se kommunens svar till Länsstyrelsen. Gällande riksintresse för Kulturmiljövården så berör endast en liten del av planområdet riksintresset. Det handlar om nordvästra hörnet av planområdet samt tillfartsvägen. Bbedömningen är att en exploatering av området inte innebär en negativ påverkan riksintresset. Kommunen bedömer inte att detaljplanen strider mot miljöbalkens 3 kap 1 §. Kommunens möjlighet att möjliggöra för bostadsbebyggelse i attraktiva lägen är av stor vikt. Den naturvärdesinventering som genomförts visar att planområdet utgörs av en vanligt förekommande naturtyp längs med Upplandskusten samt att planområdet inte kommer ha någon nämnvärd påverkan på natur- eller kulturmiljön. Vattentillgångsutredningen (13-05-29) har i sina beräkningar utgått från 100 % permanentboende och säkerställer att det generellt finns tillräckliga mängder grundvatten i närområdet. Kommunen har dock ingen möjlighet att styra upplåtelseformer enligt PBL varför någon bestämmelse om detta inte kan införas på plankartan.

11. Tuskö 3:16 och delägare i 3:4,

Anser att frågor gällande vägstandard och finansiering för genomförandet av tillfartsvägen samt att de fastighetsrättsliga frågorna kring denna inte är tillräckligt utredd.

Kommentar:

Vägen från Stacklötarna och fram till Tuskö 10:1 via 3:7 kommer att förbättras så att en standard för erhållande av statligt underhållsbidrag uppnås. Kostnadskonsekvenser förtydligas i genomförandebeskrivningen. Vägens sträckning är förändrad och planeras nu att nå planområdet via Tuskö 3:7 istället för Tuskö 3:4.

Berörda sakägare vars synpunkter inte blivit tillgodosedda under planprocessen

- Tuskö 2:6
- Klubbuddens tomtägarförening och Tuskö 3:4
- Tuskö 3:15
- Tuskö 3:16
- Tuskö 3:17 och delägare i 3:4
- Tuskö 3:20

.....
Kjell Sanfer
Plan-och byggchef

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Detaljplan för fastigheten Tuskö 10:1 Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 30 maj 2016

En genomförandebeskrivning har till uppgift att redovisa de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av planen. Den ska också redovisa vem som utför åtgärderna.

Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Avsikten är att den skall godkännas då planen antas och därigenom bli vägledande för genomförandet av detaljplanen.

Organisatoriska frågor

Detaljplanen upprättas med så kallat normalt planförfarande enligt den äldre Plan- och bygglagen (1987:10). Detaljplanen tillåter bebyggelse inom området och möjliggör för 16 enbostadshus med tillhörande tekniska anläggningar och båtplatser i vattnet.

Planförslaget berör följande fastigheter och kända rättighetsinnehavare:

Tuskö 10:1

Tuskö 3:7

Tuskö s:14 -Lastageplats

Tuskö s:15 – Tuskösundet, vattenområde och uppgrundning

Tuskö s:2 – Samfällida vägar

Tuskö s:16 – Samfällida vägar

Ledningsrätt - Telekablar över Tuskö 10:1 och Tuskö s:15

Preliminär tidplan för planarbetet

Samråd

Utställning

Godkännande BMN

Antagande KF

Var/sammanträde 2013

januari 2015

augusti 2016

september 2016

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är 15 år från den dag planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning & huvudmannaskap

Exploatören ansvarar för planens genomförande. Exploatören ska initiera de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för planens genomförande. Exploatören ansvarar också för anläggande av lokalgatan och att det förbereds för anläggning av VA-ledningar.

Huvudmannaskap

Kommunen är inte huvudman för allmän platsmark inom planområdet. Det enskilda huvudmannaskapet innebär att fastighetsägarna själva svarar för genomförande, ägande och förvaltning av gemensamma anläggningar inom planområdet, såsom nya eller ändrade vägsträckningar, tekniska anläggningar, bryggor och grönområden.

Vegetation

Befintlig vegetation inom naturområden ska skötas försiktigt och med hänsyn till områdets natur- och kulturvärden.

Byggnande på kvartersmark

För genomförandet av tänkta exploateringar på kvartersmark svarar respektive fastighetsägare.

Fastighetsrättsliga frågor

För att rättsligt reglera anläggande och skötsel av gemensamma vägar, naturområden etc. med enskilt huvudmannaskap inrättas vanligen så kallade gemensamhetsanläggningar genom en anläggningsförrättning enligt anläggningslagen. En gemensamhetsanläggning kan förvaltas direkt av berörda fastighetsägare, så kallad delägarförvaltning, eller av en samfällighetsförening så kallad föreningsförvaltning. En samfällighetsförening ska alltid bildas om någon fastighetsägare begär detta.

I anläggningsförrättningen beslutas om gemensamhetsanläggningens ändamål, läge och omfattning samt vilka fastigheter som ska delta. Vidare beslutas om vilken mark som tas i anspråk och ersättning för marken. Deltagande fastigheter ges kostnadsansvar i form av andelstal för både anläggande och skötsel av de gemensamma anläggningarna. I anläggningsbeslutet ska även anges den tid inom vilken gemensamhetsanläggningen ska vara utförd. Utförs anläggningen inte inom denna tid förfaller anläggningsbeslutet. Om det finns särskilda skäl kan Lantmäterimyndigheten besluta om förlängning av tiden.

Inom planområdet avses följande gemensamhetsanläggningar med tillhörande samfällighetsföreningar bildas eller utökas:

- För området som markerats som LOKALGATA bildas en gemensamhetsanläggning som omfattar lokalgata med belysning och avvattningsledning. Deltagande fastigheter är bostadsfastigheter inom planområdet. Utnyttjar Tuskö skifteslag möjligheten att anlägga brygga och badplats kan även dessa anslutas.

- För områden markerade som NATUR, E, E₁, WB₁ och WB₂ på plankartan bildas en gemensamhetsanläggning som ägs av blivande bostadsfastigheter inom planområdet. I gemensamhetsanläggningen ska även ingå VA-anläggningen samt ledningar för vatten och avlopp och anläggning för gemensam sophantering.

Ägaren av Tuskö 10:1 har ansökt om anläggningsförrättning för bildande av gemensamhetsanläggningar inom planområdet. Ägaren av Tuskö 10:1 ansvarar för och bekostar anläggningsförrättningen och utbyggnaden av anläggningarna. En samfällighetsförening bildas för att sköta förvaltning av gemensamhetsanläggningarna inom planområdet.

Gemensamhetsanläggningen Tuskö ga:1 som förvaltas av Tuskö-Frambackens vägsamfällighet har hand om tillfartsvägen från allmänna vägen i Tuskö by till Stacklötarna. Tuskö ga:1 avses utökas att även omfatta vägsträckan fram till planområdet. Bostadsfastigheterna inom planområdet ansluts därefter till Tuskö ga:1. Dagens ägarskap till vägen är oklar och får utredas i kommande anläggningsförrättning. Vägen är till större delen belägen inom samfällda marken Tuskö s:2 samt eventuellt även inom Tuskö s:16. På bilden nedan markeras vägsamfällighetens väg med blå linje. Den gröna linjen visar den sträcka som berör Tuskö s:2 och s:16.

Utökning av Tuskö ga:1 hanteras genom en anläggningsförrättning där det beslutas om vilka som ska delta i gemensamhetsanläggningen samt regler för hur fastigheterna ska samverka för att bygga, sköta och fördela kostnaderna för anläggningen. Exploatören/Ägaren av Tuskö 10:1 ska ansöka om en anläggningsförrättning för denna väg innan planen tas upp för beslut om antagande.

Exploatören/Ägaren av Tuskö 10:1 ska också rusta vägen (sträckan mellan Stacklötarna och planområdet) så att den får tillräcklig standard för kommande bebyggelse inom planområdet samt för erhållande av statsbidrag, vägen avses dock inte breddas. Ansvars- och kostnadsfördelningen av vägens framtida skötsel hanteras i anläggningsförrättningen.

Området markerat WB₁ på plankartan är beläget inom samfällda vattenområdet Tuskö s:15, Tuskösundet, som enligt fastighetsregistret tillhör Tuskö skifteslag. För skifteslaget innebär detaljplanen en möjlighet att anlägga brygga som exempelvis kan användas för uthyrning av båtplatser.

Om Tuskö Byalag inte deltar i gemensamhetsanläggningen för lokalgatan inom planområdet kan byalaget erbjudas nyttjanderätt på vägen inom planområdet som leder ner till bryggplatsen och samfälligheten Tuskö s:14.

För att genomföra detaljplanen erfordras utöver inrättande av gemensamhetsanläggningar även fastighetsbildning i form av avstyckning av i detaljplanen föreslagna nya fastigheter.

Ekonomiska frågor

Kostnader för vägar och övriga gemensamma anläggningar

Exploatören/Ägaren av Tuskö 10:1 svarar för samtliga kostnader för utbyggnaden av de gemensamma anläggningarna med enskilt huvudmannaskap inom planområdet, såsom vägar, grönområden och tekniska anläggningar. Kostnadsnivån för enskilda fastigheter avgörs, utöver andelstal, av när och i vilken omfattning berörd fastighetsägare eller samfällighetsförening beslutar genomföra i detaljplanen föreslagna förändringar av gemensamma anläggningar.

Exploatören/Ägaren av Tuskö 10:1 rustar vägen (sträckan mellan Stacklötarna och planområdet) så att den får tillräcklig standard för kommande bebyggelse inom planområdet samt för erhållande av statsbidrag, vägen avses dock inte breddas.

Fastighetsbildningskostnader

Avgifter för fastighetsbildning betalas till lantmäterimyndigheten när fastighetsbildning skett. Lantmäterimyndigheten handlägger även anläggningsförrättningar enligt anläggningslagen vid inrättandet av gemensamhetsanläggningar, se ovan. Lantmäterimyndigheten beräknar kostnaden för detta efter nedlagt arbete. Det enskilda huvudmannaskapet medför att anläggningsförrättningar kan bli mycket omfattande.

Ägaren av Tuskö 10:1 ansöker om nödvändiga anläggningsförrättningar för genomförande av detaljplanen och upprustning av tillfartsvägen.

Kostnaden för anläggningsförrättningen där Tuskö ga:1 utökas (vägen mellan Stacklötarna och planområdet) initieras av exploatören/ägaren av Tuskö 10:1 och kostnaden fördelas sedan mellan ägarna av de fastigheter som ska delta i anläggningen efter vad som är skäligt.

Bygg/marklov- och planavgift

För nya mark- och bygglovpliktiga åtgärder, anläggningar och byggnader inom planområdet tillkommer vanligtvis bygglov- och planavgift. För den här planen kommer ingen planavgift att tas ut. Frågor om lov besvaras av kommunens bygglovenhet.

Tekniska frågor

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt så långt tekniskt möjligt inom planområdet.

Grundundersökningar

Bebyggandet av kvartersmark skall föregås av nödvändiga grundundersökningar. Exploatörerna står för dessa kostnader.

VA-anläggning

En gemensam anläggning för vatten och avlopp med avloppsrening ska anläggas. För tekniska anläggningar föreslås ett område med avloppsreningsanläggning i enlighet med VA-utredningen.

Området för gemensam reningsanläggning för avlopp samt utrymme för eventuell avsaltningsanläggning är placerat i den nordvästra delen av området. Exploatörerna står för utredning och utförande av dessa anläggningar. VA-anläggning ska vara utbyggd innan bygglov kan beviljas.

Vatten

Vattenförsörjning kommer att utföras genom brunnsborrning. Exploatörerna står för dessa kostnader.

El

Exploatörerna står för förberedelse för elanslutning samt anslutning till elnät.

Kontakt ska tas med ledningsinnehavare vid åtgärder som kan beröra el- och teleledningar samt el- och teleförsörjning, och eventuella flyttningar/förändringar av befintliga ledningar ska bekostas av exploatören.

Medverkande

Genomförandebeskrivningen har upprättats av Arkitektgruppen GKAK AB.

Dnr 2012SBN2427 1 (5)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

UTSTÄLLNINGSHANDLING

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Tuskö 10:1

Östhammars kommun, Uppsala län

Hur samrådet bedrivits

Samrådshandlingar daterade 2013-04-21 har remitterats till berörda myndigheter, sakägare och andra berörda organisationer. Samrådstiden har löpt från 22 juni 2013 till 26 augusti 2013. Under denna tid har nedanstående yttranden inkommit.

Sammanfattning av inkomna synpunkter:

Länsstyrelsen anser att naturvärdesinventering bör utföras
Trafikverket har ingen erinran mot detaljplanen.
Brandförsvaret har ingen erinran mot detaljplanen
Scanova önskar bef nätledning redovisad i beskrivningen
Vattenfall eldistribution önskar ändrat läge för transformatorstation
Tekniska nämnden Östhammar kommun har ingen erinran mot detaljplanen.
Fritidsnämnden Östhammar kommun har ingen erinran mot detaljplanen.
Ett antal privatpersoner ställer sig frågande till funktionen av avloppsreningen och vattentillgången.

Inkomna yttranden med kommentarer

1. Länsstyrelsen, Uppsala län (ankomststämplat 2013-08-20)
2. Trafikverket (ankomststämplat 2013-07-18)
3. Brandförsvaret (ankomststämplat 2013-08-19)
4. Telia Skanova Access AB (ankomststämplat 2013-07-18)
5. Vattenfall eldistribution AB (ankomststämplat 2013-08-26)
6. Tekniska nämnden (ankomststämplat 2013-09-11)
7. Fritidsnämnden (ankomststämplat 2013-09-27)

Sakägare

- 6a. Ägare till fastigheten Tuskö 3:15 samt Tuskö 3:17
- 6b. Ägarna till fastigheten Tuskö 3:20
7. Ägarna till fastigheten Tuskö 3:16
8. Ägarna till fastigheten, Tuskö 2:6
9. Ägarna till fastigheten, Tuskö 3:18

I denna redogörelse redovisas inte yttranden i sin helhet utan sammanfattas. Samtliga yttranden finns tillgängliga på samhällsbyggnadsförvaltningen i Östhammar kommun.

Remissinstanser, organisationer och föreningar

- 1. Länsstyrelsen i Uppsala län:** Länsstyrelsen pekar på några frågeställningar att ytterligare utveckla i det fortsatta planarbetet.
- Med hänvisning till 4 kap 4§ MB saknar Länsstyrelsen en naturvärdesinventering.
 - Anser att kommunen inte tillräckligt PBL-anvisningar beträffande hushållningsbestämmelserna och hållbarhetsaspekterna.
 - Önskar förtydligande vad avser MKN för vatten.
 - Påpekar att strandskyddet för båtplatserna inte är redovisat i planbestämmelserna
 - Påpekar att allmänintresset för elektroniska kommunikationer bör beaktas i planen.

Kommentar: Planförslaget är kompletterad med en naturvärdesinventering. Skydd för ekar inom tomtmark i västra delen av planområdet är införd på plankartan.

Kommunen har sitt planstartbeslut redan tagit ställning till att planområdet är lämpligt för att tillgodose behovet av nya permanentbostäder. Syftet med planen är att skapa förutsättningar för attraktivt permanentboende med egen båtplats.

En negativ påverkan av vattenkvaliteten i utbyggnadsområdet bedöms som ringa med tanke på den gemensamma avloppsreningsanläggningen och den låga exploateringsgraden inom området

Skanova anser inte att det är ekonomiskt försvarbart att ansluta till den bef. ledning som passerar genom fastigheten. Fibernätet är nu (okt 2014) utbyggt fram till Långalma. Fortsatt tidplan och utbredning för utbyggnad oklar. Trådlösa förbindelser utvecklas kontinuerligt och innebär ett alltmer attraktivt alternativ till den fasta förbindelsen. Upphävande av strandskyddet för båtplatserna skrivs in i planen.

- 4. Skanova:** Önskar att deras nätledningsstråk i västra delen tas med i planbeskrivningen

Kommentar:

Befintligt nätstråk illustreras i plankartan.

- 5. Vattenfall eldistribution:** Redovisar befintliga elledningar i närheten. Diskuterar eldragningarna till och inom området samt önskad nätstation i annat läge än det i planen redovisade.

Kommentar: Erforderligt utrymme för elkablar på allmän gatumark vid sidan av körbanan bedöms som tillräckligt, men frågan diskuteras med Vattenfall i det fortsatta planarbetet. Önskad flyttning av e-området för nätstation är redovisad på plankartan.

Hörda sakägare

Sakägare

6a. Ägarna till Tuskö 3:15 samt Ägarna till Tuskö 3:17

6b. Ägarna till fastigheten Tuskö 3:20

7. Ägarna till fastigheten Tuskö 3:16

8. Ägarna till fastigheten, Tuskö 2:6

9. Ägarna till fastigheten, Tuskö 3:18

6 a och 6b: Ägarna till fastigheterna Tuskö 3:15, Tuskö 3:17 och tuskö 3:20: Yttrandena 6a och 6b är likalydande. Pekar på behovet att rusta tillfartsvägen. Anser att färskvattentillgången som planens VA-utredning redovisar kan bli ett problem samt att avloppshanteringen inte är tillräckligt utredd. Anser att borrhning för bergvärme bör vara bygglovpliktigt.

***Kommentar:** Tillfartsvägen kommer att rustas. Detta kommer att införas i planbeskrivningen. VA-frågorna kommer att behandlas i det fortsatta planarbetet genom kompletteringar till VA-utredningen.*

7. Ägarna till fastigheten Tuskö 3:16: Ifrågasätter förutsättningarna för permanentboende, bryggglängden, barnfamiljers behov av skolskjuts. Anser att en MKB bör upprättas. Önskar att exploateringen minskas. Tillfartsvägens standard diskuteras. Resonerar kring samhällsbyggnads- och miljöfrågor. Anför att en samfällighet för naturmarkens skötsel bör bildas.

***Kommentar:** Arbetstillfällena i kommunen ökar med ökad efterfrågan på bostäder för permanentboende. En boendekvalitet som Östhammar då kan erbjuda är närhet till hav och natur. Då ingår även tillhörande bryggplatser.*

I det fortsatta planarbetet kommer kompletteringar av miljökonsekvenserna och VA-frågorna att ske. Tillfartsvägen kommer att rustas. Naturmarken inom området avses ligga kvar i stamfastigheten som har skötselansvaret. Av bestämmelserna regler framgår att planområdets fastighetsägare tillåts röja sly.

8. Ägarna till fastigheten, Tuskö 2:6: Menar att en utbyggnad i planområdet kan ha positiva effekter på befintlig bebyggelse. Pekar dock på att planområdet tidigare inte redovisats som utvecklingsområde för att lösa kommunens bostadsbrist. Anser att en minimistorlek på tomtexploateringen borde införas, men att tomterna bör vara större. Tar upp planområdets lokalisering i förhållande till tätorten och tillfartsvägens standard. Anför synpunkter på natur- och kulturvärden kopplat till skrivningar i NRL samt VA-frågor. Önskar en tydligare

miljökonsekvensbeskrivning i dessa avseenden. Erinrar mot planförslagets nuvarande utformning.

***Kommentar:** I planpromemorian har kommunen gjort en rimlighetsbedömning av områdets bebyggelsemöjligheter. För att locka nya kommuninnevånare behöver det erbjudas attraktiva tomter i direkt närhet till vatten och sjärgård. Införandet av en minimiutbyggnad per tomt förekommer normalt inte med hänsyn till etappbyggnadsmöjligheter. Tomtstorlekarna på minst 1600 kvm direkt kopplade till naturmark bedöms ge goda möjligheter till vacker landskapsanslutning. En komplettering av miljökonsekvensbeskrivning och VA-frågorna sker i det fortsatta planarbetet. Tillfartsvägen kommer att rustas.*

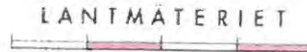
8. Torbjörn Lannergård: Oroar sig för avbördningen och infiltration av renat avloppsvatten. Tar upp befintliga tillfartens bristande standard. Pekar på risken för torrläggning eller saltvatteninträngning i borrhållsbrunnar. Menar att befintliga orkidébestånd påverkas av att fler rör sig i naturen.

***Kommentar:** VA-utredningen kommer kompletteras. Tillfartsvägen rustas. Naturvärdesinventeringen kommer att belysa växtbestånden.*

Östhammar den 2014-11-12

.....
Kjell Sanfer
Plan-och byggchef

.....
Cecilia Holst
Detaljplanhandläggare

Aktbilaga A

Ansökan om lantmäteriförrättning

Läs instruktionerna längst ned innan du fyller i ansökan.

Jag/vi ansöker om följande lantmäteriförrättning:

Kommun (1) Östhammars kommun

Berörd fastighet (1) se bifogat dokument med fastigheter

Önskad åtgärd (1) ☐ Avstyckning *Yrkar på att styckningslotten ska befrias från inteckningar* ☐ Ja ☐ Nej
☐ Fastighetsreglering ☐ Fastighetsbestämning ☐ Sammanläggning
☐ Klyvning ☐ Särskild gränsutmärkning ☒ Anläggningsförrättning
☐ Ledningsförrättning ☐ Tredimensionell (3-D) fastighetsbildning
☐ Frigörande av fastighetstillbehör
☐ Sammanträde för att bilda samfällighetsförening
☐ Övrigt:

Beskrivning av önskad åtgärd (1) Utökning av gemensamhetsanläggningen Tuskö ga:1att även omfatta väg fram till detaljplan för klubbudden Tuskö Tuskö 10:1 Sökanden ägaren av tuskö 10:1 ansvarar och bekostar upprustning av vägen till den standard som krävs för bebyggelse inom planområdet samt för erhållande av statsbidrag

Området ska användas till (1) ☐ Helårsbostad ☐ Fritidsbostad ☐ Jord- och skogsbruk ☐ Industri
☐ Annat:

Handlingar som bifogas (1) ☐ Bygglöv/förhandsbesked ☐ Registreringsbevis ☐ Förvärvstillstånd
☐ Köpeavtal/Gåvoavtal etc. (i original eller vidimerad kopia) ☐ Kartsbild
☐ Övrigt:

Förrättningskostnader (1) Kostnaderna för förrättningen ska betalas av:
Betalas av alla medlemmar/delägare utifrån vad lantmäteriet anser rimligt

Aktmottagare (1) Kopia av de slutliga förrättningshandlingarna (akten) ska skickas till:

Värdeintyg (1) ☐ Jag vill att Lantmäteriet dessutom upprättar värdeintyg för lagfart, som ska betalas av:

Sökande (1) Läs instruktionerna om sökande längst ned innan du fyller i ansökan

Datum 160718 Michael Laggren
Namnunderskrift Michael Laggren
Namnförtydligande
Datum

Datum
Namnunderskrift
Namnförtydligande
Datum

Namnunderskrift
Namnförtydligande

Namnunderskrift
Namnförtydligande

LANTMÄTERIET

Aktbilaga A

Här fyller ni i uppgifter om alla fastigheter och personer, inklusive er själva, som berörs av förrättningen. Det kan vara fastighetsägare, köpare, ombud, nyttjanderättshavare och servitutshavare.

Fastighet Tuskö 10:1		
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) Mikael Lagergren		Personnummer 19710625-7277
Postadress Floragatan 22 742 36 Östhammar		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad 0173 70302	Tfn arbetsplats	Mobilnummer 070 3400601
E-post mickesmaskiner@telia.com		
Fastighet Tuskö 3:3 3:9 1:4		
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) Svanbergs HB		Personnummer
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		
Fastighet Tuskö 3:15		
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) Veronica & Lars Rudheim		Personnummer
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		
Fastighet Tuskö 3:16 3:4		
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) Carl Olof Lännergård		Personnummer
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		

LANTMÄTERIET

Aktbilaga A

Här fyller ni i uppgifter om alla fastigheter och personer, inklusive er själva, som berörs av förrättningen. Det kan vara fastighetsägare, köpare, ombud, nyttjanderättshavare och servitutshavare.

Fastighet <i>Tuske 3:17 3:4</i>	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) <i>Gert Delvert</i>	Personnummer
Postadress	
Adress arbete eller annan adress dagtid	
Tfn bostad	Tfn arbetsplats Mobilnummer
E-post	

Fastighet <i>Tuske 3:18 3:4</i>	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) <i>Lorbjörn Lannergård</i>	Personnummer
Postadress	
Adress arbete eller annan adress dagtid	
Tfn bostad	Tfn arbetsplats Mobilnummer
E-post	

Fastighet <i>Tuske 3:19 3:4</i>	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) <i>Patrik Lannergård</i>	Personnummer
Postadress	
Adress arbete eller annan adress dagtid	
Tfn bostad	Tfn arbetsplats Mobilnummer
E-post	

Fastighet <i>Tuske 3:20 3:4</i>	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för) <i>Anders Lannergård</i>	Personnummer
Postadress	
Adress arbete eller annan adress dagtid	
Tfn bostad	Tfn arbetsplats Mobilnummer
E-post	

LANTMÄTERIET

Aktbilaga A

Här fyller ni i uppgifter om alla fastigheter och personer, inklusive er själva, som berörs av förrättningen. Det kan vara fastighetsägare, köpare, ombud, nyttjanderättshavare och servitutshavare.

Fastighet	Tusko 2:3 3:7		Personnummer
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Torger Eriksson		
Postadress			
Adress arbete eller annan adress dagtid			
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer	
E-post			

Fastighet	Tusko 2:24		Personnummer
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Pernilla Gunnarsson		
Postadress			
Adress arbete eller annan adress dagtid			
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer	
E-post			

Fastighet	Tusko 2:18		Personnummer
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Vilhelm Eriksson		
Postadress			
Adress arbete eller annan adress dagtid			
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer	
E-post			

Fastighet	Tusko 2:6 4:5 1:13 1:19 3:8		Personnummer
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Patrik Ernfridsson		
Postadress			
Adress arbete eller annan adress dagtid			
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer	
E-post			

LANTMÄTERIET

Aktbilaga A

Här fyller ni i uppgifter om alla fastigheter och personer, inklusive er själva, som berörs av förrättningen. Det kan vara fastighetsägare, köpare, ombud, nyttjanderättshavare och servitutshavare.

Fastighet	Tuske 10:55	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Nils Oberg	
Personnummer		
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		

Fastighet	Tuske 4:26	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Göran Karlsson	
Personnummer		
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		

Fastighet	Tuske 10:41	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Mats Holmberg	
Personnummer		
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		

Fastighet	Tuske 4:3	
Namn (För ombud anges även vem man är ombud för)	Mona Kloufstrand	
Personnummer		
Postadress		
Adress arbete eller annan adress dagtid		
Tfn bostad	Tfn arbetsplats	Mobilnummer
E-post		

PLANBESKRIVNING

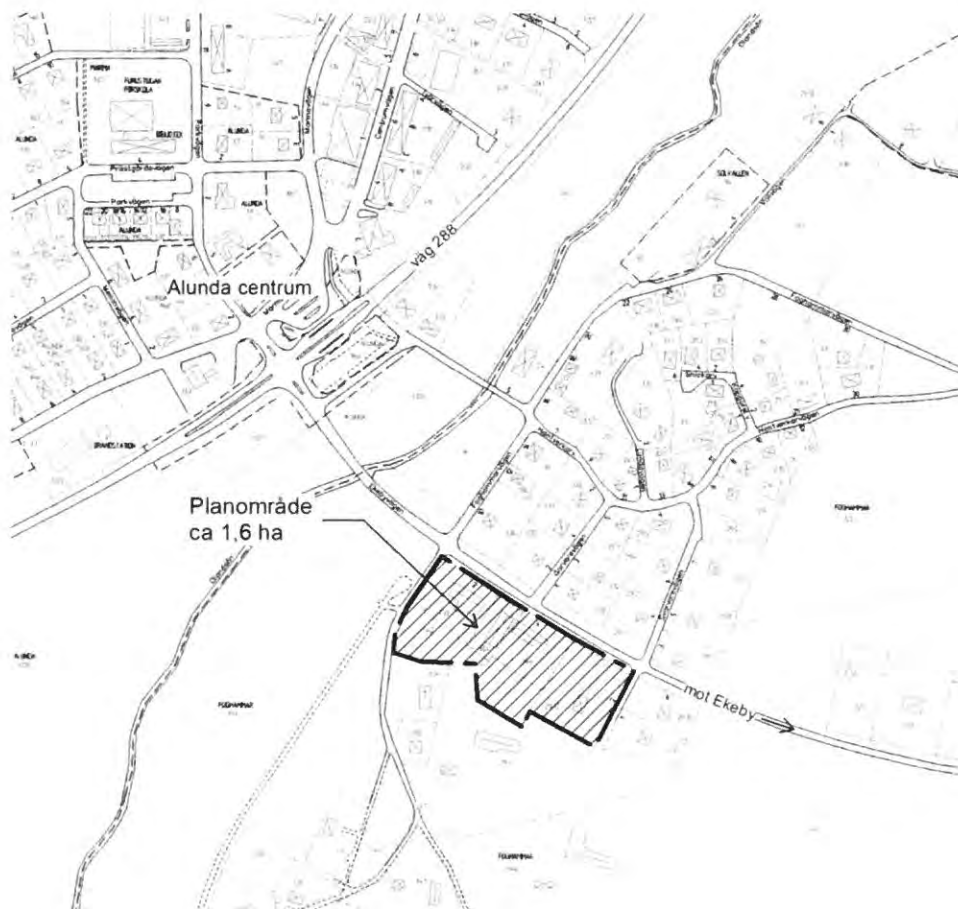
DETALJPLAN FÖR

Småindustri- och handelsområde i Foghammar, Alunda, fastigheterna Foghammar 29:9 m. fl.

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 21 mars 2016

Reviderad 30 maj 2016

PLANHANDLINGAR

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser samt denna planbeskrivning. Dessutom hör följande handlingar till planförslaget:

- Fastighetsförteckning
- Samrådsredogörelse
- Dagvattenutredning
- Miljöteknisk undersökning

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

En detaljplan reglerar användningen av mark och vatten i enlighet med bestämmelserna i plan och bygglagen (PBL). Detaljplanen skiljer på kvartersmark och allmänna platser. Inom kvartersmark kan bebyggelsens utformning, placering och utförande regleras.

Syftet med denna detaljplan är att utöka den mark som får bebyggas inom ett kvarter för småindustri i Foghammarsområdet i Alunda samt även öka byggnadskvarterets storlek. Dessutom införs en bestämmelse om att även handel och kontor är tillåten.

AVVÄGNING ENLIGT MILJÖBALKENS HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER

Planläggning skall enligt 2 kap. 1 § PBL syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Samma bestämmelse finns i 3 kap. 1 § miljöbalken (MB). Även övriga bestämmelser i 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas. Bland annat skall områden som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som skadar intressena.

Det aktuella planområdet ligger inte inom något riksintresseområde. Området är till största delen redan bebyggt och de expansionsmöjligheter som detta planförslag möjliggör bedöms inte strida mot någon av miljöbalkens grundläggande bestämmelser om hushållning med mark och vatten.

PLANDATA

Läge och storlek

Planområdet ligger utmed Ekebyvägen inom Foghammarsområdet i Alunda, ca 300 meter sydost om Alunda centrum. Områdets areal är ca 1,6 ha.

GRANSKNINGSHANDLING

Markägoförhållanden

Den mark som berörs av planområdet ägs av olika företag och av privatpersoner.

Planförhållanden

Större delen av det tänkta planområdet är tidigare planlagt genom en detaljplan som fastställdes den 17 december 1952. Det finns i områdets västra del även en rest av en äldre s.k. avstyckningsplan (14 december 1932) som genom den nya detaljplanen blir helt upphävd.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

I översiktsplanen för Östhammars kommun anges att större delen av området redan omfattas av detaljplan. När det gäller framtida utveckling diskuteras främst bebyggelse utmed Ekebyvägen längre österut.

Övrigt

Samråd om planförslaget har skett under tiden 25 augusti till 22 september 2015.

BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Mark och vegetation

Området sluttar åt väster ner mot Foghammarsån. Marken utgörs enligt SGU:s Jordartskarta av glacial lera i den centrala delen medan omgivande högre partier utgörs av berg. De områden som inte är bebyggda är till största delen asfalterade. Undantag utgör en bostadstomt med gräs- och trädvegetation m m i områdets östra del (fastigheten Foghammar 29:12).

Planområdet berörs till en liten del av värdefull ängs- och betesmark. Marken redovisas i en inventering utförd av Jordbruksverket och har där beteckningen BA9-OKF. Det rör sig om en gårdsnära stenbunden hage med grunt jordtäck och hyfsad flora i östra delen. I sydväst finns ett obetat parti med hållar som borde inkluderas i betesmarken. Det angivna områdets norra del berörs obetydligt av den föreslagna utvidgningen av industriområdet. Det är ett väsentligt intresse att kunna utveckla verksamheter i tätorten och det mindre intrånget på ängs- och betesmarksområdet, som inte har något formellt skydd, bedöms därför kunna accepteras.

Vatten

Planområdet ligger inom huvudavrinningsområdet Olandsån. Foghammarsån är närmsta belägna vattenförekomst och passerar ca 135 meter från planområdets yttre gräns. Dagvattnet från planområdet avrinner via moränmark till Foghammarsån och därefter vidare till Olandsån.

GRANSKNINGSHANDLING

Markföroreningar

Under planprocessen har det framkommit att det enligt Länsstyrelsens WebbGis finns potentiella markföroreningar i området. Det gäller dels fastigheten Foghammar 1:33, där det funnits verkstadsindustri, bilverkstad och bensinstation, dels fastigheten Foghammar 29:9 där det har bedrivits traktorverkstad och färghandel. Risk finns även att intilliggande fastigheter kan ha förorenats av verksamheterna inom fastigheten Foghammar 1:33.

En miljöteknisk undersökning har utförts under februari 2016 och kompletterats under maj 2016. De prover som tagits visar på mindre föroreningar inom området, de flesta av dessa (alla utom ett prov) överskrider dock inte riktvärdet för MKM (mindre känslig markanvändning). Bedömningen är att den planerade utbyggnaden inom fastigheterna Foghammar 29:9 och 1:42 samt komplettering av bebyggelsen inom fastigheterna Foghammar 1:54 och 1:33 är möjlig. Alla grävningsarbeten inom området är däremot anmälningspliktiga till kommunens Miljökontor så att de kan säkerställa att de massor som uppstår hanteras på rätt sätt.

Ett av proverna som togs visade dock på höga halter av barium och arsenik. Halterna överstiger riktvärdet för MKM (mindre känslig markanvändning). De högre värdena för arsenik och barium återfanns på fastigheten Foghammar 29:12 i anslutning till en cistern för tankning av dieselbränsle. Föroreningens ursprung eller utbredning är inte klarlagd men enligt uppgift från verksamhetsutövare i området kan en förklaring vara att vägsalt har spillts i samband med tankning. Med tanke på hälsorisker anger planen en bestämmelse om att bygglov eller marklov inte får ges innan sanering är gjord inom ett område på fastigheten Foghammar 29:12.

Bebyggelse - verksamheter

Idag finns bebyggelse för hantverk (bil- och plåtverkstad), byggvaruhandel, en pizzeria samt ett bostadshus och ett intilliggande tankningsställe med dieselbränsle.

Gator och trafik och parkering

Området angörs från Ekebyvägen som är en allmän väg nordost om planområdet. Vägen betjänar trafik mellan Alunda och landsbygden öster om tätorten. Parkering sker på respektive fastighet.

GRANSKNINGSHANDLING

Kvartersmark för småindustri och handel

I planförslaget utökas hela byggnadskvarteret med ca 4 000 kvadratmeter mark. Mark som inte får bebyggas anges inom en 6 meter bred zon mot Ekebyvägen. I öster har en 10 meter bred zon markerats som ett hänsynstagande till närliggande bostadstomter. I övrigt anges endast mindre byggfria områden i anslutning till kvartersgränsen.

Området får användas för småindustri, handel och kontor. Detta stämmer överens med pågående markanvändning som är hantverk, byggvaruhandel och restaurang. Som nämnts finns också ett bostadshus på fastigheten Foghammar 29:12. Detta får användas som bostad även fortsättningsvis, men på längre sikt kan en användning som är mer förenlig med verksamheterna inom området vara lämplig. Bostadshuset ligger redan på mark som är avsedd för småindustri enligt gällande detaljplan.

Byggnadshöjden är i gällande detaljplan angiven till högst 7,0 meter. Byggnadshöjd räknas från markens medelnivå invid byggnaden upp till skärningen mellan fasadplanet och ett plan som med 45 graders lutning berör byggnadens tak (motsvarar i allmänhet en höjd som ligger något över takfoten). I ny detaljplan föreslås i stället att nockhöjden begränsas till 7,0 meter (även denna räknas från markens medelnivå). Detta ger en bättre reglering av hur stora byggnaderna kan upplevas vara.

Trafik och parkering

Området kan liksom idag angöras från Ekebyvägen och Foghammarsvägen.

Parkering för personal och besökare skall anordnas på kvartersmark.

Teknisk försörjning

Vatten- och avlopp

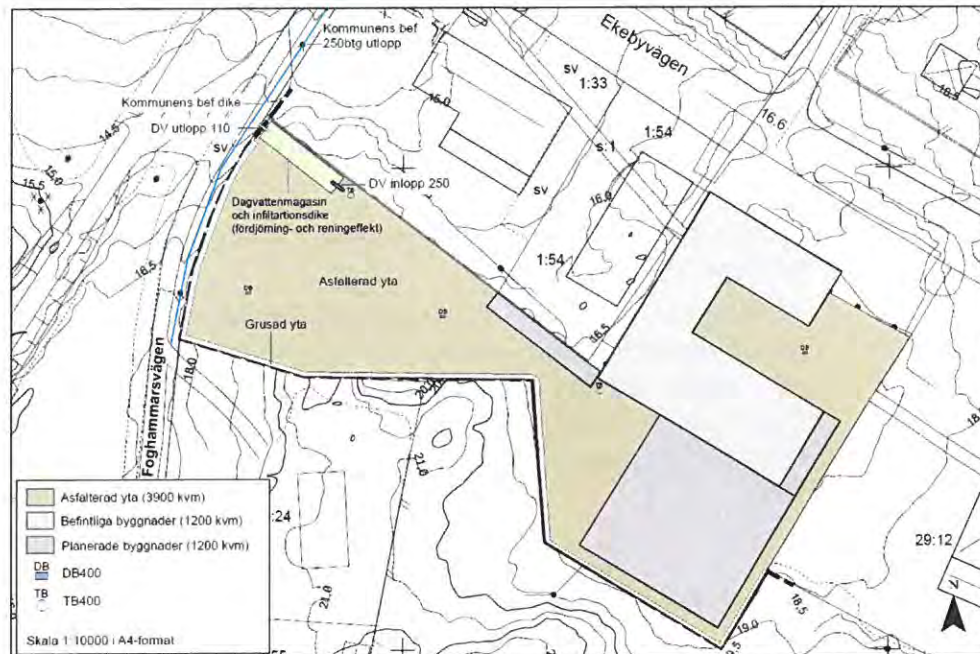
Bebyggelsen ska vara ansluten till kommunens vatten- och avloppsledningsnät. Avloppet hanterar endast spillvatten, inte dagvatten.

Dagvatten

En dagvattenutredning har gjorts och denna biläggs till planhandlingarna.

På grund av utökad bebyggelse och asfaltering kommer dagvattenavrinningen att öka med minskad infiltration och avdunstning som följd, vilket kräver en fördröjning av flödet innan det leds vidare till omgivande mark. Avrinning av yt- och markvatten som sker från verksamhetsområdet kommer att ske mot västra delen av området. Innan dessa vattenmassor tillsammans med uppsamlad dagvatten leds vidare ut till omgivande moränmark skall det ha genomgått en reningsprocess. Genom att anlägga ett dagvattenmagasin i denna del av systemet erhålls magasinering, sedimentering och infiltration av inkommande dagvatten. För bästa reningseffekt bör även ett infiltrationsdike anläggas.

För att minska flödet av regn och ytvatten från omgivande mark kan förslagsvis hårdgjorda grusade ytor anläggas längs kanten av områdets asfalterade ytor. På så sätt skapas naturlig infiltration och avdunstning.

Föreslagen dagvattenhantering

Uppvärmning, avfallshantering

Uppvärmning och varmvattenförsörjning sker genom enskilda anläggningar. Avfallshantering sker enligt kommunens regler, bland annat gällande källsortering.

KONSEKVENSER FÖR MILJÖN

För detaljplaner som medför betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning göras, vilket bland annat innebär att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska utarbetas och redovisas tillsammans med planförslaget. I detta planarbete bedöms genomförandet av planen inte medföra betydande miljöpåverkan. Planen medger inte några sådana förändringar att de skulle medföra någon betydande påverkan på miljön. En så kallad behovsbedömning har gjorts genom en checklista.

Dagvattenhanteringen har kortfattat berörts ovan och mer ingående i en särskild dagvattenutredning. Befintlig och planerad verksamhet medför en liten påverkan och denna beror främst på transporter på asfalterade ytor. Genom att ett dagvattenmagasin och infiltrationsdike anläggs uppnås en reningseffekt och det dagvatten som når Foghammarsån bedöms vara mindre påverkat än idag.

På plankartan anges att verksamheter inom planområdet inte får vara störande. Detta skall ses som en upplysning om att verksamhetsutövarna skall ta hänsyn till den omgivande boendemiljön. Det kan t. ex. handla om att begränsa buller från verksamheten, fläktar och dylikt så att närboende inte blir störda. I en rapport från Boverket ("Industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning av bygglovsprövning av bostä-

GRANSKNINGSHANDLING

der”, Boverkets rapport 2015:21) finns vägledningar om industri- och annat verksamhetsbuller och om vilka högsta ljudnivåer som kan accepteras.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Planens genomförandetid föreslås vara 15 år från den dag beslutet att anta planen vinner laga kraft.

Administrativa bestämmelser anges i planen dels för mark som skall vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar, dels mark som skall saneras innan bygglov eller marklov får ges (det senare inom fastigheten Foghammar 29:12). I praktiken bör frågan om markförorening hanteras så att undersökning måste ske på aktuell plats innan någon byggnadsåtgärd kommer till stånd och sanering utförs om det är nödvändigt

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Planarbetet

Östhammars kommun ansvarar för upprättandet av denna detaljplan. Exploatören står för kostnaden av detaljplanens upprättande.

Organisatoriska frågor - ansvarsfördelning

Detaljplanen omfattar privat mark och fastighetsägarna svarar själva för genomförandeåtgärder. Planen innebär inga åtaganden från kommunens sida i genomförandeskedet.

Tidplan

Samråd – September 2015

Granskning – Juli 2016

Antagande i Kommunfullmäktige – 15 november 2016

Laga kraft – December 2016

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 15 år från att den vunnit laga kraft.

Fastighetsrättsliga frågor

Genom fastighetsreglering kan tomtmark för Foghammar 29:9 utökas enligt detaljplan. Planen har upprättats med utgångspunkt i en överenskommelse om markköp mellan ägarna till fastigheterna Foghammar 29:9 och 29:1. Fastighetsreglering initieras och bekostas enligt vad som anges i överenskommelsen mellan ägare till fastigheten Foghammar 29:1 och ägare till 29:9.

GRANSKNINGSHANDLING

Mot Ekebyvägen följer plangränsen befintliga fastighetsgränser för Foghammar 29:12 och 29:19. Mellan plangränsen och gränsen för fastigheterna Foghammar 1:33 och 1:54 finns ett område som tillhör fastigheten Klev 4:37. Plangränsen följer en användningsgräns som anges i gällande detaljplan och således är det redan nu så att en del av Klev 4:37 skall utgöra kvartersmark. Reglering kan ske genom lantmäteriförrättning när någon av fastighetsägarna begär det.

Genom planområdet finns det samfällad mark, betecknad s:1 på plankartan. Denna samfällighet har ingen funktion och den bör kunna upplösas efter hand som lantmäteriförrättningar aktualiseras.

Tekniska frågor

Befintliga teleledningar samt vatten- och avloppsledningar ligger inom område som betecknats med u på plankartan. De skall därigenom hållas åtkomliga. Skanova har särskilt framfört att man önskar så långt möjligt behålla befintliga anläggningar i nuvarande läge. Om det ändå skulle bli nödvändigt att flytta eller skydda kablar förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Alla grävningsarbeten inom planområdet är anmälningspliktiga till kommunens Miljökontor så att de kan säkerställa att de massor som uppstår hanteras på rätt sätt. Det innebär att det är varje fastighetsägars skyldighet att kontakta Miljökontoret innan de utför åtgärder i marken. Mer information om detta finns under rubriken *Markföroreningar*.

Området får efter planens genomförande inte släppa ut mer dagvatten än innan planläggningen. Enligt den dagvattenutredning som gjorts ska ett infiltrationsdike samt ett dagvattenmagasin anläggas.

Kjell Sanfer
Plan- och byggchef

Matilda Svahn
Detaljplanehandläggare

Bygg- och miljöförvaltningen

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

tillhörande detaljplan för
Småindustri- och handelsområde i Foghammar,
Alunda
Fastigheten FOGHAMMAR 29:9 m. fl.
Östhammars kommun, Uppsala län

Hur samrådet bedrivits

Samrådshandlingar, daterade 21 januari 2015 har remitterats till myndigheter, sakägare och organisationer som berörs. Samrådstiden har löpt från 25 augusti till 22 september 2015.

Inkomna yttranden - förteckning

1. Länsstyrelsen, Uppsala län (ankomststämplat 2015-09-24)
2. Trafikverket (ankomststämplat 2015-09-02)
3. Lantmäteriet (ankomststämplat 2015-09-21)
4. Kommunstyrelsen (ankomststämplat 2015-09-28)
5. Kultur- fritidsnämnden (ankomststämplat 2015-09-25)
6. Brandförsvaret (ankomststämplat 2015-08-27)
7. Telia Sonera Access AB (yttrande datum 2015-09-14)
8. Vattenfall Eldistribution AB (ankomststämplat 2015-09-02)
9. Svenska Kraftnät (ankomststämplat 2015-08-26)
10. Arne Hansson och Anneli Eng Hansson (ankomststämplat 2015-09-24)

Föreslagna ändringar av planförslaget

- Allmän plats-mark för huvudgata (Ekebyvägen) utgår ur planförslaget.
- Bestämmelse om s.k u-område läggs in utmed Ekebyvägen
- Bestämmelse om marksanering som villkor för bygglov och marklov anges på fastigheten Foghammar 29:12
- Planbeskrivning kompletteras med anledning av synpunkter och annat som framkommit.

Sammanfattning av inkomna synpunkter:

Här följer en sammanfattning av inkomna synpunkter. Yttrandena i sin helhet finns tillgängliga hos Östhammars kommuns Bygg- och Miljöförvaltning.

Myndigheter, organisationer m fl

1. Länsstyrelsen i Uppsala län anför sammanfattningsvis följande synpunkter:

Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

En utökning av industriområdet ger en ökad andel hårdgjord yta, vilket ger upphov till en ökad mängd dagvatten. I planhandlingarna bör det därför beskrivas vilken mängd dagvatten som förväntas uppstå, mängden föroreningar i dagvattnet samt hur dagvattnet tas om hand, fördröjs och renas. Länsstyrelsen efterfrågar också en redovisning av vilken recipient dagvattnet leds till och en bedömning av hur dagvattnet, tillsammans med dagvatten från det befintliga industriområdet, kan påverka miljö kvalitetsnormer (MKN) för ytvatten.

Av behovsbedömningen framgår det att en liten del av planområdet berör ängs- och betesmarker med höga värden. Länsstyrelsen önskar en tydligare redovisning av var dessa värden består och hur de kommer att påverkas av en utvidgning av planen.

Slutligen upplyser länsstyrelsen om att den vägledning om industri- och annat verksamhetsbullen som nämns i planbeskrivningen numera finns publicerad av Naturvårdsverket och Boverket.

Kommentarer: En särskild dagvattenutredning har nu gjorts och den bifogas planförslaget. I den redovisas befintliga förhållanden, recipient, beräknade flöden m m. Vidare föreslås ett dagvattenmagasin som fördröjer flödet och även har en renande effekt.

Den ängs- och betesmark som omnämns i behovsbedömningen redovisas i en inventering utförd av Jordbruksverket och har där beteckningen BA9-OKF. Det rör sig om en gårdsnära stenbunden hage med grunt jordtäck och hyfsad flora i östra delen. I sydväst finns ett obetat parti med hällar som borde inkluderas i betesmarken. Det angivna områdets norra del berörs obetydligt av den föreslagna utvidgningen av industriområdet. Det är ett väsentligt intresse att kunna ut-

GRANSKNINGSHANDLING

veckla verksamheter i tätorten och det mindre intrånget på ängs- och betesmarksområdet, som inte har något formellt skydd, bedöms därför kunna accepteras.

Planbeskrivningen ändras så att hänvisning sker till publikationen "Industri- och annat verksamhetsbullen vid planläggning av bygglovsprövning av bostäder" (Boverkets rapport 2015:21).

2. Trafikverket har inget att erinra.

3. Lantmäteriet

Beträffande plankarta och bestämmelser har Lantmäteriet ett par synpunkter. Dels undrar man över om det finns någon anledning till att planområdet fått den valda utformningen just runt "huvudgatans" ändar, dels anser man att det kanske hade varit bra att dra plangränsen lite längre från Foghammar 1:54 med tanke på att det skall vara en förbindelse mellan 1:29 och 1:42.

Lantmäteriet har också en del anmärkningar som gäller grundkarta och fastighetsförteckning. Man kan inte se gränserna för nuvarande Foghammar 29:9, samfällighet som går tvärs över planområdet finns inte med på grundkartan och Klev 4:37 är felaktigt angiven som Foghammar 1:44. Lantmäteriet undrar slutligen om delägarna i samfälligheten blivit underrättade.

***Kommentarer:** Utformningen av planområdet är bara en vald avgränsning som ansetts lämplig, mot gällande plan och vägkorsningar. Frågan är dock inte längre aktuell eftersom hela området med huvudgata tas bort enligt förslag nedan.*

Grundkartan hade en del brister i samrådsskedet. Dessa har nu rättats till. Delägarna i samfälligheter har underrättats under samrådet.

4. Kommunstyrelsen har inga synpunkter.

5. Kultur- och fritidsnämnden har inget att erinra.

6. Brandförsvaret vill framföra att planområdet ska vara tillgängligt för brandförsvarets fordon på ett sådant sätt att fordonen kan ställas upp inom 50 meter från respektive verksamhets entré eller annan dörr genom vilken insats kan ske.

***Kommentarer:** Vid bygglovsprövning bevakas att det finns framkomliga körvägar till de inre delarna av kvarteret.*

7. Telia Sonera Skanova Access AB (Skanova) informerar om markförlagda teleanläggningar i området. Man önskar så långt möjlig behålla befintliga anläggningar i nuvarande läge och anser att detta skall noteras i planhandlingarna.

GRANSKNINGSHANDLING

Om det blir nödvändigt att flytta eller skydda kablar förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Kommentarer: Befintliga teleledningar synes delvis beröra kvartersmark. Plankartan kompletteras därför med u-område närmast Ekebyvägen. Planbeskrivningens avsnitt om genomförandefrågor kompletteras med anledning av Skanovas synpunkter.

8. Vattenfall Eldistribution AB framför att man inte har några anläggningar i området och därför inte har något att erinra.

9. Svenska Kraftnät har inget att erinra.

Privatpersoner

10. Arne Hansson och Anneli Eng Hansson vill inte att deras mark öster om Ekebyvägen ska ingå i detaljplanen. De framför också att den samfällda vägen som går genom planområdet bör lösas in av berörda ägare.

Kommentarer: Mark öster om Ekebyvägen ingår inte i planområdet. Även marken för själva vägen utgår från planförslaget enligt vad som anføres nedan. Hur det samfällda området hanteras avgörs vid lantmäteriförrättning. Samfälligheten har ingen funktion idag.

Övrigt som framkommit vid handläggningen av ärendet

Östhammars kommun, Bygg- och miljöförvaltningen har tagit ställning till att gatumark inte skall ingå i planområdet.

Förvaltningen har också uppmärksammat att det enligt Länsstyrelsens WebbGis finns potentiella föroreningar i området. Det gäller dels fastigheten Foghammar 1:33, där det funnits verkstadsindustri, bilverkstad och bensinstation, dels fastigheten Foghammar 29:9 där det har bedrivits traktorverkstad och färghandel. Risk finns även att intilliggande fastigheter kan ha förorenats av verksamheterna inom fastigheten 1:33.

Slutligen har det också uppmärksamats att kommunens vatten- och avloppsledningar ligger delvis på kvartersmark närmast Ekebyvägen

Kommentarer: En miljöteknisk undersökning har utförts. I den görs bedömningen att den planerade utbyggnaden inom fastigheterna Foghammar 29:9 och 1:42 kan ske utan att särskilda åtgärder vidtas med avseende på markföroreningar. Komplettering av bebyggelsen på fastigheterna Foghammar 1:54 och 1:33 bedöms också kunna ske utan särskilda åtgärder vad gäller markföroreningar.

GRANSKNINGSHANDLING

Inom fastigheten Foghammar 29:12 har man funnit förhöjda värden av arsenik och barium i anslutning till en cistern för tankning av dieselbränsle. Föroreningens ursprung eller utbredning är inte klarlagd men enligt uppgift från verksamhetsutövare i området kan en förklaring vara att vägsalt har spillts i samband med tankning. Med tanke på hälsorisker föreslås nu en bestämmelse som gäller Foghammar 29:12 och anger att bygglov eller marklov inte får ges innan sanering är gjord. Föroreningens utbredning är inte närmare undersökt. I praktiken bör frågan hanteras så att undersökning måste ske på aktuell plats innan någon byggnadsåtgärd kommer till stånd och sanering utförs om det är nödvändigt.

När det gäller vatten- och avloppsledningar föreslås en komplettering med u-område och tillhörande bestämmelse på plankartan. Detta u-område blir gemensamt för teleledningar och vatten- och avloppsledningar.

Kjell Sanfer
Plan- och byggchef

Matilda Svahn
Detaljplanehandläggare

Bygg- och miljöförvaltningen

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

tillhörande

detaljplan för

Småindustri- och handelsområde i Foghammar,
Alunda

Fastigheten FOGHAMMAR 29:9 m. fl.

Östhammars kommun, Uppsala län

Granskningen

Detaljplan som varit föremål för granskning är upprättad den 21 mars 2016. Planbeskrivningen är reviderad 30 maj 2016. Granskningstiden har varit 6 juli – 10 augusti 2016.

Berörda kommunala förvaltningar, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra som kan ha ett väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under granskningstiden. Planhandlingarna har varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, på kommunens hemsida och på biblioteket i Alunda.

Sammanfattning

Fem yttranden har inkommit. Det har inte framkommit några erinringar mot det granskade planförslaget och förslaget bör därför kunna antas utan ändringar.

Inkomna yttranden med kommentarer

1. Länsstyrelsen, Uppsala län (ankomststämplat 2016-08-10)
2. Trafikverket (ankomststämplat 2016-07-06)
3. Vattenfall Eldistribution AB (ankomststämplat 2016-07-28)
4. Svenska Kraftnät (ankomststämplat 2016-07-08)
5. Brandförsvaret (ankomststämplat 2016-08-15)

Yttrandena sammanfattas här. De är i sin helhet tillgängliga på Bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

1. Länsstyrelsen i Uppsala län konstaterar att synpunkter framförda i samråds-skedet har beaktats. Länsstyrelsen har inget att erinra mot planförslaget.

2. Trafikverket har inget att erinra.

3. Vattenfall Eldistribution AB framför att man inte har några anläggningar i området och därför inte har något att erinra.

4. Svenska Kraftnät har inget att erinra.

5. Brandförsvaret har inget ytterligare att tillägga.

Kjell Sanfer
Plan- och byggchef

Matilda Svahn
Detaljplanehandläggare

BETECKNINGAR OCH PLANBESTÄMMELSER

I enlighet med bestämmelserna nedan är endast angiven markanvändning och utformning tillåten

GRÄNSBETECKNINGAR

——— Planområdesgräns, tillika användningsgräns
 - - - - - Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

Kvartersmark

J, H, K Småindustri, handel och kontor, ej störande verksamhet

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

 Byggnad får inte uppföras inom prickat område

UTFORMNING

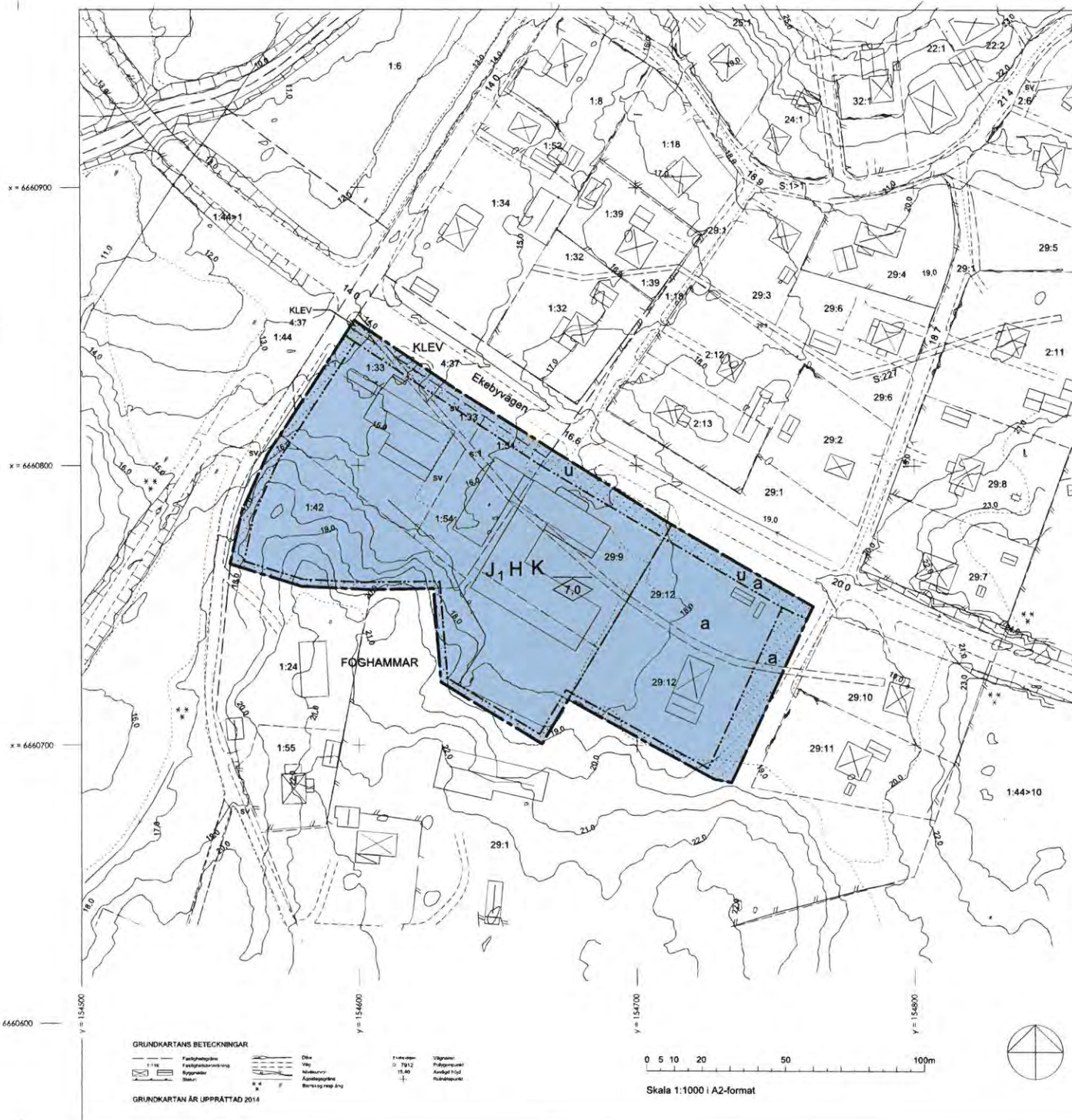
 Högsta nockhöjd i meter

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft

U Marken skall vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar

a Bygglov eller marklov får inte ges förrän sanering av markföroreningar genomförs.

DETALJPLAN

ANTAGANDEHANDLING

Planhandlingarna består av plankarten med bestämmelser samt:

☒ Beskrivning	☐ Illustrationskarta
☐ Samrådsredogörelse	☒ Fastighetsförteckning
	☒ Uttåtande efter granskning

Småindustri- och handelsområde i
Foghammar, Alunda

Fastigheten Foghammar 29:9 m.fl.
ÖSTHAMMARS KOMMUN, UPPSALA LÄN
UPPRÄTTAD 2016-03-21
REVIDERAD

Kjell Sanfer
Plan- och byggchef

Matilda Svahn
Detaljplanehandläggare

Beslutsdatum	Sign
En godkännande	
-	
Antagande	
-	
Lagstiftning	
-	
ÖMR	
SBN-2014-383	

N.NN

TILLÄGG TILL PLANBESKRIVNING OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Ändring genom tillägg till detaljplan för
Forsmarkverket och SFR.

Gällande fastigheterna Forsmark 6:8, 6:5 och 3:32
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2013-08-14
Reviderad 2016-07-01

Planhandlingar

- Tillägg till plankarta med bestämmelser
- Tillägg till planbeskrivning och genomförandebeskrivning (denna handling)
- Plankarta och planbeskrivning för Forsmarkverket och SFR, 03-P93/23, laga kraft 1994-04-22.
- Illustrationskarta
- Fastighetsförteckning
- Miljökonsekvensbeskrivning

Syftet med detta tillägg till planbeskrivning och genomförandebeskrivning är att i ord beskriva planändringens syfte och huvuddrag samt planändringens genomförandefrågor.

Planens syfte och befintliga förhållanden

En detaljplan reglerar användningen av mark och vatten i enlighet med bestämmelserna i plan- och bygglagens (PBL:s) 5:e kapitel. Detaljplanen skiljer på kvartersmark och allmänna platser. Inom kvartersmark kan bebyggelses utformning, placering och utförande regleras. Den allmänna markens användning regleras i form av gator, naturområden och andra allmänna intresseområden.

Syftet med detaljplaneändringen är att utvidga möjligheten till en utbyggnad av slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark. Behovet av att slutförvara hela reaktortankar har aktualiserats, vilket medför att en extra tillfarts-tunnel behöver anläggas i anslutning till SFR. Den nya tillfartstunneln medför också att en ny väg behöver anläggas väster om befintligt tunnel-påslag till en befintlig kontorsbyggnad. Med anledning av det platsbehov som finns vid SFR vill Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) och Östhammars kommun planlägga delar av kvarvarande naturmark på Stora Asphällan samt vattenområdet i viken norr om densamma så att området kan användas för SKB:s verksamhet. Se figur 4 sidan 11. Detta innebär att gällande detaljplan behöver ändras. I samband med planändringen upphävs även U₁ området som ändrades i detaljplan 9.02a, detta område ges istället en något förändrad planbestämmelse i den denna planändring.

Planen har utformats för att vara flexibel, särskilt med avseende på den aktuella verksamhetsutövarens ovanjordsanläggningar. Bakgrunden till detta är att verksamheten förändras och kommer att förändras över tiden. Tilläggas ska att de verksamheter som finns i nära anslutning till planområdet också förändras över tiden. Planen och dess bestämmelser är utformade för att ge utrymme för utvecklingen av verksamheten. Funktioner som exempelvis anläggningar för kraftförsörjning, och/eller byggnader för verksamheternas ändamål, ska anses rymmas inom planbestämmelserna. En lämplighetsavvägning ska dock alltid göras i

enlighet med bestämmelserna i 2 kap. PBL vid tillståndsprövning enligt PBL i området.

Avvägning enligt miljöbalken

Planen strider inte mot miljöbalkens allmänna mål, hänsynsregler eller dess grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vatten. Planen bedöms förenlig med miljöbalkens lokaliseringsprincip enligt 2 kap 4§.

Plandata

Läge och storlek

SFR är beläget inom Forsmarks industriområde vid kusten i Östhammars kommun i norra Uppland. Planområdet som ändringarna berör upptar en yta om cirka 172 hektar och är beläget öster om Forsmarks kärnkraftverk.

Planområdet omfattar SFR:s befintliga anläggningar. Ett naturområde väster om de befintliga anläggningarna samt vattenområden i norr och öster.

Figur 1. Planändringsområdet markerat med rött. (Foto www.hitta.se)

Ändring av detaljplan

Denna detaljplan utgör en ändring av en del av gällande detaljplan för Forsmarkverket och SFR, 03-P93/23, laga kraft 1994-04-22 (av Östhammar kommun internt betecknad 9.02) och äldre ändringsplan 0382-P08/16, laga kraft 2008-04-11 (av Östhammar kommun internt betecknad 9.02a). Ändringarna ska läsas tillsammans med den gällande detaljplanen för Forsmarkverket och SFR, 03-P93/23. En del av den befintliga ändringsplanen 0382-P08/16 (området betecknat U₁) upphör att gälla när

denna detaljplaneändring vinner laga kraft. Detaljplaneändringen hanteras enligt plan- och bygglagen 1987:10.

Planförhållanden

Planändringsområdet omfattas av detaljplanen för Forsmarksverket och SFR, 03-P93/23, lagakraft 1994-04-22. För SFR anger planen i huvudsak U₁ (slutförvar för låg- och medelaktivt radioaktivt avfall, SFR1, beläget minst 50 meter under havets botten), V₁ (Lastageplats hamn) samt Natur.

Ett tillägg, 0382-P08/16, lagakraft 2008-04-11, till detaljplanen 03-P93/23 upprättades 2008 för Forsmarksområdet och gäller också för en del av planändringsområdet. Området för SFR:s underjordsanläggning (U₁) utökades i denna plan, 0382-P08/16, för att medge utbyggnaden av SFR. I samband med ändringen av planen upprättades också en plan-miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som behandlar SFR-utbyggnaden.

Planarbete pågår även för ett område söder om ställverken i Forsmark. Planändringen påverkar inte denna planprocess.

Markägförhållanden

Planområdet berör fastigheterna Forsmark 6:5, 6:8 och 3:32. Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) äger Forsmark 6:8 och 3:32 i sin helhet. Forsmark 6:5 ägs delvis av Forsmark Kraftgrupp AB (FKA) och delvis av SKB.

Natur- och vattenmiljö

Planändringsområdet inkluderar ön Stora Asphällan som består av hårdgjorda ytor och annan anlagd mark på utfyllnadsmark. På öns norra och västra del utgörs marken av naturmark. Naturmiljön inventerades i juli 2012.

Figur 2. Befintligt SFR med skogsområde med regionalt naturvärde (vänster om vägen i figuren) samt områden med kommunalt naturvärde (höger om vägen i figuren) i bakgrunden på Stora Asphällan. (Foto: SKB)

Området väster om befintligt driftområde för SFR som berörs av det nya tunnelpåslaget utgörs av en naturskogartad lövblandskog. Skogen består framförallt av ask, björk och sälg och bedöms ha regionala naturvärden. Naturvärdet är framförallt kopplat till förekomsten av värdefulla ekologiska strukturer som olikåldrig skog och död ved samt förekomst av skyddsvärda arter.

Öns norra del, där utfyllnaden planeras, består i den västra viken huvudsakligen av strandäng och sumplövskog med al vilka bedömts utgöra naturvärde av kommunalt intresse. Naturvärden för strandängen består i förekomst av en artrik flora och av hävd gynnade arter. Naturvärdet för alsumpskogen består av förekomst av sockelbildning, död ved och förekomst av signalarter. Mindre hackspett har också setts söka efter föda i alsumpskogen.

Naturvärdena i vattnet runt Stora Asphällan inventerades under 2012. Havsbottenarna vid SFR utgörs till största delen av sand med spridda sten- och blockpartier. En stor andel av områdets stränder är konstgjorda eller modifierade och består då ofta av branta blockstränder. Inventeringen av bottenväxtlighet, växtassocierad fauna samt mjukbottenfauna visade att höga naturvärden finns i området samt indikerade god ekologisk status.

De höga naturvärdena utgörs framförallt av storvuxen vegetation i form av kärlväxtsamhällen med yttäckning över 25 procent. Detta är samhällen som skapar viktiga habitat och födosöksområden för smådjur och fiskar. Inga för området ovanliga eller rödlistade arter noterades vid inventeringen, varken i växt- eller djursamhällen. Bottenfaunan på områdets mjuk-/sandbottenar inkluderar störningskänsliga arter och dess artsammansättning indikerar god status.

En mer utförlig beskrivning av natur- och vattenmiljön återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för planändringen.

Rekreation och friluftsliv

På grund av områdets avskurna läge och närheten till industrin har det aktuella området på Stora Asphällan ett närmast obetydligt värde för rekreation och friluftsliv.

Föroreningar

Inom planområdet och i planområdets närhet ligger halterna av kvävedioxid och partiklar långt under miljökvalitetsnormerna. Planändringens genomförande bedöms därför inte bidra till överskridande av miljökvalitetsnormen för luft.

Planerade åtgärder bedöms inte ge upphov till konsekvenser som på ett betydande sätt försvårar möjligheterna att följa beslutande

miljökvalitetsnormer för ytvatten. Se utförlig beskrivning i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) till planändringen.

Kulturmiljö

Planområdet består till stora delar av mark som tillskapats av människan i samband med att Forsmarksverket byggdes och saknar därför fornlämningar. Närmaste fasta fornlämning ligger cirka två kilometer väster om planområdet, Forsmarks bruk.

Riksintressen

I Forsmarksområdet finns en rad områden av riksintresse. Dessa beskrivs närmare nedan.

Riksintresse för anläggningar

Inom planområdet finns riksintresseområden för energiproduktion, vindbruk, farled, hamn samt slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Riksintresseområden för energiproduktion finns för storskaliga anläggningar som är nationellt intressanta, som Forsmarksverket. Riksintresseområden för vindbruk är områden på land och till havs med särskilt goda vindförutsättningar. Forsmarks hamn och farleden in till hamnen utgör riksintresse. Hela planområdet omfattas också av riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Viktiga anläggningar för energiproduktion, kommunikationer och/eller avfallshantering av riksintresse ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Riksintresse för högexploaterad kust

Riksintresseområdet för högexploaterad kust sträcker sig från Arkösund i Östergötland upp till Forsmark och Örskär och omfattar hela planområdet. Riksintresset avser att skydda de naturvärden, kulturmiljövärden och värden för friluftslivet som finns längs denna kuststräcka. Riksintresset syftar främst till att begränsa nybyggnation av fritidshus. Inom riksintresseområdet får fritidshusbebyggelse endast komma till stånd i form av komplettering av bebyggelse samt om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Riksintresse för yrkesfisket

Hela kuststräckan i Östhammars kommun, och därmed hela planområdet, är utpekad som riksintresseområde för yrkesfisket. Området är en del av riksintresseområdet Bottenviken som karakteriseras av småskaligt kustfiske efter strömming, sik, lax, abborre, gös och gädda. Riksintresset för yrkesfisket ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan försvåra för de som är yrkesfiskare.

Riksintresse för naturvärden (inklusive Natura 2000)

Planområdet berörs av riksintresseområde för naturvärden, Forsmark-Kallrigafjärden, i planområdets nordöstra del där underjordsanläggningen

planeras. Riksintresseområdet omfattar ett område med både urskog och betespräglad odlingslandskap av skärgårdstyp. Delar av området är av stort botaniskt och ornitologiskt värde och utgör som helhet en viktig häcknings- och rastlokal för fågel. Här finns även intressanta limniska och kvartärgeologisk element. Inom riksintresseområdet ligger fyra Natura 2000-områden varav de tre som är belägna närmast SFR beskrivs tydligare i den miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram. Riksintresseområdena för naturvård ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Service

Planändringsområdet har ett avskilt läge och närmaste livsmedelsbutik finns i Forsmark cirka 4 kilometer sydväst om planändringsområdet. Den service som kan tänkas behövas till föreslagen verksamhet finns inom SKB:s verksamhetsområde.

Kommunikationer

Vägar som ansluter till Forsmarksområdet är länsväg 290 från Uppsala via Österbybruk och riksväg 76 från Östhammar/Norrtälje mot Gävle. Från Östhammar leder länsväg 288 till Uppsala. Planområdet ansluts via en befintlig väg till industriområdet.

Miljö, hälsa och riskfaktorer

Risker

Att risker hanteras och skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder vidtas på ett tillfredställande sätt kommer att säkerställas inom ramen för kommande tillståndsprövning för verksamheten. Risker och skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder behöver således inte behandlas närmare inom ramen för detaljplanen. Sprängning under byggskedet kommer att utföras så att befintlig anläggning inte riskerar att ta skada.

Vattennivåer

En översvämningskartering har på uppdrag av Östhammars kommun genomförts av SMHI i Norrköping. Översvämningskarteringen visar att den framtida högsta vattennivån i planområdet kan komma att variera mellan som minst 97 centimeter över nollplanet upp till 201 centimeter över nollplanet. Den högre vattennivån uppnås i ett hundraårsflöde i vad som kallas för högt scenario. Vid beräkning av högsta vattennivån har vinduppstuvningseffekter medtagits i beräkningarna. Den stora differensen i medelvattenytan beror delvis på olika beräkningsmetoder och delvis på den relativt höga landhöjning som sker i området, cirka 60 centimeter på 100 år.

SKB har genomfört en studie om förhöjda havsvattennivåer i Forsmark inför utbyggnaden av SFR, där även extrema vattenstånd vid stormtillfällen beaktas. Övergripande resultat från denna utredning

presenteras inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för planen.

Radon

Förekomsten av markradon är okänd för området. Enligt den kommunala praxisen ska radonmätning ske senast i samband med bygglov. Radonmätning görs normalt endast för bostadshus.

Miljöbedömning

Enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar ska en kommun som upprättar en detaljplan göra en behovsbedömning av huruvida planens genomförande kan medföra betydande miljöpåverkan. Om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska enligt miljöbalken 6 kap 4§ en miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas.

Enligt 4§ i förordningen ska genomförandet av en plan eller ändringen av en plan antas medföra betydande miljöpåverkan om planen eller planändringen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för vissa verksamheter. Bland annat anläggning för hantering, bearbetning, lagring och slutförvaring av använt kärnbränsle, kärnavfall eller annat radioaktivt avfall.

Konsekvenserna för naturmiljön på land består framför allt av att mindre områden med höga naturvärden exploateras vilket leder till att skyddsvärda och ovanliga ekologiska strukturer och arter försvinner. Även om påverkan på enskilda naturvärdesobjekt bedöms medföra stora till mycket stora negativa konsekvenser som högst, bedöms de negativa konsekvenserna för respektive naturtyp som högst bli små om man ser till påverkan ur ett regionalt perspektiv med avseende på ekologiska samband, samt berörda naturtypers förekomst utmed norra Upplandskusten som helhet. Detta eftersom naturvärdesobjekten som påverkas utgörs av relativt små arealer och har ett förhållandevis isolerat läge.

Livsmiljöer i vatten med höga naturvärden kommer att gå förlorade i samband med utfyllnaden av ett grunt vattenområde av mindre storlek. Området bedöms kunna utgöra en viktig livsmiljö och födosöksområde för smådjur och fiskar. Vattenområdet utgör dock en mycket liten del av vattenförekomsten Öregrundsgrepen som innehåller rikligt med liknande livsmiljöer. Inga skyddade arter har heller påträffats i de vattenmiljöer som försvinner. Utfyllnaden av havsviken bedöms därför sakna betydelse för statusen på de biologiska kvalitetsfaktorerna i Öregrundsgrepen som helhet. Konsekvenser vid ianspråktagande av dessa livsmiljöer, skyddade arter som är knutna till dessa samt vattenmiljön redovisas närmare inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för planändringen.

Planändringens genomförande bedöms även innebära konsekvenser i form av uttag av bergmassor vilket genererar transporter och buller under

byggskedet. Bullerstörningar är dock av temporär art och bedöms inte ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Delar av massorna som tas ut bedöms kunna återanvändas till utfyllnaden norr om ön. Resterande massor kommer att fraktas bort och SKB utreder möjligheten att transportera bort överskottsmassor med fartyg för att avlasta vägnätet.

Planändring ligger i linje med kommunens översiktsplan. En ny översiktsplan är under framtagande och detaljplanen anses även överensstämma med denna.

Den behovsbedömning som har gjorts pekar på att planändringen och dess genomförande medför betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kapitlet miljöbalken har därför upprättats.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Gällande översiktsplan för Östhammars kommun (ÖP 2000) antogs av kommunfullmäktige 2003. Översiktsplanens inriktning är att kommunen upprätthåller en beredskap för att möjliggöra en eventuell lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmarks- eller Hargshamnområdet.

En ny kommunövergripande översiktsplan utarbetas för närvarande av Östhammars kommun. Inga ändringar föreslås med avseende på den föreslagna markanvändningen i området.

Övriga kommunala beslut

Byggnadsnämndens arbetsutskott fattade 2010-12-01 beslut om att samråd ska ske då planförslag har upprättats. Planarbetet ska ske med normalt förfarande, planen bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan. Exploatören bekostar planen.

Ett nytt beslut togs av samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2012-11-28 med anledning av att planändringen utökades till att omfatta en utfyllnad i vattenområde. Beslutet innebär att detaljplanens genomförande antas medföra betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas.

Övriga beslut

Länsstyrelsen har 2013-11-22 beslutat att marken runt Forsmarks Kraftgrupp AB sak utgöra skyddsobjekt enligt ansökan daterad 2013-08-27. Planområdet ovanjord ligger inom detta utpekade område. Beslutet innebär att obehöriga inte har tillträde till skyddsobjektet. Länsstyrelsen beslutar enligt 7§ skyddslagen (2010:305) dessutom att

tillträdesförbudet förenas med förbud mot att göra avbildningar, beskrivningar eller mätningar av eller inom skyddsobjektet.

Ändring av detaljplan

Kvartersmark

Kvartersmarken utgörs i huvudsak av område för ovan- och underjordsanläggning för hantering, buffert-, mellanlagring och slutförvaring av låg och medelaktivt radioaktivt avfall. Det finns även ett område för tekniska anläggningar (E).

Den uppdelade genomförandetiden för olika delområden, där en del (a_1) börjar gälla när planen vinner laga kraft och den andra (a_2) börjar löpa den dag tillstånd enligt Miljöbalken 7 Kap 28a § meddelats och vunnit laga kraft, har avsevärt försvårat framtagandet av en tydlig karta som visar ändringarna. När planen vinner laga kraft ska SKB kunna fortsätta med sin verksamhet som vanligt i de befintliga bergrummen och verksamhetsområdet ovanjord. Den framtida utbyggnaden av den nya underjordslagringen och markutfyllnaderna kan först påbörjas när tillståndet enligt Miljöbalken meddelats och vunnit laga kraft eller, om tillstånd inte erfordras, tidigast när detaljplanen vinner laga kraft.

För att ändringen ska bli så tydlig och lättläst som möjligt har det setts som nödvändigt att redovisa ändringen i en tvådelad tilläggskarta, en del som gäller ovanjord och en del som gäller underjord.

En del/karta visar underjordsanläggningen (U_1) som har planbestämmelsen: *"underjordsanläggning för hantering, mellanlagring samt slutförvaring av radioaktivt avfall. Bestämmelsen gäller tillsammans med annan användningsbestämmelse."* Kartan visar och reglerar var tunnlar, bergrum och anläggningar som hör dessa till får anläggas. SFR:s underjordsanläggningar anläggs ner till ett djup om cirka 140 meter under havsytan.

Den andra delen/kartan visar markanvändningen som ändringarna medför ovanjord. Den visar var en ny lokalgata kan komma att placeras och användningen av kvartersmarken.

Ett område för Tekniska anläggningar (E) och Ovanjordsanläggningen (U_2) som har planbestämmelsen: *"Ovanjordsanläggning för hantering samt buffert och mellanlagring av radioaktivt avfall. Inom området får för verksamheten erforderliga byggnader, anläggningar och upplag uppföras. Vattenområdet får fyllas ut."*

Ändringen av detaljplanen innebär att man möjliggör en utfyllnad i vattenområdet norr om Stora Asphällan som ska användas för SKB:s verksamhet. Den utfyllda ytan upptar cirka 68 000 kvadratmeter, av vilka i dagsläget cirka 45 000 kvadratmeter utgörs av vatten. Nuvarande strandlinje kan utläsas i den övre delen av figur 3 (sid 12 i planbeskrivningen), där den är markerad som en tjockare linje.

Den nya yta som skapas av utfyllnaden planeras under byggskedet att användas för hantering av bergmassor. Den utfyllda ytan skapar även utrymme och möjliggör tillverkning av den betong som behövs för de betongkonstruktioner som ska uppföras både ovan- och underjord. Närheten mellan bergupplag och en betongstation innebär att det skapas ett naturligt incitament att återanvända bergmassorna som ballast vid tillverkning av betongen. Detta minskar i sin tur transporterna av färdig betong på det allmänna vägnätet och inom FKA:s industriområde. En mobil krossanläggning kan också placeras på den utfyllda ytan vilket möjliggör tillverkning av olika krossmaterial för byggande och underhåll av vägar vid SFR. Bergmassorna återanvänds och transportarbetet på väg för denna typ av material kan reduceras avsevärt.

Erhållna ytor planeras, efter att byggskedet avslutats och bergmassorna transporterats bort, användas för SKB:s verksamhet och de funktioner som behövs på platsen på längre sikt. Preliminära planer finns för flera olika verksamheter/funktioner som behövs på platsen, däribland kan nämnas mottagningskontroll, anläggning för buffertlagring och avklingningslagring av det radioaktiva avfallet, lagring av transportbehållare samt betongstation.

SKB ska enligt Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter, SSMFS 2008:1 säkerställa att de krav (så kallade acceptanskriterier) som SKB ställer på avfallet som avfallsproducenterna levererar uppfylls. På den utfyllda ytan skapas utrymme som möjliggör byggnader som krävs för buffertlager och mottagningskontroll av det låg- och medelaktiva avfallet. Mottagningskontrollen kan bland annat komma att innebära att avfallsets radioaktivitet ska kontrolleras med exempelvis gammaspktrometrisk utrustning, strykprover eller liknande. Resultatet av kontrollen kan innebära att avfall som inte uppfyller acceptanskriterierna skickas tillbaka till kärnkraftverken för vidare hantering. En utgångspunkt för mottagningskontrollen är att avfallet kommer i olika kollin och har olika ytdosrater vilket gör att utrymme varierar beroende på typ av kolli som ska kontrolleras. Gammamätning måste kunna ske med låg bakgrundsstrålning vilket innebär att det krävs en stor yta där mätning kan ske på ett avstånd ifrån där kollin står lagrade. Som ett stöd för mottagningskontrollen behövs troligen ett laboratorium. Detta laboratorium kan exempelvis användas för att kontrollera länshållningsvattnet från förvaret.

Även buffertlagring av det kortlivade avfallet kan bli aktuellt på platsen. Ett buffertlager kan behövas för att mellanlagra avfallet innan nedtransport i SFR. Detta behov kan uppstå exempelvis om deponeringen i SFR sker långsammare än avfallet anländer till SFR.

Det kan också visa sig vara fördelaktigt att ha ett avklingningslager på platsen under ett antal år. Den del av avfallet som är mycket lågaktivt skulle kunna placeras i ett avklingningslager tills aktiviteten avklingar och det kan friklassas och omhändertas som konventionellt avfall.

Deponerat avfall ska kringgjutas och idag sker betongtillverkningen i en station under jord. Denna kan komma att behöva ersättas med en betongstation ovan jord för att skapa en bättre arbetsmiljö och större möjlighet att kontrollera och kvalitetssäkra resultatet.

Den yta som skulle behövas under driftskedet för de verksamheter och funktioner som nämnts ovan bedöms preliminärt uppgå till cirka 30 000 kvadratmeter.

Det utfyllda området anpassas till omgivande natur med kullar där skog planteras och vallar som avses att kläs med tillvarataget vegetationsskikt från ianspråktagen mark. Förutom att det synliga intrycket av industriområdet minskar norrifrån så skapar vallarna ett naturligt väderskydd. Denna naturyta inklusive den nya vägen till biotestsjön och ytor för stängsel och övervakning av skyddsområdesgränsen norrut motsvarar en yta på cirka 25 000 kvadratmeter (m²). Vid avvecklingen av SFR behövs ytor för lagring av rivningsmaterial som ska bort från SFR och lagring av material för förslutning av SFR.

Inom kvartersmark (**U₁** och **U₂**) ges möjlighet att anlägga en ny tillfartstunnel med tillhörande tunnelpåslag. Kring förskärningen anläggs en vattentät konstruktion som ska skydda påslaget mot höga vattenstånd. Krönet på tätvallen läggs på en minsta höjd av + 3,5 meter (RH2000) över havet. En väg anläggs från befintlig lokalgata, väster om tunnelpåslaget, för att nå en befintlig kontorsbyggnad. Befintlig väg ut mot Biotestsjön dras om och ges en ny sträckning (Lokalgata) över den nordvästra delen av planområdet. Detta område ingår även i det tänkta utfyllnadsområdet.

Figur 3. Preliminär dispositionsplan för Stora Asphällan i driftskedet efter att viken fyllts ut. Observera att den slutliga utformningen av området ännu inte är fastställd. Nuvarande strandlinje är den heldragna linjen i figurens norra del.

Allmän plats

Kommunen är inte huvudman för allmän plats. Planändringen innebär ingen förändring i det avseendet. Att huvudmannaskapet inte är kommunalt medför i sig inga begränsningar i användandet av den allmänna platsen för allmänheten. Se vidare under genomförande av detaljplanen.

Naturområden

Delar av Stora Asphällans natur- och vattenmiljöer ianspråkats och planläggs som allmän plats (Lokalgata) och som kvartersmark för ovan- och underjordsanläggningar. Se avsnittet miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för att se bedömda konsekvenser.

Trafik

Den befintliga lokalgatan genom planområdet (regleras också i ett vägservitut: 0382-14/27.1) säkerställs genom att en ny lokalgata föreslås i den nordvästra delen av planområdet. Servitutet kan behöva ses över när den nya gatan är färdigställd och den gamla vägsträckningen tas ur drift.

Vattenområden

Planområdet utgörs av några olika vattenområden. Huvuddelen av dessa innefattar vattenområden i den befintliga detaljplanen för Forsmarkverket och SFR (03-P93/23) som fortsatt kommer gälla tillsammans med den nya ändrade planbestämmelsen (U₁) gällande att man får bygga en underjordsanläggning för hantering, mellanlagring samt slutförvaring av radioaktivt avfall. Övriga vattenområden som berörs är där man kommer ges möjlighet att fylla ut vattenområdena för att tillskapa ytor för en ny lokalgata och mer ytor till ovanjordsanläggningen (U₂).

Störningar

Buller

Planändringens genomförande bidrar till en ökad bullerpåverkan genom bergguttaget för en ny tillfartstunnel som innebär förhöjda ljudnivåer vid hantering och borttransport av bergmassor. Då påverkan är temporär och bidraget innebär en relativt liten ljudnivåökning bedöms konsekvenserna dock inte vara betydande. Planändringen kan i stället bidra till minskad bullerpåverkan från transporter av bergmassorna utmed transportvägarna genom att planändringen möjliggör fartygstransporter av bergmassor vilket minskar lastbilstransporterna utmed det allmänna vägnätet. Buller redovisas närmare inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för planen.

Strandskydd

Idag finns inget strandskydd inom detaljplanelagt område (utanför detaljplanelagt område råder generellt strandskydd om 100 meter från strandlinjen). Strandskyddet återinträder automatiskt när en ny detaljplan upprättas. I detta fall görs en ändring i gällande detaljplan och således

inträder strandskyddet i detta fall inte per automatik. De ändringar som görs i gällande detaljplan möjliggör dock relativt stora förändringar inom strandområde som innebär att detta tas i anspråk för verksamheten. Strandskyddet kommer därför att hanteras inom ramen för planarbetet.

Strandskyddet upphävs för områden med bestämmelserna Lokalgata, U₁ och U₂ genom en särskild bestämmelse på plankartan. Bestämmelsen saknar dock beteckning i kartan varför strandskyddet upphävs i alla delar av de områden som har beteckning enligt ovan. Upphävande av strandskydd genom bestämmelser i detaljplan förutsätter att det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18c-d § MB. Som särskilda skäl anges att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett mycket angeläget allmänt intresse. Planläggningen möjliggör utveckling av anläggningar som behövs för slutförvaring av kortlivat radioaktivt avfall, vilket är ett mycket angeläget allmänt intresse.

Som särskilt skäl kan även anges att området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte genomföras utanför området.

Sammantaget bedöms det finnas särskilda skäl för upphävande av strandskyddet inom aktuellt område. Intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planändringen bedöms i det aktuella fallet väga tyngre än strandskyddsintresset. Påverkan på rekreation och naturmiljö har beskrivits utförligt i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för detaljplanen. Marken som ianspråk tas ligger också inom området som är klassat som skyddsobjekt, där det redan finns restriktioner gällande allmänhetens tillträde. Sammantaget bedöms konsekvenserna för de intressen som strandskyddet avser att skydda små i ett regionalt perspektiv.

Markens anordnande, vattennivåer

Tätkonstruktion kommer att anläggas kring förskärningen för att skydda tunnelpåslaget mot höga vattenstånd. Tätkonstruktionen ska konstrueras så att den är tät upp till + ca 3,5 meter (RH2000) över havet.

Förenlighet med riksintressen

Den planerade markanvändningen uppfyller syftet med riksintresset för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall som omfattar planområdet. De flesta av de övriga riksintressen som finns i området, berörs inte eller bedöms inte påverkas av utbyggnaden av SFR.

Riksintresset för högexploaterad kust, som omfattar hela planområdet, bedöms inte påverkas av den planerade markanvändningen då området redan är ianspråktaget för industriell verksamhet. Planområdet är huvudsakligen undantaget för riksintresseområdet för naturvård men berörs av riksintresseområdet i planområdets nordöstra del där underjordsanläggningen planeras. Då den planerade markanvändningen är under jord och inte ger upphov till någon grundvattenavsänkning annat än lokalt bedöms den inte medföra skada på riksintresset för naturvård.

Riksintresseområdet för yrkesfiske omfattar hela vattenområdet inom planområdet. Den planerade markanvändningen medför utfyllnad av ett grunt havsområde som påverkar vattenmiljön men konsekvenserna för fisken och fisket bedöms vara små, (se avsnitt 7.2 i MKB:n). Det berörda området ingår i ett skyddsobjekt vilket innebär ett förbud att fiska i närheten av de områden som fylls igen. Den planerade markanvändningen bedöms således inte heller medföra skada på riksintresset för yrkesfisket.

Teknisk infrastruktur

Vatten och avlopp

Vattenförsörjningen till SFR-anläggningen sker genom vattenledningar från Forsmarksverkets vattenverk, vilket i sin tur hämtar råvatten från Bruksdammen i Forsmark.

Spillvatten från anläggningens underjordsdel kommer att samlas upp i tank för att köras med tankbil till avloppsreningsverk. Ovan jord kommer anslutningen till Forsmarksverkets nya reningsverk att användas.

Dagvatten

Dagvatten omhändertas idag dels genom direkt infiltration i mark på gräsytor, dels genom avledning via dagvattenbrunnar till sprängstensfyllning och vidare ut i Öregrundsgrepen och även genom uppsamling i dagvattenledning som mynnar ut i hamnbassängen. Vid utbyggnaden kommer principen om lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, att tillämpas, vilket innebär att hårdgjorda ytor kommer att minimeras och så långt det är möjligt omges av vegetationsremsor där dagvattnet kan infiltreras. Infiltration i mark planeras framförallt i de grönytor som är tänkta att ligga i anslutning till de nyanlagda hårdgjorda ytorna. I stort sett alla hårdgjorda ytor planeras att omgärdas av gröna ytor där LOD är möjligt, se figur 3 (sid 12 i planbeskrivningen). Dessutom finns ett större grönområde på den norra delen av den utfyllda ytan som kan nyttjas för LOD. I de fall det finns risk för oljespill på nyanlagda hårdgjorda ytor, exempelvis i verkstäder eller vid tankplats, kommer dessa förses med dagvattenbrunn och oljeavskiljare. Utformning av dagvattenhanteringen kommer att utredas mer i detalj i den kommande detaljprojekteringen för SFR-anläggningen där krav ställs på lokalt omhändertagande av dagvattnet där så är möjligt.

El- tele och bredbandsförsörjning

Området försörjs via befintligt elnät.

Uppvärmning

Uppvärmningen av tillkommande bebyggelse inom SFR kommer att ske på likartat sätt som för befintlig bebyggelse inom området.

Avfall

Avfall hanteras enligt kommunens renhållningsordning.

Tekniska anläggningar

E-område har upprättats för Vattenfalls transformatorstation inom planområdet.

Mark som ska vara tillgänglig för underjordiska ledningar har anvistats inom planområdet med bestämmelsen "u". Området avsett för underjordiska ledningar löper från E-området västerut längs lokalgatan.

Genomförande av detaljplanen

Preliminär tidplan

Samråd	Hösten	2013
Granskning	Våren	2016
Godkännande, BMN	Sommaren/Hösten	2016
Antagande, KF	Hösten	2016
Laga kraft	Hösten	2016

Dessa tidsangivelser förutsätter att kommunala beslut inte överklagas. Skulle så ske förskjuts tidpunkten för laga kraft med uppskattningsvis 1–2 år. Genomförandet förutsätter att planändringen vinner laga kraft samt att erforderliga tillstånd enligt miljöbalken erhålls.

Ansvarsfördelning

Östhammars kommun ansvarar för upprättandet av denna detaljplan. Tyréns AB, medverkar till upprättandet av planen.

Svensk Kärnbränslehantering AB är exploatör inom planområdet och kommer att ansvara för plangenomförandet på kvartersmarken inom planområdet. Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ska initiera de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för att bygglov ska kunna ges.

Enskilt huvudmannaskap

Enskilt huvudmannaskap råder inom hela planområdet. Forsmarks Kraftgrupp AB är idag huvudman för allmän plats. Vid genomförande av planen avses SKB bli huvudman för allmän plats (lokalgata).

Bygglov, sprängning m.m.

Bygglov kan ges direkt efter det att planändringen har vunnit laga kraft och genomförandetiden har börjat löpa.

Marklov och bygglov krävs ej under planens genomförandetid för marknivåförändringar och upplag inom områden med beteckningen U₂ och lokalgata.

Inom hela planändringsområdet gäller utökad bygglovsplikt för borrhningar, sprängningar och schakter. Den utökade lovpikten gäller dock

inte vid anläggningsarbeten som genomförs i samband med utbyggnaden av slutförvaret.

Innan planerade anläggningsarbeten med bland annat sprängning påbörjas i området ska verksamhetsutövaren samråda med berörda markägare och rättighetsinnehavare, för att säkerställa att ingen fara för människors hälsa och säkerhet eller skada på anläggningar kan uppstå.

Artskyddsdispens

Genomförandet i sådana delar som berör fridlysta arter förutsätter dispens enligt artskyddsförordningen.

Fastighetsrättsliga frågor

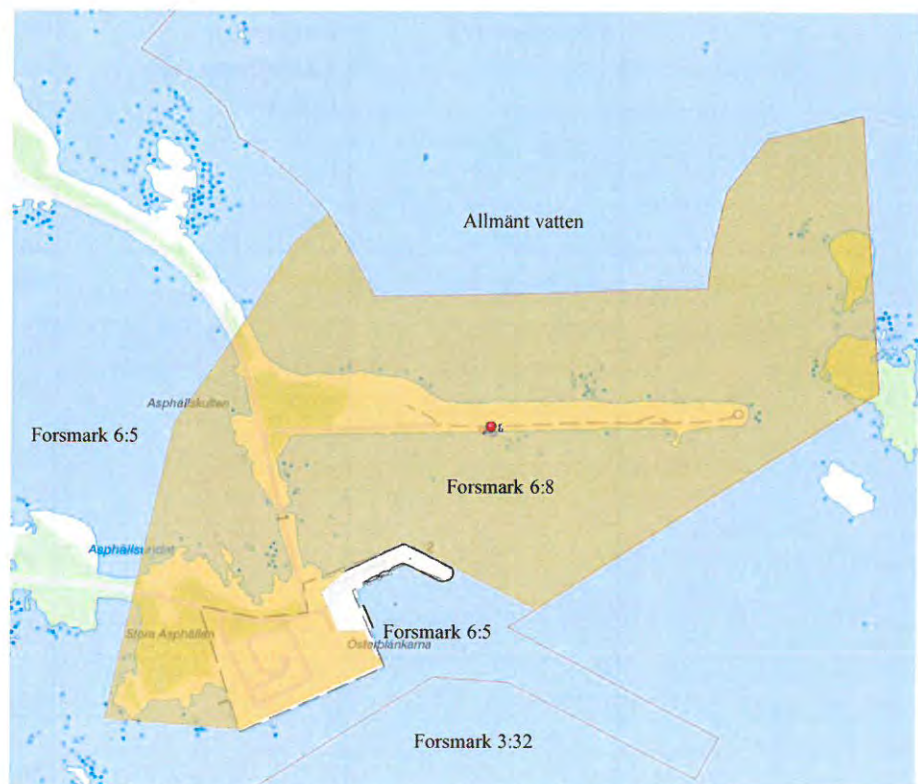
Fastighetsbildning och avtal

Med fastighetsbildning avses alla ändringar av fastigheters gränser, inrättande av gemensamhetsanläggningar och upplåtelse av servitut och ledningsrätter. Fastighetsbildning prövas i en lantmäteriförrättning av Lantmäterimyndigheten i Uppsala län. Förrättning kan sökas av fastighetsägare som är berörd av den aktuella åtgärden.

Följande fastigheter ingår i planområdet.

Fastighetsnamn	Ägarförhållande	Planerat ägarförhållande
Forsmark 6:5	Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA)	FKA har efter samrådet sålt en del av fastigheten 6:5 till SKB. Lantmäteriförrättning är klar (AKT 0382-14/27). Marken innefattas av industrimark, vattenområde, vegetation – barrskog samt öppen mark. Total yta 868508 kvadratmeter. Ett servitut (0382-14/27.1) gällande väg ger Forsmark 6:5 rätt att använda vissa vägar för genomfart. Det får ses över i samband med att lokalgatan flyttas. Nyttjanderättsavtal sluts även för att FKA ska ha tillgång till vägnätet från hamnområdet. Del av hamnområdet har förvärvats av SKB.

Forsmark 6:8	Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)	Fastigheten Forsmark 6:8 har efter samrådet utökats genom att en del av Forsmark 6:5 fastighetsreglerats till fastigheten Forsmark 6:8 och ser nu ut enligt figur 4. Huvudmannaskapet för allmän plats, LOKALGATA, överläts från FKA till SKB inom fastigheten Forsmark 6:8. Vägservitutet (0382-14/27.1) behöver ses över i samband med att lokalgatan flyttas.
Forsmark 3:32	Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)	Oförändrat
Allmänt vatten	-	Oförändrat

Figur 4. Forsmark 6:8 efter SKB:s förvärv av mark- och vattenområden från FKA.

Gemensamhetsanläggning

Någon gemensamhetsanläggning är inte aktuell.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Detaljplaneändringen finansieras genom planavtal som tecknats mellan Östhammars kommun och Svensk Kärnbränslehantering AB.

Bygglövsavgift

Bygglövsavgift enligt PBL ska tas ut vid bygglövsprövning. Kostnaden tas ut enligt gällande taxa.

Planavgift

Planavgift ska inte tas ut vid bygglövsprövning.

Tekniska frågor

VA-anläggningar

VA-anläggningar inom området ägs av FKA.

El och telenät

Innan markarbeten påbörjas ska kabelutsättning begäras av i första hand arrendehavare och i andra hand markägare. Förändring av befintliga elledningar bekostas av exploatören/arrendehavaren. Befintliga elledningar måste alltid hållas tillgängliga för drift.

Administrativa frågor

Genomförandetid

Planändringens genomförandetid är femton (15) år för områdena (**a**₁) där det idag redan bedrivs verksamhet (SFR:s område, lokalgator, befintliga och befintliga tunnlar.)

Genomförandetiden är även femton (15) år för områdena (**a**₂) på tilläggskartan. Skillnaden är att där börjar genomförande tiden att gälla först den dag tillstånd enligt Miljöbalken 7 Kap 28a § meddelats och vunnit laga kraft. Om tillstånd enligt Miljöbalken 7 Kap 28a § inte erfordras börjar genomförandetiden att löpa direkt, dock tidigast den dag planändringen vinner laga kraft.

Att genomförandetiden utformas på detta sätt motiveras av att verksamhetens påverkan på Natura 2000-områden och behovet av ett tillstånd enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken slutligt kommer att bedömas först i samband med tillståndsprövningen enligt Miljöbalken. Att detaljplaneändringen antas är en förutsättning för att tillstånd enligt Miljöbalken ska kunna lämnas för verksamheten.

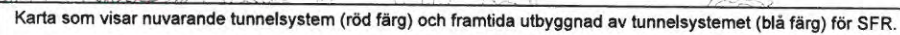
Om genomförandetiden för områdena (**a**₂) börjar löpa innan detaljplaneändringens påverkan på Natura 2000-områden slutligt avgjorts riskerar det att strida mot bestämmelsen i 4 kap 8 § Miljöbalken som ska tillämpas i planläggningsärenden enligt 2 kap 1 § Plan- och bygglagen.

Medverkande

Medverkande på Östhammars kommun är planarkitekt Matilda Svahn.
Detaljplanen är framtagen av Östhammars kommun i samarbete med
Tyréns AB och Svensk Kärnbränslehantering AB.

Kjell Sanfer
Plan- och byggchef

ILLUSTRATIONSKARTA	ANTAGANDEHANDLING Antagandebeskrivningen består av tillägg till programmet med följande innehåll:	
	x Beskrivning med genomsnittvärden x Sammenfatningstext	x Beskrivningstext x Beskrivningstext x Beskrivningstext
Ändring genom tillägg till detaljplan för Forsmarkverket och SFR Gällande fastighetsföretag Forsmark 6.8, 6.5 och 3.32		
GETHANNAARS KOMMUN, UPPSALA LÄN UPPRÄTTAD 2015-05-14 REVISJONSDATUM 2016-03-14, 2016-07-01		
Koll tecknat Plan- och byggchef		
N.N.N.		

Kommunfullmäktige

§ 102

Dnr BMN-2016-1423 Dpl 003

Ändring i Bygg- och miljönämndens reglemente med anledning av lagändringar
1 januari 2015 för "En enklare planprocess"

Bygg- och miljönämndens beslut

**Bygg- och miljönämndens reglemente uppdateras genom följande förslag
till ändring:**

Förslag till änd-
ring

3 § Delegering från kommunfullmäktige

Bygg- och miljönämnden ska besluta i följande ärenden:

- 1) nämndens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.
- 2) tillstånd- och tillsynsärenden enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel.
- 3) anta, ändra eller upphäva planer som handläggs
 - a) enligt standardförfarande, begränsat standardförfarande, samordnat förfarande, förenklat förfarande vid förlängning av genomförandetiden samt förenklat standardförfarande vid upphävande av detaljplan i enlighet med bestämmelserna i PBL.
 - b) då planen överensstämmer med fullmäktiges direktiv i översiktsplanen eller motsvarande översiktliga beslutsunderlag.

En förutsättning är att kommunstyrelsen inte har någon erinran mot åtgärden och att bestämmelserna inte reglerar exploateringssamverkan.

Nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastlagda anslagsnivåerna.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Bygg- och miljönämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2016-08-24

Sid

8 (59)

Forts på § 102

Tidigare

3 § Delegering från kommunfullmäktige

Bygg- och miljönämnden ska besluta i följande ärenden:

- nämndens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.
- tillstånd- och tillsynsärenden enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel.
- anta, ändra eller upphäva planer som handläggs
 - a) enligt enkelt planförfarande i enlighet med bestämmelserna i PBL.
 - b) då planen överensstämmer med fullmäktiges direktiv i översiktsplanen eller motsvarande översiktliga beslutsunderlag.

En förutsättning är att kommunstyrelsen inte har någon erinran mot åtgärden och att bestämmelserna inte reglerar exploateringssamverkan.

Nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastlagda anslagsnivåerna.

Bakgrund

Den 1 januari 2015 skedde ändringar i plan- och bygglagen (SFS 2014:900). Huvudsyftet med lagändringarna är att göra plan- och bygglovsprocessen enklare och effektivare.

I och med att terminologin för de olika processerna har ändrats föreligger ett behov av en uppdatering av Bygg- och miljöförvaltningens reglemente. Tidigare fanns två former av planprocess, normalt och enkelt. Den forms om tidigare kallades för enkelt har nu döpts om till standardförfarande. Idag finns sex olika former av planprocess vilka redogörs nedan. Förslag till ändring i reglemente medför att Bygg- och miljöförvaltningen har att besluta i fem av dessa. Undantag är utökat förfarande (3).

Ändringarna i plan- och bygglagen (PBL) innebär bl.a. att det nuvarande enkla förfarandet för framtagande av detaljplan blir standard. Ändringarna i PBL syftar till att fler detaljplaner ska hanteras med ett så kallat standardförfarande. Fler planer föreslås kunna antas av kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden. Ett ännu enklare förfarande införs för att upphäva detaljplaner och att förlänga genomförandetiden.

Forts på § 102

Detaljplaneprocessen enligt 5 kap. PBL från och med 1 januari 2015 innehåller följande olika förfaranden:

1. *Standardförfarande.*

Härstammar från enkelt planförfarande vilket är den form av planprocess som bygg- och miljönämnden haft delegation på att anta planer. Standardförfarandet kan tillämpas om förslaget till detaljplan är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande, inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse samt inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

2. *Begränsat standardförfarande.*

Ett standardförfarande som begränsas till att innehålla endast ett kommunikationssteg. För att ett begränsat standardförfarande ska vara ett alternativ behöver förutsättningarna för standardförfarandet vara uppfyllda samt planförslaget godkännas av samrådskretsen.

3. *Utökat förfarande.*

Härstammar från normalt planförfarandet vilket är den form av planprocess som lyfts till kommunfullmäktige för antagande.

4. *Samordnat förfarande.*

Samordnas med andra lagar, härstammar från enkelt förfarande

5. *Förenklat förfarande vid förlängning av genomförandetiden.*

6. *Förenklat standardförfarande vid upphävande av detaljplan.*

Tekniska förvaltningen

Datum
2016-06-28

Dnr
KS-2016-648

Sid
1 (2)

Ägande av fastigheten Gammelbyn 76:2, Edsvägen 16

År 2012 beslutade Kommunstyrelsen att Östhammars kommun som egen byggherre skulle handla upp en entreprenör för byggnation av ett nytt vård- och omsorgsboende vid Edsvägen i Östhammar. Samtidigt beslutades att en analys över ägande och/eller förvaltning av fastigheten ska göras efter att fastigheten var färdigbyggd.

Edsvägen 16 förvaltas i dag av Tekniska förvaltningen och driften av fastigheten samordnas med övriga fastigheter som kommunen äger. Socialförvaltningen hyr hela byggnaden som inrymmer ett antal vård- och omsorgsavdelningar samt lokaler för hemtjänsten i Östhammar. Ett tillagningskök finns där mat lagas till vårdavdelningarna och till matlådor inom hemtjänstens område i Östhammar.

Forum fastighetsekonomi AB har gjort ett värdeutlåtande och detta ger en indikation på vad marknaden kan värdera fastigheten till i dag vid en försäljning. Värdeutlåtandet innehåller också en marknadsanalys. Marknadsvärdet av fastigheten Gammelbyn 76:2 har bedömts till 149 Mkr.

Vid byggnationen av fastigheten lyfte kommunen momsen d.v.s. ingen moms betalades för entreprenadarbetena. Vid en försäljning av fastigheten inom 10 år från färdigställandet så måste moms betalas på byggkostnaden motsvarande de år som återstår till 10 år. Om en försäljning sker under 2016 d.v.s. 2 år efter uppförandet så ska drygt 26 Mkr betalas i moms.

Kommunen fick i samband med byggnationen också ett investeringsbidrag på ca 8 miljoner kr. Vid mottagandet av investeringsbidraget förband sig kommunen att minst fyra år från det att bidraget utbetalades använda bostäderna i fastigheten till ändamålet som bidraget avsåg och inte att överlåta fastigheten till någon annan för annan användning. Byggnaden måste alltså användas till vård- och omsorgsboende från 2015 till 2019 för att få behålla bidraget. I övrigt påverkas inte tillhandahålllet bidrag av en försäljning av fastigheten.

Vid en försäljning kommer köparen att få betala stämpelskatt vid ansökan om lagfart. Stämpelskatten uppgår till 1,5 % för privatpersoner och 4,25 % för juridiska personer eller aktiebolag beräknat på köpesumma eller taxeringsvärdet.

Socialförvaltningen betalar hyra enligt fastställda principer i interna hyreshandboken. Hyreskostnaden baseras på faktiska kostnader för objektet. Största delen av hyreskostnaderna (ca 80 %) utgörs av kapitalkostnader, övriga kostnader är mediakostnader såsom el, värme och vatten, driftkostnader i form av tillsyn och skötsel av fastigheten samt underhållskostnader. Mediakostnaderna bedöms vara ungefär desamma oavsett ägare av fastigheten. Tekniska förvaltningens perso-

nalkostnader för drift och skötsel av fastigheten är troligen relativt låga då en organisation finns för förvaltning och markskötsel oavsett ägandet av Edsvägen. En privat aktör måste bygga upp en driftorganisation på plats eller köpa in tjänsten. En stor privat fastighetsförvaltare har dock tillgång till mer avancerade förvaltningssystem än vad kommunen kan ha vid förvaltning i egen regi.

Ett fortsatt ägande av fastigheten ger en trygghet i att kommunen själv har rådighet över hyreskostnaden. Internräntan på kapitalkostnaden är låg och inget talar för att ränteläget för kommunen kommer att förändras drastiskt de kommande åren.

Huset på Edsvägen är byggt för att vara ett vård- och omsorgsboende och i Östhammars tätort finns inget annat boende för äldre personer med behov av ett omsorgsboende. Kommunen är därför beroende av den verksamhet som bedrivs i fastigheten. Om fastigheten säljs och det i framtiden uppstår tvister eller skiljemeningar mellan kommunen som hyresgäst och den privata fastighetsägaren så finns inga alternativa boenden som kommunen kan använda.

Vid en "Sale-and-leaseback" transaktion som detta skulle bli där kommunen är bunden i ett hyresavtal med lång löptid (20-25 år) ses som en form av finansiell leasing vilket innebär att hyresavtalet ska tas upp som en skuld i balansräkningen.

En försäljning till en privat aktör skulle kanske öppna upp marknaden för en annan ägarstruktur av kommunala fastigheter i kommunen.

I samband med försäljning av fastigheten skulle det möjligen gå att locka någon aktör att bygga Trygghetsbostäder på närliggande detaljplanelagd mark. Marknaden och intresset för detta är svår att bedöma.

En försäljning av Edsvägen 16 skulle frigöra bundet kapital som kan användas till andra investeringar. Vid en försäljning i år till bedömt marknadsvärde med avdrag för moms som ska återbetalas så skulle ca 122 Mkr frigöras. Kommunens årskostnad för att låna motsvarande belopp är i dagsläget ca 0,9 Mkr. Resultatmässigt så skulle en försäljning till bedömt marknadspris generera en vinst om ca 5 Mkr. Socialförvaltningens hyreskostnad skulle rimligtvis komma att öka med en extern ägare, hur stor ökningen skulle komma att bli avgörs av en rad faktorer bl.a. den nya ägarens räntekostnad och avkastningskrav.

Samråd har skett med Fredrik Hübinette, ekonomicontroller, Gilbert Klerks, chefsekonom samt Peter Nyberg, kommunchef.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

Bil. Värdeutlåtande avseende fastigheten Gammelbyn 76:2

Värdeutlåtande

avseende fastigheten

Gammelbyn 76:2

Östhammars kommun

2016-06-27

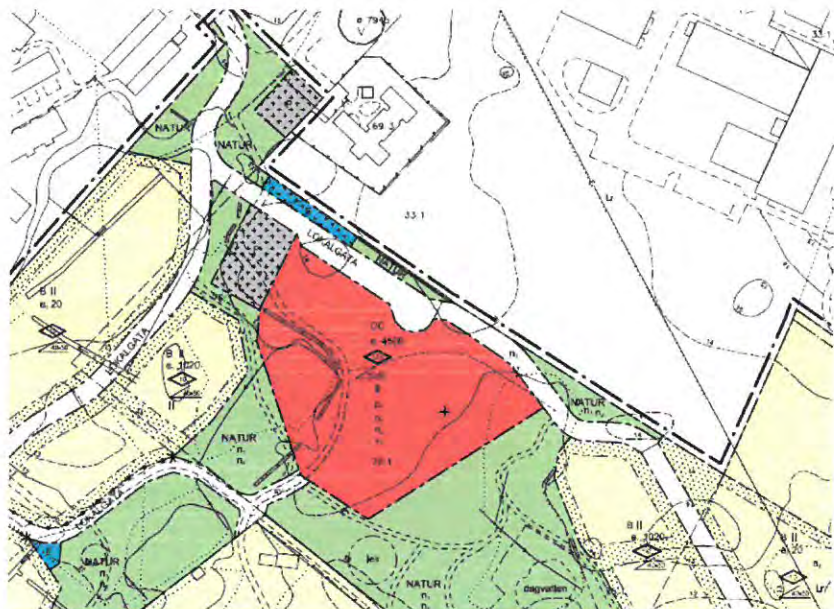
FORUM FASTIGHETSEKONOMI AB

UPPDRAG

<i>Uppdragsgivare</i>	Östhammars kommun genom Torsten Blomé.
<i>Syfte</i>	Att bedöma värderingsobjektets marknadsvärde och att utgöra underlag för interna bedömningar.
<i>Värderingsobjekt</i>	Fastigheten Gammelbyn 76:2 i Östhammars kommun.
<i>Värdetidpunkt</i>	Värdetidpunkt är juni 2016.
<i>Förutsättningar</i>	För uppdraget gäller bilagda "Allmänna villkor för värdeutlåtande". Alla intäkter är angivna exklusive mervärdesskatt. Kostnaderna inkluderar mervärdesskatt endast för bostäder och för lokaler där ej mervärdesskattepliktig verksamhet bedrivs. Värderingen baseras på den idag aktuella internhyran som är avtalad mellan Östhammars kommun och Östhammars Socialtjänst. Inget faktiskt hyreskontrakt är skrivet varför en löptid åsätts till och med 2016-12-31.
<i>Underlag</i>	- Besiktning av värderingsobjektet 2016-06-09 av undertecknad tillsammans med Torsten Blomé från Östhammars kommun. - Utdrag ur fastighetsdatasystemet (FDS). - Lokalhyreskontrakt. - Uppgifter om drift- och underhållskostnader. - Utdrag ur detaljplan. - Marknadsinformation. - Kartmaterial.

BESKRIVNING

<i>Lagfaren ägare</i>	Östhammars kommun (Org.nr 212000-0290)
<i>Fastighetstyp</i>	Vårdfastighet, äldreboende.
<i>Läge</i>	Värderingsobjektet är beläget i Östhammar i Östhammars kommun. Avståndet centrala till är ca 1 km. Gatuadressen är Edsvägen 16 i Östhammar. Näromgivningen utgörs av skogsmark samt befintlig och planerad förtätning med ytterligare bostäder, sannolikt flerbostadshus. På längre avstånd finns Öregrund och Forsmark. Alla erforderliga servicefunktioner och kollektiva kommunikationer finns inom gångavstånd på ca 1 km avstånd. Trafikleder nås på nära avstånd.
<i>Planförhållanden</i>	Värderingsobjektet omfattas av en detaljplan från 2012-05-21. Planen anger vård och omsorgsboende. Genomförandetiden går ut 2027-05-21.

Servitut, samfälligheter, inteckningar etc.

Eventuella servitut, nyttjanderätter, gemensamhetsanläggningar, samfälligheter och inteckningar etc. framgår översiktligt av bilagda utdrag ur fastighetsdatasystemet (FDS).

Uthyrningsbara areor De uthyrningsbara areorna fördelade på lokaltyp och antalet enheter per lokaltyp framgår av tabellen.

Lokaltyp	Uthyrningsbar area		Antal
	m ²	% enheter	
Specialboende	6 364	100	1
Summa	6 364	100	1

Areauppgifterna härrör från lokalhyreskontrakt. Kontrollmätning har ej utförts.

Tomtbeskrivning Värderingsobjektets areal uppgår till 7 413 kvm.

Befintlig bebyggelse upptar ca 40-45 % av tomten. Den obebyggda delen utgörs av gräsmattor samt asfalterade parkeringsplatser och körytor. Innergårdarna är iordningställda och utgörs av trädgårdar.

Byggnadsbeskrivning Värderingsobjektet är bebyggt med ett större äldreboende i två våningar. Byggnaden är uppförd 2014.

Byggnaden är grundlagd på packad sprängbotten med platta på mark. Stommen utgörs av betong med bjälklag i betong. Fönstren är av isolerglastyp. Taket är täckt med plåt. Uppvärmningen sker med fjärrvärme via vattenradiatorer. Ventilationen utgörs av mekanisk till- och frånluft med värmeåtervinning samt kyla. Byggnaden är ansluten till nät för el, VA och fjärrvärme.

Byggnaden inrymmer 60st bostadslägenheter för äldreboende med tillhörande personalutrymmen samt gemensamhetsytor såsom matsal, korridorer, vistelseytor mm. Byggnadens underhållsskick är som nytt med hänsyn till byggnadsåret 2014. Inget underhållsbehov föreligger. Inom byggnaden finns två större innergårdar, se bild nedan från en av innergårdarna.

Verksamhets- och bostadslokalerna har huvudsakligen hög standard. Golven är belagda med trä, klinker eller plastmattor, väggarna är vitmålade och taken utgörs av undertak. Personallokaler finns i form av lunchrum och toaletterum. Till lokalerna hör även ett flertal kontor, vårdrum, matsal, större samlingsrum. Inom byggnaden finns totalt 60st bostäder varav 59st ettor samt 1 tvårumslägenhet. Lägenheterna utgörs av toaletterum samt kök av enklare slag med diskho och kylskåp. Vidare har lägenheterna tvättmaskin samt lyftanordning vid sängen.

Totalt finns det 6st avdelningar varav 4st för demensvård. Samtliga avdelningar är försedda med större och modernt kök samt vistelserum. Planlösningen är överlag normalgod. Yteffektiviteten är något låg. Lokalerna är specialanpassade för nuvarande verksamhet som äldreboende. Underhållsskicket är som nytt. Underhållsbehov föreligger ej.

Ovan visas bild på en av korridorerna i byggnaden där även kontoren är förlagda.

HYRESINTÄKTER OCH KOSTNADER

Hyror

Samtliga lokaler nyttjas av fastighetsägaren Östhammars kommun, Socialtjänsten. Som ett underlag för värdebedömningen redovisas värderingsobjektets bedömda marknadshyra i bilagd tabell (Hyresgästspecifikation).

Hyrorna kan sammanfattas enligt tabellen.

Lokaltyp	Total area m ²	Uthyrd Area m ²	Aktuell hyra		Marknads- hyra	
			Totalt		Totalt	
			kr/m ²	kr	kr/m ²	kr
Specialboende	6 364	6 364	1 579	10 050 000	1 579	10 050 000
Genomsnitt / Summa	6 364	6 364	1 579	10 050 000	1 579	10 050 000

Vakans / Hyresrisk

Inga vakanser finns för närvarande och inget åsättande av vakans/hyresrisk har gjorts långsiktigt utan beaktas vid valet av kalkylränta och direktavkastningskrav.

Drift och underhåll

Kostnaderna för drift och underhåll är baserade på dels erfarenhetsmässiga grunder samt dels föregående års faktiska utfall och avser kostnader som belöper på fastighetsägaren och exkluderar kostnader som betalas av hyresgästen. Kostnaderna bedöms komma att utvecklas med inflationen. Kostnadsbedömningen framgår av tabellen.

Lokaltyp	D&UH		Drift & löp. UH			Periodiskt UH
	Totalt		Admin.	Media	Övr.	
	kr/m ²	tkr	kr/m ²	kr/m ²	kr/m ²	kr/m ²
Specialboende	387	2 464	10	267	40	70
Genomsnitt/Summa	387	2 464	10	267	40	70

I kalkylen har det periodiska underhållet nedjusterats under de första 8 åren med hänsyn till att värderingsobjektet är nybyggt.

I kostnaderna ingår ej kostnader för eftersatt underhåll eller hyresgäst Anpassningar som beaktas genom separata engångskostnader. Observera att det periodiska underhållet skall ses som ett årligt genomsnitt. Hänsyn har tagits till värderingsobjektets faktiska och förväntade framtida grad av mervärdeskatteregistrering. Vid vakanser väljer vi ibland att tillfälligt hålla ned kostnaden.

Fastighetsskatt etc

Värderingsobjektet är ännu ej taxerat, preliminär klassificering är anger typkod 823 (specialenhet, vårdbyggnaden). Med anledning av det kommer inget taxeringsvärde åsättas och fastigheten kommer att bli skattebefriad.

Driftnetto

Aktuella och bedömda intäkter och kostnader ger driftnetto enligt tabellen.

Driftnetto		
	kr/m ²	kr
Aktuell hyra	1 579	10 050 000
Drift & underhåll	-335	-2 129 570
Fastighetsskatt	-	-
Driftnetto år 1 (helår)	1 245	7 920 430
Driftnetto, normaliserat	1 192	7 586 320

Initialt driftnetto är omräknat till helår utifrån det momentana läget. Det normaliserade driftnettot är räknat på marknadshyra, långsiktig vakans och långsiktig fastighetsskatt etc. samt utan hänsyn till eventuellt extraordinärt underhåll.

VÄRDERING

Metodtillämpning

Syftet med värderingen är att bedöma värderingsobjektets marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det mest sannolika priset vid en normal försäljning av värderingsobjektet på den öppna marknaden.

Marknadsvärdet bedöms med en marknadsanpassad flerårig avkastningsanalys, dvs. en analys av förväntade framtida betalningsströmmar där alla indata (hyror, vakans/hyresrisk, drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt etc, direktavkastningskrav, kalkylränta mm) ges värden som överensstämmer med de bedömningar marknaden kan antas göra under rådande marknadssituation. Som grund för våra bedömningar om marknadens direktavkastningskrav mm ligger ortsprisanalyser av gjorda jämförbara fastighetsköp.

Marknadsanalys

Allmänt

Den svenska ekonomin fortsätter att utvecklas starkt. Hushållens konsumtion gynnas av en stark arbetsmarknad och höjda realinkomster. Inflationen har stigit sedan årsskiftet (om än ryckigt), och exporten växer trots en svag konjunkturutveckling hos den svenska exportmarknaden. Framöver förväntas dock kronkursen stärkas något vilket i så fall kommer att ha en negativ inverkan på exporten. För att behålla den positiva inflationsutvecklingen och motverka en uppgång i kronkursen, valde Riksbanken i april att lämna reporäntan oförändrad på -0,50 % och att köpa statsobligationer för ytterligare 45 miljarder kr.

Det låga ränteläget bidrar till att hushållens skulder fortsätter att öka och bostadspriserna stiger. Den svenska ekonomin är därför relativt sårbar för negativa överraskningar. Finansinspektionen har därför infört ett amorteringskrav som träder i kraft den 1 juni 2016.

På den globala marknaden råder osäkerhet kring hur världsekonomin kommer att utvecklas. Både ekonomiska och politiska oroligheter hämmar utvecklingen, dock förväntas återhämtningen i Europa och USA bli något starkare framöver tack vare en expansiv penningpolitik och låga råvarupriser.

Fastighetsmarknaden

För den svenska fastighetsmarknaden innebär landets förhållandevis stabila ekonomi och låga räntenivåer goda förutsättningar för att utvecklas positivt.

Marknadens avkastningskrav på fastighetsinvesteringar har under ett antal år gradvis sjunkit och är på många orter nere på rekordlåga nivåer. Detta gäller framförallt för objekt i de större städerna och i tillväxtregionerna. En successiv utvidgning till andra delmarknader kan dock tydligt noteras.

Finansieringsmöjligheterna försämrades i slutet av 2015 som ett resultat av oroligheterna på finansmarknaden. Bankerna hade dessutom en för stor viktning mot fastighetsbranschen vilket dessutom påverkade villkoren. Bankerna har fortfarande en negativ syn på hur finansieringsvillkoren kommer att utvecklas framöver medan fastighetsbolagen är mer positiva.

Fastigheter är för närvarande, generellt sett, ett av de mest intressanta tillgångsslagen att investera i och konkurrensen hårdnar om de fastighetsobjekt som kommer ut på marknaden. Transaktionsvolymen uppgick under det första kvartalet 2016 till drygt 30 miljarder kr (exkl Castellums förvärv av Norrporten), vilket är ca 5 miljarder kr högre än för det första kvartalet 2015. Industrifastigheter utgör det största segmentet, ca 29 % av den totala volymen. Därefter kommer bostäder och kontor med drygt 20 % vardera.

Samhällsfastigheter

Fastigheter som brukas av hyresgäster, vars verksamhet till övervägande del är skattefinansierad och är specifikt anpassad för samhällsservice, definieras som samhällsfastigheter. Exempel på vanliga verksamheter är skolor, vård, äldreboenden, fängelser, och statliga myndigheter. Avregleringen på 90-talet möjliggjorde att nya aktörer kunde etablera sig på marknaden och ta över ägarskapet av samhällsfastigheter från kommun, landsting och staten. Samhällsfastigheter är således ett relativt nytt segment inom den kommersiella fastighetsbranschen. Allt eftersom kunskapen om dessa har ökat, har också investerarnas intresse för samhällsfastigheter ökat.

Samhällsfastigheter kännetecknas oftast av säkra hyresintäkter – särskilt om hyresgästen är kommun, stat eller landsting. Hyresavtalen är också i regel långa. Bland investerarna spelar därför det geografiska mikroläget en mer underordnad roll än vid andra typer av fastighetsinvesteringar. Den låga hyresrisken och det ökade intresset för samhällsfastigheter har inneburit att direktavkastningskraven gradvis har sjunkit.

Utförsäljning av kommunernas och landstingens fastigheter förväntas fortsätta framöver, samtidigt som de fortfarande, tillsammans med statliga fastighetsbolag (ex vis Akademiska Hus, Specialfastigheter och Vasallen), är de största ägarna av samhällsfastigheter. Tillsammans äger de uppskattningsvis 60 % av det totala beståndet. Den resterande andelen ägs av pensionsfonder, privata fastighetsbolag och institutioner.

De privata aktörerna äger och förvaltar framförallt lokaler avsedda för skolor eller någon form av kontorsverksamhet. Äldreboenden utgör också en vanlig fastighetskategori men ska då helst vara av yngre årgångar som uppfyller myndigheternas krav på utformning, och säkerhet m m. I annat fall kan risk finnas för kostsamma ombyggnader eller hot om nedläggningar.

Transaktioner

En stor del av alla fastighetsförvärv sker numera i bolagsform innebärande att köpeskillingen inte blir offentlig via lagfarten. Vidare sker många fastighetsförvärv i "portföljform". Detta innebär var för sig och sammantaget att information om köpeskillingar för de enskilda fastigheterna och portföljerna får sökas direkt från initierade parter eller andra tillförlitliga källor.

För samhällsfastigheter råder det stor variation i direktavkastningskraven. Moderna fastigheter belägna i storstadsregioner, med statliga eller kommunala hyresgäster i kombination med återstående långa hyresavtal (15-25 år) är de mest eftersökta objekten och i dessa fall kan avkastningskraven nå ned mot 5 % och för nybyggda äldreboenden finns flera noteringar under 5 %. Fastigheter med svagare kontraktstruktur, omodern bebyggelse belägna i regioner med svag ekonomisk utveckling representerar istället en mindre eftersökt grupp och i dessa fall kan avkastningskraven indikeras på ca 8 – 9 %.

Under 2014 avslutades en bytesaffär om 4,4 miljarder kr mellan Hemfosa och Hemsö där Hemsö förvärvade Life Sciencefastigheten Novum i Huddinge för ca 1,1 miljarder kr och avyttrade samtidigt 60 samhällsfastigheter med ett sammanlagt värde om ca 3,3 miljarder kr till Hemfosa. Nacka kommun sålde samtidigt av en fjärdedel av sitt bestånd av samhällsfastigheter till Rikshem för 1,8 miljarder kr, motsvarande 21 940 kr/kvm. I affären med Nacka kommun åtog sig Rikshem samtidigt att bygga 500 st. hyresrätter i kommunen.

Rikshem är i övrigt en av de mest aktiva investerarna inom samhällsfastigheter och förvärvade bl.a. i april 2015 två fastigheter vid Orminge centrum i Nacka innehållande en vårdcentral och skola. Den totala köpekillingen uppskattas till ca 375 miljoner kr vilket motsvarar ett direktavkastningskrav på 6 %.

Konkurrensen om samhällsfastigheter har hårdnat allteftersom nya aktörer etablerar sig på marknaden. Ett av de senaste tillskotten är Bonäsudden, ett bolag bildat av Pareto, som skall investera i vård- och omsorgsfastigheter. Bolaget noterades på First North under sommaren 2015 med fokus på nyproduktion med en förväntad volym om ca 700 miljoner kr. Första förvärvet skedde i april 2015, där en anläggning med 54 st. omsorgslägenheter var under uppförande.

Sommaren 2015 meddelade Hemsö och SveaNor att man tillsammans ska bilda ett gemensamt projektutvecklingsbolag inriktat på Life Science fastigheter. Projektvolymen uppgår till ca 4 miljarder kr, där de bl.a. ska bygga 50 000 kvm intill Nya Karolinska Sjukhuset, 40 000 kvm vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset samt 20 000 kvm nya lokaler för ett specialistsjukhus i Haninge.

Vård- och äldreboenden Med en åldrande befolkning, talar den demografiska utvecklingen för ett ökat behov av vårdplatser och äldreboenden framöver.

Människor lever idag allt längre än tidigare och förnärvarande är ca 20 % av befolkningen i Sverige är 65 år eller äldre. De regionala skillnaderna är stora där många små kommuner med stor utflyttning har en motsvarande andel på över 30 %. Från och med år 2020 kommer antalet personer över 85 år att öka kraftigt och till år 2050 tror man att antalet personer i denna ålderskategori kommer att ha fördubblats jämfört med idag.

Sedan 1994 har det försvunnit ca 40 000 platser i äldreboenden med heldygnsomsorg, men nya så kallade mellanboendeformer har istället uppkommit som trygghets- och seniorbostäder. Boenden i dessa har samma villkor som boenden i ordinarie boende, det vill säga tillgång till hemtjänst och hemsjukvård. Det som skiljer dessa boendeformer från de ordinära är att de har en anpassad boendemiljö för äldre personer. Enligt en undersökning gjord av Boverket beräknas byggnation av drygt 3 000 trygghetsbostäder och 5 000 bostäder i särskilda boendeformer för äldre att påbörjas mellan 2015-2016. Underskottet av olika boendeformer för äldre är störst i storstadsområden.

Bland investerarna finns ett stort intresse för att investera i vård- och äldreboenden. MB Fastigheter förvärvade våren 2015 två fastigheter i Eskilstuna innehållande bl.a. ett vårdboende för 106,8 miljoner kr, vilket motsvarar ett avkastningskrav runt 5 %. Fastigheten innehöll dessutom en byggrätt på 3 700 kvm.

Savana Holding AB förvärvade en utvecklingsportfölj bestående av tre vård- och omsorgsfastigheter i Stockholm från Hemsö Fastighets AB. Köpekillingen uppgick till 461 miljoner kr, ca 27 400 kr/kvm.

Hemfosa förvärvade november 2015 ett bestånd med 43 omsorgsfastigheter fördelade på 29 orter i mellersta Sverige från Humana AB för 258,5 miljoner kr. Fastigheterna innehåller bl.a. HBV och LSS-boende.

Statliga myndigheter

Den sammanlagda totalarean för statliga myndigheter har i stort sett varit oförändrad mellan 2006-2013. Däremot har sammansättningen förändrats; idag används en större andel av lokalerna till anstalter, central förvaltning, häkten och polisverksamhet. Lokaler för domstolar, högskolor och universitet samt lokaler för regional och lokal förvaltning har samtidigt minskat. Lokalarean har ökat i storstadsområdena Stockholm och Malmö men minskat i Göteborg och i övriga landet.

I Stockholm har myndigheternas sammanlagda lokalyta inom tullarna minskat fram till år 2015; där exempelvis Försäkringskassan lämnade sina lokaler på Vasagatan år 2013 till förmån för mer yteffektiva lokaler i Telefonplan, och andra statliga myndigheter har flyttat från innerstan till Solna och Sundbyberg. Andelen lokaler för statliga myndigheter är nu något lägre inom tullarna än i ytterområden och ESVs prognos fram till 2016 säger att utflyttningen kommer att fortsätta.

Av de fem största nya hyreskontrakten som tecknats under januari-september 2015 avser fyra statliga myndigheter. Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO, tecknade ett avtal med NCC om 12 700 kvm i nya Hagastaden som beräknas vara färdigt i slutet av 2016. Wihlborgs tecknade ett 6-års kontrakt med Försäkringskassan avseende 12 300 kvm i Dockan, Malmö, för 1 870 kr/kvm. Atrium Ljungberg har tecknat ett hyresavtal med Domstolsverket om 10 700 kvm i deras nya kontorsprojekt i Sickla, Nacka, vilket beräknas vara färdigt till andra kvartalet 2018. Vasakronan har hyrt ut till Landstinget i Uppsala Län på ett 20-årigt avtal om 10 000 kvm för labb-verksamhet.

Ortspris

Ett ortsprismaterial har framtagits avseende vårdfastigheter som köpts sedan 2014.

Kommun	Fastighet	Område	TR	LOA m ²	BOA m ²	Datum	Köpeskillning		Norm. Yield Nedre	Köpare	Anm.
							Tkr	kr/kvm			
Landskrona	Samhällsfastighet			3 300		2016-03	500 000	40 584		Sydsvenska Hem AB	
Stockholm	Bordduken 7	Bromma	TR	8 325		2016-02	1 650 000			Partners Group	
Malmö	Bokbindaren 12					2016-01	19 500		6,30	Acrinova	
Malmö						2016-01	19 500		5,95	Acrinova	
Sundbyberg	Grönskogen 7			2 825		2015-11	65 000	23 009		Fridhem fastighetsutveckl.	
Norrtälje	Jungfrun 2			13 308		2015-11	148 000	11 121		Offentliga Hus i Norden AB	
Höör	Bosjökloster 1:24 & 1:86	Orups sjukhusområde		14 000		2015-09	44 500	3 179		Bera Holding i Lund	
Linköping	Ostformen 12	Ryd centrum		1 595		2015-05	13 200	8 276		Inhaagen Estate AB	1
Eskilstuna	Nålsticket 1& 2			6 195		2015-04	106 800	17 240	5,00	MB Fastigheter	
Västerås	Verkstaden 15	Kopparlunden		1 029		2015-04	18 000	17 493	7,40	Aspholmen Fastigheter	
Växjö	Norrastugan 1	Norra indomr		3 350		2015-04	27 000	8 060	7,50	Designafönster Sverige AB	2
Uddevalla	2 samhällsfastigheter			20 600		2015-02	120 000	5 825		RUD Hadoque AB	
Stockholm	Påskdagen 3	Hökarängen	TR	3 847		2014-12	113 000	29 374	5,00	Diligentia	
Stockholm	Glaven 10 mfl			16 871		2014-12	461 000	27 325		Savana	
Finspång	Tegelbruket 3			3 275		2014-12	21 800	6 648		HG Finspång Fastigheter	
Mullsjö	Sjöryd 1:419 mfl			8 008		2014-12	98 000	12 238		Mullsjö Kommun	
Skellefteå	Grenen 2			330		2014-12	600 000	8 346		Nordhalla Fastigheter AB	
Skellefteå	Anderstorpsgården 3			8 019		2014-12	600 000	8 346		Nordhalla Fastigheter AB	
Gotland	Visby Infanteristen 4			1 000		2014-12	250 000	18 997		Fastighets AB Stenvalvet	
Upplands Väsby	Vilunda 19:7			5 600		2014-12	250 000	18 997	5,50	Fastighets AB Stenvalvet	
Eskilstuna	Eskulapen 1					2014-12	130 000			Hemsö	
Huddinge	Medicinaren 19		TR	38 695		2014-11	1 130 000	29 203	5,75	Hemsö Fastighets AB	
Vänersborg	Niklasberg 15			305		2014-11	270 000	11 751		Hemfosa	
Norrköping	Strömsfors 1:124	Strömsfors		1 000		2014-10	14 000	14 000	7,00	Mård Lind Förvaltnings AB	
	43 samhällsfastigheter			23 318		2014-10	500 000	21 443	6,00	Rikshem AB	
Kalmar	12 fastigheter				32 144	2014-08	375 000	11 666		Rikshem AB	3
Växjö	Dörren 5	Vikaholm		3 600		2014-08	114 000	31 667		Hemsö	4
Norrtälje	Emmaus 67			4 108		2014-06	128 000	31 159	5,25	Diligentia	5
Jönköping				6 150		2014-06	200 000	32 520		Hemsö	
Jönköping						2014-06	200 000			Hemsö	6
Nacka	Sicklaön 73:119	Skuru		2 176		2014-06	41 000	18 842	6,75	Nacka kommun	
Borlänge	Vinkelhaken 2, Kungsljuset 13	Kvarnsveden		4 300		2014-04	95 500	22 209		Hemsö	7
Täby	Kv Svänghjulet			3 756		2014-04	144 000	38 339	5,00	Heba	8
Ale	7 fastigheter			22 000		2014-04	250 000	11 364		Rikshem	9
Höör	Hällbo 26, Alex 2	Centrum		3 400		2014-01	15 000	4 412		Norama	

Not (enligt numrering i tabellen)

1) 5-årigt hyresavtal tecknas i samband med förvärvet

2) Kommunen köper för att göra om ca 1 600 kvm till kommunal verksamhet (förmodligen flyktrelaterat). Övrig area hyrs av tre hyresgäster för vård, restaurang och kontorsändamål. Ombyggnationen kommer kosta 3-5 Mkr. Direktavkastningskravet avser efter investeringen är gjord.

3) Samhällsfastigheter och bostäder, Bedömd ksk av Datscha, fv angav 350-400 Mkr

4) Nybyggt äldreboende,

5) Nybyggt äldreboenden, Uthyrd till Attendo på 15-årigt avtal

6) Hälsans vårdcentral, Hg är landstinget med lång återstående kontraktstid

7) Omsorgsfastigheter, Avtal med kn på 24 år

8) Äldreboende 54st lgh

9) Samhällsfastigheter, 270 lgh, FV har bedömt ksk till kvarts miljard

Fastigheterna i ortsprismaterialet, bland vilka orena köp kan finnas, har köpts till priser mellan 3 100 och 40 500 kr/kvm med ett medeltal kring 18 000 kr/kvm. Direktavkastningarna, för de objekt som Forum analyserat, bedöms ligga mellan 5,0 och 7,5 %.

Värderingsobjektets läge och underhållsskick bedöms vara bättre än genomsnittet i ortsprismaterialet varför marknadsvärdet bör sökas över mitten av värdeintervallet.

Omdöme om värderingsobjektet

Värderingsobjektet utgörs av ett nybyggt äldreboende om totalt 60st bostadslägenheter. Läget för nuvarande verksamhet bedöms vara mycket gott inom Östhammars kommun och tätorten Östhammar.

Den aktuella hyran (internhyra) bedöms vara marknadsmässig.

Byggnadens underhållsskick innebär att inga underhållsåtgärder behöver vidtagas under den närmsta framtiden.

Den mest sannolike köparen av värderingsobjektet är ett fastighetsbolag eller en s.k. egenanvändare.

Forums marknadskännedom av denna typ av fastigheter är att bostadsdelen brukar uppta ungefär lika mkt som all övrig lokalarea inom äldreboenden. Här nyttjas dock bara en tredjedel för bostadsändamål och 2/3 för personal, kontor, vistelseytor mm. Det bedöms sammantaget utgöra skäl för att värdet uttryckt i kr/kvm LOA blir lägre än normalt.

Ovanstående sammanvägt bedöms direktavkastningskravet för värderingsobjektet ligga i intervallet 5,0 – 5,5 % och värdet i intervallet 20 000 – 25 000 kr/kvm.

Kassaflödesanalys

Metoden innebär en analys av de framtida betalningsströmmar som en förvaltning av värderingsobjektet kan antas generera. Ett avkastningsbaserat nuvärde framräknas utgående från kalkylperiodens driftnetton efter investeringar och restvärdet (dvs. det totala kapitalet vid kalkylslut). I förekommande fall görs olika värdetillägg eller värdeavdrag. Som beräkningshjälp användes en kassaflödeskalkyl. Kalkylens indata och utdata framgår nedan.

Kalkylränta /
Direktavkastningskrav

Kassaflödesindata	
Direktavkastning restvärde	5,25 %
- <i>Specialboende</i>	5,25 %
Kalkylränta på totalt kapital	7,30 %
Inflation/KPI: 1% 2016, och därefter 2% per år.	
Kalkylperiod: Cirka 10 år (2016-07-01 - 2025-12-31)	

Kalkylräntan motsvarar marknadens krav på total avkastning och består av realränta, kompensation för inflation samt risktillägg. Kalkylräntans storlek beror på marknadens krav på risktillägg vilket varierar med värderingsobjektets typ, läge, alternativa användningsmöjligheter, hyresgäst- och kontraktssammansättning mm.

Restvärdet vid kalkylslut beräknas utifrån ett bedömt direktavkastningskrav på det prognostiserade driftnettot vid kalkylslut.

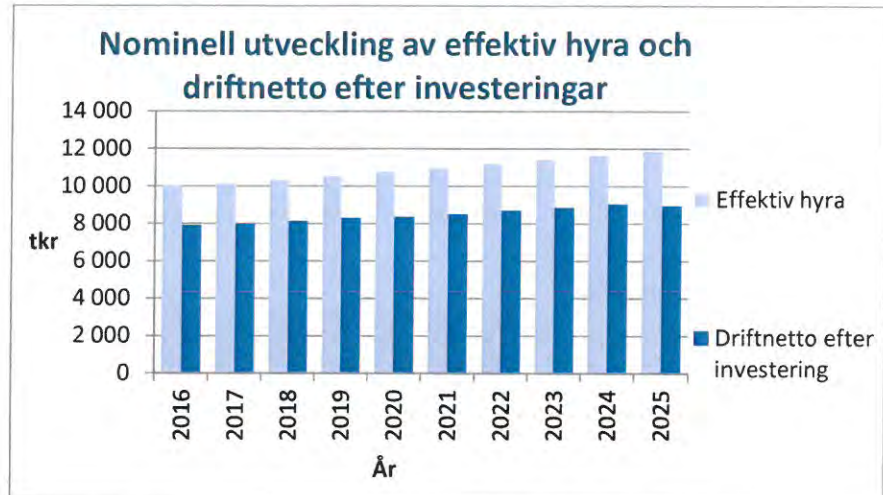
Nyckeltal

Kassaflödeskalkylen ger med givna förutsättningar resultat enligt tabellen.

Nyckeltal	
Marknadsvärde	149 000 000 kr
- Nuvärde av restvärde	89 647 578 kr
- Nuvärde av driftnetton	59 146 621 kr
Direktavkastning, år 1	5,32 %
Direktavkastning vid kalkylslut	5,25 %
Värde kr/m ²	23 413 kr/m ²
Värde/taxeringsvärde	-

Direktavkastningen är beräknad på kalkylresultatet med justering för eventuella värdetillägg och värdeavdrag.

Bedömd utveckling av effektiv hyra och driftnetto efter investeringar under kalkylperioden framgår av nedanstående diagram.

Känslighetsanalys

För att bättre kunna bedöma osäkerheten i värdebedömningen har vi låtit en av parametrarna; marknadshyra för lokaler, vakansgrad, drift och underhåll, inflation, kalkylränta och direktavkastningskrav vid kalkylslut förändras när övriga faktorer är oförändrade. Förändring av indata och av avkastningsvärdet framgår av tabellen.

Parameter	Ändring indata		Värdetförändring	
	enhet	antal	tkr	%
Marknadshyra för lokaler (ej bostäder)	%	10	18 935	13
Vakansgrad	%-enheter	10	-19 434	-13
Drift & underhåll	kr/kvm	10	-1 283	-1
Inflation	%-enheter	1	15 497	10
Kalk.ränta & Direktavk. vid kalk.slut	%-enheter	1	-22 931	-15
Kalk.ränta & Direktavk. vid kalk.slut	%-enheter	-1	33 786	23

MARKNADSVÄRDE

Marknadsvärdet av fastigheten **Gammelbyn 76:2 i Östhammars kommun** bedöms vid värdetidpunkten juni 2016 till:

Etthundrafyrtionio miljoner kronor
[149 000 000 kr]

OBS! Notera värderingsförutsättningarna under "Förutsättningar" ovan.

Stockholm 2016-06-27

FORUM FASTIGHETSEKONOMI AB

Magnus Hofström
Civilingenjör

AUKTORISERAD
FASTIGHETSVÄRDERARE

Bilagor;

1. Kassaflödeskalkyl
2. Hyresgästspecifikation
3. Utdrag ur fastighetsdatasystemet (FDS)
4. Kartor
5. Allmänna villkor för värdeutlåtande

KASSAFLÖDESKALKYL

Kalkylresultat

Värdetidpunkt juni 2016 (kalkylstart 2016-07-01)

Nuvärde av driftnetton (tkr)	59 147
Nuvärde av restvärde (tkr)	89 648
SUMMA (tkr)	148 794

MARKNADSVÄRDE (avrundat) (tkr) 149 000

Kassaflöde

		ÅR 2016 del	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bedömd helårsinflation		1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
	kr/m² 2016										
Hyrer, lokaler	1 579	5 052	10 151	10 354	10 561	10 772	10 987	11 207	11 431	11 660	11 893
Effektiv hyra	1 579	5 052	10 151	10 354	10 561	10 772	10 987	11 207	11 431	11 660	11 893
Drift & Löpande underhåll	-317	-1 015	-2 038	-2 079	-2 121	-2 163	-2 206	-2 251	-2 296	-2 341	-2 388
Periodiskt underhåll	-18	-56	-112	-115	-117	-239	-244	-248	-253	-258	-527
Kostnader	-335	-1 071	-2 151	-2 194	-2 238	-2 402	-2 450	-2 499	-2 549	-2 600	-2 915
Driftnetto	1 245	3 982	8 000	8 160	8 323	8 370	8 537	8 708	8 882	9 060	8 977

Nyckeltal

Initialt driftnetto, helår (tkr)	7 586	Restvärde kalkylslut (tkr)	174 419
Norm. driftnetto, helår (tkr)	7 586	Värdeförändring (snitt %/år)	1,7
Kalkylränta driftnetton, snitt (%)	7,30		
Kalkylränta restvärde (%)	7,30	Marknadsvärde kr/m ²	23 413
Direktavkastning, initial, %	5,09	Marknadsvärde/taxeringsvärde (V/T)	-
Direktavkastning vid kalkylslut, %	5,25		

HYRESGÄSTSPECIFIKATION

Hyresgäst etc.	Lokal- typ	Total area m ²	Löptid t.o.m.	Aktuell hyra		Bedömd marknadshyra		Not
				Exkl. tillägg kr	Hyrestillägg kr	Exkl. tillägg kr	Totalt exkl. f-skatt kr	
				kr/m ²	index%	kr	kr/m ²	kr/m ²
Socialtjänsten	Äldreboende	6 364	16-12-31	10 050 000	1 579	-	-	-
Summor / Genomsnitt		6 364		10 050 000	1 579	-	-	-
						10 050 000	1 579	1 579

Metria | FastighetSök

038 Allmän+Taxering 2016-06-03

Fastighet

Beteckning Östhammar Gammelbyn 76:2	Senaste ändringen i allmänna delen 2015-04-02	Senaste ändringen i inskrivningsdelen 2015-04-22	Aktualitetsdatum i inskrivningsdelen 2016-06-03
Nyckel: 030297701			
Distrikt Börstil Socken: Börstil	Distriktskod 215197		

Adress

Adress
Edsvägen 16
742 34 Östhammar

Läge, karta

Område	N	(SWEREF 99 TM)	E	(SWEREF 99 TM)	Registerkarta
1		6684672.8		685991.1	ÖSTHAMMAR

Areal

Område	Totalareal	Därav landareal	Därav vattenareal
Totalt	7 413 kvm	7 413 kvm	
1	7 413 kvm	7 413 kvm	

Anmärkning: Prel arealuppgift

Lagfart

Ägare 212000-0290 Östhammars Kommun Box 66 742 21 Östhammar	Andel 1/1	Inskrivningsdag 2008-12-22	Akt 29135
---	--------------	-------------------------------	--------------

Köp (även transportköp): 2008-03-20
Ingen köpeskilling redovisad.

Rättigheter

Ändamål	Rättsförhållande	Rättighetstyp	Rättighetsbeteckning
Väg	Last	Officialservitut	0382-12/39.1
Anmärkning: Begränsad giltighet			
Bildningsåtgärd: Fastighetsreglering			
Beskrivning: Rätt att för utfart använda ett 3,5 meter brett område i ungefärligt läge x. tidsbegränsat: servitutet ska upphöra att gälla när lokalgatan väster om fastigheten gammelbyn 4:94 är byggd.			

Planer, bestämmelser och fornlämningar

Planer	Datum	Akt
Detaljplan: Kristinelund, Gammelbyn 1:70 och 76:1 m fl	2012-04-17	0382-P12/4
	Laga kraft:	0382 1.99
	2012-05-21	
	Genomf. start:	
	2012-05-22	
	Genomf. slut:	
	2027-05-21	

Taxeringsuppgifter

Taxeringsenhet

Specialenhet, vårdbyggnad (823)

Ej taxerad, preliminär klassificering

Åtgärd

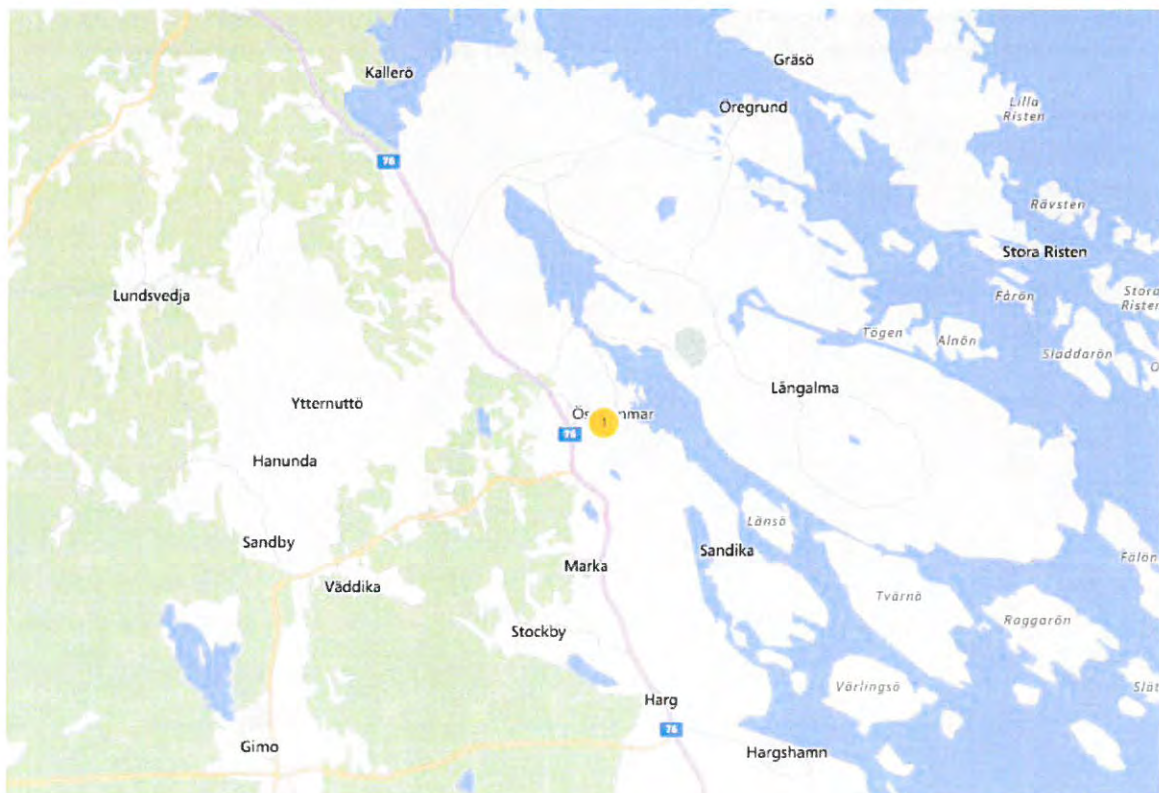
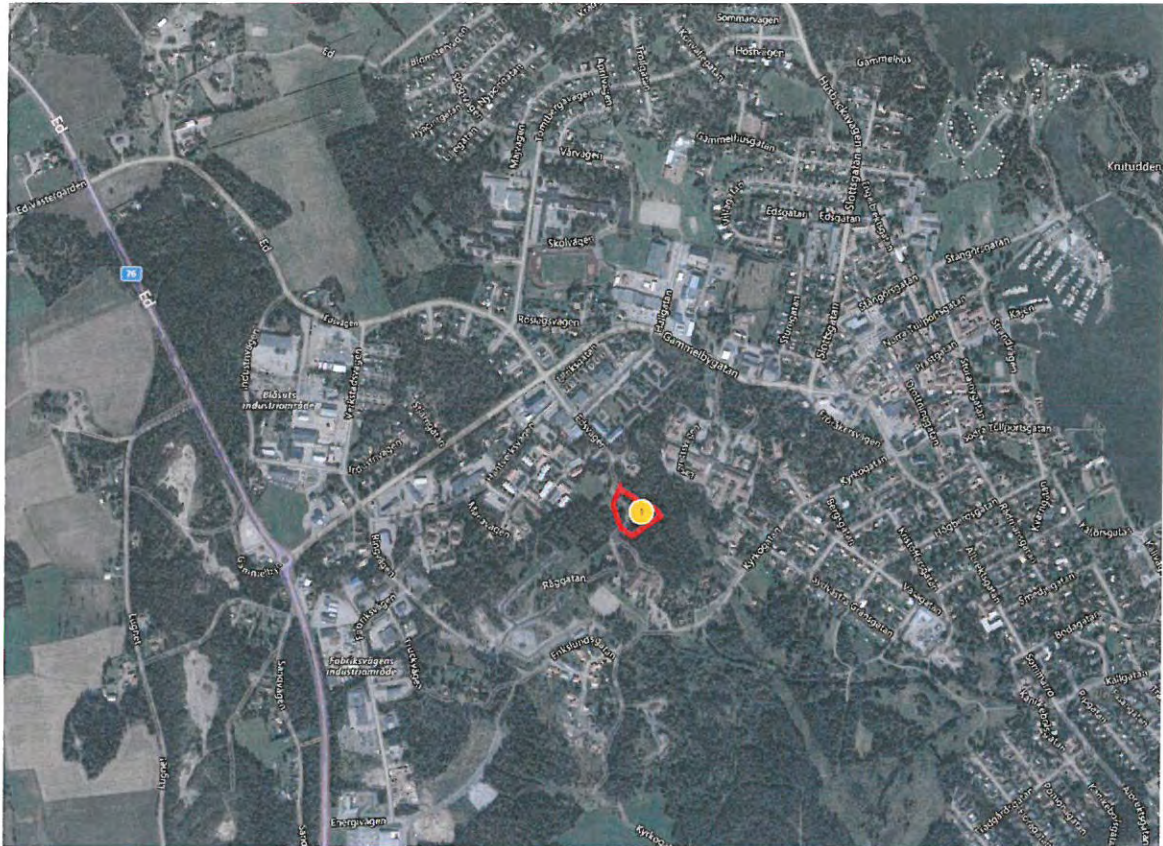
Fastighetsrättsliga åtgärder	Datum	Akt
Avstyckning Fastighetsreglering	2015-04-02	0382-12/39

Ursprung

Östhammar Gammelbyn 76:1

Ajourforande inskrivningsmyndighet

Lantmäteriet Telefon: 0771-63 63 63

ALLMÄNNA VILLKOR FÖR VÄRDEUTLÅTANDE

Dessa allmänna villkor är gemensamt utarbetade av CB Richard Ellis AB, DIZ Sweden AB, Forum Fastighetsekonomi AB, FS Fastighetsstrategi AB, Newsec Advice AB, Savills Sweden AB och Svefa AB. De är utarbetade med utgångspunkt från God Värderarsed, upprättat av Sektionen För Fastighetsvärdering inom ASPECT och är avsedda för auktoriserade värderare inom ASPECT. Villkoren gäller från 2010-12-01 vid värdering av hela, delar av fastigheter, tomträtter, byggnader på öfri grund eller liknande värderingsuppdrag inom Sverige. Såvitt ej annat framgår av värdeutlåtandet gäller följande:

1 Värdeutlåtandets omfattning

- 1.1 Värderingsobjektet omfattar i värdeutlåtandet angiven fast egendom eller motsvarande med tillhörande rättigheter och skyldigheter i form av servitut, ledningsrätt, samfälligheter och övriga rättigheter eller skyldigheter som framgår av utdrag från Fastighetsregistret hänförligt till värderingsobjektet.
- 1.2 Värdeutlåtandet omfattar även, i förekommande fall, till värderingsobjektet hörande fastighetsstillbehör och byggnadsstillbehör, dock ej industristillbehör i annan omfattning än vad som framgår av utlåtandet.
- 1.3 Kontroll av inskrivna rättigheter har skett genom utdrag från Fastighetsregistret. Den information som erhållits genom Fastighetsregistret har förutsatts vara korrekt och fullständig, varför ytterligare utredning av legala förhållanden och dispositionsrätt ej vidtagits. Vad gäller legala förhållanden utöver vad som framgår av Fastighetsregistret har dessa enbart beaktats i den omfattning information därom lämnats skriftligen av uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud. Förutom det som framgår av utdrag från Fastighetsregistret samt av uppgifter som lämnats av uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud har det förutsatts att värderingsobjektet inte belastas av icke inskrivna servitut, nyttjanderättsavtal eller andra avtal som i något avseende begränsar fastighetsägarens rådighet över egendomen samt att värderingsobjektet inte belastas av betungande utgifter, avgifter eller andra gravationer. Vidare har det förutsatts att värderingsobjektet inte är föremål för tvist i något avseende.

2 Förutsättningar för värdeutlåtande

- 2.1 Den information som innefattas i värdeutlåtandet har insamlats från källor som bedömts vara tillförlitliga. Samtliga uppgifter som erhållits genom uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud och eventuella nyttjanderättshavare har förutsatts vara korrekta. Uppgifterna har endast kontrollerats genom en allmän rimlighetsbedömning. Vidare har förutsatts att inget av relevans för värdebedömningen har utelämnats av uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud.
- 2.2 De areor som läggs till grund för värderingen har erhållits genom uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud. Värderaren har förlitat sig på dessa areor och har inte mätt upp dem på plats eller på ritningar, men areorna har kontrollerats genom en rimlighetsbedömning. Areorna har förutsatts vara uppmätta i enlighet med vid varje tillfälle gällande "Svensk Standard".
- 2.3 Vad avser hyres- och arrendeförhållanden eller andra nyttjanderätter, har värdebedömningen i förekommande fall utgått från gällande hyres- och arrendeavtal samt övriga nyttjanderättsavtal. Kopior av dessa eller andra handlingar utvisande relevanta villkor har erhållits av uppdragsgivaren ägaren eller dennes ombud.
- 2.4 Värderingsobjektet förutsatts dels uppfylla alla erforderliga myndighetskrav och för fastigheten gällande villkor, såsom planförhållanden etc, dels ha erhållit alla erforderliga myndighetsstillstånd för dess användning på sätt som anges i utlåtandet.

3 Miljöfrågor

- 3.1 Värdebedömningen gäller under förutsättningen att mark eller byggnader inom värderingsobjektet inte är i behov av sanering eller att det föreligger någon annan form av miljönäppig belastning.

- 3.2 Mot bakgrund av vad som framgår av 3.1 ansvarar värderaren inte för den skada som kan åsamkas uppdragsgivaren eller tredje man som en konsekvens av att värdebedömningen är felaktig på grund av att värderingsobjektet är i behov av sanering eller att det föreligger någon annan form av miljönäppig belastning.

4 Besiktning, tekniskt skick

- 4.1 Den fysiska konditionen hos de anläggningar (byggnader osv) som beskrivs i utlåtandet är baserad på översiktlig ökad besiktning. Utförd besiktning har ej varit av sådan karaktär att den uppfyller säljarens upplysningsplikt eller köparens undersökningsplikt enligt 4 kap 19 § Jordabalken. Värderingsobjektet förutsatts ha det skick och den standard som ökad besiktningen indikerade vid besiktningstillfället.
- 4.2 Värderaren tar inget ansvar för dolda fel eller icke uppenbara förhållanden på egendomen, under marken eller i byggnaden, som skulle påverka värdet. Inget ansvar tas för:
 - sådant som skulle kräva specialistkompetens eller speciella kunskaper för att upptäcka,
 - funktionen (skadefriheten) och eller konditionen hos byggnadsdetaljer, mekanisk utrustning, rörledningar eller elektriska komponenter.

5 Ansvar

- 5.1 Eventuella skadeståndsanspråk till följd av påvisad skada till följd av fel i värdeutlåtandet skall framställas inom ett år från värderingsdatumet (datum) för undertecknande av värderingen.
- 5.2 Det maximala skadestånd som kan utgå för påvisad skada till följd av fel i värdeutlåtandet är 25 prisbasbelopp vid värderingsdatumet.

6 Värdeutlåtandets aktualitet

- 6.1 Beroende på att de faktorer som påverkar värderingsobjektets marknadsvärde förändras över tiden är den värdebedömning som återges i utlåtandet gällande endast vid värderingsdatumet med de förutsättningar och reservationer som angivits i utlåtandet.
- 6.2 Framtida in- och utbetalningar samt värdeutveckling som redovisas i utlåtandet i förekommande fall, har gjorts utifrån ett scenario som, enligt värderarens uppfattning, återspeglar fastighetsmarknadens förväntningar om framtiden. Värdebedömningen innebär inte någon utfästelse om faktisk framtida kassaflödes- och värdeutveckling.

7 Värdeutlåtandets användande

- 7.1 Innehållet i värdeutlåtandet med tillhörande bilagor tillhör uppdragsgivaren och skall användas i sin helhet till det syfte som anges i utlåtandet.
- 7.2 Används värdeutlåtandet för rättsliga förfoganden, ansvarar värderaren endast för direkt eller indirekt skada som kan drabba uppdragsgivaren om utlåtandet används enligt 7.1. Värderaren är fri från allt ansvar för skada som drabbar tredje man till följd av att denne använt sig av värdeutlåtandet eller uppgifter i detta.
- 7.3 Innan värdeutlåtandet eller delar av det reproduceras eller refereras till i något annat skriftligt dokument, måste värderingsföretaget godkänna innehållet och på vilket sätt utlåtandet skall återges.

VÅRA KONTOR

Stockholm

Kungsgatan 29, Box 7044, 103 86 Stockholm
Tel 08 696 95 50

Göteborg

Drottninggatan 36, 411 14 Göteborg
Tel 031 10 78 50

Malmö

Baltzarsgatan 18, 211 36 Malmö
Tel 040 12 60 70

Norrköping

Kungsgatan 56 C, 601 86 Norrköping
Tel 011 12 61 21

Nyköping

Västra Kvarngatan 64, 611 32 Nyköping
Tel 0155 778 70

Umeå

Svidjevägen 8, 904 40 Röbäck
Tel 076 846 99 55

Västerås

Stora Gatan 16, 722 12 Västerås
Tel 021 665 53 15

Östersund

Kyrkgatan 60, 831 34 Östersund
Tel 076 114 99 88

Datum
2016-08-29

Dnr
KS-2016-653

Sid
1

Tekniska förvaltningen

Marma 1:9

Östhammars kommun avser att förvärva fastigheten Marma 1:9 av IOGT-NTO för en överenskommen köpeskilling av 600 000 kronor.

Förslag på köpeavtal bifogas.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

Torsten Blomé
Mark- och exploateringssamordnare

Bil.
Förslag på köpeavtal

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

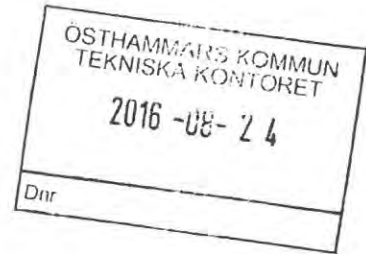
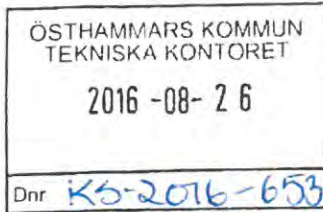
Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
tekniska.kontoret@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Org. nummer
03-212000-0290-01
V.A.t. No
SE-212000-0290

Bankgiro
233-1361
Plusgiro
1 31 70-6

KÖPEKONTRAKT

Säljare:

Uppsala läns distrikt av IOGT-NTO, 81 76 00 – 5562
Bangårdsgatan 13
753 20 Uppsala, nedan kallad säljaren.

Köpare:

Östhammars kommun 212000-0290
Box 66 742 21 Östhammar, nedan kallad köparen.

§1

Säljaren, överlåter härmed fastigheten Marma 1:9, nedan kallad fastigheten till köparen för en överenskommen köpeskilling av **Sexhundratusen/600 000/ kronor** och i övrigt nedanstående villkor.

I fastigheten ingår alla byggnader inom Marma 1:9.

Marma 1:9 är streckmarkerat på bifogad karta.

§2

Säljaren garanterar att säljaren före undertecknandet av detta köpekontrakt har upplyst köparen om samtliga fel och brister i fastighetens skick och om andra förhållanden rörande fastigheten som säljaren har kännedom om.

Säljaren ska senast på tillträdesdagen avlägsna all sin lösa egendom från fastigheten om inte annat överenskommes skriftligen.

§3

Säljaren garanterar att denne är civilrättslig ägare av fastigheten.

Säljaren garanterar att fastigheten inte besväras av panträtter, servitut, nyttjande- eller andra rättigheter än de som delgetts köparen.

§4

Räntor, skatter och andra utgifter för fastigheten skall betalas av säljaren i den mån de belöper på och avser tiden före tillträdesdagen och för tiden därefter av köparen. Motsvarande skall gälla beträffande inkomster från fastigheten.

§5

Tillträde till fastigheten sker den 1 oktober 2016.

§6

Köpeskillingen erläggs i sin helhet kontant på tillträdesdagen.

§5

Köparen ansöker om lagfart och i övriga med köpet förenade kostnader.

§6

När köpeskillingen har betalats i sin helhet ska säljaren upprätta och överlämna köpebrev till köparen.

§7

Säljaren står faran för att fastigheten av våda skadas eller försämras före tillträdesdagen.

§8

Om någon av parterna i detta avtal inte uppfyller sina åtaganden äger motparten rätt att häva köpet.

§9

I övrigt gäller vad i 4 kap jordabalken eller annars i lag stadgas om köp av fast egendom.

§10

Detta avtal gäller under förutsättning att Östhammars kommunstyrelse beslutar att godkänna avtalet.

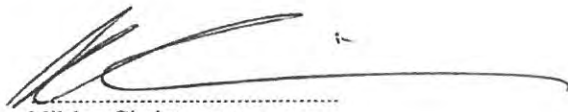
Detta kontrakt är upprättat i två likalydande exemplar av vilka köpare och säljare tagit varsitt.

Uppsala den 23 juli 2016

IOGT-NTO Uppsala län
Säljare

Michael Fors

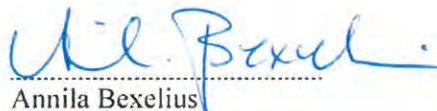
Niklas Christerson

Östhammar den

ÖSTHAMMARS KOMMUN
Köpare

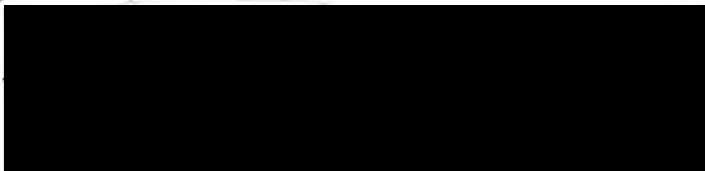

Jacob Spangenberg

Annika Bexelius

Säljarens egenhändiga namnteckningar
bevittnas:

Skala: 1:1000

Vald fastighet: MARMA 1:9

Handwritten signature in blue ink.

Datum
2016-08-31

Dnr
KS-2016-660

Sid
1

Tekniska förvaltningen

Östhammar 5:53

För att underlätta exploatering och utbyggnad av Sandika 6:2 föreslås att fastigheten Östhammar 5:53 förvärvas för en överenskommen köpeskilling av 1 307 660 kronor.

Kommunstyrelsen föreslås godkänna bifogat förslag på köpeavtal.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

Torsten Blomé
Mark- och exploateringssamordnare

Bil.
Förslag på köpeavtal

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
tekniska.kontoret@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Org. nummer
03-212000-0290-01
V.A.t. No
SE-212000-0290

Bankgiro
233-1361
Plusgiro
1 31 70-6

DNR
DPL

KS-2016-660

KÖPEAVTAL

Säljare:

[REDACTED] nedan
kallade säljare.

Köpare:

Östhammars kommun 212000-0290
Box 66 742 21 Östhammar, nedan kallad köparen.

§1 Överlåtelseförklaring

Säljaren, överlåter härmed fastigheten Östhammar 5:53, nedan kallad fastigheten, till köparen för en överenskommen köpeskilling av **enmiljontrehundrasjutusensexhundrasextio/1307 660/kronor** och i övrigt i enlighet med nedanstående villkor.

Östhammar 5:53 är streckmarkerat på bifogad karta.

§2 Fastighetens skick

Säljaren garanterar att säljaren före undertecknandet av detta köpekontrakt har upplyst köparen om samtliga fel och brister i fastighetens skick och om andra förhållanden rörande fastigheten som säljaren har kännedom om.

Säljaren ska senast på tillträdesdagen avlägsna all sin lösa egendom från fastigheten om inte annat överenskommes skriftligen.

§3 Garantier

Säljaren garanterar att denne är civilrättslig ägare av fastigheten.

Säljaren garanterar att fastigheten inte besväras av panträtter, servitut, arrende, nyttjande- eller andra rättigheter än de som delgetts köparen.

Ett arrendekontrakt finns med [REDACTED] daterat 1988-08-10.

§4 Fördelning av intäkter och kostnader

Räntor, skatter och andra utgifter för fastigheten ska betalas av säljaren i den mån de belöper på och avser tiden före tillträdesdagen och för tiden därefter av köparen. Motsvarande ska gälla beträffande inkomster från fastigheten.

§5 Tillträde

Tillträde till fastigheten sker den 10 oktober 2016.

§6 Köpeskillingens erläggande

Köpeskillingen erläggs i sin helhet kontant på tillträdesdagen.

Margareta Rosenqvist

§7 Lagfartskostnader

Köparen ansöker om lagfart och står för lagfartskostnaden samt övriga med köpet förenade kostnader.

§8 Överlämnande av handlingar

När köpeskillingen har betalats i sin helhet enligt §6 ska säljaren upprätta och överlämna köpebrev till köparen.

§9 Faran för fastigheten

Säljaren står faran för att fastigheten skadas eller försämras under tiden mellan kontraktsdagen och tidpunkten för köparens tillträde.

§10 Hävning

Om någon av parterna i detta avtal inte uppfyller sina åtaganden äger motparten rätt att häva köpet.

§11

I övrigt gäller vad i 4 kap jordabalken eller annars i lag stadgas om köp av fast egendom.

§12

Detta avtal gäller under förutsättning att Östhammars Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avtalet.

Detta kontrakt är upprättat i två likalydande exemplar av vilka köpare och säljare tagit varsitt.

Ort och datum

Östhammar 29/8/2016

Ort och datum

.....

Säljare

Margaret Rosenquist

Margaret Rosenquist

Genom fullmakt från

och

ÖSTHAMMARS KOMMUN
Köpare

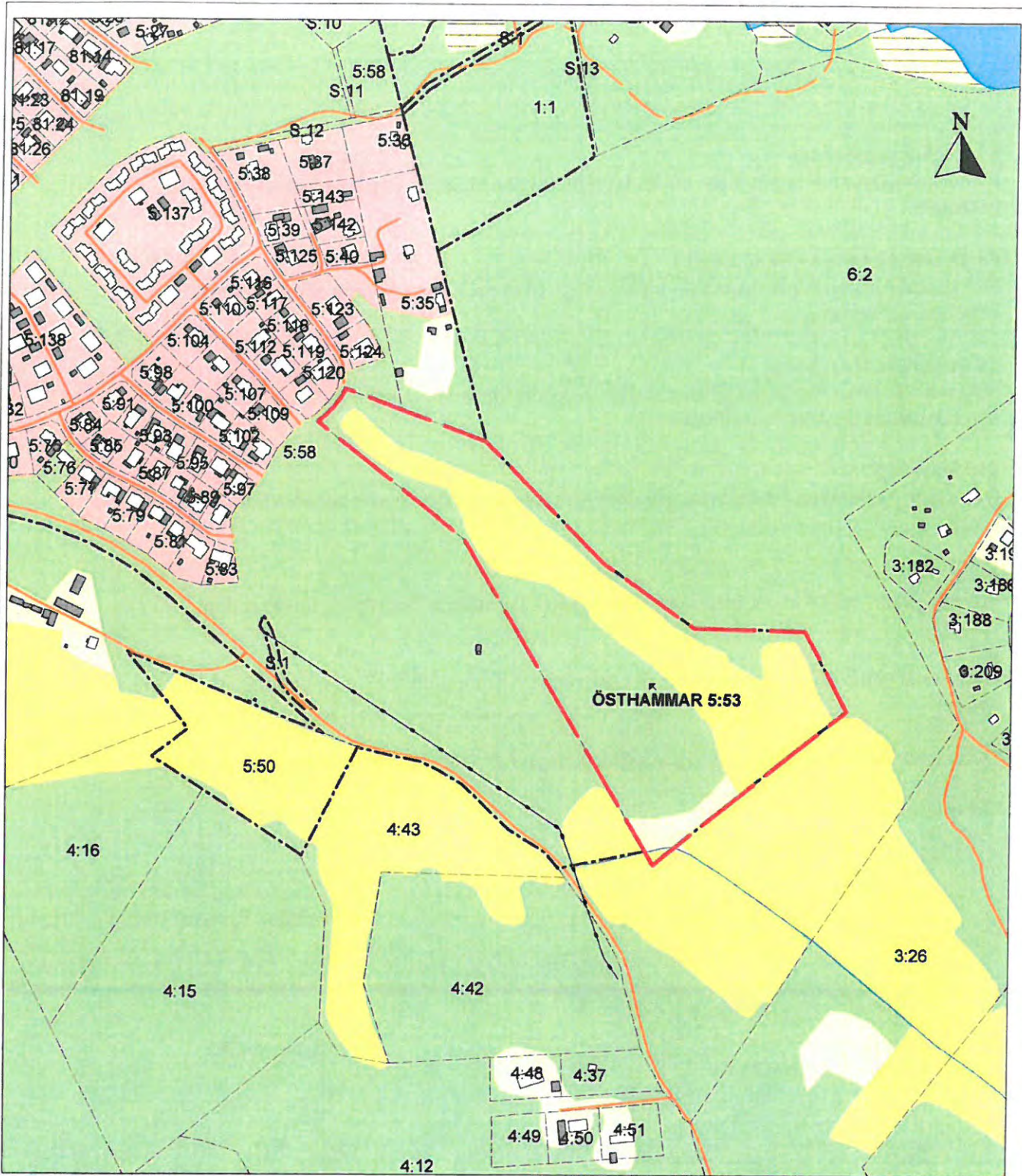
.....
Jacob Spangenberg

.....
Annika Bexelius

Säljarens egenhändiga namnteckningar bevittnas:

Fredrik Zetter

Jenna Rudolfsen

Skala: 1:5000

Vald fastighet: Östhammar 5:53

Naqat Rasheed

FULLMAKT

Fullmaktsgivare

Fullmäktige

Namn		Namn	
Adress		Adress	
Post		Post	
Telnr		Telnr	
Pers		Pers	

Giltighetstid:

☐ Fr o m _____ tills vidare, eller tills fullmaktsgivaren begär fullmakten åter.

☐ fr o m _____ t o m _____.

Härmed ger jag fullmakt åt ovan angiven person att *representera mig i försälning av B-skammar 5:53*

Ort B-skammar Datum 29/8/16

Fullmaktsgivarens underskrift

[Redacted signature]

Bevittnas:

Namn		Namn	
Telnr		Telnr	
Under		Under	

FULLMAKT

Fullmaktsgivare

Fullmäktige

Namn		
Adress		
Postadress		
Telefon		
Underskrift		

Giltighetstid:

☒ Fr o m 23/8/16 tills vidare, eller tills fullmaktsgivaren begär fullmakten åter.

☐ fr o m _____ t o m _____ .

Härmed ger jag fullmakt åt ovan angiven person att i mitt namn och för min räkning kvittera alla försändelser som kommer till mig under min adress samt ta ut bankmedel som finns på mina konton.

Även i övrigt har ovan angiven person rätt att i alla angelägenheter som angår mig, företräda mig och bevaka min rätt.

Ort

Datum

[Redacted]

23/8/16

Fullmaktsgivarens underskrift

[Redacted]

Bevittnas:

Namn		Namn	
Telnr		Telnr	
Underskrift		Underskrift	

Ansökan om medel till utvecklingsprojekt

Ur reglementet: *Det finns en total pott om 100.000 kr/år där utvecklingsgrupperna kan ansöka om medel till mer omfattande och kostsamma utvecklingsprojekt. Gemensamma projekt prioriteras. Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti november), via avsett formulär. Ansökningar och utbetalning av dessa särskilda medel handläggs via Strategienheten och beslutas av Kommunstyrelsen.*

Aktuella ansökningsdatum 2016: **30 januari, 1 april, 1 augusti, 1 november.**

Skriv i textrutorna till höger. Radera instruktionstext.

Datum:	2016-07-28
Kontakt:	Peter Rödin 0733-44 83 76
Utvecklingsgrupp/utvecklingsgrupper:	Hargshamns utvecklingsgrupp
Varför?	Reducera vildsvinsskador i Hargshamn.
Vad?	Ersättning till jägare för skjutna vildsvin. Flera resultatlösa nattpass behövs per fäلت svin. KS har tidigare beviljat medel för detta.
När?	Hösten 2016
Kostnad?	10 000 kr. Tre jägare ersätts med 1 000 kr pp + soc.avg per skjutet vildsvin.

Ansökan mailas till: Kommunstyrelsen@osthammar.se

Vid frågor kontaktas Ida Eklöf, utvecklingsstrateg. Tel: 0173-86000
e-mail: ida.eklof@osthammar.se

Beslut om medel till utvecklingsprojekt

Utvecklingsgrupp: Hargshamn

Ansökan avser: Reducering av vildsvinsskador i Hargshamn, i enighet med ansökan

Medel beviljas i enighet med ansökan.
10.000kr utbetalas löpande.

Motivering: Ansökan om medel beviljas då annan långsiktig lösning saknas i dagsläget. Reducering av antal vildsvin är dock på sikt ej att betrakta som utvecklingsprojekt i enighet med ambitionen i gällande reglemente. Beviljandet strider också mot reglementet avseende utbetalning av arvode till enskild.

Ansökan om medel till utvecklingsprojekt

Ur reglementet: Det finns en total pott om 100.000 kr/år där utvecklingsgrupperna kan ansöka om medel till mer omfattande och kostsamma utvecklingsprojekt. Gemensamma projekt prioriteras. Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti november), via avsett formulär. Ansökningar och utbetalning av dessa särskilda medel handläggs via Strategienheten och beslutas av Kommunstyrelsen.

Aktuella ansökningsdatum 2016: 30 januari, 1 april, 1 augusti, 1 november.

Datum:	20160526
Kontakt:	Birgitta Söderberg(070-5970703) Inger Abrahamsson(0703375182)
Utvecklingsgrupp/utvecklingsgrupper:	Gräsö Skärgårdsråd
Varför?	Vi vill sprida information, öka besöksnäringen och främja inflyttning till ön genom att samordna olika intressegrupper.
Vad?	Vi har påbörjat ett samarbetsprojekt med föreningar och privatpersoner för att på bredare front gå ut med information, påverka företag för nyproduktion av bostäder och öka inflyttning och samverkan.
När?	Vi hade de två första mötena under vårterminen 2016 och har nästa den 21 september 2016. De arbetsgrupper som har bildats redovisar hur långt de har kommit och vi samplanerar nästa steg. I detta ser vi som en målbild en informationsskrift som skall sprida kunskap om Gräsö, en besökskarta, anordna informationskvällar för olika projekt och bygga en gemensam hemsida för hela ön. Förutom detta så vill vi mobilisera alla goda krafter för att få Gräsö att fortsätta vara en levande bygd och inte bara ett turistparadis.
Kostnad?	Vi ansöker om ekonomiskt bidrag utifrån följande beräkning av kostnader. Informationsblad med karta: 30 000 sek Bygga ny gemensam hemsida: 10 000 sek Informationsmöten och lokalhyra: 10000 sek

Ansökan mailas till: Kommunstyrelsen@osthammar.se

Vid frågor kontaktas Ida Eklöf, utvecklingsstrateg. Tel: 0173-86000
e-mail: ida.eklof@osthammar.se

20160817

Bilaga till ansökan om extra anslag för utvecklingsgrupperna i Östhammars kommun, 2016

Vi ansöker om ekonomiskt bidrag utifrån följande beräkning av kostnader.

- Informationsblad med karta: 30 000 sek
- Bygga ny gemensam hemsida: 10 000 sek
- Informationsmöten och lokalhyra: 10000 sek

1. Informationsblad

Ideell arbetstid	90h	0
Arbetstimmar a 200sek/	40h	8000
Layout och tryckkostnader		22000

2. Konsultarvode och utbildning av de som skall

Sköta underhållet av hemsidan	10000
-------------------------------	-------

3. Antal information- och arbetsmöten, 10 st

Lokalhyra och förtäring	10000
-------------------------	-------

Summa 50000 sek

Styrelsen för Gräsö Skärgårdsråd
Birgitta Söderberg

Beslut om medel till utvecklingsprojekt

Utvecklingsgrupp: Gräsö

Ansökan avser: Samarbetsprojekt för att på breda front samordna föreningar, privatpersoner och intressegrupper i syfte att öka besöksnäring och främja inflyttning.

Medel i enighet med ansökan beviljas delvis enligt följande:

Informationsblad:

Layout och tryck: 22.000kr

Arbetstimmar: 0 kr

Hemsida/konsultarvode och utbildning: 0 kr

Informations- och arbetsmöten: 5000 kr

Totalt belopp beviljat: 27.000kr

Medlen betalas ut löpande.

Motivering: Ansökan om medel beviljas delvis. För layout och tryck beviljas medel i enighet med ansökan. För arbetstid ersätts ej i enighet med reglemente. För hemsida ersätts ej initialt. För möten ersätts delvis. Övriga kostnader för möten kan täckas av ordinarie 10.000 kr som finns att disponera för respektive utvecklingsgrupp.

Ansökan om medel till utvecklingsprojekt

Ur reglementet: *Det finns en total pott om 100.000 kr/år där utvecklingsgrupperna kan ansöka om medel till mer omfattande och kostsamma utvecklingsprojekt. Gemensamma projekt prioriteras. Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti november), via avsett formulär. Ansökningar och utbetalning av dessa särskilda medel handläggs via Strategienheten och beslutas av Kommunstyrelsen.*

Aktuella ansökningsdatum 2016: **30 januari, 1 april, 1 augusti, 1 november.**

Skriv i textrutorna till höger. Radera instruktionstext.

Datum:	2016-04-22
Kontakt:	Stefan Landberg, 070 5126880
Utvecklingsgrupp/utvecklingsgrupper:	Norrskedika Utvecklingsgrupp?
Varför?	Rädda liv, sparar samhällsresurser. Befolkningen blir äldre. Människor känner trygghet.
Vad?	Monteras på vägg, framsidan/ utsidan ut- anför Norrskedika Hotell..
När?	Då hjärtstartaren kommit oss tillhanda. Utbildning ingår för av oss utsedda med- arbetare samt hotellets personal.
Kostnad?	12900 kronor ex.moms

Ansökan mailas till: Kommunstyrelsen@osthammar.se

Vid frågor kontaktas Ida Eklöf, utvecklingsstrateg. Tel: 0173-86000
e-mail: ida.eklof@osthammar.se

Hjärtstartarpaket Philips HeartStart HS1

Philips HeartStart HS1 är världens mest sålda hjärtstartare och är också den hjärtstartare som är vanligast på allmänna platser i Sverige. Den är enkel och har en mycket pedagogisk rösthjälp som hjälper användaren på ett snabbt och säkert sätt.

I vårt hjärtstartarpaket ingår all nödvändig utrustning som ni behöver för att sätta upp hjärtstartaren på väggen och tydligt märka upp dess plats.

Gratis
skyddsskåp
med larm
medföljer

Följande ingår i **Philips HeartStart HS1** Hjärtstartarpaket

- Hjärtstartare Philips HeartStart HS1 med svenskt tal
- Lithiumbatteri med 4 års standby tid (minst 200 defibrilleringar)
- Elektroder med livslängd på drygt 2 år
- Svensk manual och 8 års garanti
- Skyddsväska
- Väggfäste
- Andningsmask
- Resquekit med handskar, klädsax, rakhyvel etc
- Gratis support där vi håller koll på när elektroder och batteri ska bytas
- Hjälp med att starta upp hjärtstartaren och registrera den i Hjärtstartsregistret

Beslut om medel till utvecklingsprojekt

Utvecklingsgrupp: Norrskedika

Ansökan avser: Hjärtstartare, i enighet med ansökningshandling

Medel i enighet med ansökan beviljas ej.

Motivering: Ansökan om medel till hjärtstartare hanteras av Kultur- och fritidsnämnden enligt nedan. Norrskedika IF har beviljats medel ur denna pott.

Bidrag till köp av hjärtstartare

Kultur- och fritidsnämnden reserverar 50 000 kr per år 2015-2017 till medfinansiering när ideella föreningar i kommunen köper hjärtstartare att placera i föreningsdrivna samlingslokaler/mötesplatser.

Bidrag utgår för 50 procent av investeringskostnaden, maximalt 10 000 kr per hjärtstartare. I kostnaden ska även ingå utbildning i handhavande av hjärtstartaren

Bidrag fördelas löpande, så länge årets medel räcker (först inkommen ansökan ges bidrag osv), i andra hand via prioritering av kultur- och fritidsnämnden.

Ansökan skickas/mailas till Östhammars kommun, kultur- och fritidsförvaltningen, Box 66, 742 21 Östhammar eller e-post kulturochfritidsnamnden@osthammar.se

Testkommun för demokratiappen SpeakApp

Syfte

Syftet med en demokratiapp för unga är att öka ungas inflytande och delaktighet i kommunen vid sidan av ungdomsråd och medborgardialoger. En app tillgängliggör politiken för en ny målgrupp. En viktig fråga att få ungas åsikter kring är slutförvaret. Att vara testkommun för en demokratiapp ger oss mervärden i form av utbyte kring frågan med andra kommuner, samarbete med en kompetent ungdomsorganisation och därmed kunskap till vår organisation.

Bakgrund

Diskussioner om en app till smarta telefoner som ger unga kompletterande möjligheter att ge input till kommunen har diskuterats tidigare men nu finns ett konkret förslag. Sveriges ungdomsråd, Svung, har övertagit en existerande app som heter SpeakApp. Svung har erbjudit oss att vara en testkommun för att vidareutveckla appen. Appen ska lanseras under 2017. Ursprungligen togs appen fram av Haninge ungdomsråd, Haninge kommun och Rädda Barnen. Appen finns fortfarande tillgänglig för alla att ladda ner gratis.

Appen SpeakApp har flera olika funktioner i dagsläget. En funktion är att alla användare kan skicka in förslag till ungdomsrådet med vad rådet kan jobba med. Det finns en lista med kommande evenemang för unga och kontaktuppgifter till kommunen. Appen erbjuder också kommunen att ställa frågor direkt till användarna. En central funktion är att unga kan skicka in e-förslag i appen, jämförbart med hur e-petition tillämpas. Dessa blir synliga för alla användare och användare kan ställa sig bakom förslag lagda av andra. När ett förslag samlat det antal röster som är förbestämt tas förslaget upp i relevant nämnd. I och med att vi är med och förmedlar våra egna behov under testperioden kan appen komma att se annorlunda ut och ha andra funktioner. Mer information om hur Haninge använt appen finns här: <http://haninge.se/speakapp>

Sveriges ungdomsråd är en nationell ungdomsorganisation och har snart 15 års erfarenhet av stora projekt kring medborgardialog och delaktighet tillsammans med många av Sveriges kommuner. Svung har också en egen app, "PåverkAPP" med information om hur en förening startas, hur medborgarförslag fungerar och vilka rättigheter unga har. Svung har väl utvecklade metoder för att nå ut till unga och arbetar även med unga föreläsare och moderatorer som stöd till ungdomsråd och kommuner. Svung finns även som stöd vid appens lansering. Mer information om Svung finns här: <http://www.sverigesungdomsrad.se/>

Sveriges ungdomsråd står för all service, teknisk support och underhåll av appen. Ingen extra teknik behövs hos kommunen. Svung sammankallar testkom-

munerna som får förmedla sina behov under hösten 2016. Tanken är att appen på sikt ska kunna användas i alla kommuner och att du väljer din kommun när appen laddas ner. Det är alltså fråga om en nationell plattform för ungas delaktighet och inflytande som ska tas fram. Att vara testkommun innebär att vi får förmedla våra behov av appen och att vi får ett nätverk med kommuner som har samma utmaningar som vi. Att diskutera ungas inflytande med andra kommuner kommer fungera utvecklande för hela vår organisation inom frågan och ger oss mer trygghet i hur vi kan använda en app i vårt delaktighetsarbete.

För det första året som testkommun där vi tillsammans utvecklar appen beräknas kostanden till 40 000 kr. Kostnaden beräknas delvis utifrån invånarantal och ska täcka drift, support (teknisk men också support till kommuner kring användningen av appen) och hjälp med marknadsföring av appen. Vi kommer alltså inte att äga appen utan vi köper den som en tjänst av Sveriges ungdomsråd. Fördelen är att vi slipper stå för underhåll, uppdateringar och andra tekniska bitar. Kostanden beräknas till 36 000 kr/år från år två när appen är helt i drift, men den siffran är preliminär. Kommunen binder sig dock bara till teståret i dagsläget. Erbjudandet om att bli testkommun har gått till fler kommuner än vad som kan rymmas i ett testprojekt vilket innebär att kommunen inte är garanterade en plats även vid ett beslut om att vi vill delta.

Frågan om ungas delaktighet och inflytande tillhör kultur- och fritidsförvaltningen. Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att personalresurser finns för att vara med i arbetet med att ta fram appen.

Kontakt har främst skett mellan ungdomssamordnaren och Sveriges ungdomsråd via telefon, varför fler handlingar i ärendet saknas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom idén med en app för att ge unga ett nytt sätt att få känna delaktighet i den lokala politiken och i slutförvarsfrågan. Kommunstyrelsen godkänner satsningen på en demokratiapp för unga.

Stockholms läns landsting
Tillväxt- och regionplanförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Yttrande över Stockholms läns landstings regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen. RUFS 2050

Östhammars kommun har fått Stockholms läns landstings RUFS på remiss. I Uppsala län har Regionförbundet en samordnande roll gällande kommunernas synpunkter så nedan stående synpunkter förmedlas till såväl Stockholms läns landsting som Regionförbundet Uppsala län.

Östhammars kommun har tagit del av det utkast till yttrande som regionförbundet presenterat daterat 2016-07-07. Östhammars kommun ställer sig bakom regionförbundets förslag till skrivningar men önskar komplettera med några kommentarer.

Mål och delmål

Under mål ett har man målsatt att förtroende ska finnas ”för den gemensamt finansierade samhällsservicen såsom hälso- och sjukvård”. I sammanhanget gällande god hälsa. Det är ett bra ansats men borde rymma hela den gemensamt finansierade samhällsservicen exempelvis kommunernas socialtjänster och kultur- och fritidsutbud som regionerna ofta måste samverka med för att nå målet god hälsa.

Delmålen i RUFS sätter de gemensamma utmaningarna och möjligheterna i perspektiv. Tex att regionens medborgare ska ha möjlighet att nå arbetsmarknaden inom 45 minuter. Tittar man på de yttre gränserna av Stockholmsregionen så inser man snabbt att flera av Uppsalaregionens kommuner är tillgängliga arbetsmarknader även för medborgarna i Stockholmsregionen. Att hitta former för mellanregional samverkan tex när det gäller kollektivtrafiklösningar och matchningar för att uppnå det delmålet känns angeläget.

Flera delmål tar upp områden där stockholmsregionen brottas med samma utmaningar som Uppsalaregionen och där samarbete och samverkan är direkt nödvändig för största möjliga utväxling av åtgärder i situationer där även resurser måste fördelas och prioriteras mellan regionerna och kommunerna, det gäller tex beredskap relaterade till klimatförändringar och att arbeta tillsammans inom avrinningsområden för att minska övergödningen till Östersjön och Mälaren eller integration.

RUFS tar tydliga steg mot ett jämlikt samhälle och sätter också fokus på att förutsättningarna för tillväxt gynnas av detta. Det är bra och nödvändigt.

Prioriterade åtgärder

Den offentliga upphandlingens roll för strategiska beslut och en hållbar utveckling är bra att man lyfter i RUFS. Samarbeten mellan regionerna kan ytterligare stärka detta och också ge möjlighet att lyfta in sociala hållbarhetsaspekter i det arbetet som gynnar arbetsmarknaderna i båda regionerna.

Samspelet i kollektivtrafikresandet mellan regionerna är oerhört viktigt. Betydelsen av att på en biljett resa mellan regionerna och till och från Arlanda oberoende av trafikoperatör underlättar mycket.

Strategienheten
Johanna Yngve Törnqvist

Datum
2016-08-30

Dnr
KS-2015-4-21

Sid
1 (1)

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Mål nr M7062-14 Avdelning 3

Förslag till beslut om begäran om förlängd remisstid från mark- och miljödomstolen angående remiss om ytterligare kompletteringar innan kungörelse av ansökan om utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län

Östhammars kommun har från mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt mottagit en remiss om ansökan enligt miljöbalken. Remissen avser eventuella ytterligare kompletteringsbehov av ansökan innan kungörelse av densamma.

Remisstiden är ursprungligen satt till den 29 september 2016.

Efter att ansökan enligt miljöbalken har kungjorts kommer kommunen ges tillfälle att inkomma med synpunkter i sak.

Motivering

För att kunna behandla ärendet vid MKB-gruppens samt kommunstyrelsens ordinarie sammanträdesdatum krävs förlängd remisstid.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun begär om förlängd remisstid för kompletteringsrundan från mark- och miljödomstolen till den 19 oktober 2016.

Sammanfattning

Dagens länsindelning är i de flesta fall flera hundra år gammal. Redan år 1957 pekade Riksdagens revisorer på att länen inte längre framstod som naturligt avgränsade administrativa enheter och allt sedan dess har utredning efter utredning pekat på att den nuvarande länsindelningen har spelat ut sin roll och att en reformering av den regionala samhällsorganisationen är angelägen.

Under de senaste decennierna har dock tre större ändringar i länsindelningen genomförts. År 1968 lades Stockholm stad och Stockholms län samman till ett nytt län, Stockholms län. 1997 slogs Kristianstads och Malmöhus län samman till Skåne län och året efter, 1998, lades Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Skaraborgs län samman till Västra Götalands län. De i dag största länen har således redan genomfört en indelningsreform. Över hälften av Sveriges befolkning bor i dessa tre län, medan mindre än hälften, bor i 18 län.

Länsgränser är administrativa gränser, tänkta att avgränsa den statliga förvaltningens och landstingens verksamhet. I dag är det dock enbart länsstyrelserna av de statliga myndigheterna som har länet som indelningsgrund. De flesta andra statliga myndigheter med en regional organisation har en regional indelning med mellan fem och åtta regioner. En del färre, andra något fler. Vid en jämförelse mellan statliga myndigheters indelning kan konstateras att dessa indelningar skiljer sig åt och att det i princip inte är någon som är den andra lik. Myndigheterna har organiserat sig utifrån det egna perspektivet och den egna verksamhetens förutsättningar utan att tillräcklig hänsyn tagits till effekterna för den samlade statliga förvaltningen på regional nivå.

Staten är således både asymmetrisk och fragmenterad i sin regionala indelning. Även landstingens två största verksamhetsområden, hälso- och sjukvård samt regionalt tillväxtarbete, är i viss mån regionaliserat. Landstingen samverkar i sex sjukvårdsregioner

och i varje sjukvårdsregion finns en samverkansnämnd vars uppgift bland annat är att inom regionen, i vilket flera landsting ingår, samordna högspecialiserad vård. En viktig del av det regionala tillväxtarbetet sker i de åtta så kallade NUTS-II-områdena och i varje sådant område fördelas medel från bland annat Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden.

Fördel storstadsregionerna

Den kraftiga obalansen i den regionala samhällsorganisationen har gett Stockholm, Skåne och Västra Götaland fördelar genom att man har stora administrativa resurser och en kunskapsmässig plattform vid såväl regionala som nationella prioriteringsdiskussioner.

Dessa län kan därför i kraft av sin planeringskapacitet ta fram genomarbetade underlag som är väl anpassade till de beslutsprocesser som till exempel Trafikverket eller andra myndigheter har. Genom en god lokal och regional kännedom och ett faktamässigt övertag vid diskussioner om till exempel byggandet av vägar och järnvägar kan den starka regionen övertygande och proaktivt göra analyser som illustrerar varför de egna förslagen är de mest lämpliga och lönsamma. Det finns också en storleksmässig obalans när det gäller fördelningen av nationella forskningsresurser samt projektmedel från EU. Undersökningar visar att forskningsmedlen från Vinnova, EU:s ramprogram, Tillväxtverket och Energimyndigheten som fördelas i konkurrens mellan europeiska regioner och länen i Sverige till 82 procent har gått till Stockholms, Skånes och Västra Götalands län och forskningsmiljöer i Östergötland och Uppsala. Endast 18 procent fördelades i övriga Sverige. Det är tydligt att det är de redan starka länen som drar det längsta strået.

Det förslag vi nu presenterar utgår från att vi anser att det för framtiden finns möjlighet att skapa sex starka län som alla, i ökad global konkurrens och inom den europeiska integrationen, kan bidra till nationell tillväxt och lokal välfärd. Dessa landsting blir också starka nog att fungera i en ändamålsenlig regional samhällsorganisation tillsammans med länsstyrelser och centrala statliga myndigheter. Sveriges regionala indelning är viktig för möjligheterna att skapa tillväxt och därmed förutsättningar för likvärdig välfärd i hela landet.

En ändamålsenlig samhällsorganisation

För stora delar av såväl statens som landstingens regionala verksamheter är dagens län inte längre utgångspunkten – så som det en gång var tänkt. Vår bedömning är att ett första steg i att samordna staten regionalt är att relevanta statliga myndigheter med en regional indelning koordineras med den nya läns- och landstingsindelningen. Med detta läggs grunden för en samhällsorganisation som utgår från behovet av samverkan för utveckling och hållbar tillväxt. Vi anser att de statliga myndigheter som främst är relevanta för en samordnad regional indelning är de som

- har särskilt betydelse för samverkan kring det regionala utvecklingsansvaret och för den regionala utvecklingen i länen,
- har tydliga kopplingar till landstingens och kommunernas verksamheter, eller
- har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamheter.

Vi avser att i slutbetänkandet återkomma till frågan om vilka statliga myndigheter som bör ha en samordnad regional indelning. Dock kan konstateras att en samordnad regional indelning är av särskild vikt gällande de myndigheter där det regionala självstyret gör prioriteringar och fattar beslut om användningen av statliga medel i myndigheternas budgetar. Detta rör bland annat Trafikverket, Tillväxtverket och ESF-rådet.

Det räcker dock inte att skapa enhetlighet i statliga myndigheters regionala indelning. Även den statliga verksamheten måste samordnas regionalt. Staten är organiserad vertikalt, i stuprör, med olika specialiserade sektorsmyndigheter. Specialiseringen och avgränsning av sakområden är nödvändig för att myndigheterna ska kunna hålla hög kompetens och ha en effektivitet i verksamheten. Men specialiseringen har också avigsidor då allt fler samhällsfrågor rör flera sakområden. Specialiseringen kan också skapa svårigheter i samverkan med kommunerna och det regionala självstyret vars uppdrag är horisontellt och omfattar flera samhällsområden. Behovet av samverkan mellan olika statliga myndigheter för att kunna göra en helhetsanalys och behovet av att göra avvägningar mellan olika sektorsintressen blir allt större.

Länsstyrelserna är de enda statliga myndigheter som i likhet med den kommunala sektorn har ett horisontellt uppdrag med en rad olika verksamhetsområden. Länsstyrelserna har också i uppdrag att samordna staten regionalt och att göra tvärsektoriella avvägningar mellan statliga sektorsintressen och vår bedömning är att länsstyrelsernas uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas. Länsstyrelsernas roll i det regionala tillväxtarbetet bör förtydligas och vi avser att återkomma till dessa frågor i vårt slutbetänkande.

Mer resursstarka län och landsting

För att trygga en tillväxt i hela landet, och därmed också skapa förutsättningar för en levande landsbygd, krävs en samhällsorganisation som i ökad omfattning möjliggör en positiv utveckling även utanför storstadsområdena. Flera utredningar har pekat på att Sverige måste forma en samhällsorganisation som kan förbättra förutsättningarna för att behålla och utveckla globalt konkurrenskraftiga arbetsmarknader, inte bara i de tre storstadsområdena utan på flera platser i landet. Detta är en av de stora tillväxtutmaningarna.

Det kräver en indelning av Sverige som gör det möjligt att skapa flera resursstarka län och landsting som får ökad planeringskapacitet, bättre villkor för inomregional planering och organisatoriska förutsättningar för att överbrygga nationella planeringsstuprör.

Vi har därför i vårt indelningsarbete haft fyra utgångspunkter för en ny indelning i län och landsting. Dessa utgångspunkter är:

Jämnstarka län och landsting

Vi har strävat efter att åstadkomma mer jämnstarka län och landsting vilket innebär att befolkningens storlek är viktig eftersom det handlar om skatteunderlag och ekonomisk bärighet för att kunna möta befolkningens behov och förväntningar samt framtidens utmaningar.

Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling

De nya länen och landstingen ska ha tillräcklig kapacitet för att kunna bygga strukturer för regional utveckling. Det handlar om att kunna upprätta, vidmakthålla och utveckla forskningsmiljöer och kompetenscentra, att kunna fördela resurser och genomföra nödvändiga investeringar.

Förmåga att ansvara för det regionala hälso- och sjukvårdssystemet inklusive regionsjukvården

De nya länen och landstingen ska ha tillräcklig förmåga att själva kunna ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet. Även med väsentligt färre län kommer samverkan mellan sjukvårdshuvudmännen och staten att vara nödvändigt.

Utgå från befintliga samverkansmönster

Vi bygger vidare på de samverkansmönster som har vuxit fram inom olika samhällsområden. Även om dessa samarbeten inte bygger på en gemensam identitet så har de ofta en stor betydelse för möjligheterna att samlas kring en gemensam agenda och mobilisera utvecklingskraft. Dessa samarbetsmönster är ofta förankrade i befolkningen och kan därmed skapa legitimitet för en ny länsindelning.

Demokrati och legitimitet

Ett grundläggande krav på ett demokratiskt styrelseskick är att det ska vara överskådligt så att medborgarna har möjlighet att förstå var beslut fattas, möjlighet att påverka processen samt möjlighet att utkräva ansvar av de valda representanterna. Ett svårbegripligt och svårgenomträngligt system kan därför försvaga legitimiteten för den regionala demokratin. Att samla verksamheterna och uppgifterna som i dag beslutas av indirekta politiska organ i ett direktvalt landsting innebär möjligheter för en förstärkning av demokratin. Det ger också möjlighet att utveckla samverkan med olika intresseorganisationer och civilsamhället.

En indelning i sex län

För att ta vara på hela landets resurser och skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet är vår bedömning att sex regioner skapar en sådan utvecklingskraft att tillväxt kan ske i hela landet. En indelning i sex län och landsting ger möjligheter för alla delar i de nya länen både att utvecklas och att få del av den gemensamma utvecklingen samt bidra till den nationella tillväxten och den lokala välfärden.

Detta handlar, som nämnts, inte främst om sammanslagningar av län och landsting. Lika viktigt som att skapa resursstarka län och landsting är det att skapa en regional samhällsorganisation där statliga myndigheter kan ha en gemensam indelning med de nya länen och landstingen vilket i sin tur ger ökad styrka i arbetet med såväl regionalt tillväxtarbete som hälso- och sjukvård.

Utifrån ett strikt arbetsmarknadsperspektiv hade ett alternativ varit att satsa på nuvarande tre starka regioner och föreslå en ny regional samhällsorganisation utifrån dessa. Vi har inte valt att föreslå en sådan indelning, som skulle leda till en ännu större regional obalans. Vi föreslår i stället en indelning med en stark region mellan Stockholm och Västra Götaland, ett Svealand bestående av Gävleborg, Dalarna, Uppsala, Örebro, Västmanland och Södermanland. På motsvarande sätt föreslår vi en stark region mellan Stockholm och Skåne bestående av Östergötland och länen i Småland. I den norra delen av landet föreslås en sammanslagning av de fyra nordligaste länen. Därmed uppnås en tillräcklig styrka för ett effektivt regionalt utvecklingsarbete i norr. En indelning av Sverige i mer jämnstarka län och landsting med verklig förmåga att fullgöra sina uppdrag. På detta sätt skapas förutsättningar att bygga strukturer för regional utveckling och mer jämlika förutsättningar att ta ansvar för hälso- och sjukvård.

Förslag på tre indelningsändringar

Detta förslag på indelning av Sverige i sex län och landsting bygger på våra direktiv, våra utgångspunkter samt den dialog vi har haft med politiska företrädare för länen. Enligt våra direktiv ska vi lämna vårt slutbetänkande senast den 31 augusti 2017 för ett ikraftträdande 2023. Om vi finner att det är möjligt att genomföra

en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska vi lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016.

I detta delbetänkande lämnas sådana förslag som, för landstingens del, kan träda i kraft den 1 januari 2019. Vi har fört dialog med politiska företrädare i de berörda länen. I länen finns olika uppfattningar om såväl reformen som helhet som om tidpunkten för ikraftträdandet. I vissa län finns en bred parlamentarisk majoritet för en indelningsändring och en stark önskan om ett ikraftträdande 2019. I vissa län finns tveksamheter kring om ett ikraftträdande bör ske 2019 eller 2023. En aspekt som berörts är de utmaningar det innebär att bedriva en effektiv verksamhet i en organisation som under lång tid vet att man kommer vara föremål för förändringar. Många har också lyft fram den problematik som det kan innebära att verksamheten under lång tid leds av indelningsdelegerade. Vi bedömer som helhet att det finns en acceptans i de berörda länen för en indelningsändring med ikraftträdande 2019. I samtliga föreslagna nya län har diskussioner och också försök till olika regionbildningar föregått det förslag som vi nu lägger. Vi föreslår nedanstående tre indelningsändringar och kommer att återkomma till återstående nya län i vårt slutbetänkande.

Norrlands län

Vi föreslår en sammanläggning av de fyra nordligaste länen, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län och landstingen i dessa län. Därmed uppnås en tillräcklig styrka för att ansvara för sjukvården i landstinget och resurser för ett effektivt regionalt utvecklingsarbete. Länen är relativt glest befolkade och för att få tillräcklig kraft i det nya länet blir det med nödvändighet ett stort geografiskt område. Här har således avvägningar gjorts mellan å ena sidan resursstyrka och å andra sidan geografisk storlek.

Svealands län

Vi föreslår ett bildande av Svealands län bestående av dagens Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län. De kan då utgöra en stark samarbetspart till bland

annat Stockholms län. Samverkan kring bland annat kollektivtrafik och transportinfrastruktur underlättas av att hanteras av två parter i stället för i dagens indelning. Detta område har inom hälso- och sjukvårdsområdet länge samverkat inom ramen för den något större Uppsala-Örebro sjukvårdsregion.

Västra Götalands län

Vi föreslår att dagens Västra Götalands län och Värmlands län läggs samman i ett nytt Västra Götalands län. Detta knyter samman näringslivet runt Väneren och bygger vidare på befintliga samarbeten samt ger förutsättningar för ett gemensamt samarbete med Norge.

Länsstyrelser i de föreslagna länen

En ändrad länsindelning innebär även en ändrad organisation för länsstyrelserna. Färre länsstyrelser innebär även större länsstyrelser med ansvar för en större yta och bättre förutsättningar för att bedriva en effektiv och likvärdig verksamhet. Länsstyrelsernas uppgifter, dels i det regionala tillväxtarbetet och dels att samordna staten på regional nivå bör utvecklas.

Respektive ny länsstyrelse ska ansvara för länsstyrelsernas uppgifter i det nya länet. Det innebär att vissa uppgifter som tidigare varit koncentrerade till andra länsstyrelser förs till de nya länsstyrelserna när dessa bildas.

Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna i länsindelningen ska träda i kraft den 1 januari 2018. Den förändrade landstingsindelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 STOCKHOLM

Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2017

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) meddelade i juni 2009 att de anser att den bästa undersökta platsen för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Sverige är Forsmark i Östhammars kommun.

SKB lämnade in tillståndsansökan till Mark- och miljödomstolen (MMD) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) 16 mars 2011. Med anledning av detta har kommunens arbete med att granska och informera om det fortlöpande arbetet intensifierats.

Östhammars kommun lämnade 2012 ett första yttrande på de kompletteringar, utredningar eller förtydliganden som kommunen anser är nödvändiga i ansökan. Kommunstyrelsen har yttrat sig ett antal gånger både över ansökan enligt kärntekniklagen till SSM och ansökan enligt miljöbalken till MMD såväl gällande kompletteringar samt yttranden i sak. Samtliga yttranden finns tillgängliga hos myndigheterna och via www.osthammar.se/slutforvar.

I februari 2016 kungjorde såväl MMD som SSM respektive ansökningar (enligt miljöbalken och enligt kärntekniklagen) och kommunen har under 2016 arbetat med kunskapsuppbyggnad och yttrande i sak till respektive myndighet.

En ansökan från SKB till såväl SSM som MMD om att få utöka och förändra befintligt slutförvar för låg- och medelaktivt driftavfall (SFR) har inkommit under 2015 och slutförvarsorganisationen behandlar den på motsvarande sätt som slutförvar för använt kärnbränsle och har under 2016 haft kunskapsuppbyggnad samt avgett yttrande gällande kompletteringsbehov till denna ansökan.

Det har under 2016 stått klart att Östhammars kommun även har sk veto-rätt gällande utbyggnaden av SFR.

Slutförvarsorganisationen har kommunfullmäktiges uppdrag att arbeta med utbildningsinsatser, informationsinsatser och samverkan för att kunna hantera tillståndsansökningarna och i förlängningen ge kommunfullmäktige den kunskap och den information man behöver för att fatta beslut om kommunen kan acceptera ett slutförvar för använt kärnbränsle eller inte samt fatta beslut i frågan om ett utbyggt SFR. Under 2016 sjuksattes en ny organisation för slutförvarsarbetet

där fullmäktige i sin helhet blir involverad på ett mer aktivt sätt. Tidpunkten för huvudförhandlingar i MMD är nu satt till våren 2017 och ett eventuellt beslut i kommunfullmäktige på regeringsfrågan om Östhammars kommun kan acceptera ett slutförvar eller inte, kan skönjas inom mandatperioden. Frågan intensifieras dessutom genom att majoritetspartierna tagit ställning för en lokal folkomröstning i frågan.

Med detta är bedömningen att allmänhetens intresse sannolikt kommer förstärkas ju närmare ett beslut kommunen kommer och behovet av så objektiv information som möjligt, om slutförvar för använt kärnbränsle men även utbyggnad av SFR, att öka.

Enhetens arbete under 2016 med en slutförvarsportal på webben kommer att förstärkas ytterligare under 2017 med bla försöksverksamhet med appar för att nå ungdomar som är en viktig målgrupp för information. Web-sändningar av intressanta föredrag och möten kommer att startas och broschyrer och övrigt tryckt informationsmaterial kommer att uppdateras. Detta i samarbete med enheten för marknad och kommunikation samt extern konsulttjänst.

Rundturen med nyinflyttade är ett viktigt inslag i kunskapsuppbygganden kommunens arbete med slutförvarsfrågorna hos våra kommunmedborgare som kommer utvärderas under 2016. Östhammars kommun upplever själva, utan utvärdering ännu, att det varit uppskattat, och tar höjd för två turer även 2017.

Det internationella intresset är påtagligt och kommunen själv har ett intresse av att utbyta närmare erfarenheter med kommuner eller regioner i EU som har kommit olika långt i slutförvarsfrågan. Det gäller såväl slutförvar för använt kärnbränsle som erfarenheter från slutförvar för låg- och medelaktivt avfall. Östhammars kommun kommer vara fortsatt aktiva med sin omvärldsbevakning, framför allt med fokus Finland under 2017.

Strategienheten har tagit fram ett förslag till Stratsys verksamhetsplan för 2017 (bilaga 1), med tillhörande preliminär budget 2017 (bilaga 2) som bifogas. Enheten kommer att vara engagerad även fortsättningsvis i uppbyggnaden av kommunikationsarbetet i kommunen och också i arbetet med lednings- och styrsystem som påverkar slutförvarsorganisationen.

Ansökan om medel från kärnavfallsfonden för 2017 ska vara SSM tillhanda senast den 1 oktober 2016.

Förslag till beslut

- Planerad verksamhet för 2017 för kommunens arbete med slutförvar godkänns.
- Östhammars kommun ansöker om totalt **XXX (beror på föreningarnas önskemål också) Skr** ur kärnavfallsfonden för 2017 års verksamhet avseende granskning och information om slutförvar i Östhammars kommun.

Jacob Spangenberg (C)
Kommunstyrelsens ordförande

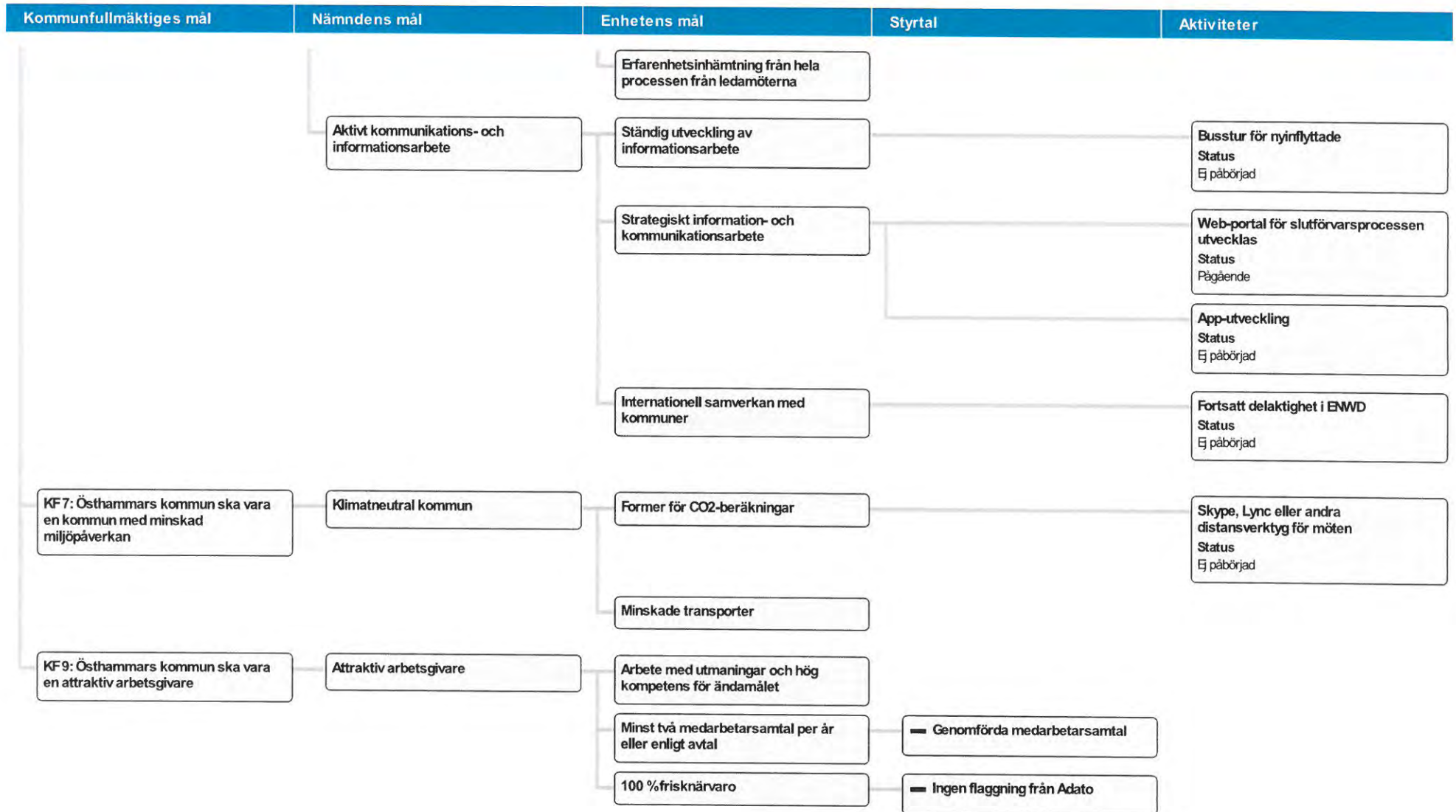
Peter Nyberg
Kommunchef

Verksamhetsplan 2017 - 2017 (Slutförvarsenheten)

KSAU20160906, handling N
Sidan 4 av 5

Kommunfullmäktiges mål	Nämndens mål	Enhetens mål	Styrtal	Aktiviteter
KF 1: Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar	Större kunskapsbas när det gäller slutförvarsfrågan bland skolelever	Vidareutveckling av ungdomars delaktighet utifrån plattformen.		Medverkan i projektet SpeakApp Status Ej påbörjad
KF 3: Östhammars kommun ska vara en kommun med gott bemötande och hög tillgänglighet	Hög tillgänglighet och öppenhet	Delta i samråd		Ev när det gäller ett framtida SFL, i övrigt är samrådsperioden slut för de flesta ärenden. Status Ej påbörjad
		Utveckla internetbaserade kunskapsuppsynskanaler		Utveckla web-plattformen ytterligare Status Ej påbörjad
				Utveckla och delta i försöksprojekt gällande appar Status Ej påbörjad
		Öppna möten för allmänheten		
KF 4: Östhammars kommun ska vara en kommun där invånarna upplever ökade förutsättningar för delaktighet	Effektiv och kompetent organisation	Intressanta föredrag och möten med referensgruppen web-sänds		
		Hög kvalitet på granskningen		SÄK: Granska säkerhetsrapporten för eventuell utbyggnad av SFR Status Väntläge
				MKB: Granska MKB för eventuell utbyggnad av SFR Status Väntläge
				Studiebesök Status Ej påbörjad
				Följa domstolsförhandlingarna gällande slutförvar för använt kärnbränsle Status Ej påbörjad

Verksamhetsplan 2017 - 2017 (Slutförvarsenheten)

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringen, Miljödepartementet

103 33 STOCKHOLM

Beslut

Vårt datum: 2014-10-30
Er referens: M2013/1983/Ke, M2014/1348/Ke
Dariennr: SSM2014-3240
Dokumentnr: SSM2014-3240-2
Handläggare: Björn Hedberg
Telefon: +46 8 799 4317

Yttrande angående Miljöorganisationernas kärnavfallsgransknings förslag i fråga om finansiellt stöd ur kärnavfallsfonden

Strålsäkerhetsmyndighetens ställningstagande

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) bedömer att det går att vidga möjligheterna för ideella föreningar att erhålla stöd ur kärnavfallsfonden. SSM föreslår att stödet fortsatt ska omfatta insatser i samband med provning av anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle. Vidare föreslår SSM, så som även gäller enligt nuvarande reglering, att stödet ska begränsas till att avse anläggningar som ingår i ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, dvs. inkapslingsanläggningen (Clink) och anläggningen för slutförvar av använt kärnbränsle. Stöd bör även kunna ges till dess att regeringen har fattat beslut i frågan om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) och prövat frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken.

SSM föreslår att 4 § lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen) samt att 32 och 33 §§ förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringsförordningen) ändras enligt vad som framgår av detta yttrande.

SSM anser inte att ideella föreningar kan jämföras med kommuner med avseende på möjligheten att med stöd ur kärnavfallsfonden ge information till allmänheten. Miljöorganisationernas kärnavfallsgransknings (MKG) förslag om vidgade möjligheter för kommunerna att kunna få stöd ur kärnavfallsfonden föreslås bli behandlat i samband med det utredningsförslag som SSM i samråd med Riksgälden och Kärnavfallsfonden tidigare lämnat till regeringen¹.

De kostnadsmässiga konsekvenserna av SSM:s förslag uppskattas till mellan 7 och 14 miljoner kronor i dagens penningvärde. Kostnaderna kommer att finansieras med medel ur kärnavfallsfonden.

¹ Se SSM:s utredningsrapport Dnr. SSM2011-4690

Ärendet

MKG lämnade den 25 mars 2013 ett förslag till ändringar i finansieringsförordningen till regeringen. Förslaget innebär att tidsgränsen för hur länge ideella föreningar kan erhålla och använda medel ur kärnavfallsfonden förlängs. Regeringen överlämnade den 16 maj 2013 skrivelsen till SSM (dnr M2013/1002/Ke). SSM yttrade sig i frågan i samband med den redovisning av myndighetens översyn av finansieringslagstiftningen (SSM2011-4690), som överlämnades till regeringen i juni 2013.

Ytterligare förslag till förändringar i stödet till ideella föreningar ur kärnavfallsfonden, med förslag till ändringar i finansieringslagstiftningen, fördes fram av Naturskyddsföreningen och MKG i ett gemensamt yttrande till regeringen den 31 januari 2014 i organisationernas remissvar på den ovan nämnda översynen av finansieringslagstiftningen.

Regeringen beslutade den 28 maj 2014² att ge SSM i uppdrag att bedöma och analysera MKG:s förslag och vid behov föreslå författningsändringar samt att göra en konsekvensutredning av dessa. Uppdraget ska redovisas till senast den 31 oktober 2014.

MKG:s förslag enligt de överlämnade skrivelserna

MKG föreslår att finansieringslagen och finansieringsförordningen ändras så att det blir möjligt för ideella föreningar att ansöka om ekonomiskt stöd ur kärnavfallsfonden för att delta i samråd och miljöprövningar av dels alla typer av anläggningar för hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, dels frågor som rör rivning av reaktorer.

MKG föreslår att finansieringslagen och finansieringsförordningen ändras så

- att kommuner och ideella föreningar jämställs vad gäller möjligheten att använda medel ur kärnavfallsfonden,
- att vad som ska ingå i kärnavfallsavgiften med avseende på ideella föreningar vidgas, från att enbart avse lokalisering av anläggningar som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt samrådsförfaranden och yttranden i samband med tillståndsprövning av sådana anläggningar, till att allmänt omfatta arbete som avser frågor om hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall samt frågor som rör avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar,
- att stödet till ideella föreningar enbart ska gälla ideella föreningar som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen,
- att regleringen av hur mycket varje förening kan erhålla per år tas bort och att det högsta belopp som kan utbetalas per kalenderår ändras från 3,5 miljoner till 4 miljoner kronor,
- att finansieringsförordningen ändras så att tidsgränsen för hur länge medel ur kärnavfallsfonden kan användas av ideella organisationer tas bort.

Av skrivelserna framgår förslag till författningsändringar.

² Dnr. M2013/1983/Ke, M2014/1348/Ke

Bedömning

Gällande rätt

Möjligheten att använda kärnavfallsfonden för stöd till ideella föreningar infördes den 1 augusti 2004 genom en ändring i dåvarande lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. Förändringen infördes som en försöksverksamhet under fyra år. Medlen skulle få användas för frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle i den utsträckning och på de villkor som regeringen bestämde. När den nu gällande lagen trädde i kraft den 1 januari 2008 behölls reglerna oförändrade.

Enligt finansieringsförordningen ska stödet avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfaranden och yttranden som rör ansökan om tillstånd för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken³.

Stöd till kommuner får användas för kommunernas kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Betydelsen av stödet till miljöorganisationerna

När möjligheten att använda kärnavfallsfondens medel för stöd till ideella föreningar i frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle infördes i finansieringslagen år 2004, anförde regeringen följande som motiv för lagändringen:

”Aldrig tidigare har Sverige stått inför en sådan komplex fråga där naturvetenskap och teknik möter samhällsvetenskap och humanistiska frågeställningar. Det långa tidsperspektivet, både vad gäller tiden fram till dess ett slutförvar kan tas i bruk och den tid som förvaret efter förslutning skall fungera, gör också projektet unikt. Komplexiteten i frågan om hanteringen och slutförvaret av det använda kärnbränslet ställer mycket höga krav på en allsidig belysning. Kommande beslut måste vara mycket väl förankrade hos alla intressenter. Detta förutsätter att också nationella ideella organisationer aktivt kan delta i samrådsförfarandet och anlita den sakkunskap som de behöver och har förtroende för. Det vore olyckligt om dessa organisationer på grund av bristande resurser skulle uteslutas från förankringsarbetet. Att allmänheten skulle ges ökade möjligheter att aktivt delta i det utökade samrådet och stärkta resurser för att kunna ställa relevanta och väl underbyggda frågor höjer kvaliteten på det utredningsarbete som skall presenteras av den som söker tillstånd för en verksamhet.”⁴

SSM konstaterar att de förväntningar som regeringen hade när möjligheten för ideella föreningar att få ta del av medel ur kärnavfallsfonden öppnades stämmer väl överens med vad som sedan skett på området. Föreningarnas arbete i samband med miljökonsekvens-

³ Jfr 33 § finansieringsförordningen

⁴ Se prop. 2003/04:116, s. 56

beskrivningen och beredningen av ansökan om ett slutförvar för använt kärnbränsle har, enligt SSM:s uppfattning, varit av stort värde för den allmänna debatten och kunskapen kring dessa frågor, vilket bidragit till både en ökad öppenhet och kvalitet i prövningsprocessen.

Utöver MKG har även Miljörörelsens kärnavfallssektariat (Milkas) och Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO) erhållit medel från kärnavfallsfonden. SSM beslutade under 2013 om utbetalningar enligt finansieringslagen till MKG med 2 425 tkr, Milkas med 925 tkr och SERO med 150 tkr, totalt 3,5 miljoner kronor.

Finansieringslagens syfte och gällande principer

Det primära syftet med finansieringssystemet är att säkra finansieringen av tillståndshavarnas kostnader för hantering och slutförvaring av verksamheternas restprodukter och avveckling och rivning av de kärntekniska anläggningarna samt den forskning och utveckling som krävs för att uppnå detta. Så långt det är möjligt ska finansieringssystemet utformas så att risken för att staten ska tvingas stå för sådana kostnader som omfattas av tillståndshavarnas betalningsansvar minimeras.

Det är tillståndshavarna som är skyldiga att genom kärnavfallsavgiften svara för finansieringen. Kärnavfallsavgiften är inte en skatt utan en avgift som tillståndshavarna betalar in till staten, som förvaltar medlen. Avgiftsmedel som inte går åt för hanteringen, slutförvaringen eller rivningen kommer att återbetalas till tillståndshavarna.

I samband med att möjligheten till stöd för ideella föreningar från kärnavfallsfonden infördes, aktualiserades frågor om den legala grunden för att ålägga de avgiftsskyldiga tillståndshavarna ett ansvar för dessa kostnader. I detta sammanhang konstaterade regeringen följande (se prop. 2003/04:116 s. 56).

”I miljöbalken är det tydligt reglerat att en verksamhetsutövare inte har någon skyldighet att täcka ideella föreningars rättegångskostnader i samband med överklagande av en dom eller ett beslut och vice versa. Dessa bestämmelser är emellertid begränsade till balkens prövningsförfarande och omfattar inte upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar och förfarandet med miljökonsekvensbedömning. Enligt 6 kap. 10 § miljöbalken är det den som har gjort en ansökan som skall stå för sådana kostnader. Något principiellt hinder mot att utsträcka detta betalningsansvar till att omfatta även andra deltagares kostnader föreligger inte. Regeringen gör dock bedömningen att det inte finns några andra fall där detta kan bli aktuellt.”

Det är således klarlagt att det inom ramen för framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning kan finnas ett betalningsansvar för den som ansöker om ett tillstånd också för kostnader som uppkommer hos övriga deltagare i processen. Lika klart är det att sökanden i ett ansökningsmål om miljöfarlig verksamhet inte har något ansvar för sakägarnas rättegångskostnader. Detta gäller även ideella föreningar (se prop. 1997/98:45 s. 469).

SSM:s ställningstagande

Som angetts ovan är det, enligt gällande reglering, möjligt att ge ideella föreningar ekonomiskt stöd som avser föreningarnas kostnader för att delta i samrådsförfaranden och formulera yttranden som rör ansökan om tillstånd, i syfte att följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa och miljön. Stöd kan emellertid inte ges efter det att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts. Med utgångspunkt i

den planering som Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) har för arbetet med att komplettera ansökan om att få uppföra ett slutförvar för använt kärnbränsle samt SSM:s och miljödomstolens planer för granskningen av denna, är det troligt att stödet till ideella föreningar kommer att upphöra under senare delen av 2016.

De nuvarande bestämmelserna om ideella föreningars möjlighet till stöd från kärnavfallsfonden ansluter således till den reglering och den praxis som idag tillämpas vid miljöprövningsprocessen. Det stöd som kan utbetalas har en tydlig koppling till miljökonsekvensbeskrivningen och den beredning som sker i samband med framtagandet och bedömningen av denna.

De förslag som MKG för fram i skrivelserna innebär en ny grund för att ge stöd till ideella föreningar, utan koppling till samrådsförfaranden enligt miljöbalken eller yttranden som rör ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning. Dessutom innebär förslaget betydande förändringar såväl avseende hur länge stöd kan ges, som beträffande stödets omfattning. SSM har tidigare yttrat sig i frågan om stöd till ideella föreningar och då anfört att ett utökat stöd skulle kunna betraktas som en ensidig möjlighet till ersättning från sökanden för rättegångskostnader i samband med miljöprövningen.⁵ Enligt förarbeten finns det emellertid inte något principiellt hinder mot att utsträcka betalningsansvaret.⁶

SSM anser att det är rimligt att fortsatt stöd ges till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om lokalisering och provning av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle. Dels mot bakgrund av att komplexiteten i frågan om hanteringen och slutförvaret av det använda kärnbränslet ställer mycket höga krav på en allsidig belysning av frågan, dels att ett fortsatt stöd till ideella föreningar innebär en värdefull förankring hos intressenter och insyn i provningsprocessen. Även syftet med finansieringssystemet, att risken för att staten ska tvingas stå för sådana kostnader som omfattas av tillståndshavarnas betalningsansvar minimeras, främjas av en allsidig granskning.

SSM anser emellertid att det utvidgade stödet bör begränsas i tid och omfattning. Om stödet, så som föreslagits av MKG, skulle omfatta ideella föreningarnas arbete rent allmänt med frågor som rör dels hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall, dels frågor som rör avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar, skulle det innebära att stödet till föreningarna skulle kunna utgå under mycket lång tid framöver. MKG:s förslag om ett bredare stöd avviker också väsentligt från regeringens motiv vid införandet av möjligheten för ideella föreningar att få stöd med medel från kärnavfallsfonden, dvs. att frågan om slutförvar av använt kärnbränsle betraktades som ett unikt samhällsprojekt med stor komplexitet och långsiktighet.

SSM anser därför att stödet bör avse specifika projekt som ingår i ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, dvs. en inkapslingsanläggning (Clink) och en anläggning för slutförvar av använt kärnbränsle. Möjligheten att få stöd bör dock kunna utvidgas i tiden till att ges till dess att regeringen har fattat beslut i frågan om tillstånd enligt kärntekniklagen och prövat frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken.

I det fall regeringen beslutar om tillåtlighet enligt miljöbalken samt ger tillstånd enligt kärntekniklagen för uppförande, innehav och drift av en inkapslingsanläggning och ett

⁵ Rapport, Förändringar i lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet och förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet, s. 86.

⁶ prop. 2003/04:116 s. 56

slutförvar för använt kärnbränsle, regleras den fortsatta processen i ett förfarande med tillsyn, granskning och stegvisa godkännanden av SSM innan anläggningarna kan tas i drift. SSM godkänner för varje steg och anläggningsändring tillståndshavarens uppdaterade säkerhetsredovisning för konstruktion, uppförande, provdrift och operativ drift. Det kan finnas anledning att återkomma till frågan om stöd till ideella organisationers möjlighet att få stöd för att följa utvecklingen även i denna process. Enligt industrins program för forskning, utveckling och demonstration (Fud) beräknas anläggningarna kunna tas i drift runt 2030.

MKG:s förslag innebär vidare att kretsen av ideella föreningar, som kan erhålla stöd ur kärnavfallsfonden, begränsas till att enbart avse sådana föreningar som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- och miljöskyddsintressen. SSM ser inte något skäl att begränsa stödet på det sätt som MKG föreslår eftersom det kan finnas ideella föreningar med andra inriktningar som kan antas bli särskilt berörda.

Enligt MKG:s förslag bör ideella föreningar likställas med kommuner. SSM anser att de kommuner, där kärntekniska anläggningar för slutförvar har föreslagits, har särskilda skäl att lokalt kunna lämna information till allmänheten. Kommunerna har också en skyldighet enligt 17 kap 6 § miljöbalken att yttra sig till regeringen i fråga om kommunen kan tillstyrka att verksamheten kommer till stånd eller inte. Skillnaden mellan kommuner och ideella föreningar bör därför kvarstå.

Även beträffande kommunerna föreslår MKG en avsevärd utökning av möjligheterna till stöd ur kärnavfallsfonden. SSM har i samråd med Riksgälden och Kärnavfallsfonden tidigare föreslagit att en kommun ska kunna få stöd ur kärnavfallsfonden för kommunens kostnader för prövning av frågor om inkapslingsanläggning och slutförvaring av använt kärnbränsle. Stöd till kommunerna bör därför behandlas i samband med SSM:s tidigare utredningsförslag.

MKG har föreslagit att gränsen för hur mycket varje förening kan erhålla per år tas bort och att det belopp som totalt kan utbetalas till ideella föreningar höjs. SSM:s uppdrag av regeringen att lämna synpunkter på MKG:s yttrande undantar en översyn av maxgränsen per kalenderår och SSM bedömer i denna utredning inte heller storleken på ersättningen till enskilda föreningar. Den konsekvensutredning som genomförts, se nedan, utgår ifrån nuvarande bestämmelser.

Förslag till författningsändringar

Lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet

SSM föreslår att 4 § 9 lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Med kärnavfallsavgift avses i denna lag avgift för

1. tillståndshavarnas kostnader för en säker hantering och slutförvaring av restprodukter,
2. tillståndshavarnas kostnader för en säker avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar,
3. tillståndshavarnas kostnader för den forsknings- och utvecklingsverksamhet som behövs för att de åtgärder som avses i 1 och 2 skall kunna vidtas,
4. statens kostnader för sådan forsknings- och utvecklingsverksamhet som behövs för att pröva de åtgärder som avses i 1-3,
5. statens kostnader för förvaltning av medel och prövning av frågor enligt denna lag,

6. statens kostnader för tillsyn av sådan verksamhet som avses i 2,
7. statens kostnader för prövning av frågor om slutförvaring samt övervakning och kontroll av slutförvar enligt 16 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
8. tillståndshavarnas, statens och kommunernas kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, samt

9. kostnader för stöd till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om *lokalisering* av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.

9. kostnader för stöd till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om *prövning* av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.

Förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet

SSM föreslår att 32 § andra stycket 1 och 33 § första stycket förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen.

Stöd får endast lämnas till ideella föreningar som

1. utnyttjar rätten att delta i sådant samråd som föreskrivs i 6 kap. 4 § *första stycket* *andra meningen* miljöbalken avseende *anläggning* för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle,

Stöd får endast lämnas till ideella föreningar som

1. utnyttjar rätten att delta i sådant samråd som föreskrivs i 6 kap. miljöbalken avseende *anläggningar som ingår i ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle eller yttrar sig över ansökningar enligt miljöbalken eller lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet avseende anläggningar som ingår i ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle,*

2. har en styrelse som utses av medlemmarna under demokratiska former och årligen håller stämma som medlemmarna får delta i,
3. har stadgar som beslutas av stämman och anger föreningens namn och ändamål, hur beslut fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses,
4. inte har näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla, och
5. har minst 1 000 medlemmar, eller är en sammanslutning av ideella föreningar som tillsammans har minst 1 000 olika personer som medlemmar och där varje förening som ingår uppfyller kraven i 2 och 4.

Stöd får lämnas med högst 2,5 miljoner kronor per förening och kalenderår och med totalt högst 3,5 miljoner kronor per kalenderår.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §

Stöd enligt 32 § ska avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfaranden enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och yttra sig enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet. <i>Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken</i>	Stöd enligt 32 § ska avse föreningens kostnader för verksamhet som avses i 32 § 1 samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet. <i>Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter det regeringen fattat beslut i frågan om tillstånd enligt 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och prövat frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken.</i>
--	---

Ansökan om stöd ska ha inkommit till Strålsäkerhetsmyndigheten senast den 1 oktober före det år som ansökan avser. I ansökan ska det anges vilka kostnader under året som stödet ska användas till.

Om de ansökningar som avser godtagbara kostnader totalt omfattar större belopp än vad som finns tillgängligt för stöd under ett visst kalenderår, ska Strålsäkerhetsmyndigheten fördela stödet så att det ges en jämn geografisk spridning och med beaktande av föreningarnas medlemsantal och behov samt tidigare erhållet stöd.

Stödet betalas ut i förskott för kalenderår.

Konsekvensutredning

Enligt uppdraget ska förslaget till författningsändringar åtföljas av en konsekvensutredning av förslagen i enlighet med 6 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Som framgår av SSM:s yttrande upphör de ideella organisationernas möjlighet att erhålla ersättning från kärnavfallsfonden efter att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen för uppförande av slutförvar för använt kärnbränsle har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken, vilket bedöms inträffa under senare delen av 2016.

SSM:s förslag till ändringar i finansieringslagen och finansieringsförordningen innebär i korthet att möjligheten för ideella föreningar att erhålla stöd utökas. SSM föreslår att stödet ska omfatta insatser i samband med prövningen av en anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle. Vidare föreslår SSM att stödet ska begränsas till att avse anläggningar som ingår i ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, dvs. inkapslingsanläggningen (Clink) och anläggningen för slutförvar

av använt kärnbränsle. Stödet bör utstäckas i tiden till att kunna ges till dess att regeringen har fattat beslut i frågan om tillstånd enligt kärntekniklagen och prövat frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken.

Enligt de nuvarande planerna för granskning av ansökningarna om en inkapslingsanläggning och ett slutförvar för använt kärnbränsle lämnar myndigheterna sina yttranden till regeringen 2017. Det innebär ett fortsatt stöd till ideella organisationer i ytterligare två år under förutsättning att regeringen fattar beslut 2018. Mot bakgrund av erfarenheterna från granskningen av ansökningarna, med begäran om omfattande kompletteringar och förändringar i ansökans omfattning, är det inte orimligt att anta att sluttidpunkten för de samtidigt pågående prövningarna kan komma att förskjutas ytterligare ett eller två år.

I konsekvensbedömningen nedan har SSM utgått ifrån nuvarande maxgräns för stödet om 3,5 miljoner kronor per kalenderår, varav maximalt 2,5 miljoner kronor per intresseorganisation.

Redovisning enligt 6 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

1. en beskrivning av vad man vill uppnå

Skillnaden mot nuvarande system är att ett utökat stöd till ideella föreningar som möjliggör för ideella föreningar att yttra sig över ansökningar om tillstånd för anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle samt slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Även tiden för vilken stöd kan utgå förlängs. Syftet med förändringen är att ge allmänheten ytterligare förutsättningar till insyn i prövningsprocessen, vilket motiveras av de positiva resultat som hittills uppnåtts genom de ideella föreningarnas medverkan samt genom att en allsidig granskning gynnar processen.

2. en beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Om någon reglering inte kommer till stånd upphör de ideella föreningarnas möjlighet till stöd tolv månader efter det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken. Det innebär att allmänheten därefter inte har samma möjlighet till insyn i prövningsprocessen genom de intresseorganisationer som över tid har byggt upp kunskap och erfarenhet om slutförvarsfrågan.

3. uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De förslag som MKG för fram i skrivelserna innebär en ny grund för att ge stöd till ideella föreningar, utan koppling till samrådsförfaranden enligt miljöbalken eller yttranden som rör ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning. I miljöbalken är det tydligt reglerat att en verksamhetsutövare inte har någon skyldighet att täcka ideella föreningars rättegångskostnader i samband med överklagande av en dom eller ett beslut och vice versa. Dessa bestämmelser är emellertid begränsade till balkens prövningsförfarande och omfattar inte upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar och förfarandet med miljökonsekvensbedömning. Enligt 6 kap. 10 § miljöbalken är det den som har gjort en ansökan som ska stå för sådana kostnader. SSM:s förslag till författningsändringar innebär således ett avsteg från tidigare gällande principer enligt miljöbalken. Detta innebär att ändringen kan få konsekvenser för föreningars möjlighet till ersättning i andra sammanhang enligt miljöbalken.

I övrigt berörs följande organisationer av regleringen:

- Ideella föreningar som uppfyller kraven för att söka medel ur kärnavfallsfonden.
- Betalningsskyldiga till kärnavfallsfonden, dvs. reaktorinnehavarna.
- Strålsäkerhetsmyndigheten som har att besluta om utbetalningar och granska mottagarnas medelsanvändning.

4. uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Bedömd merkostnad om förslagen genomförs är lägst 7 och högst 14 miljoner kronor. Kostnaden belastar kärnkraftsindustrin genom de avgifter som betalas till kärnavfallsfonden. Förändringen ger allmänheten ytterligare möjlighet till insyn i prövningsprocessen genom de intresseorganisationer som över tid har byggt upp kunskap och erfarenhet om slutförvarsfrågan.

Konsekvensen av det alternativ MKG föreslår i sin skrivelse till regeringen, dvs. en breddning av stödet till att rent allmänt omfatta arbete som avser frågor om hantering och slutförvaring av kärnavfall samt frågor som rör avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar, är mer överskådlig. MKG:s förslag innebär en ny grund för att ge stöd till ideella föreningar, utan koppling till samrådsförfaranden enligt miljöbalken eller yttranden som rör ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning. Dessutom innebär förslaget betydande förändringar såväl avseende hur länge stöd kan ges, som beträffande stödets omfattning.

5. en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Rådets direktiv 2011/70/Euratom av den 19 juli 2011 om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall reglerar bl.a. finansiering och insyn. Av artikel 9 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillräckliga ekonomiska resurser finns tillgängliga när de behövs för genomförandet av de nationella programmen, särskilt för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, varvid vederbörlig hänsyn ska tas till det ansvar som de som genererar det använda kärnbränslet och det radioaktiva avfallet har.

Vidare framgår av artikel 10 att medlemsstaterna bl.a. ska säkerställa att nödvändig information om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall görs tillgänglig för arbetstagarna och allmänheten. Denna skyldighet innefattar att säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten informerar allmänheten inom sitt kompetensområde. Informationen ska lämnas till allmänheten i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden, förutsatt att detta inte äventyrar andra intressen, bland annat säkerheten, som erkänns i nationell lagstiftning eller internationella åtaganden. Medlemsstaterna ska även säkerställa att allmänheten ges tillräckliga möjligheter att delta på ett effektivt sätt i beslutsprocessen för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden.

De föreslagna författningsändringarna påverkar inte kravet enligt direktivet på att tillräckliga ekonomiska resurser ska finnas tillgängliga vid hantering av använt kärnbränsle och kärnavfall. Föreslagna ändringar förbättrar även möjligheten till insyn i beslutsprocessen för hanteringen av använt kärnbränsle och kärnavfall. De nya författningsändringarna överensstämmer därmed med vad som krävs enligt EU-rätten.

6. en bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ingen särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande. Inga speciella behov av informationsinsatser bedöms vara nödvändig.

Regleringen bedöms inte få effekter för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

I detta ärende har generaldirektören Mats Persson beslutat. Avdelningschefen Johan Anderberg har varit föredragande. Enhetschefen Björn Hedberg och verksjuristen Anna Mörtberg har deltagit i handläggningen av ärendet.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Mats Persson

Strategienheten
Marie Berggren

Datum
2016-08-31

Dnr

Sid
1 (2)

Kommunstyrelsen

Regler för bidrag för information från lokal förening med anledning av platsval för använt kärnbränsle i Forsmark

1. Dessa regler gäller under en övergångsperiod från och med 1 januari 2017 fram till dess att regeringen fattar beslut om eventuella förändringar i Lag om finansiella åtgärder för hantering av restprodukter för kärnteknisk verksamhet (SFS 2006:647) samt Förordning om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (SFS 2008:715) angående användningen av fonderade avgiftsmedel för ideella föreningar med minst 1000 medlemmar. Kommunens bidragsregler i övrigt följer nuvarande lagstiftning utom för föreningarnas medverkan utöver ett år från kungörelse enligt miljöbalken och kärntekniklagen av ansökan om tillstånd samt möjligheten att delta i prövningen av desamma.
2. Bidrag ska avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 b § tredje stycket lagen (SFS 1984:3) om kärnteknisk verksamhet avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och sådan slutförvarings påverkan på människors hälsa eller miljön. Vidare även under prövningen av ansökan i mark- och miljödomstolen samt strålsäkerhetsmyndigheten. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader samt övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet.
3. Ansökan om bidrag för kostnader för att följa prövningsprocessen gällande ansökan enligt miljöbalken (MB) och kärntekniklagen (KTL) om slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark ska inlämnas till strategienheten.
4. Arbetet med att följa prövningsprocessen ska vara öppen för allmänheten.
5. Bidragsbeloppet bestäms av kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAu) enligt delegation av kommunstyrelsen 2009-09-15, § 226.
6. Bidraget kan antingen avse:

Engångsbidrag och/eller

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Bidrag för helt verksamhetsår (lika med kalenderår).

7. Ansökan om bidrag ska ha inkommit till Östhammars kommun, strategienheten senast 1 september före det år ansökan avser, när bidraget avser helt kalenderår.
8. Ansökan ska ha inkommit till Östhammars kommun, strategienheten senast 6 veckor innan aktivitet, när bidraget avser engångsbelopp.
9. För erhållande av bidrag gäller:

För ansökan om bidrag för verksamhetsår: Ansökan ska innehålla en årsbudget med de olika aktiviteter som föreningen avser att bedriva under verksamhetsåret och vad respektive aktivitet beräknas kosta specificerat på olika delposter.

För ansökan om bidrag med engångsbelopp: Det ska framgå av ansökan vad informationstillfället-/projektet avser och vad det beräknas kosta specificerat på olika delposter.

10. Förening som så önskar kan antingen, genom att rekvirera hela eller delar av beviljat bidrag, betala sina kostnader, eller också kan föreningen lämna in faktura så betalar strategienheten beloppet inom ramen för av KSAu beslutad kostnadsram.

11. Redovisning ska lämnas till strategienheten innehållande:

För redovisning av verksamhetsår: En verksamhetsberättelse med årsbokslut, beskrivning av var och när informationen har ägt rum. Antal deltagare och vad den har innehållit (program). Preliminär redovisning ska ske senast 31 januari påföljande år efter bidrag utbetalats.

Redovisning kan komma att begäras per 6 månader.

För redovisning av engångsbelopp: Liksom ovan men utan verksamhetsberättelse med årsbokslut. Redovisning av aktivitet ska ske senast en (1) månad efter genomförd aktivitet.

12. Utbetalade bidrag som inte använts ska återbetalas till Östhammars kommun vid kalenderårets slut eller avräknas mot kommande utbetalningar. Beviljade bidrag kan inte fonderas hos föreningen över flera år.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

Juli 2016

Figur 1. Forsmarks hamn och Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR), vy i riktning mot Stora Asphällan och Öregrundsgrepen med Gräsö i fonden.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

Bakgrund

Detta är ett underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken och avser tillståndsprövning enligt miljöbalken.

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) inleder samråd i frågan om bedrivande av hamnverksamhet i Forsmarks hamn i Östhammars kommun. Syftet är att skapa möjlighet att sjövägen transportera bort bergmassor från planerade anläggningsarbeten. Samrådet avser den samlade verksamheten i hamnen och omfattar såväl nuvarande som tillkommande framtida transporter för Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR), Kärnbränsleförvaret (planerat) och Forsmarks kärnkraftverk.

Hamnen ägs idag av Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA) och trafikeras för närvarande främst av SKB:s fartyg m/s Sigrid. Skälet till att beskriva de samlade transporterna är att göra det möjligt för SKB att erhålla ett nytt tillstånd för hela hamnverksamheten.

Syftet med den nu redovisade framtida hamnverksamheten för uttransport av bergmassor sjövägen är bland annat att möjliggöra alternativa transportsätt som komplement till planerade och konsekvensbedömda vägtransporter. Det minskar behovet av vägtransporter. Därigenom ökar dels möjligheterna att begränsa störningar och miljöpåverkan längs transportvägarna och dels även, enligt nyvunnen kunskap och erfarenhet, förutsättningarna att finna lämplig avsättning för det bergmaterial som frigörs.

Detta dokument, ”Samrådsunderlaget”, innehåller en översiktlig beskrivning av den framtida hamnverksamheten i Forsmarks hamn, hur den kan åstadkommas och vilka miljökonsekvenser verksamheten bedöms medföra. Materialet är framtaget under våren/sommaren 2016 och speglar kunskapsläget vid den tidpunkten.

Samrådsunderlaget kommer att presenteras på ett allmänt samrådsmöte på SKB:s kontor i Östhammar (Norra Tullportsgatan 3) onsdagen den 24 augusti 2016 kl. 18.30–20.00 och finns tillgängligt på SKB:s webbplats; www.skb.se. Vidare skickas underlaget för skriftligt samråd till bland andra kommunen, länsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), övriga berörda myndigheter samt de organisationer som erhåller medel ur Kärnavfallsfonden.

För frågor rörande samrådet eller samrådsmötet kontakta Erik Setzman på telefon 08-459 84 98. Samrådssynpunkter kan lämnas vid samrådsmötet eller skriftligen via e-post till erik.setzman@skb.se eller följande adress: SKB, att. Erik Setzman, Box 250, 101 24 Stockholm. Märk e-post eller brev med ”Samråd”. Synpunkter måste vara SKB till handa senast fredagen den 9 september 2016 för att kunna beaktas i samrådet.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	SKB:s uppdrag och verksamhet	4
1.2	Behov av tillstånd till hamnverksamhet	4
1.3	Tidigare genomförda konsekvensbedömningar	4
2	Hamnverksamheten i Forsmarks hamn	5
2.1	Befintligt tillstånd	5
2.2	Om hamnen	5
2.3	Nuvarande verksamhet i hamnen	6
2.4	Framtida verksamhet i hamnen	6
2.4.1	Tillkommande avfallstransporter	6
2.4.2	Transporter av bergmaterial	6
2.4.3	Övriga transporter	7
3	Konsekvensbedömning	8
3.1	Utgångspunkter	8
3.2	Konsekvenser av utökad hamnverksamhet	8
3.2.1	Buller – allmänt	8
3.2.2	Buller – naturmiljö	8
3.2.3	Risikanalys	8
4	Alternativ till utökad hamnverksamhet	10
4.1	Nollalternativ	10
4.2	Vägtransporter eller annan utskeppningshamn	10

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

1 Inledning

1.1 SKB:s uppdrag och verksamhet

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har uppdraget att omhänderta det radioaktiva avfallet från de svenska kärnkraftverken.

För omhändertagandet av det använda kärnbränslet har SKB uppfört samt äger och driver det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle (Clab) i Oskarshamn. Vidare har SKB ansökt om utökad kapacitet för mellanlagring vid Clab samt om att få uppföra en anläggning för inkapsling av det använda kärnbränslet i direkt anslutning till Clab. Mellanlagret och inkapslingen ska tillsammans fungera som en integrerad anläggning benämnd Clink. Det inkapslade kärnbränslet ska transporteras till och placeras i ett slutförvar på 500 meters djup i berggrunden (Kärnbränsleeförvaret). SKB har ansökt hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt (mål nr M 1333-11) om att få uppföra och driva detta i Forsmark i Östhammars kommun. Ansökan omfattar även tillstånd till att, i avvaktan på nyttiggörande, i anslutning till Kärnbränsleeförvaret få lagra de bergmassor som uppkommer vid anläggandet av bergutrymmena.

SKB driver också Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark. Anläggningen är belägen vid Forsmarks hamn. SKB har ansökt om tillstånd enligt miljöbalken till utbyggnad av SFR hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt (mål nr M 7062-14). Ansökan omfattar även tillstånd till att i anslutning till SFR lagra bergmassor i avvaktan på nyttiggörande.

1.2 Behov av tillstånd till hamnverksamhet

Anledningen till att SKB samråder om den *samlade hamnverksamheten* i Forsmarks hamn är för att möjliggöra en ansökan om ett nytt tillstånd till denna. Ett yrkande om nytt tillstånd till hamnverksamhet avses att formuleras och framföras till Mark- och miljödomstolen i Nacka efter genomfört samråd. I samband med det lämnas också en beskrivning av miljökonsekvenserna.

Det främsta syftet med att yrka tillstånd till hamnverksamhet i Forsmarks hamn är att göra det möjligt för SKB att sjövägen transportera bort bergmassor från de planerade anläggningsarbetena i Forsmark, som ett alternativ till vägtransporter.

1.3 Tidigare genomförda konsekvensbedömningar

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) som lämnats in med ansökningarna enligt miljöbalken och kärntekniklagen om tillstånd till att bygga ut SFR omfattar hamnverksamhet för utskeppning av utsprängda bergmassor med 10–16 fartygstransporter per vecka. Den hamnverksamhet som SKB nu avser att yrka tillstånd till är av samma art och omfattning som tidigare konsekvensbedömts.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

2 Hamnverksamheten i Forsmarks hamn

2.1 Befintligt tillstånd

Verksamheten i Forsmarks hamn omfattas av FKA:s tillstånd för kärnkraftverket i Forsmark (Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt deldom 2008-08-21 i målen M 1666-07 och M 5786-07, 2008-års tillstånd). I tillståndet har inga för hamnverksamheten särskilda villkor föreskrivits.

2.2 Om hamnen

Forsmarks hamn ligger i direkt anslutning till SFR:s ovanjordsanläggning, se figur 1 och 2, och nära det planerade Kärnbränsleförvaret. Hamnen är inte allmän utan ägs och drivs av Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA). Den används nästan uteslutande av SKB för transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle med fartyget m/s Sigrid men även för enstaka transporter för kärnkraftverkets behov.

Hamnen består av en 55 meter lång kaj, med två ramper för anslutning av Roll on Roll off (Ro/Ro)-fartyg. Under 2013 har underhållsmuddring genomförts till ett djup om sex meter. Den skyddas av vågbrytare mot sjögång och ispressning från norr. Från hamnen leder en väg som är speciellt byggd för tung trafik till kärnkraftverket (högst upp till höger i figur 2).

Hamnen utgör riksintresse. Riksintresset för hamnen sammanfaller till stor del med riksintresset för sjöfart som omfattar farleden in till hamnen. Hamnen ligger i ett område som dessutom utgör riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Den planerade hamnverksamheten ligger i linje med dessa riksintressen. Delar av riksintresseområdet utgör riksintresse även för energiproduktion, vindbruk, naturvård, kulturmiljö och yrkesfiske.

Figur 2. Forsmarks hamn, SFR och Forsmarks kärnkraftverk.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

2.3 Nuvarande verksamhet i hamnen

Forsmarks hamn utgör en länk i transportsystemet för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Den används främst för lossning av radioaktivt avfall till SFR och för lastning av använt kärnbränsle från FKA för transport till Clab. Fram till år 2013 användes fartyget m/s Sigyn för transport av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Då ersattes m/s Sigyn av ett nytt fartyg, m/s Sigrid. Övrig hamnverksamhet består idag av enstaka transporter till och från kärnkraftverket. Vid all övrig användning av hamnen säkerställs att m/s Sigrids transporter inte riskerar att påverkas.

2.4 Framtida verksamhet i hamnen

Den framtida hamnverksamheten i Forsmarks hamn avser, utöver nuvarande verksamhet och tillkommande transporter av inkapslat använt kärnbränsle och radioaktivt rivningsavfall, främst utskeppning av bergmassor vid utbyggnaden av SFR samt under uppförande- och driftskedet för Kärnbränsleförvaret. I Kärnbränsleförvaret kommer uttag av bergmassor från anläggande av nya tunnlar att ske parallellt med deponering av kapslar under driften av anläggningen.

Befintlig kajanläggning kan användas för den framtida hamnverksamheten. Den utfyllnad i vattenområdet norr om Stora Asphällan som beskrivs i SFR-ansökan innefattar en mindre utfyllnad i vattenområdet norr om hamnpiren. Utfyllnaden syftar till att skapa rationella verksamhetsytor för SFR:s behov och utgör inte någon förutsättning för den framtida hamnverksamheten. Därmed behövs inte några åtgärder i vatten som skulle kräva tillstånd.

2.4.1 Tillkommande avfallstransporter

Utöver nuvarande transporter till och från Forsmarks hamn, kan följande avfallstransporter för SKB:s räkning tillkomma i framtiden:

- *Inkapslat använt kärnbränsle när Kärnbränsleförvaret tagits i drift.* Använt kärnbränsle kommer att transporteras från Clink i Oskarshamn till Forsmarks hamn med m/s Sigrid. Detta beskrivs i underlagsmaterialet till ansökningarna för Kärnbränsleförvaret.
- *Rivningsavfall från svenska kärntekniska anläggningar till SFR.* I takt med att de kärnkraftverk som nu är i drift tas ur drift, avvecklas och rivs kommer verksamheten vid SFR att innefatta samtidig mottagning och slutförvaring av driftavfall och rivningsavfall. Detta beskrivs i underlagsmaterialet till ansökningarna för utbyggnaden av SFR.

2.4.2 Transporter av bergmaterial

SKB vill, som komplement till vägtransporter, även kunna skeppa bort utsprängda bergmassor från både Kärnbränsleförvaret och utbyggnaden av SFR med fartyg via hamnen i Forsmark.

Målet är att bergmassorna ska kunna transporteras bort löpande under uppförande- och driftskedena för Kärnbränsleförvaret och i samband med utbyggnaden av SFR, totalt under cirka 50 år. En viktig utgångspunkt är att utskeppning av bergmassor inte ska komma i konflikt med befintliga och framtida avfallstransporter.

Hamnens förutsättningar gör att storleken på de fartyg som kan komma att användas för transporter av bergmassor täcks inom ett spann om 80–100 meters längd, 13–19 meters bredd och maximalt 4,5–5 meters djupgående. Lastkapaciteten kan variera från 2 000 dwt (ton

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

dödvikt) till 6 000 dwt. Ett fartyg som lastar 2 000 dwt kan lastas på 4–5 timmar och för ett fartyg som lastar 6 000 dwt tar det 9–11 timmar. Bedömningen av vilka fartyg som kan användas för transporten av bergmassor från Forsmarks hamn baseras på de fartyg som kommer att användas i Trafikverkets projekt Förbifart Stockholm.

Maximal kapacitet för hamnen bedöms vara cirka 15 fartygsanlöp per vecka. Hamnen bedöms kunna användas 24–42 veckor per år med hänsyn tagen till att ingen utskeppning får ske när m/s Sigrid anlöper hamnen (cirka 15 dygn per år) samt att verksamhet endast svårligen kan bedrivas under isläggning (vanligen januari–mars). Verksamhet kommer inte heller att bedrivas under annan tid när väderförhållandena utgör hinder.

Generellt finns det idag en ökande efterfrågan på bergmassor till anläggnings- och infrastrukturprojekt. SKB bedömer att det kommer att finnas avsättning för massorna vid de tidpunkter det blir aktuellt. Kärnbränsleförvarets och SFR-utbyggnadens planerade bergupplag, kan användas för att få flexibilitet i avyttringen. Det finns flera möjliga och lämpliga mottagningshamnar med infrastruktur och logistikkedja för den vidare hanteringen av de bergmassor som transporteras bort sjövägen.

2.4.3 Övriga transporter

Andra sjötransporter till eller från Forsmarks hamn som kan tänkas bli aktuella är transport av exempelvis eldningsolja, byggmaterial och annat material till SFR, Kärnbränsleförvaret och kärnkraftverket. Det handlar dock om mindre volymer och ett begränsat antal transporter.

3 Konsekvensbedömning

3.1 Utgångspunkter

Detta samråd avser den samlade hamnverksamheten i Forsmarks hamn med syftet att göra det möjligt för SKB att erhålla ett nytt tillstånd för denna. Utskeppning av bergmassor sjövägen ökar förutsättningarna för att finna lämplig avsättning för de massorna samt möjligheterna att begränsa störningar och miljöpåverkan från vägtransporter. Varje fartyg som kan avgå lastat med bergmassor innebär att antalet vägtransporter med bergmassor minskar med 80–240 lastbilar, med en antagen last på 25 ton.

De preliminära konsekvenserna av den framtida hamnverksamheten beskrivs nedan. För att begränsa påverkan kommer de, liksom eventuella behov av och möjligheter att vidta lämpliga skyddsåtgärder, att analyseras och beskrivas närmare.

3.2 Konsekvenser av utökad hamnverksamhet

3.2.1 Buller – allmänt

Buller kommer att genereras från hantering av bergmassor. Framför allt vid lastning av bergmassor på fartyg och i någon mån av fartygen själva under gång.

Som mest kommer det att handla om cirka 15 fartygsanlöp till hamnen i Forsmark per vecka under den mest intensiva inledande perioden. Det buller som förväntas uppstå kommer inte att vara kontinuerligt utan uppstå periodvis, men med en viss regelbundenhet. Buller från lastning av bergmassor på fartyg kommer att vara av en mer direkt karaktär med en plötslig ljudnivå medan bullret från själva sjötransporterna är mer kontinuerligt med en gradvis stigande och sedan avtagande ljudnivå.

Varken lastning eller borttransport av massor via fartyg förväntas ge upphov till buller som överskrider några riktvärden vid bostäder.

3.2.2 Buller – naturmiljö

Natura 2000-områdena Forsmarksbruk, Kallriga och Skaten-Rångsen samt omgivande skärgårdsområde är viktiga häckningsområden för fåglar.

Inga bullernivåer som ger konsekvenser för fågellivet bedöms uppstå i fågelområdena. Sammantaget bedöms risken för påverkan på de utpekade miljöerna i Natura 2000-områdena och de ingående arterna i dessa bli liten och miljön i dessa områden bedöms inte riskera att påverkas på ett betydande sätt.

Då verksamheten och störningarna endast bedöms beröra en mindre del av det område som utgör häckningsmiljö för kuthäckande fågel är den preliminära bedömningen att det endast blir obetydliga negativa konsekvenser för kustfågel i området.

3.2.3 Riskanalys

Olyckshändelser som kan leda till negativa konsekvenser för människa och naturmiljö i närområdet är grundstötning samt kollision med kaj, annat fartyg eller fritidsbåt. I värsta fall skulle flera av dessa händelser kunna leda till dödsfall eller läckage av drivmedel eller olja. Sannolikheten att detta ska inträffa bedöms dock så låg att inget behov av ytterligare skyddsåtgärder föreligger.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

Slutsatsen är att de negativa konsekvenserna till följd av olycksrisker är obetydliga. Den aktuella ökningen av fartygstransporterna från Forsmarks hamn riskerar därmed inte att påverka människa eller naturmiljö på ett betydande sätt.

Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

4 Alternativ till utökad hamnverksamhet

Syftet med att utöka den befintliga verksamheten vid hamnen är att *möjliggöra* borttransport av bergmassor sjövägen som ett komplement till vägtransporter.

4.1 Nollalternativ

Den verksamhet som inte kan bedrivas om den planerade hamnverksamheten inte tillåts, är den framtida borttransporten av bergmassor via fartyg. Bergmassorna kommer ändå att uppkomma och nollalternativet innebär att SKB istället måste lagra dessa på redan planerade bergupplag före borttransport på väg.

Omfattningen av belastningen på det lokala vägnätet och miljökonsekvenserna är redovisade i tillståndsansökningarna för Kärnbränsleförvaret respektive för utbyggnaden av SFR.

4.2 Vägtransporter eller annan utskeppningshamn

SKB har utrett möjligheterna att transportera bort bergmassor med lastbilar på väg för både den planerade etableringen av Kärnbränsleförvaret och utbyggnaden av SFR.

Lastbilstransport på väg avses användas om sjötransporter inte kan användas eller inte är aktuella i det specifika fallet (till exempel om det finns avsättning för massorna i närområdet).

Alternativet att med lastbil transportera bergmassorna till någon annan hamn, än Forsmarks hamn, för vidare transport sjövägen har avskrivits. Det främsta syftet med en utökad hamnverksamhet är att minska belastningen på och olycksrisken i det lokala vägnätet samt påverkan på miljön genom bullerstörningar längs vägarna. Det uppfylls inte vid vägtransport till annan hamn för utskeppning.

Strategienheten
Anders Bergman

Datum
2016-08-25

Dnr
KS-2011-111

Sid
1 (2)

Erik Setzman
SKB
Box 250
101 24 Stockholm

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s samråd om bedrivande av hamnverksamhet i Forsmarks hamn i Östhammars kommun.

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) höll den 24 augusti 2016 ytterligare ett samråd enligt miljöbalken. Syftet med samrådet var att skapa möjlighet att sjövägen transportera bort bergmassor från planerade anläggningsarbeten. Samrådet avser den samlade verksamheten i hamnen och omfattar såväl nuvarande som tillkommande framtida transporter för Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR), Kärnbränsleförvaret (planerat) och Forsmarks kärnkraftverk.

Delar av Östhammars kommuns slutförvarsorganisation deltog på samrådsmötet. MKB-gruppen har därefter berett yttrandet under arbetsmöte i samband med slutförvarsorganisationens planeringsdag 25 augusti.

Östhammars kommun har tidigare lämnat synpunkter över kompletteringsbehovet av ansökan i flera yttranden. SKB har också bemött och kompletterat ansökan i uppdateringar av inlämnade samt nya rapporter. Ansökan har därefter kungjorts och Östhammars kommun har lämnat synpunkter i sak vilka SKB avser att bemöta med en inlägga 15 oktober 2016.

Tidpunkten för inlämnade av synpunkter med anledning av samrådet är satt till 9 september. Kommunen har under samrådsmötet begärt och meddelats förlängd svarstid till 13 september.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun har i tidigare inlämnade synpunkter över ansökan lyft frågan om att alternativa transportsätt inklusive fartygstransporter till och från anläggningen ska nyttjas som ett sätt att avlasta vägnätet. Att SKB avser att ansöka om utvidgad hamnverksamhet för att möjliggöra transport av bergmassor ser kommunen som positivt.

SKB har även ansökt om tillstånd att bygga ut det befintliga slutförvaret för driftavfall, SFR, för att ta emot rivningsavfall i mål M 7062-14 vid Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Därutöver har SKB vid flera tillfällen, bland annat på sidan 95 i Fud2013 angett att en samlokalisering av slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall, SFL, i Forsmark kan vara en möjlig lösning. Det är viktigt att beakta den totala utvecklingen av Forsmarksområdet, både uppförandet av nya samt utbyggnation av befintliga slutförvar och den framtida riv-

ningen av reaktorerna. Östhammars kommun har tidigare lyft möjligheten att transportera material och massor, exempelvis bentonit, till Forsmark med hjälp av fartyg.

Hamnen kan komma att vara viktig för flera olika verksamheter och Östhammars kommun anser därför att yrkandet om tillstånd till hamnverksamhet bör vara så generellt att det möjliggör ett brett nyttjande av hamnen.

Under mötet visades en bullerutbredningskarta för en del av farleden. Vidare beskrevs risken för kollision mellan bergmassortransporterande fartyg och fritidsbåtar. Östhammars kommun har svårt att tolka vad som kommer vara den geografiska avgränsningen för verksamheten vid beskrivning av miljökonsekvenserna.

Kommunen önskar därför en motivering eller förtydligande om den geografiska avgränsningen av utredningarna.

Under samrådsmötet beskrevs det ekvivalenta bullret som hamnverksamheten kommer ge upphov till.

Östhammars kommun anser att även det momentana bullret behöver beskrivas i kompletteringen. Vidare bör det ekvivalenta bullret endast beräknas under tiden som verksamhet bedrivs.

Delårsbokslut 2016

FÖR ÖSTHAMMARS KOMMUN

Innehållsförteckning

Denna och följande sida ger en mer detaljerad innehållsmässig beskrivning av de olika delarna i Östhammars kommuns delårsrapport.

Organisation och övergripande kommentarer

Kommunens organisation presenterassid 4

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys.....sid 5

Kommunfullmäktiges prioriterade målsid 7

Då styrtalen mäts på årsbasis utgör måluppfyllelsen i delårsbokslutet endast en prognos baserad på de observationer som gjorts under delåret.

Finansiell analyssid 14

Målsättningen med den finansiella analysen är att lyfta fram årets finansiella resultat och de viktigaste trenderna både inom kommunen och den sammanställda redovisningen. Här ges också en beskrivning av uppfyllande av balanskrav och god ekonomisk hushållning.

Drift- och investeringsredovisning.....sid 15

Kommunens drift- och investeringsredovisning med korta kommentarer.

Personalekonomisk redovisning.....sid 16

Förvaltningsberättelsen skall beskriva ”väsentliga personalförhållanden”. I detta avsnitt fokuseras kommunens personal ur ett antal aspekter.

Resultaträkn, kassaflödesanalys, balansräkn.. ..sid 17

Kommunens resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning

Noter.....sid 19

Under detta avsnitt redovisas noter till kommunens resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning

Tillämpade redovisningsprinciper sid 22

Här görs en beskrivning av de viktigaste redovisningsprinciperna både för kommunen och för koncernen. Östhammars kommuns målsättning är att följa kommunallag, kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning

Verksamhetsberättelse

Modell för analys av verksamheten.....sid 24

Östhammars kommun använder en modell för beskrivning och analys av kommunens verksamhet.

Nämndernas verksamhetsberättelser.....sid 25

Kommunstyrelsen	25
Lokala Säkerhetsnämnden	30
Bygg- och miljönämnden	31
Kultur- och fritidsnämnden	32
Barn- och utbildningsnämnden	34
Socialnämnden	36

Bolagen i koncernen.....sid 39

Övrigt

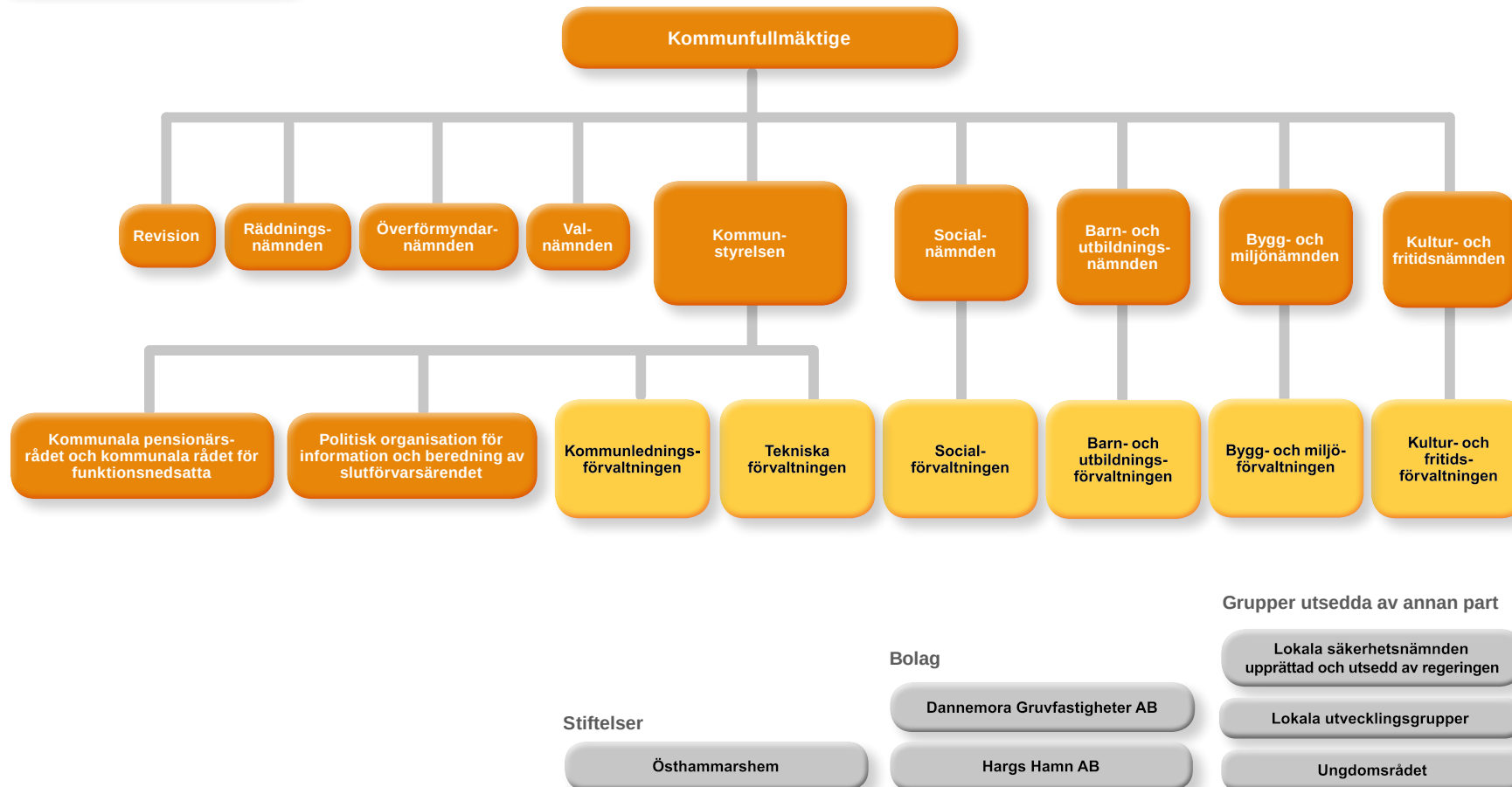
Redovisningsmodell och nyckeltal.....sid 41

En kort beskrivning av kommunens redovisningsmodell och några av de finansiella nyckeltal som används i denna delårsrapport.

Vår politiska organisation

Vår tjänstemannaorganisation

4

Omvärldsanalys

Världsekonomin har under en följd av år utvecklats relativt svagt. I de länder med störst betydelse som mottagare av svensk export har BNP i genomsnitt årligen ökat med endast 1,5 procent under de senaste fyra åren. Det är en procentenhet lägre än normalt. I år och nästa år räknar vi med något bättre tillväxttal, men ökningen av BNP i dessa länder stannar vid 2 procent, vilket är en svag utveckling. Låga råvarupriser pressar tillväxtmarknaderna medan osäkerheten om framtiden tynger de mer utvecklade ekonomierna. Utvecklingen blir fortsatt dämpad inte bara i EU-området utan också i USA och Storbritannien. För svensk del har utvecklingen i våra grannländer stor betydelse eftersom dessa länder är mottagare av en stor del av vår export. Både den finska och den norska ekonomin brottas med omfattande problem till följd av låga olje- och råvarupriser. Inte heller den danska ekonomin går för närvarande särskilt bra. Sammantaget beräknas BNP i dessa tre nordiska grannländer endast öka med 1 procent i år. Nästa år blir utvecklingen något bättre och ökningen i BNP når då i Danmark och fastlands-Norge upp mot 2 procent. Tillväxten i den finska ekonomin väntas däremot bli fortsatt svag med en BNP-ökning på endast några tiondelar över 1 procent.

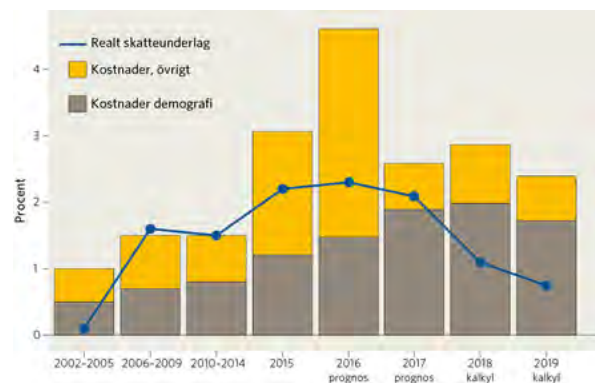
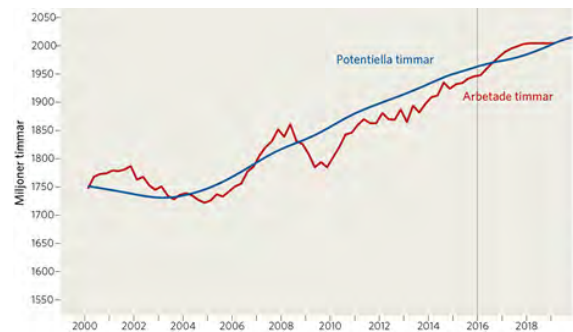
Den relativt svaga utvecklingen i omvärlden gör att också utvecklingen av svensk export blir ganska dämpad. Mellan 2011 och 2014 växte den svenska exporten med svaga 1,2 procent i genomsnitt per år. Det kan jämföras med en genomsnittlig årlig tillväxt på 5,6 procent mellan 1990 och 2011. Under fjolåret blev det bättre fart på svensk export. En något förbättrad internationell konjunktur kombinerat med en betydande försvagning av den svenska kronan bidrog till detta. Exporten ökade 2015 med 5,9 procent. Mellan 2013 och 2015 försvagades den svenska kronan med över 10 procent. Under det senaste halvåret har kronan återhämtat sig något och vi bedömer att denna återhämtning fortsätter. Den kronförsvagning som tidigare skett beräknas dock ha fortsatt positiv påverkan på utvecklingen för svensk export i år och i viss mån också nästa år. Den svenska exporten beräknas i år öka med 5,2 procent och nästa år med 4,0 procent.

Samhällsekonomi

Den kraftiga befolkningstillväxten är en starkt bidragande orsak till att den inhemska efterfrågan fortsätter växa i snabb takt i år och nästa år. Befolkningsutvecklingen påverkar investeringar och offentlig konsumtion men också hushållens konsumtionsutgifter. Fler invånare och hushåll i landet innebär, allt annat lika, högre hushållsutgifter. Hushållens konsumtionsutgifter har under de senaste åren, trots ökad befolkningstillväxt, vuxit i ganska maklig takt. Detta också trots att hushållens inkomster, i stort, har utvecklats ganska väl. Ett i utgångsläget redan högt hushållssparande har därmed blivit ännu högre.

Den snabba ökningen av verksamhetsvolymen framförallt i kommunerna, men också i landstingen, innebär att kommunsektorn kommer att behöva ta i anspråk en stor andel av den totala ökningen av antalet arbetade timmar. Antalet arbetade timmar i kommunsektorn ökar dubbelt så

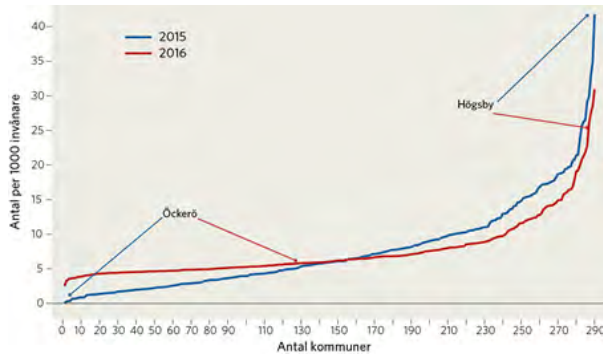
snabbt som totalen, enligt SKL:s kalkyl. Det kan bli svårt för kommunsektorn att rekrytera all den personal som behövs, vissa yrkesgrupper är redan nu svåra att få tag på. SKL har därför antagit att kostnaderna för annat än personal ökar snabbare än lönekostnaderna.

Diagrammet visar också att det tidigare fanns en balans mellan skatteunderlagets och kostnadernas ökningstakt under perioden 2006–2014, men att det sedan blir en obalans. Konjunkturförstärkningen 2015–2016 innebär en stark tillväxt av skatteunderlaget, men kostnaderna ökar ännu snabbare. När den svenska ekonomin därefter antas återgå till ett normalläge vad gäller resursutnyttjande blir det en betydligt svagare utveckling av skatteunderlaget, samtidigt som det demografiska trycket ökar.

De senaste årens stora asyl- och flyktmottagande har gjort att bostadsbristen blivit en fråga för hela landet. Förutom de problem som hindrar bostadsbyggande i tillväxtområden kommer det också att bli bostadsbrist i områden som tidigare snarare kännetecknats av ett överskott av bostäder. De ekonomiska incitamenten att bygga nytt i dessa områden är sannolikt svaga. Enligt Boverkets prognos hösten 2015 över behovet av bostäder de kommande 3 åren beräknas behovet fram till år 2025 vara runt 700 000 nya bostäder. Man bedömer dock att produktionen av nya bostäder inte kommer att bli så hög eftersom denna också påverkas av hushållens ekonomi, kommunernas agerande och inte minst byggbolagens drivkrafter och möjligheter. Genom bostättningslagen blir kommunerna nu tvungna att erbjuda bostäder till de nyanlända. Lagen tar ingen hänsyn till kommunens bostadssituation i utgångsläget – snarare tvärtom eftersom de områden som har en god arbetsmarknad, som också får förhållandevis större antal anvisningar,

främst är områden där bostadsbristen är som störst.

Som en följd av den nya bostättningslagen kommer skillnaderna i fördelning av flyktingmottagandet mellan kommunerna att bli något mindre, men i och med att två tredjedelar bostätter sig på egen hand kommer skillnaderna fortfarande att vara omfattande.

Skatteunderlag

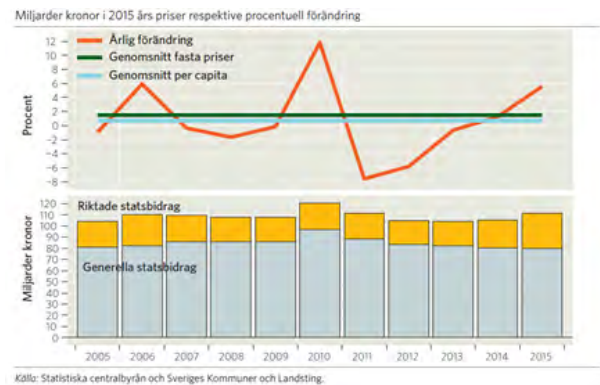
Förutsättningarna mellan åren varierar på många olika sätt, en viktig del på intäktssidan är skatteunderlagets utveckling. De senaste tio åren har följsamheten varit stor mellan skatteunderlagsutvecklingen och kostnadsutvecklingen, men de senaste och kommande åren räknar vi med att kostnaderna ökar snabbare än skatteunderlaget.

(Utvecklingen av underliggande skatteunderlag och kostnader 2005-2017 procent att skatter och generella bidrag)

Kostnaderna ökar snabbare än skatteunderlaget. Siffrorna för åren 2016 och 2017 redovisas i SKL:s prognos. För bägge åren räknar SKL med att staten kommer att tillföra såväl kostnadsersättningar för flyktingar som generella bidrag.

Åren 2005 till 2015 har statsbidragen ökat med i genomsnitt 1,5 procent per år i fasta priser. Om hänsyn tas till befolkningsökningen uppgår ökningen till 0,7 procent. De generella bidragen är nominellt oförändrade över tid, men ökar ibland genom beslut av riksdagen. Som framgår av diagrammet är nivån 2015 ungefär den samma som 2005, alltså är de realt sett oförändrade inklusive befolkningsökningen. Däremot har de riktade bidragen ökat med 25 procent 2015. Mellan åren 2005–2014 uppgick den årliga reala ökningen till 1 procent, för åren 2005–2015 är den årliga ökningen drygt 3 procent. År 2016 kommer kostnadsersättningar för flyktingar att öka mycket kraftigt, dessutom tillkommer det tillfälliga stödet för flyktinginvandringen. Detta tillsammans med en permanent ökning av de generella bidragen från och med 2017 gör att bilden kommer att förändras de närmaste åren.

Att statsbidragen ökat realt sett över tiden fram till 2015 beror endast på att de riktade statsbidragen ökat.

Prognos och kommentarer till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges prioriterade mål – delårsbokslut 2016

Kommunfullmäktige beslutade 2012 att införa ett nytt måldokument Kommunfullmäktiges prioriterade mål. Det nya dokumentet innehåller fler mål, 14 istället för 3, och har tydliga styrtal samt ett större fokus på effekter för medborgare och företag. Det är även uttalat att resultat ska kunna jämföras med andra offentliga organisationers resultat.

Dokumentet har reviderats vid tre tillfällen och det senaste beslutet innebar att antalet mål minskats till nio samt att styrtalen är mer kommun-generella än nämndspecifika. Värt att notera att ett flertal styrtal har ändrats, dels för att spegla verksamheten bättre, dels för att ett antal av tidigare styrtal varit svåra att följa upp.

Revisionen har sedan målen införts efterfrågat en tydligare uppfattning från kommunstyrelsen om vad styrelsen avser att göra för att förbättra måluppfyllelsen.

Den kommunala strukturen för att följa upp resultat/mål kan delas upp i tre delar;

1. Den omedelbara kontinuerliga uppföljning som sker direkt i verksamheten där avvikelser och tillkortakommanden följs upp, värderas och åtgärdas kontinuerligt. Detta görs dels i samråd med nämnden/styrelsen eller direkt i verksamheten. Ett exempel på detta är de verksamheter som infört Lean som arbetssätt och följer verksamheten veckovis genom s.k. tavelmöten.
2. Genom den kontinuerliga återrapportering till nämnd samt rapportering av nämndens verksamhet till kommunstyrelsen (uppsiktsplikten). Detta utgör grund för samt påverkar främst arbetet med nästkommande verksamhetsplan (2017 års verksamhetsplan).
3. Genom de bokslutsseminarium (fokus på den måluppfyllelse som nåtts under verksamhetsåret) som ligger till grund för prioriteringar och arbetet med att ta fram kommande mål- och budgetdokument (2018 års verksamhetsplan).

Styrtal

Då varje mål beskriver en övergripande ambition är det viktigt att koppla styrtal till målet för att säkerställa måluppfyllelse. Styrtalen har tagits fram i samarbete mellan tjänstemän och kommunstyrelsen. Kravet på styrtalen har varit att de ska vara;

- Relevanta – indikera träffsäkert i förhållande till målets hela bredd.
- Mätbara – kunna mätas tydligt utan behov av bedömningar eller tolkningar.
- Jämförbara – vara en indikator som lätt kan jämföras mellan organisationer.
- Externt framtagna – en indikator som är framtagen och mäts av vederhäftig extern part.
- Effektiva/rimliga – underlag ska upplevas vara rimligt att ta fram i förhållande till sitt värde.

Måluppfyllelse

Mål och styrtal hanteras och redovisas enligt följande:

Målen antas för mandatperioden. Styrtal och målvärden

revideras årligen. Måldokumentet fastställs av kommunfullmäktig i samband med budget. Måluppfyllelsen redovisas som uppfyllt, delvis uppfyllt samt ej uppfyllt – i dokumentet redovisas det som färger – grön, gul och röd. Definition av uppfyllt, fler än hälften av indikatorerna (indikatorn) är till minst 90% uppfyllda. Definition av delvis uppfyllt, fler än hälften av indikatorerna (indikatorn) är till 80% uppfyllda eller att resultat är över riksgenomsnittet. Definition av ej uppfyllt, hälften eller flera av indikatorerna har ett resultat om 80% eller lägre.

Prognos och kommentarer

I nedanstående uppföljning av kommunfullmäktiges prioriterade mål kommer mål 1 och 9 att behandlas mer djuplodande. Det beror på att resultatet för KF mål 1 redovisas vid halvårsskiftet i stället för årsskiftet och KF mål 9 har helt ny redovisning.

KF 1 Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar

- prognosen är att målet uppnås delvis.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Förbättrat resultat avseende meritvärden och godkända resultat i alla ämnen. Ungdomsarbetslösheten samt kommunens sociala insatser är två områden där styrtalen uppnås. Sammanvägt är detta mål fortfarande ett område där åtgärder prioriteras och måste prioriteras.

Resultat, analys och åtgärder

Tabell över måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges mål 1:

		2015 i %	2016 i %	Mål i %	Prognos
1	Andel godkända i alla ämnen i åk 9	67,3	83,2 ♀ 94 ♂ 75,5	100	
2	Andel i högskoleutbildning inom tre år	43	42,8 ♀ 49,7 ♂ 35,1	50	
3	Andelen unga som mår bra	74	69,7 ♀ 60,8 ♂ 78,7	90	
4	Andelen unga i öppen arbetslöshet	4	2,3 ♀ 1,9 ♂ 2,6	<5	
5	Andelen unga som inte kommer tillbaka efter insats	91	Ingen uppg	75	

Andel godkända i alla ämnen i åk 9

Analys

Andel godkända i alla ämnen i åk 9 har ökat markant sedan föregående år. Det finns inga jämförbara siffror på riksnivå ännu. Däremot föregående års siffra vara 77%. Ett

trendbrott är att flickor har högre andel godkända i alla ämnen än pojkar. Tidigare har flickor haft högre meritvärden, medan däremot pojkar har haft fler andel godkända i alla ämnen. Den pedagogiska forskningen, SOU 2010:52, pekar på två förklaringar till varför flickor är mer högpressterande än pojkar i skolan; dels flickors och pojkars olika förhållningssätt till skolan, dels deras olika arbetssätt. Flickor lägger ner mer tid, arbete och engagemang i skolarbetet och har mer effektiva arbetssätt. Även biologiska skillnader bidrar till flickors högre skolprestationer.

Förmågan till koncentration och uppmärksamhet utvecklas tidigare hos flickor. Pojkar har också en senare språkmognad än flickor. Om skolan tidigt introducerar moment som kräver hög grad av självständigt arbete, så gynnas de barn som är tidigt mogna i koncentration och uppmärksamhet. Därmed gynnas flickornas anpassning. Likaså gynnas barn som får strukturellt stöd hemifrån. Slutsatsen i den rapporten är också att pojkars underprestation inte är ett unikt svenskt fenomen. Därför kan man inte heller säga att förhållanden just i den svenska skolan kan vara bakomliggande orsaker.

Åtgärder

- Det formativa förhållningssättet ska öka
- Arbeta med det relationella förhållningssättet
- Sätta fokus på pojkars läsning och skrivning
- Motiverande samtal
- Studieteknik för pojkar

Andel i högskolestudier inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning

Analys

Ingen större förändring jämfört med föregående år. Kvinnor läser i större utsträckning vidare på högskolan än män inom tre år efter avslutad gymnasieprogram. Detta följer det nationella mönstret. I en rapport från Skolverket 2008 står att, inom högre utbildning idag dominerar kvinnorna och det har de gjort sedan slutet av 70-talet. Detta gäller fortfarande och har dessutom ökat. Till viss del hör könsskillnaden i hop med att män och kvinnor väljer olika utbildningar på gymnasiet, framför allt att kvinnor i högre utsträckning läser på de studie-förberedande programmen och män i högre utsträckning yrkesprogrammen. Naturvetenskapsprogrammet är det program som har hög övergångsfrekvens till högskolan.

I Östhammars kommun är det få som väljer naturvetenskapsprogrammen, vilket gör att procenten studerande på högskola inte blir så hög i kommunen. Det är även det programmet där könsskillnaden är lägst. Oavsett bostadsort, klass eller etnicitet presterar flickor bättre än pojkar i skolan. Ytterligare en anledning till könsskillnaden mellan kvinnor och män kan vara att kvinnor i högre grad tar hjälp, när de behöver det.

Trots att de gymnasieelever som går vidare till högre utbildning idag särskilt har ökat bland dem som inte har högt utbildade föräldrar så har föräldrarnas utbildningsnivå en stark påverkan till valet av högre utbildning. Östhammars kommun är en kommun med få högt utbildade föräldrar.

Etniciteten har också betydelse, men den har minskat genom åren. Studerande med utländsk bakgrund med

båda föräldrarna här i Sverige läser i högre grad vidare på högskola. En nationell studie visar att unga vuxna utanför Västeuropa får direkta råd av studie och yrkesvägledare samt arbetsförmedlare om utbildningar och yrken som leder till mindre kompetenta arbeten än den enskildes egen ambition.

Åtgärder

- En klass-, köns- och etnicitetsmedveten studie- och yrkesvägledning
- En realistisk vägledning
- Ett större samarbete med Uppsala universitet – ev ett projekt tillsammans
- Presentera fler positiva förebilder i yngre åldrar

Andel unga som mår bra

Analys

Försämrade siffror i länet totalt och i synnerhet i Östhammar för flickor i åk 9. Arbetet att vända det upplevda måendet är ett långsiktigt arbete och därför är det inte realistiskt att tro på några kraftigt förbättrade siffror vid nästa mätning, 2017. Det är först på skolnivå som analysen blir intressant.

Åtgärder

Hälsofrämjande

- Information till föräldrar om hur man stärker barns självkänsla samt att barn behöver motgångar/svårigheter för att utvecklas gynnsamt
- Mindfulness i lägre åldrar
- Utveckla pedagogernas relationella kompetens

Förebyggande

- Pubertetssamtal med mer psykosocialt innehåll gruppvis i åk 5
- Trivselsamtal med samtliga elever i åk 6

Åtgärdande

- Utveckla barnens ”verktygslåda”
- Stresshanteringskurser på högstadiet

Andelen unga i öppen arbetslöshet

Analys

Det är betydligt färre ungdomar i år än föregående år som är öppet arbetslösa. En del av förklaringen av vår låga arbetslöshet bland unga är att Östhammars kommun är en kommun med en hög andel småföretagare. Företagare vars barn ofta får anställning direkt efter gymnasieskolan, där de ofta valt en yrkesinriktning. Ungdomar som söker ett yrkesprogram är anställningsbara direkt efter gymnasieexamen. En hög andel elever i Östhammars kommun väljer yrkesprogram. Östhammar följer nationen i övrigt när det gäller att män oftare är arbetslösa än kvinnor. Östhammars kommun har en stor andel elever som valt yrkesprogram på gymnasiet, vilket gör att de anställningsbara direkt efter gymnasieexamen. Kvinnor har i högre andel deltidsjobb än män.

Arbetet med att alla brukare ska ha en genomförandeplan pågår och kommer att ha säkerställts innan året utgång. För arbetslösa ungdomar under 25 år samordnas arbete med de stora samhällsaktörerna AF, FK, Soc samt LUL inom ramen för lokusprojektet. Under året har kostnaden för försörjningsstöd fortsatt att minska. Personalsituationen

ser något ljusare ut även om personalrörligheten är fortsatt hög. Socialförvaltningen bedömer att mål1 kommer att uppnås

Åtgärder

- Satsningar på att båda könen ska finnas mer jämt representerade inom alla näringsgrenar
- Satsa på att fler läser vidare i högskolan
- Satsa på att män söker sig till traditionellt kvinnliga utbildningar inom vård, skola och omsorgssektorn.

Andelen unga som inte kommer tillbaka efter insats

Analys

Samverkan med barn och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har under senare tid förbättrats avseende Östhammars barn och ungdomar. Gemensam utbildningsdag har hållits och kontinuerliga möten hålls mellan skolan och socialförvaltningen. Tidigare arbetsformer har strukturerats i form av samordnad individuell plan (SIP). Detta har gett effekten att inte lika många insatser har behövt göras under första halvåret 2016 som föregående år. Med tanke på resultatet för de insatser som gjordes under 2015 så är prognosen att vi kommer att få ett bättre resultat i år än föregående.

Åtgärder

- Öka samarbetet mellan socialförvaltningen och barn- och utbildning när det gäller orosanmälan.
- Fortsätta det gemensamma förebyggande samarbetet mellan socialförvaltningen och barn- och utbildning för kommunens ungdomar

KF 2 Östhammars kommun ska vara en kommun med stöd- och omsorgs- verksamhet som utgår från individens behov och värdighet

- prognosen är att målet uppnås.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Trots att målet uppnås finns förbättringspotential inom målområdet. Kvalitets- och utvecklingsarbete fortsätter inom såväl värdegrundsarbete, nya arbetsmodeller samt organisation.

Resultat, analys och åtgärder

Arbetet med att införa arbetsmodellen "äldres behov i centrum" (ÄBiC) som bygger på att stärka brukarens förmågor i stället för att överbrygga behov har intensifierats. Arbetet med att långsiktigt ändra personalplaneringen från tillgång på personal till verksamheternas behov fortsätter. Uppföljning av ny utförare avseende servicetjänster inom hemtjänsten pekar på stor uppskattning från brukarna samt att stressen minskar bland personalen.

Förvaltningen bedömer att målet med brukarnöjdhet samt bemötande inom hemtjänst och funktionsnedsatta uppnås helt och inom särskild boende uppnås delvis.

Inom målområde 2 och 3 pågår en rad utvecklingsarbeten under 2016 som omfattar bland annat "mest sjuka äldre", god läkemedelsbehandling, palliativ vård samt god demensvård. Fokus har hållits på brukarnas sociala välmåen-

de, utveckling av möteplatserna samt mat och måltidsmiljön. Fortsatt arbete med implementering av kommunens värdegrund har och kommer fortsatt att ske under året. Under året har också lokala värdegrundsgarantier införts inom vård och omsorg.

KF 3 Östhammars kommun ska vara en kommun med gott bemötande och hög tillgänglighet

- prognosen är att målet uppnås.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Östhammars kommun har goda resultat avseende, bemötande och tillgänglighet. Även här finns förbättringspotential avseende svarstider och bemötandefrågor för hela den kommunala organisationen.

Resultat, analys och åtgärder

I den senaste mätningen från KKIK, kommunernas kvalitet i korthet, från januari 2016 visar att kommunen har en god tillgänglighet och ett gott bemötande. Prognosen är att årets resultat blir samma som uppnåddes 2015.

Vi behöver dels utveckla bilden av kommunens tillgänglighet, dels utveckla nya rutiner för snabbare svar i vår telefonservice. Även om tillgängligheten är god behöver vi fortsätta att utveckla vår kundtjänst. Vi arbetar idag med bilden av kommunen genom vårt värdegrundsarbete och våra satsningar på det kommunikativa området inom respektive förvaltning.

KF 4 Östhammars kommun ska vara en kommun där invånarna upplever förutsättningar för delaktighet

- prognosen är att målet inte uppfylls.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Trots flera infrastrukturella åtgärder, vägar in för dialog och kommunikation, upplever inte medborgarna att delaktigheten ökar. Det finns stor anledning att se över de aktiviteter som görs idag.

Resultat, analys och åtgärder

I den undersökning som SCB gjorde under 2015 uppnås inte uppsatta mål. Även om kommunen har ökat kontaktpunkterna upplever inte våra invånare att delaktigheten har ökat.

I medborgarundersökningen förmedlar de svarande att graden av inflytande alltför lågt är lägre än kommunens egen ambition. Det är vår prognos att vi inte kommer ha något annat resultat än detta vid bokslutet 2016. Det finns idag utvecklade funktioner för att ställa fråga till politiker, skapa namninsamlingar och skicka förslag till våra politiker. Dessa presenteras på kommunens hemsida. Vår analys är att dessa funktioner är relativt okända och att det samtidigt är relativt oklart för kommuninvånarna vad de har att förvänta sig från kommunen när det gäller delaktighet och inflytande.

Eftersom kommunens resultat legat på nuvarande nivå en längre tid finns det skäl för oss att ompröva våra insatser.

KF 5 Östhammars kommun ska vara en kommun med ett gott företagsklimat

- prognosen är att målet ej uppfylls.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Två av styrtalen uppnås delvis, bredbandsutveckling och nöjdhetsindex. Dock är det totala resultatet långt från kommunfullmäktiges ambition. På målområdet krävs såväl översyn som nya åtgärder.

Resultat, analys och åtgärder

Svenskt Näringslivs företagsklimatranking levereras under andra halvan 2016. Enkätresultaten pekar på en nedgång av resultatet. Även våra resultat avseende företagarnas nöjdhetsindex samt nyföretagandet är sämre än våra ambitioner. Det område som förbättras är andelen invånare och företag med tillgänglighet till höghastighetsuppkoppling (fiber).

Efter en tid av positiv utveckling relativt andra kommuner tycks utvecklingen avstannat. Situationen är oroande eftersom den påverkar vår attraktivitet och vår tillväxt. Det finns samtidigt ljuspunkter såsom exempelvis att de större företagen är riktigt nöjda både med företagsklimat och med service.

Det är vår prognos att vi inte kommer ha något annat resultat än detta vid bokslutet 2016.

Som åtgärd har vi inlett ett gemensamt nystartsarbete tillsammans med Företagarrådet, våra partners för ett bättre företagsklimat och företagare-föreningarna i kommunen. Dessutom har en gemensam handlingsplan för ett förbättrat NKI tagits fram av politiker och tjänstemän från våra myndighetsförvaltningar.

Ökad kunskap om företagarnas upplevelse i kombination med en tydligare kommunikation kan också bidra till att förändra bilden framöver.

KF 6 Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen trivs och kontinuerligt ökar

- prognosen är att målet uppnås.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Såväl befolkningsökning som den upplevda tryggheten bedöms att uppnås under året. Då målorådet är såväl omfattande som sammanfattande över kommunens totala attraktivitet är det även fortsättningsvis viktigt att se över alla delar som påverkar målområdet.

Resultat, analys och åtgärder

Östhammars kommun har under första halvan av 2016 en bra trend avseende inflyttning, och ett ökat bostadsbyggande bidrar till detta. Vi bedömer att en ökning med 200 medborgare kommer att uppnås under året. I tidning Fokus "Bäst att bo ranking" placerar vi oss på plats 26 av 167, något sämre än ambitionen men fortfarande på en hög nivå.

Vi behöver även fortsättningsvis ha ett fokus på ökat bo-

stadsbyggande, fördjupade översiktsplaner och en plan för kommunens bostadsförsörjning.

KF 7 Östhammars kommun ska vara en kommun med minskad miljöpåverkan

- prognosen är att målet uppnås delvis.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Arbetet med kommunens nyligen antagna miljömål och därmed följande åtgärder bedöms öka måluppfyllelsen redan under 2017. Den nya fordonsupphandlingen, från fossil till el samt nya riktlinjer för tjänsteresor bedöms påverka resultatet redan under slutet av verksamhetsåret.

Resultat, analys och åtgärder

Vi bedömer att vi kommer att uppnå målen för 2 av 6 styrtal under 2016.

		2015	2016	Mål	Prognos
1	Miljöaktuellt ranking, under 2018	-	uppnås inte	Topp 125	
2	Andel inköpta ekologiska livsmedel	-	23,4%	25%	
3	Minskning av koloxidutsläpp från tjänsteresor med bil	-	uppnås	20%	
4	Andel förnybart bränsle i tjänstebilarna	-	uppnås	30%	
5	Antalet inventerade avlopp/år	-	200-250	350	
6	Andelen återvunnet hushållsavfall	-	30%	35%	

Miljöaktuellt ranking 2016 är tuffare än någonsin, då många av enkätfrågorna skärpts. Många av frågorna i enkäten är fokuserade på klimat/energi, upphandling, kemikalier och styrning/ledningssystem. Några frågor även om naturmiljö och vatten. Där ser vi att vi kan arbeta mer med miljö i skolan (samt grön flagg) och ekologiska livsmedel, där vi nu börjar sacka efter övriga kommuner i Sverige. Vi bör också se över hur nyckeltalet för förnybar energi i våra lokaler mäts, där vi tidigare haft goda resultat. Inom detta område kan det vara en felrapportering eller liknande som är orsaken. Vi bör se över detta och hantera resultatet utifrån eventuella andra siffror på detta.

För en högre måluppfyllelse föreslår vi följande åtgärder:

- Flera av delarna där det finns möjlighet till förbättring ryms inom de miljömål Östhammars kommunfullmäktige beslutat om 14 juni 2016. Att förmå samtliga förvaltningar att arbeta med kommunens miljömål.
- Aktiv dialog med Gästrike vatten gällande önskad inriktning för utveckling av VA och har ett offensivt arbete med dricksvattenförsörjning.
- Ställa relevanta miljökrav i kommande upphandlingar.
- Ha tjänstebilar med mer fokus på eldrift samt fler solcellsanläggningar på kommunala lokaler bör även

det ge bra återverkan på rankingen.

- Ledningssystem/styrning.
- Skapa ett bra samarbete med skolorna gällande miljö/hållbarhetsfrågor.
- Införa vegetariska och ekologiska dagar inom livsmedelsproduktionen.
- Använda ett verksamhetssystem som stöder upphandling och uppföljning av livsmedelsavtal.
- Använda ruttoptimering av kommunens tjänstesor, en intensivare dialog med resebyrån som anlitas för övriga tjänstesor samt utveckling av personalens resor fram för allt till och från Uppsala kan leda till ytterligare minskning.
- Avropa och byta ut tjänstefordonen i fordonsparken under 2016/2017. Installera körjournaler för ruttoptimering i fordonen
- Tillsammans med UL för ökat resande med kollektivtrafik på länsväg 288.
- Skapa fler resurser för att uppnå 350 inventerade avlopp/år.

KF 8 Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv

- prognosen är att målet uppfylls delvis.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Då fullmäktige redan vid budgetbeslutet valde att lägga resultatet under 2,0% blir det svårt att uppnå resultatmålet, dock är avvikelserna så liten att ev. budgetdispositioner kan påverka så att målet uppfylls. Hösten 2015 och hela 2016 kännetecknas av stora intäktsökningar, flyktingsituationen, och gör även våra prognoser mer känsliga än tidigare.

Resultat, analys och åtgärder

Vi har under 2016 bytt period för delårsrapporteringen vilket gör jämförelser mot föregående år vanskligt. En omräkning av 2015 delårsresultat till samma tidsperiod som 2016 delårsresultat visar att intäkterna 2016 har ökat betydligt snabbare än kostnaderna. Den stora skillnaden förklaras till övervägande delen av ökade bidrag från migrationsverket för flyktmottagning. Ökad flyktmottagning medför även högre kostnader men dessa uppstår med en viss eftersläpning. Bedömningen för året blir att kostnader och intäkter kommer öka lika mycket.

För att aktivt arbeta med att uppnå god ekonomisk hushållning ska Lednings- och verksamhetsstöd genomföra kvartalsuppföljning av bland annat ekonomiska nyckeltal med samtliga förvaltningsledningar. Med en genomlysning av resultat och en analys av rådande läge kan förbättringsområden identifieras, förebyggande insatser kan sättas in och investeringar kan planeras i god tid.

KF 9 Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

- prognosen är att målet uppfylls delvis.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen;

Det attraktiva arbetsgivarskapet kommer att vara en ännu större nyckelfaktor såväl avseende kostnader som kvalitet. Östhammars kommun behöver vidta flera åtgärder på området. Flera har redan startats men ytterligare åtgärder behövs. Särskilt fokus bör läggas vid, sjuktal och rehabilitering, den goda arbetsmiljön, heltid för den som önskar, lön och förmåner, delaktighet samt ledarskap och medarbetarskap.

Resultat, analys och åtgärder

		2015 i %	2016 i %	Mål i %	Prognos
1	NMI	80	Ingen mättn	80	
2	HME	81	Ingen mättn	ökande	
3	AVI	100	98	ökande	
4	Jämix	69	58	ökande	

Målet mäts genom fyra olika index: Nöjd Medarbetarindex (NMI), Hållbart Medarbetarengagemang (HME), Attraktiv Arbetsgivarindex (AVI) samt Jämställdhetsindex (Jämix).

NMI mäts genom en fråga (*Hur nöjd är du totalt sett med ditt arbete och din arbetssituation?*) i vår medarbetarundersökning. Svarsalternativen är: *mycket nöjd, ganska nöjd, varken nöjd eller missnöjd, ganska missnöjd, mycket missnöjd, inget svar*. Målet är att minst 80% av respondenterna ska svara *mycket nöjd* eller *ganska nöjd*. 2015 svarade 80% att de är mycket eller ganska nöjda, som är en ökning med 1% från föregående år.

HME mäts genom totalt 9 frågeställningar uppdelade på 3 områden. Dessa frågor inkluderas i medarbetarundersökningen, och är följande:

Motivation: mitt arbete känns meningsfullt, jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete, samt jag ser fram emot att gå till arbetet.

Ledarskap: min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser, min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare, samt min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete.

Styrning: jag är insatt i min arbetsplats mål, min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt, samt jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete.

Resultatet från HME-svaren indexeras, dels för kommunen totalt, per område totalt och ger ett resultat per frågeställning med poäng från 0 till 100. Resultatet för 2015 är 81 poäng för kommuntotalen, och där motivationsindex är 81, ledarskapsindex är 75 samt styrningsindex är 86.

AVI är Nyckeltalsinstitutets verktyg för att mäta arbetsgivarattraktivitet, och mäts genom 9 nyckeltal som vägs ihop. Dessa består av:

- andel tillsvidareanställda,
- medianlön,
- lika möjlighet att bli chef
- utbildningstid
- arbetad övertid

- korttidssjukfrånvaro
- antal anställda/chef
- långtidssjukfrånvaro
- avgångar, dvs andel som slutat.

Varje nyckeltal kan få 20 poäng, dvs maxpoäng som kan fås är 180. Resultatet ställs mot 199 andra organisationer, både offentliga och privata, i Sverige. För 2015 var det hösta resultatet totalt 144 poäng, och det lägsta 75 poäng. Östhammars kommun fick 98 poäng, som är en minskning med 2 poäng från föregående år.

Jämix är också Nyckeltalsinstitutets verktyg för att mäta jämställdhet i en organisation. Även Jämix innehåller 9 nyckeltal som vägs ihop. Dessa består av:

- könsfördelning mellan könen i yrkesgrupper (minst 40 – 60 %),
- könsfördelning mellan könen i högsta ledningsgruppen (minst 40 – 60 %),
- lika möjlighet bli chef oberoende av kön,
- lika lön oberoende på kön,
- långtidssjukfrånvaro, kvinnor och män,
- uttag av föräldraledighet, kvinnor och män,
- lika andel med heltidsarbete,
- lika andel med fast anställning,
- aktivt arbete med Jämställdhetsplan.

Varje nyckeltal kan få 20 poäng, dvs. maxpoäng som kan fås är 180. Resultatet ställs mot 199 andra organisationer, både offentliga och privata, i Sverige. För 2015 var det hösta resultatet totalt 147 poäng, och det lägsta 58 poäng. Östhammars kommun fick 58 poäng, som är en minskning med 11 poäng från föregående år.

Prognos

Samtliga mätningar förs för närvarande på årsbasis, varför det inte finns styrta rapporter för första halvåret 2016. Därför utgår vi från de senaste styrtalen och diskussioner som förts utifrån dessa.

Medarbetare, särskilt unga talanger, efterfrågar meningsfulla arbetsuppgifter, gott ledarskap, möjlighet till personlig och professionell utveckling, en positiv organisationskultur samt god ersättning. Vi vet också från vår medarbetarundersökning att medarbetare efterfrågar inflytande och delaktighet, samt möjlighet att bidra till ett gott resultat. Därför är det viktigt att vi arbetar med förbättringar inom dessa områden genom olika insatser.

Därför satsar vi, utöver det som redan görs, på följande områden:

- ledarskapsutveckling av chefer genom både egna och externa utbildningar,
- genomförande och implementering av spelregler baserade på kommunens värdeord för varje enhet,
- översyn av löneläge och lönepolitik,
- kompetensutveckling av gruppleddare och deltagande i Aspirantprogram.

Dessa satsningar syftar till att öka medarbetarnas nöjdhet ytterligare och att öka medarbetarengagemanget, särskilt inom områdena ledning och styrning, då ledarskapsutveckling är en kontinuerlig satsning med fokus på ett coachande och motiverande ledarskap genom värderingar.

Kommentar till resultatet

Medarbetarnöjdhet

Nöjda medarbetare är mer engagerade och bidrar till bättre måloppfyllelse. Detta är särskilt viktigt i en offentlig verksamhet som arbetar med välfärd, som kommuninvånarna är beroende av, och som finansieras av begränsade skattemedel.

Hållbart Medarbetarengagemang

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tillsammans med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har tillsammans skapat HME för att mäta medarbetarnas förutsättningar för medarbetarengagemang. SKL och RKA antar att medarbetarna vill bidra till ett gott resultat, och att bidraget ökar med högre medarbetarengagemang. Känsla av motivation, ett gott ledarskap och en god styrning bidrar till högre engagemang.

Attraktivitet

Östhammars kommun behöver vara en attraktiv arbetsgivare, både för nuvarande och framtida medarbetare, samt kommunicera detta på ett tydligt sätt för att attrahera och behålla talanger. Därför är det särskilt viktigt att vi arbetar med förbättringar av de nyckeltal där vi ser stor förbättringspotential enligt AVI; minskad korttidssjukfrånvaro, bättre lönepolitik, större intern rörlighet, fler karriärvägar samt trygg anställning.

Jämställdhet

Östhammars kommun behöver också vara en jämställd arbetsplats. Jämställdhet gynnar kommunen som organisation och därmed även som samhälle. Jämställdhet är inte bara en konkurrensfördel utan leder även till ekonomisk tillväxt och ger positiva hälsoeffekter. Därför är det viktigt att vi arbetar med förbättringar av de nyckeltal där vi ser stort förbättringspotential enligt Jämix; långtidssjukskrivningar, lön, sysselsättningsgrad, anställningstrygghet och uttag av föräldraledighet.

Åtgärder som vidtas för att förbättra resultatet

Medarbetarnöjdhet

Alla chefer har fått i uppdrag att aktivt arbeta med de förbättringsområden som lyfts fram i den egna medarbetarundersökningen. Arbetet ska bedrivas proaktivt och kontinuerligt under året, och involvera alla medarbetare. Förbättringsarbetet ska lyftas fram och synliggöras, och förbättringar ska firas.

Processen för förbättringsarbetet går till så här: alla medarbetare ska få ta del av resultatet för arbetsplatsen, och möjlighet att diskutera den. Tillsammans ska chef och medarbetare välja ut de frågeställningar som behöver förbättras. Dessa ska skrivas in i en handlingsplan, i prioriteringsordningen från viktigast till minst viktig. En kopia av handlingsplanen ska skickas till närmast chef, och synliggöras på lämpligt sätt på arbetsplatsen. Alla medarbetare ska involveras i att ta fram förslag till förbättringar, dels för att skapa medarbetarinflytande och dels för att få fram så många förbättringsförslag som möjligt. Förbättringsarbetet ska bedrivas på arbetsplatsträff eller andra återkommande möten, så att förbättringar blir en naturlig del av verksamheten.

Kommunchefens ledningsgrupp har även beslutat att alla verksamheter ska aktivt arbeta med förbättringar i de frågor som fått ett dåligt resultat över lag; att arbeta med Östhammars kommuns värdeord, ledarskapsutveckling för ett inkluderande, coachande och kommunikativt ledarskap, samt att aktivt arbeta med verksamhetsmål och uppföljning av dessa.

Medarbetarengagemanget

Utifrån resultatet av HME är det tydligt att Östhammars kommun behöver arbeta med områdena ledarskap och styrning. Inom områdena ledarskap framkommer tydligt att medarbetare inom särskilda boenden, hemtjänsten samt LSS inte upplever sig få tillräcklig uppskattning från sin närmaste chef eller känna förtroende från chefen. Företsättningar för att ta ansvar kan också förbättras.

Området styrning har också förbättringspotential. Främst pekas bristen på uppföljning av mål ut som ett område, och detta upplevs som en brist särskilt inom särskilda boenden och hemtjänsten.

För att medarbetarna ska uppleva större uppskattning och förtroende från sin chef är det viktigt med ett coachande och motiverande ledarskap. Chefen ska ha förutsättningar att utöva ett mer strategiskt ledarskap och ett mindre administrativt chefskap. Därför fokuseras rekrytering av chefer på en ledarprofil som kan uppfylla dessa behov. En modern ledare i Östhammars kommun ska vara en generalist, som snabbt kan lära sig grunderna i sin verksamhet och leda utifrån Östhammars kommuns gemensamma värderingar.

Attraktivitet

För att kunna förbättra områden som sjukfrånvaro, lönepolitik, intern rörlighet, fler karriärvägar samt trygg anställning, har kommunledningen initierat kvartalsuppföljning med samtliga förvaltningsledningar. Utgångspunkten är att vi behöver göra en analys av rådande läge för att identifiera områden som behöver förbättras. Därför presenteras varje förvaltningsledning med ett antal nyckeltal; översyn av ekonomisk prognos och analys, sjukfrånvaro inom de olika verksamheterna, personalomsättning, rekryteringar, kommande pensionsavgångar, fördelning av heltids- och deltidsanställningar, fördelning av tillsvidare- och visstidsanställningar, samt nyttjande av företagshälsovården.

Jämställdhet

Östhammars kommun har under 2016 antagit en Strategi för Jämställdhetsintegrering så att kvinnor och män ska lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom livets alla områden, inklusive arbetslivet. Därför ska all statistik i Östhammars kommun presenteras könsuppdelat för att belysa eventuella skillnader mellan kvinnors och mäns situationer.

Finansiell analys

Kommunfullmäktige har beslutat om att leddiden i delårsbokslut för Östhammars kommun och koncernen kortas ned från åtta månader till sex månader och upprättas fortsättningsvis för perioden 1 januari – 30 juni med start från år 2016. Syftet med detta är att själva delårsbokslutets material blir en komplettering till beslutsunderlag vid fastställning av budget- plan 2017-2020 som antas av kommunfullmäktige i kvartal 4 2016.

Analysen skall ses som en sammanfattning av kommunens finansiella ställning och utveckling. Den bygger på samma finansiella analysmodell som används i årsredovisningen, nämligen perspektiven resultat, soliditet och likviditet med hänsyn till helårsprognos.

Resultat

Östhammars kommun visar för första halvåret 2016 ett överskott 43,9 mnkr. Det ska jämföras med ett budgeterat överskott för samma period på 15,2 mnkr. Kommunens starka resultat för första halvåret beror främst på en stor ökning av intäkterna. Och då framförallt statsbidrag från migrationsverket. Dessa uppvägs inte av motsvarande kostnader under perioden.

Under de första sex månaderna 2016 tog Östhammars kommuns löpande driftsverksamhet exklusive avskrivningar och finansnetto i anspråk 87% av skatteintäkter och generella statsbidrag. Tillsammans utgjorde de löpande nettokostnaderna, inklusive avskrivningar och finansnetto, 92,3% av kommunens skatteintäkter och statsbidrag. Motsvarande värde för bokslut 2015 var 98%, i delårsbokslut för 2015 var andelen 96% av kommunens skatteintäkter och statsbidrag.

Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgick till 228% vilket kommer sig av att investeringsnivån på halvåret är drygt 51 mnkr lägre än budget. Hade investeringarna legat i nivå med budget hade självfinansieringsgraden legat på knappt 90%. Investeringarna brukar vara högre under andra halvåret.

Soliditet

Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med skatteintäkter.

Soliditeten var vid halvårskiftet 49% vilket är en förbättring med 3 procentenheter jämfört med bokslut 2015. Värdet påverkas av den låga investeringsnivån under första halvåret.

Inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick soliditeten till 14%, vilket är 4 procentenheter högre jämfört med 31 december 2015.

Kommunens finansnetto visar ett negativt resultat om 1,9 mnkr. I juni månad har kommunen omsatt ett befintligt lån hos Kommuninvest på 70 mnkr med en löptid till år 2020 med en fast ränta på 0,68 procent. Detta har lett till en kostnadsminskning med 1 050 tkr på årsbasis fram till

år 2020. Ytterligare ett lån ska omsättas i december 2016 vilket även kan påverka resultatet positivt på kommunens finansnettokostnader för kommande år.

Likviditet

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100% täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

Kommunens likviditet i form av kassalikviditet förbättrades under årets första sex månader till 109%. Vid årsskiftet var den till 90%.

Helårsprognos

Kommunens helårsprognos per sista juni är ett överskott på 18 mnkr vilket är en positiv avvikelse jämfört med budget på 2,3 mnkr. Kostnaderna ökar mer än intäkterna under andra halvåret. Mycket av de intäkter som utgjorts av statsbidrag under första halvåret kommer att få motsvarande kostnader med en viss eftersläpning under andra halvåret.

God ekonomisk hushållning

Enligt lagen om kommunal redovisning ska en kommun i förvaltningsberättelsen lämna uppgifter om årets resultat/prognos efter balanskravsjusteringar. Östhammars kommuns resultat efter balanskravsjusteringar framgår av tabellen nedan.

Balanskravsresultat för helårsprognos (mnkr)

Prognosticerat årsresultat 2016	18,0
Reducering av samtliga realisationsvinster, prognos	-2,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	15,5
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-
Användande av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	15,5

Finansiella målsättningar

Resultatmål

Östhammars kommun har som ambitionsmål för 2016 att uppnå 2 procents resultat av skatteintäkter ohh statsbidrag. Vid delårsbokslut prognostiseras resultatet för helår till 1,6 procent. Målet uppnås inte.

Nettokostnadsutvecklingsmål

Verksamhetens nettokostnadsutveckling ska understiga intäktsökningen för skatter och bidrag med 0,5 %. Nettokostnaderna för helåret bedöms öka lika mycket som ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Målet uppnås inte.

Budgetmål

Varje styrelse och nämnd skall enligt budgetmålet bedriva verksamheten inom beslutad budget. Under första halvåret uppfyller samtliga nämnder målet. Även helårsprognosen pekar på att budgetmålet kommer uppfyllas.

Driftredovisning

mnkr	Total budget	Delårs Budget	Utfall 160630	Delårs avvikelse	Helårs prognos	Budget-avvikelse
Kommunstyrelse	-161,4	-79,7	-68,6	11,1	-156,1	5,3
varav finansförvaltning	-3,9	-1,9	1,7	3,7	3,1	7,0
varav kommunledningskontor	-91,9	-45,7	-43,3	2,4	-93,6	-1,8
varav enh för arbete o sysselsättning	-18,7	-9,3	-9,4	-0,2	-19,5	-0,8
varav teknisk förvaltning	-47,0	-22,8	-18,7	4,1	-46,1	0,9
varav affärsverksamhet VA/Renh	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0
Lokal Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-6,6	-3,3	-2,9	0,5	-7,1	-0,4
Kultur- och fritidsnämnd	-33,9	-16,5	-14,1	2,4	-32,9	1,0
Barn- och utbildningsnämnd	-504,7	-253,2	-250,1	3,1	-504,7	0,0
Socialnämnd	-404,7	-199,0	-186,2	12,9	-404,7	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-1 111,3	-551,8	-521,8	29,9	-1 105,4	5,8
Skatter och generella statsbidrag	1 132,5	566,2	567,7	1,5	1 128,9	-3,5
Räntenetto	-5,5	0,8	-1,9	-2,7	-5,5	0,0
Årets resultat	15,7	15,2	43,9	28,7	18,0	2,3

Investeringsredovisning

KOMMUNEN	mnkr	Total budget	Delårs Budget	Utfall 160630	Delårs avvikelse	Helårs prognos	Budget-avvikelse
Kommunstyrelse		141,4	70,7	27,3	43,4	120,7	20,7
varav kommunledningskontor		15,0	7,5	3,1	4,4	15,0	0,0
varav IT kontor		2,5	1,3	0,6	0,7	2,5	0,0
varav enh för arbete o sysselsättning		0,5	0,3	0,0	0,3	0,5	0,0
varav teknisk förvaltning		111,9	56,0	19,9	36,1	89,7	22,3
varav affärsverksamhet VA		9,3	4,6	2,4	2,2	10,6	-1,4
varav affärsverksamhet Renhållning		2,3	1,1	1,4	-0,2	2,4	-0,2
Bygg- och miljönämnd		1,6	0,8	0,1	0,7	1,6	0,0
Kultur- och fritidsnämnd		8,8	4,4	0,1	4,3	8,8	0,0
Barn- och utbildningsnämnd		5,7	2,8	2,8	0,1	5,7	0,0
Socialnämnd		10,3	5,2	1,7	3,4	10,3	0,0
NETTOINVESTERINGAR KOMMUNEN		167,8	83,9	32,0	51,9	147,1	20,7

Personalekonomisk redovisning

Kommunen har en personalintensiv verksamhet. Ungefär 62% av kommunens kostnader är personalkostnader. Personalen är kommunens viktigaste resurs. Därför är det viktigt att uppmärksamma den ur olika perspektiv.

Vår personal

Antalet tillsvidareanställda var 30 juni 2016, 1 691 personer. Deras arbetstid motsvarar 1 505,09 årsarbetare.

Under perioden 1 januari – 30 juni arbetade timvikarier* 139 035 timmar. Omräknat till årsarbetare blir detta 105,33. Av dessa står Barn- och utbildningsförvaltningen för 21,94% och Tekniska förvaltningen för 5,21%. Socialförvaltningen står för 59,30% exklusive gruppen anhörigvårdare, avlösare, ledsagare och personliga assistenter PAN som står för 11,06 årsarbetare eller 10,50% av totala arbetade timmar.

Totalt antal personer som arbetat timmar är 824 personer.

*Timvikarier ersätter ordinarie personal vid kortare frånvaro, ex semester, sjukdom etc.

Gruppering och fördelning av tjänster

Kommunens verksamheter är kvinnodominerade, 86,5% av den tillsvidareanställda personalen är kvinnor.

Kommunens anställda inplaceras i olika befattningsområden och fördelningen enligt tabell nedan.

Antal tillsvidareanställda per 30 juni 2016, 31 aug 2014 och 2015

Huvudområde	2014	2015	2016
Administration	75	82	85
Enheten för arbete och sysselsättning	76	68	72
Fritid och Kultur	40	39	38
Teknik	161	161	165
Utbildning	638	648	651
Vård och Omsorg	667	688	693
Summa*	1 657	1 686	1 704

*Det finns anställda som har deltidsanställningar i två förvaltningar. Därför ser det ut som att den totala summan, 1691 anställda, per 30 juni 2016 misstämmer. 2014 och 2015 är antal tillsvidareanställda beräknat per 31 augusti.

Sjukfrånvaro i Östhammars kommun per nämnd

	1/1 - 31/8 2014		1/1 - 31/8 2015		1/1 - 30/6 2016	
	Timmar	%	Timmar	%	Timmar	%
Barn- och utbildningsförvaltning	28 769	4,2	38 742	5,7	37 198	6,5
Fritidsförvaltning	2 318	7,8	0	0	0	0
Kommunledningskontor	11 562	6,3	14 252	7,9	8 840	6,9
Kulturförvaltning	278	2,3	0	0	0	0
Kultur- och fritidsförvaltning	0	0	933	2,3	1 788	6,4
Bygg- och miljöförvaltning	906	3,3	711	2,2	647	2,6
Socialförvaltning	56 031	7,6	58 131	7,9	46 830	8,2
Teknisk förvaltning	13 934	7,3	10 598	5,8	8 299	5,8
Summa totalt	113 798	6,1	123 367	6,6	103 602	7,1

Aldersstruktur

Medelåldern hos de tillsvidareanställda är 47,6 år.

Sjukfrånvaron

Totala sjukfrånvaron i kommunen de första sex månaderna 2016 är 7,1%.

Andelen långtidssjukfrånvaro, av den totala sjukfrånvaron, är 49,3%.

Sjukfrånvaro (%) i förhållande till ordinarie arbetstid

1 jan - 30 jun	2014*	2015*	2016
Total sjukfrånvaro	6,1	6,6	7,1
Ålder			
< 29 år	6,1	4,9	5,6
30 - 49 år	6,8	7,3	7,2
> 50 år	5,6	6,5	7,3
Kvinnor	6,1	7,2	7,9
Män	2,9	3,0	4,1
Långtidssjukfrånvaro	45,4	48,9	49,3

* 2014 och 2015 är redovisningen per 31 augusti.

Löner och pensioner

Under årets första sex månader 2016 utbetalades 294,3 mnkr i löner, arvoden och övriga ersättningar. För arbetsgivaravgifter och arbetsmarknadsförsäkringar betalades 89,5 mnkr ut och den totala kostnaden för pensioner var 32,4 mnkr varav löneskatten var 6,3 mnkr.

Resultaträkning

Mkr		Kommunen 2015-08-31	Kommunen 2016-06-30	Koncernen 2015-08-31	Koncernen 2016-06-30
Verksamhetens intäkter	not 1	178,7	182,1	279,3	254,2
Verksamhetens kostnader	not 2	-839,6	-674,7	-899,5	-720,1
Avskrivningar	not 3	-38,1	-29,2	-58,3	-44,1
Verksamhetens nettokostnader		-699,0	-521,8	-678,5	-510,0
Skatteintäkter	not 4	626,6	487,0	626,6	487,0
Generella Statsbidrag o utjämnning	not 5	101,0	80,7	101,0	80,7
Finansiella intäkter	not 6	0,1	0,1	0,3	0,2
Finansiella kostnader	not 7	-3,5	-2,0	-11,4	-6,4
Result före extraordinära poster		25,2	43,9	38,0	51,4
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat		25,2	43,9	38,0	51,4

Kassaflödesanalys

Mkr		Kommunen 2015-12-31	Kommunen 2016-06-30
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		20,1	43,9
Ökning (+) /minskning (-) av avsättningar	not 15	0,3	0,6
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar		-3,5	-1,8
Justerings för av- och nedskrivningar	not 3	57,2	29,2
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		74,1	71,9
Ökn (-)/minskn (+) kortfristiga fordringar	not 13	-67,1	-6,6
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	not 12	0,6	0,1
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	not 18	37,6	-28,3
Medel från den löpande verksamheten		45,2	37,1
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	not 8	-1,9	-0,4
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	not 9,10	-82,8	-31,6
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	not 11	0,0	0,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	not 9,10	3,1	1,8
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	not 11	0,0	0,0
Omfört till omsättningstillgångar (expl fastgh)	not 12	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten		-81,7	-30,2
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Ökn (+)/minskn (-) av övr långfristiga skulder	not 17	54,7	1,3
Ökn (-)/minskn (+) av långfristiga fordringar	not 11	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		54,7	1,3
ÅRETS KASSAFLÖDE	not 14	18,2	8,2
Likvida medel vid årets början		39,0	57,6
Likvida medel vid periodens slut		57,2	65,8

Balansräkning		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mkr		2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 8	3,7	3,7	3,7	3,7
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 9	1 083,6	1 081,3	1 878,6	1 835,2
<i>varav pågående byggnadsproduktion</i>	<i>not 9</i>	<i>75,1</i>	<i>72,3</i>	<i>79,3</i>	<i>89,1</i>
Maskiner och inventarier	not 10	57,8	62,9	63,4	106,8
Finansiella anläggningstillgångar	not 11	27,7	27,7	5,7	5,7
Summa anläggningstillgångar		1 172,8	1 175,7	1 951,4	1 951,4
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploatering	not 12	1,5	1,4	1,6	1,4
Kortfristiga fordringar	not 13	158,6	165,2	115,0	142,9
Kassa och bank	not 14	57,6	65,8	57,6	65,8
Summa omsättningstillgångar		217,7	232,4	174,2	210,2
SUMMA TILLGÅNGAR		1 390,6	1 408,1	2 125,6	2 161,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
SUMMA EGET KAPITAL	not 15	640,2	684,1	764,7	816,1
varav Resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
varav Periodens resultat		20,1	43,9	39,9	51,4
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension o likn förpliktelser	not 16	31,0	31,6	31,0	31,6
Uppskjuten skatt		-		32,3	32,3
Övriga avsättningar		14,1	14,1	14,1	14,1
Summa avsättningar		45,1	45,6	77,4	77,9
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 17	464,7	466,0	914,2	1 009,2
Kortfristiga skulder	not 18	240,6	212,3	369,3	258,4
Summa skulder		705,3	678,3	1 283,5	1 267,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 390,6	1 408,1	2 125,6	2 161,6
Poster inom linjen					
Borgensåtaganden	not 19	556,1	556,1	556,1	-
Pensionsförpl. äldre än 1998, inkl löneskatt	not 20	496,1	489,1	496,1	489,1

Noter

	Kommunen 2015-08-31	Kommunen 2016-06-30	Koncernen 2015-08-31	Koncernen 2016-06-30
1. Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	400,1	354,5	525,8	445,8
varav reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	0,6	1,8	0,6	1,8
varav jämförelsestörande post , återbetalning AFA	-	-	-	-
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-221,4	-172,4	-246,5	-191,6
Summa verksamhetens intäkter	178,7	182,1	279,3	254,2
2. Verksamhetens kostnader	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisningen	-1 061,0	-847,1	-1 146,0	-911,7
varav reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	-	-	-	-
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	221,4	172,4	246,6	191,6
Summa verksamhetens kostnader	-839,6	-674,7	-899,5	-720,1
3. Avskrivningar	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Planenliga avskrivningar	-38,1	-29,2	-58,3	-44,1
Summa avskrivningar	-38,1	-29,2	-58,3	-44,1
4. Skatteintäkter	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Preliminära skatteintäkter	626,8	487,0	626,8	487,0
Slutavräkning föregående år	-1,0	0,0	-1,0	0,0
Slutavräkning innevarande år, prognos	0,9	0,0	0,9	0,0
Summa skatteintäkter	626,6	487,0	626,6	487,0
5. Generella statsbidrag och utjämning	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	86,5	73,3	86,5	73,3
Strukturbidrag	1,5	0,0	1,5	0,0
Regleringsbidrag	-0,6	-0,4	-0,6	-0,4
Kommunal fastighetsavgift	31,4	24,7	31,4	24,7
Generella bidrag från staten	0,3		0,3	
Utjämningsbidrag för kostnadsutjämning	-5,5	-6,0	-5,5	-6,0
Avgift för LSS utjämning	-12,6	-10,9	-12,6	-10,9
Summa generella bidrag och utjämning	101,0	80,7	101,0	80,7
6. Finansiella intäkter	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Ränteintäkter	0,1	0,0	0,3	0,2
Utdelning aktier och andelar	-	-	-	-
Övriga finansiella intäkter, borgensavgifter koncernföretag	0,0	0,0	-	0,0
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-	-	-	-
S:a finansiella intäkter	0,1	0,1	0,3	0,2
7. Finansiella kostnader	2015-08-31	2016-06-30	2015-08-31	2016-06-30
Räntekostnader	-3,1	-1,8	-11,1	-6,3
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Räntekostnader pensionsavsättning	-0,2		-0,2	
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-			
Summa finansiella kostnader	-3,5	-2,0	-11,4	-6,4
8. Immateriella anläggningstillgångar	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Redovisat värde vid årets början	2,6	3,7	2,6	3,7
Årets investeringar	1,9	0,4	1,9	0,4
Årets avskrivningar	-0,8	-0,4	-0,8	-0,4
Redovisat värde vid periodens slut	3,7	3,7	3,7	3,7
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
<i>Linjär avskrivningstid för alla immateriella tillgångar</i>				
9. Mark, byggnader, tekniska anläggningar	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Anskaffningsvärde	1 843,8	1 826,8	2 992,0	2 920,2
Akkumulerade av- och nedskrivningar	-760,2	-745,4	-1 113,3	-1 085,1
Bokfört värde	1 083,6	1 081,3	1 878,6	1 835,2
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar</i>				

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Redovisat värde vid årets början	1 062,2	1 083,6	1 814,0	1 838,3
Byte av redovisningsprincip	0,0		0,0	
Investeringar	68,6	23,3	142,9	35,1
Redovisat värde av avyttringar o utrang. anläggningstillg.	-3,1	-0,0	-8,9	0,0
Överföring från eller till annat slag av tillgång		-2,4	-69,8	-2,4
Avskrivningar	-44,2	-23,3	0,3	-35,9
Redovisat värde vid periodens slut	1083,6	1 081,3	1 878,6	1 835,2
10. Maskiner och inventarier	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Anskaffningsvärde	230,2	240,3	255,6	322,9
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-172,4	-177,4	-192,2	-216,1
Bokfört värde	57,8	62,9	63,4	106,8
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier</i>				
Redovisat värde vid årets början	53,4	57,8	58,8	103,7
Investeringar	14,3	8,3	15,5	8,6
Redovisat värde av avyttr. o utrangerade anläggningstillg.	0,0	-0,5	-1,6	-0,5
Avskrivningar	0,0	2,4	0,1	2,4
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-9,9	-5,0	-9,4	-7,3
Redovisat värde vid periodens slut	57,8	62,9	63,4	106,8
11. Finansiella anläggningstillgångar	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Aktier och andelar koncernföretag				
Östhammars Industrifastigheter AB (100%)	0,6	0,6	-	
Östhammars Vård och Omsorg AB (100%)	1,0	1,0	-	
Dannemora Gruvfastighets AB (100%)	0,0	0,0	-	
Hargs Hamn AB (78%)	16,4	16,4	-	
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3	-	
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-		-	
Summa aktier och andelar koncernföretag	22,3	22,3	0,0	0,0
Aktier och andelar				
Kommuninvest	1,3	1,3	1,3	1,3
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	0,4	0,4
Summa aktier och andelar	1,5	1,5	1,8	1,8
Förlagsbevis Kommuninvest	3,8	3,8	3,8	3,8
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Långfristiga fordringar				
Ideella föreningar	-		-	
Dannemora Förvaltnings AB	0,0		0,0	
Summa långfristiga fordringar	27,7	27,7	5,7	5,7
Summa finansiella anläggningstillgångar	27,8	27,7	5,8	18,8
12. Förråd	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Exploatering bostadstomter	1,5	1,4	1,5	1,4
Exploateringsfastigheter	-		0,1	
Övriga förråd och lager	-			
Summa förråd	1,5	1,4	1,6	1,4
13. Kortfristiga fordringar	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Kundfordringar	13,9	14,3	20,4	19,3
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	54,0	58,0	54,1	58,7
Övriga kortfristiga fordringar	90,7	92,8	40,5	108,1
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-			-43,1
Summa kortfristiga fordringar	158,6	165,2	115,0	142,9
14. Kassa och bank	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Plusgiro	0,5	1,1	0,5	1,1
Bank	57,2	64,7	57,2	64,7
Summa kassa och bank	57,6	65,8	57,6	65,8

15. Eget kapital	Kommunen 2015-12-31	Kommunen 2016-06-30	Koncernen 2015-12-31	Koncernen 2016-06-30
Ingående balans eget kapital enligt fastställd balansräkning	620,1	640,2	726,8	764,6
<i>varav resultatutjämningsreserv</i>	22,3	22,3	22,3	22,3
Eliminering obeskattade reserver Hargshamn AB föreg. år			-2,1	
Periodens resultat	20,1	43,9	39,9	51,4
Summa eget kapital	640,2	684,1	764,6	816,0
16. Avsättningar	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Avsättning till pensioner				
Ingående avsättning	31,0	31,0	31,0	31,0
Pensionsutbetalningar	-1,5	-0,7	-1,5	-0,7
Nyintjänad pension	0,3	0,4	0,3	0,4
Ränte- och basbeloppsuppräknings	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Förändring löneskatt	0,0	0,1	0,0	0,1
Övrigt	1,3	0,8	1,3	0,8
Utgående avsättning till pensioner	31,0	31,6	31,0	31,6
<i>varav Löneskatt</i>	<i>6,0</i>	<i>6,2</i>	<i>6,0</i>	<i>6,2</i>
Del av avsättningen som tryggats genom försäkring	21,7	22,0	6,0	22,0
Övriga avsättningar				
Återställande av deponi				
Ingående värde vid årets början	13,8	14,1	13,8	14,1
Nya avsättningar	0,3	0,0	0,3	0,0
Utgående avsättning deponi	14,1	14,1	14,1	14,1
Avsättningen avser återställande av deponi samt efterbehandlingskontroll. Första delen av deponin beräknas täckas 2017 till en beräknad utgift om 5,9 mnkr, den andra delen beräknas täckas 2040 till en beräknad utgift om 13,8 mnkr				
Avsättning obeskattade reserver och uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	-		22,6	32,3
Tidigare års ej eliminerade obeskattade reserver			-0,4	
Nya avsättningar	-		10,1	
Utgående avsättning	0,0		32,3	32,3
Summa övriga avsättningar	14,1	14,1	46,4	46,4
17. Långfristiga skulder	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Lån i banker och kreditinstitut	420,0	420,0	869,5	968,1
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	35,0	36,3	35,0	36,3
Medfinansiering Citybanan	4,3	4,3	4,3	4,3
Medfinansiering Hargshamnsbanan	2,0	2,0	2,0	2,0
Övriga långfristiga skulder	3,4	3,4	3,4	1,8
Hargs Hamn AB koncernkonto minoritetsägares andel				-3,3
Summa långfristiga skulder	464,7	466,0	914,2	1 009,2
18. Kortfristiga skulder	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Leverantörsskulder	67,4	43,0	85,2	57,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	145,3	140,6	152,5	144,6
Övriga kortfristiga skulder	27,9	28,7	131,7	56,5
- varav VA-verksamheten	-			
- varav Renhållningsverksamheten	1,0		1,0	
Summa kortfristiga skulder	240,6	212,3	369,3	258,3
19. Borgensåtaganden	2015-12-31	2016-06-30	2015-12-31	2016-06-30
Stiftelsen Östhammarshem	523,0	523,0	523,0	
Dannemora Gruvfastighet AB	0,0		0,0	
Hargs Hamn AB	33,1	33,1	33,1	
S:a kommunägda företag	556,1	556,1	556,1	0,0
Egna hem och småhus	0,6	0,6	0,6	0,6
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa borgensåtaganden	561,5	561,5	561,5	5,4

Östhammars kommun har i juni 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 282 kommuner som per 2016-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 350 538 147 658 kronor och totala tillgångar till 346 333 129 213 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 985 498 464 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 972 384 632 kronor.

20. Pensionsförpliktelser

	Kommunen 2015-12-31	Kommunen 2016-06-30	Koncernen 2015-12-31	Koncernen 2016-06-30
Ingående ansvarsförbindelse	515,3	496,1	515,3	496,1
Pensionsutbetalningar	-16,9	-8,8	-16,9	-8,8
Nyintjänad pension	3,5	1,3	3,5	1,3
Ränte- och basbeloppsuppräknings	-0,9	-1,9	-0,9	-1,9
Förändring av löneskatten	-3,7	-1,4	-3,7	-1,4
Övrigt	-1,2	3,9	-1,2	3,9
Summa pensionsförpliktelser	496,1	489,1	496,1	489,1
Varav löneskatt	96,9	95,5	96,9	95,5
Utredningsgrad	96%		96%	
Del av pensionsförpliktelser som tryggats gnm försäkring				
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3	3	3	3
Tjänstemän	-		-	

Tillämpade redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Kommunen följer i huvudsak den kommunala redovisningslagen (KRL), samt de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning. Resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys och noter redovisas i mnkr med en decimal varför avrundningsavvikelser kan förekomma.

Intäkter

Enligt rekommendation RKR 18 ska från 2010 investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Östhammars kommun följer från och med 2011 denna rekommendation.

Anläggningstillgångar

Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd överstigande 3 år eller med en anskaffningskostnad överstigande den av RSV fastställda gränsen för direktavskrivning, aktiveras i balansräkningen. För kommunen gäller beloppsgränsen för direktavskrivning 22 tkr.

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Investeringsbidrag som erhållits före 2011 reducerar anläggningstillgångens anskaffningsvärde. Tillgången värderas i dessa fall till nettoanskaffningsvärdet vilket ligger till grund för planerlig avskrivning.

Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod, viss vägledning finns i SKL:s förslag till avskrivningstider.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

Datorer och servrar	3 - 5 år
Övriga maskiner och inventarier	5 - 20 år
Bilar	5 - 10 år
Verksamhetsfastigheter	10 - 33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	20 - 33 år
Markanläggningar	20 - 50 år
Immateriella anläggningstillg	3-5 år

Aktier, andelar, bostadsrätter och mark avskrivs inte.

I kommunen påbörjas avskrivning av anläggningstillgångar månaden efter färdigställandet. Ränta påföres månaden efter att investeringsutgiften skett. Internräntan för 2016 är 2,5%.

Kommunen använder huvudmetoden för redovisning av lånekostnader, d.v.s. lånekostnaderna belastar resultatet för den period de hänförs sig till.

Leasing

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 har kommunen upplysningsplikt om operationella och finansiella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs löpande.

Pensionsskuld

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden "pensionsförpliktelser" som inte har upptagits bland skulder och avsättningar. Denna rad ligger under ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07.

Pensionskostnader för intjänad individuell del redovisas som upplupen kostnad i bokslutet. Den individuella delen betalas till Skandia månatligen (premier på lönedelar överstigande 7,5 ibb) respektive årligen (4,5% premie på årslönen). Under ansvarsförbindelse finns de pensionsförpliktelser som tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998.

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 2.1 ska kommunen redovisa pensionsförpliktelser till förtroendevald enligt pensionsreglemente som ansvarsförbindelse och avsättning. Kommunen har 2016 tre förtroendevalda som uppfyller kriterierna och ingår i beräkningen för avsättning och ansvarsförbindelsen.

Återställningskostnader

Åtagandet för återställande av kommunens deponi är från och med 2012 redovisade enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 10.2.

Bidrag till infrastrukturella investeringar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 6.2 har kommunen valt att redovisa bidrag till infrastrukturella investeringar som en direkt kostnad i resultaträkningen.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. Det innebär att kommunen upprättar sin sammanställda redovisning på preliminära uppgifter från bolagen. Uppgifterna har dock genomgått revisionsgranskning i varje bolag.

I bokslutet ingår moderbolaget Östhammars kommun och de bolag eller kommunalförbund i vilka moderbolaget direkt eller indirekt innehar en röstandel av minst 50%, nämligen Stiftelsen Östhammarshem (100%), Hargs Hamn AB (78%), och de vilande bolagen Dannemora Gruvfastighets AB (100%), Östhammars Vård och Omsorg AB (100%) och Östhammars Industrifastigheter AB (100%).

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället har förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats. Därefter har intjänat kapital räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommunala bolagen ej är helägda tas endast ägda andelar av räkenskapsposterna in i den sammanställda redovisningen.

Bokslutet baseras på Östhammars kommuns värderings- och avskrivningsprinciper. Om principerna väsentligt avviker från varandra i kommun och kommunala bolag justeras bolagens räkenskaper före sammanställningen, med undantag för komponentavskrivning som tillämpas av Östhammarshem.

Inom den sammanställda redovisningen förekommer transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Modell för analys av verksamheten

Östhammars kommun använder en modell för beskrivning och analys av kommunens verksamhet. Följande fem perspektiv beskrivs och problematiseras; måluppfyllelse, årets viktiga händelser, prestationer och kvalitet, ekonomiskt resultat och årets verksamhet i ett framtidsperspektiv.

Verksamheten, kommunens mål

Östhammars kommun erhåller årligen avgifter, skatteintäkter och statsbidrag. För dessa skall kommunen utföra lagstadgad verksamhet, men också frivillig kommunal verksamhet. Detta är den stora skillnaden mot ett privat företag. För en kommun är pengar ett medel för att skapa en verksamhet. För ett företag är det tvärtom, verksamheten är medel och pengar eller ekonomisk vinst är målet.

Detta förklarar varför det är viktigt att försöka skapa modeller för att kunna mäta och utvärdera den verksamhet som kommunen utför. Kommunen skall ha en ”god ekonomisk hushållning”, och när detta mål är uppnått behövs inte mer pengar i ”kassan” utan då handlar det om att leva upp till de verksamhetsmål som sätts, dels av kommunen själv, dels av lagar och förordningar.

Fem viktiga perspektiv

För att kunna följa och utvärdera verksamheten krävs olika modeller, mer eller mindre avancerade. Östhammars kommun använder en modell som fokuserar på fem perspektiv, nämligen måluppfyllelse, årets viktiga händelser, prestationer och kvalitet, ekonomiskt resultat med ytterligare en rubrik som beskriver helårsprognosen och slutligen årets resultat i ett framtidsperspektiv.

Måluppfyllelse

Under detta perspektiv redovisas hur nämnden har lyckats uppfylla de av fullmäktige och nämnden/förvaltningen fastställda målen. Målen kan delas in i övergripande mål och delmål. En diskussion sker också i vissa nämnder hur man har lyckats leva upp till de lagar, förordningar och planer som berör nämndens verksamhet.

Årets viktiga händelser

Här redovisas de viktiga händelser som har inträffat under året inom nämndens verksamhetsområde. Det kan gälla både drift- och investeringssidan. Exempel är start av ett nytt sjukhem, nya platser i barnomsorgen etc. En fokusering sker på verksamhetsförändringar under året.

Prestationer och kvalitet

Här redovisas eventuella förbättringar och försämringar avseende nämndens kvantitativa och kvalitativa resultat. När det gäller det kvalitativa resultatet handlar det oftast om att försöka beskriva eventuella upplevda kvalitetsförändringar då det oftast inte finns tillgängliga nyckeltal. Det är dock viktigt att beskriva detta då det ger oss ett förhållningssätt till verksamheten som blir mer flerdimensionell.

Ekonomiskt resultat

Här redovisas en ekonomisk analys av verksamheten. Det innebär både en analys av nämndens resultaträkning och enskilda verksamhets- eller organisationsområden. Väsentliga avvikelser, positiva som negativa, lyfts fram och kommenteras. En koppling görs mot måluppfyllelse och viktiga verksamhetsförändringar. Här beskrivs också på ett översiktligt sätt nämndens investeringsutfall.

Från och med 2016 har vi med rubriken **Prognos för helårsresultatet**.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Under denna rubrik diskuteras årets resultat ur ett framtidsperspektiv. Vad har nämnden lärt sig av året som gått? Har den t ex funnit nya former för att bedriva någon verksamhet och vad innebär det i så fall för framtiden?

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunledningskontoret

Kommunledningsförvaltningen består av administrativ enhet, personal, ekonomi och kansli, strategisk enhet, it-enhet samt tillväxtkontor. Syftet med förvaltningen är att ge andra förvaltningar administrativt stöd samt att ge den förtroendevalda organisationen stöd i såväl administrativa som strategiska frågor.

Måluppfyllelse

Syftet med kommunledningsförvaltningen är att tillhandahålla såväl strategiskt som administrativt stöd till alla förvaltningar och till de förtroendevalda.

För kommunstyrelsens del läggs tonvikten på områdena: hög tillgänglighet, attraktivitet som arbetsgivare, gott företagsklimat, minskad miljöpåverkan och ökade förutsättningar för delaktighet.

Mätningar visar att tillgängligheten och bemötandet är mycket tillfredsställande i kundtjänsten Östhammar Direkt. Beträffande delaktighet genom förbättrade medborgardialoger har fördjupande diskussioner hållits med samtliga nämnder och förvaltningar.

Östhammars kommun har i dagsläget svårt att klara kompetensförsörjningen, speciellt med avseende på legitimerad personal, och det finns en förbättringspotential i vår attraktivitet som arbetsgivare. Indikatorerna för gott företagsklimat pekar på en svag nedgång. Den senaste kvalitetsmätningen av kommunens dagliga verksamhet visar att målet om upplevd nöjdhet med insatsen nås och svarsfrekvensen är högre än tidigare.

Kommunfullmäktiges nio prioriterade mål kommenteras i sin helhet under avsnitt förvaltningsberättelse sidorna 5-6 och avser hela kommunens resultat.

Årets viktiga händelser

- En integrationsstrategi har engagerats för att förbättra det interna och externa samarbetet. Vi står inför svåra utmaningar inom integration och utanförskap med stora behov av såväl bostäder som arbetsträning

och praktik för nyanlända, ungdomar och funktionshindrade.

- Under våren har Kommunfullmäktige antagit nya riktlinjer för systematiskt arbetsmiljöarbete, nya miljösmål samt ny informations- och säkerhetspolicy.
- Årets Tillväxtgala, inom ramen för Tillväxtstrategin, blev en lyckad manifestation av starka prestationen inom föreningsliv och näringsliv i kommunen. Konsumentvägledaren vid Östhammars kommun utsågs till årets konsumentvägledare i Sverige och fick även ta emot kommunens kvalitetspris.
- Implementeringen av kommunens nya ekonomisystem är slutfört och för att öka tillgängligheten tillhandahålls dessutom en mobilapp för attestering av beställningar och fakturor.
- Översiktsplanen är utställd på kommunens bibliotek och i kommunhuset, sista steget för synpunkter innan kommunfullmäktige fattar beslut i frågan.

Prestationer och kvalitet

Arbetet med att skapa en kundorienterad och solid organisation fortskrider, liksom arbetet med implementering av en e-tjänstplattform. E-tjänsterna ska dels underlätta för företag och medborgare genom högre tillgänglighet, dels effektivisera arbetsflöden i förvaltningen. Pågående satsningar inom IT-området ska leda till en stabil och säker infrastruktur, vilket är en förutsättning för kravet på en ökande digitalisering.

Flyktingssituationen ställer höga krav på nya lösningar och en styrgrupp för integration har inrättats.

Ekonomiskt resultat

Periodens överskott beror främst på att planerade verksamheter förskjutits i tid jämfört med budget, tex under staben där Bredband/strategi har +2,1 mnkr då beställda grävningsarbeten utförs senare på året än budgeterat.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	52,4	31,4	31,3	49,5	47,4
Kostnader	-162,1	-102,3	-84,0	-160,0	-160,6
varav personalkostnad	-66,6	-44,2	-33,0	-72,3	
varav lokalkostnad	-4,4	-2,9	-1,8	-4,4	
Nettokostnader	-109,7	-70,9	-52,7	-110,6	-113,2
Delårsbudget	-109,0	-73,8	-54,9	-110,6	-110,6
Delårsresultat	-0,7	3,0	2,2	0,0	-2,6

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs- budget	Utfall	Avvik- else
Politik	-3,7	-3,6	0,1
Stab	-5,2	-3,0	2,3
Strategier	-2,3	-2,2	0,1
Ledn- o verks.stöd	-9,8	-8,8	1,0
Öförutsedda etc	-2,0	-1,2	0,8
Överförm.nämnd	-0,8	-0,9	-0,1
Räddningstj.nämnd	-11,3	-11,5	-0,2
IT-kontor	-5,5	-7,3	-1,8
EAS	-9,3	-9,4	-0,2
Tillväxtkontor	-5,0	-4,8	0,1
Slutförvarsenheten	0,0	0,0	0,0
Summa	-54,9	-52,7	2,2
Nettoinvesteringar	9,0	3,7	5,3

Prognos för helårsresultat

IT-enheten: Underskott om cirka -1,4 mnkr kopplat till i huvudsak nätverksprojektet som genomfördes under 2015, där arbetskostnaderna belastar årets resultat.

Överförmyndarnämnd och Räddningstjänstnämnd: -0,4 mnkr då budgeten för dessa nämnder ej överensstämmer med kommunens budget.

Enheten för arbete och sysselsättning beräknar -0,8 mnkr pga underfinansierat "Eget val".

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Framöver finns ett ökat behov av att satsa på hållbar tillväxt för att gynna befolkningsutvecklingen och företagsklimatet. Kommunens kapacitet behöver stärkas när det gäller fördjupade översiktsplaner, som på sikt kommer att ge bättre planerings- och beslutsunderlag för bland annat bostadsbyggande. För att stärka kommunens förmåga att attrahera och behålla medarbetare är det nödvändigt att betona det attraktiva arbetsgivarskapet ytterligare.

Viktiga uppgifter blir att tydliggöra kommunstyrelsens stödjande roll gentemot kärnverksamheterna och höja kostnadseffektiviteten genom ökad självservice för medborgarna och företag samt förbättrade interna stödsystem. Ett exempel är nytt HR-system för effektivisering av löne- och personaladministrationen. IT-infrastrukturen måste även fortsättningsvis stärkas då verksamhetens behov av IT-stöd är ökande och ställer nya krav på mobilitet och flexibla driftsformer.

För att klara de ökade investeringskostnaderna behöver fler synergivinster skapas genom effektiva stödsystem och samarbeten över förvaltningsgränserna.

Teknisk förvaltning

Måluppfyllelse

Förvaltningen arbetar mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Förvaltningen tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för de olika kommunala verksamheterna där kontinuerliga avstämningsmöten borgar för fortsatt ändamålsenlighet. Förvaltningen arbetar med förbättrade underhållsplaner för våra verksamhetslokaler. Förvaltningen tillhandahåller fastigheter med god energihushållning. Förvaltningen underhåller kommunala gator, vägar, gång- och cykelvägar samt parker. Förvaltningen lagar ekologisk och näringsriktig kost till förskola, skola och äldreomsorg. Kommunens fastigheter städas på ett effektivt sätt och städningen håller en hög kvalitet.

Årets viktiga händelser

Förfrågningsunderlaget för nya Frösåkersskolan, där kommunstyrelsen har beslutat om partnering-entreprenad, är färdigställt. Östhammars nya kulturhus och huvudbibliotek är färdigprojekterat och förfrågningsunderlaget är publicerat. En ny gång- och cykelvägsplan har antagits. Projektet med välkomstskyltar i anslutning till kommunens tätorter är i princip avslutat.

Prestationer och kvalitet

Verksamheten följer ett antal indikatorer; alla kopplade mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Genom att följa utvecklingen av dessa indikatorer kan nya insikter om den egna verksamheten vinnas och ge en bild av hur förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål.

Ekonomiskt resultat

Den skattefinansierade verksamheten uppvisar ett överskott om 3,8 mnkr. Kostnaderna för planerat underhåll och för asfaltering är hittills låg och kommer att öka under hösten i takt med att beställda arbeten utförs. För verksamhetslokalerna så har kostnaderna för löpande underhåll varit höga. Kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag har hittills varit låga. En, ej budgeterad, markförsäljning till Credentia stärker resultatet.

Investeringar

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	236,8	154,9	117,6	231,9	233,4
Kostnader	-278,2	-173,3	-136,3	-278,8	-279,5
varav personalkostnad	-54,9	-36,6	-27,9	-57,2	
varav lokalkostnad	-40,1	-25,4	-19,1	-38,7	
Nettokostnader	-41,4	-18,4	-18,7	-47,0	-46,1
Delårsbudget	-43,0	-18,8	-22,8	-47,0	-47,0
Delårsresultat	1,6	0,4	4,1	0,0	0,9

Kommunhuset i Östhammar genomgår värme- och ventilationsombyggnad. Byte av värmesystem medför att uppvärmningen av kommunhuset kommer att ske på ett mer miljövänligt sätt med närvärme i stället för direktverkande el. Projektet beräknas bli färdigt till årsskiftet. Renovering av förskolan Diamanten pågår. Östhammars kommun, genom Tekniska förvaltningen, står inför tre stora investeringsprojekt; Nya Frösåkersskolan, Kulturhuset Storbrunn och upprustning av Gimo simhall. Mycket tid och resurser kommer att bindas upp under projektiden.

Prognos för helårsresultat

Verksamheten lämnar en årsprognos om plus 0,9 mnkr till följd av en, ej budgeterad, markförsäljning till Credentia.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Kommunfullmäktiges beslut att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten från 1: a januari 2017 kommer i viss mån även påverka Tekniska förvaltningens skattefinansierade verksamhet. Det kollektivavtal som tecknades mellan Kommunal och SKL under våren innehåller tydliga mål om att införa heltid som norm. Lokala parter skall processa fram handlingsplaner som skall vara klara senast 2017. Majoriteten av förvaltningens personal är anställd inom städ- eller måltidsenheten och omfattas därigenom av detta avtal. Den statusbesiktning av kommunens simhallar som gjordes hösten 2014 visar på att det finns behov av upprustning även vid badet i anslutning till Frösåkershallen. En allt större inriktning mot ekologiska och närproducerade råvaror ökar kostnaderna för måltidsverksamheten. Behov finns att ta fram detaljplanelagd mark för försäljning av tomter, framförallt finns en ökad efterfrågan i Alunda. Den antagna gång- och cykelvägsplanen gör att förvaltningen kan börja arbeta aktivt med nya projekt.

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs- budget	Utfall	Avvik- else
Fysisk, tekn. planering	-4,9	-4,3	0,5
Gator, vägar, parkering	-10,9	-10,2	0,8
Parker	-2,8	-2,8	-0,1
Vård och omsorg	-1,5	-0,9	0,6
Arbetsomr. o lokaler	-1,0	-0,3	0,7
Kommersiell- o bost v	-0,5	-0,2	0,3
Gemensamma lokaler	-1,1	-0,5	0,6
Gemensamma verks.	-0,2	0,5	0,7
Summa	-22,8	-18,7	4,1
Nettoinvesteringar	56,0	19,9	36,1

VA verksamheten

Måluppfyllelse

Förvaltningen arbetar mot kommunfullmäktiges prioriterade mål.

VA-verksamheten har haft en hög leveranssäkerhet av dricksvatten och uppkomna läckor har kunnat lagas inom rimlig tid. En kommunjämförelse av VA-taxan har genomförts. Arbetet med att säkra en god tillgång på vatten för framtida behov pågår men kan behöva intensifieras.

Årets viktiga händelser

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten från 1:a januari 2017. Två nya dricksvattenbrunnar har borrats vid Kyrkholmen, Österbybruk. Detta vattentillskott har inneburit att vatten ej längre behöver transporteras till Österbybruk. Vattenskyddsområde och vattenskyddsföreskrifter är under framtagande för Börstils och Eds vattentäkter. Den tekniska våtmarken vid Karön är under utvärdering. Ett planerat ledningsunderhåll har avslutats vid Hagagatan, Öregrund.

Prestationer och kvalitet

Verksamheten följer ett antal indikatorer; alla kopplade mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Genom att följa utvecklingen av dessa indikatorer kan nya insikter om den egna verksamheten vinnas och ge en bild av hur verksamheten bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål.

Ekonomiskt resultat

Verksamheten har budgeterat för ett överskott om 1,1 mnkr för helåret. Resultatet för årets sex första månader är -0,5 mnkr. Verksamheten hade under första kvartalet höga kostnader för transport av vatten till Österbybruk.

Prognos för helårsresultat

För att täcka tidigare underskott har verksamheten budgeterat ett överskott om 1,1 mnkr för 2016. Verksamheten bedömer, baserat på delårsutfallet, att budgeten kommer att hålla för helåret.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Brukningsavgiften föreslås höjas med 4 % från 1:a januari 2017.

Beslutet att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten kommer att medföra en rad arbetsinsatser, såväl administrativa som tekniska, för att harmonisera med Gästrike Vattens struktur och arbetssätt.

Den beslutade VA-strategin kommer på sikt att medföra stora investeringar för utbyggnad av ledningsnätet. Utbyggnaden kommer innebära att stora investeringar behöver göras för att långsiktigt klara kapaciteten i såväl vattenverk som reningsverk. Under kommande år är investeringar nödvändiga för att säkra tillgången till råvatten samt för modernisering av vattenverken.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	36,1	23,6	18,6	37,3	37,3
Kostnader	-36,1	-21,3	-19,1	-37,3	-37,3
varav personalkostnad	-6,1	-4,1	-2,9	-6,2	
varav lokalkostnad	-0,1	0,0	0,0	-0,1	
Nettokostnader	0,0	2,3	-0,5	0,0	0,0
Delårsbudget	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Delårsresultat	0,0	2,2	-0,4	0,0	0,0
	Del-		Avvik-		
	årsb	Utfall	else		
Nettoinvesteringar	4,6	2,4	2,2		

Renhållningsverksamheten

Måluppfyllelse

Renhållningsverksamheten arbetar mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Andelen avfall som återvinns ökar, från 25% för 2014 till 30% för 2015, men når ännu ej kommunfullmäktiges mål som för 2016 är 35%.

Årets viktiga händelser

En grundförutsättning för att bevara åkermarkens produktionsförmåga är att man ersätter den växtnäring som försvinner genom grödor och djur. En stor del av den fosfor som försvinner från åkermarken återfinns i avloppsreningsverkens slam. Verksamheten har sökt och blivit beviljad LOVA bidrag från Länsstyrelsen för att minska denna problematik. Projektets syfte är att iordningsställa en anläggning för att ta emot och hygienisera slam från källsorterat avlopp. Det hygieniserade slammet ska sedan spridas på åkermark för att återföra fosfor och kväve till produktiv mark. Målet med projektet är att skapa möjlighet för kretslopp samtidigt som det, i en förlängning, kan minska utsläppet av fosfor och kväve från små avlopp till Östersjön.

Utplacering av bruntunnor för insamling av matavfall närmar sig sitt slut; ett hundratal tunnor återstår att ställa ut.

En ny lastmaskin har handlats upp och samtidigt har en äldre avyttrats.

Prestationer och kvalitet

Verksamheten följer ett antal indikatorer; alla kopplade mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Genom att följa utvecklingen av dessa indikatorer kan nya insikter om den egna verksamheten vinnas och ge en bild av hur förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål.

Ekonomiskt resultat

Verksamheten har budgeterat för ett underskott om 0,6 mnkr för helåret. Delårsresultatet är +1,5 mnkr vilket till stor del förklaras av låga avfallsskattekostnader under de första sex månaderna.

Prognos för helåret

Verksamheten har budgeterat med ett underskott om knappa 0,6 mnkr för 2016. Baserat på utfallet till och med delårsbokslutet bedömer verksamheten att budgeten kommer att hålla.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Ökade kostnader kommer att kräva en taxehöjning från 2017.

Förhållandevis lite plast återvinns i Östhammars kommun. Som ett komplement till förpackningsindustrins insamling av plast, genom producentansvaret, planerar verksamheten att börja insamling av så kallad kommunplast vilket innefattar bl.a. backar, balkonglådor, hinkar, leksaker samt husgeråd av plast.

En observerad brist är att relativt mycket wellpapp slängs i fraktionen brännbart. Verksamheten planerar att börja erbjuda alla kommunala verksamheter separat insamling av wellpapp.

Som ett sätt att öka möjligheten för fler företag att vara med och räkna, och därigenom förbättra konkurrensen, vid kommande upphandling av transport av brännbart material från Vaddika så kommer ett antal containrar att handlas upp.

Arbetet med att öka mängden hushållsavfall som återvinns, snarare än att det går till förbränning, kommer att fortsätta.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	35,9	24,8	18,6	36,6	36,6
Kostnader	-35,9	-25,4	-17,1	-36,6	-36,6
varav personalkostnad	-3,6	-2,4	-1,8	-3,8	
varav lokalkostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nettokostnader	0,0	-0,7	1,5	0,0	0,0
Delårsbudget	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Delårsresultat	0,0	-0,7	1,5	0,0	0,0
	Del-		Avvik-		
	årsb	Utfall	else		
Nettoinvesteringar	1,1	1,4	-0,2		

Lokala säkerhetsnämnden

Måluppfyllelse

Ett styrande dokument för Lokala säkerhetsnämnden är kommunikationsstrategin, som antogs i november 2009. Strategin understryker öppenhet i lokala säkerhetsnämndens verksamhet, bland annat skall vissa av nämndens sammanträden vara öppna för allmänheten. Vidare styrande dokument är nämndens verksamhetsplan för 2016.

Årets viktiga händelser

Lokala säkerhetsnämnden har under perioden haft sammanträden i februari, april och maj. Sammanträdet i april var öppet för allmänheten och ägde rum i Tobo i Tierps kommun.

Under perioden har Forsmarks Kraftgrupp AB informerat om följande:

februari

- Sammanfattning av driftåret 2015.
- Aktuella drift och säkerhetsfrågor.

april

- Aktuella drift och säkerhetsfrågor.
- Information om årets revisionsavställningar.
- SSM:s beslut om tillståndsvillkor för samtliga kärnkraftverk kopplat mot fysiska skyddet.

maj

- FKA:s arbete med åtgärder för att uppfylla temporära krav till 2017 och permanenta krav till 2020.

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har informerat om följande:

februari

- Myndighetsärenden (SSM).
- Deponering i BMA.
- Investering 2016.
- Personalläget/rekryteringar.
- Medarbetarundersökning 2015.
- Info om ESBO-samråd.

april

- m/s Sigrid på grund.
- Redovisning av förbättringsarbete.

Länsstyrelsen har informerat om följande:

- Nyheter angående kärnenergiberedskap.
- Regeringsuppdrag om översyn av beredskapszoner.
- Förbättringsområden efter "Havsörn 2013", om larmövning 2015 och om planen på "Havsörn 2019".

Information från Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM):

april

- Informerar om SSM:s granskning av ansökningarna för kärnbränsleförvaret.

maj

- Den samlade strålsäkerhetsvärderingen 2016 i Forsmark.

Representanter för LSN och kommunen har deltagit på samtliga KSO och GMF-möten.

Ekonomiskt resultat

För verksamheten 2016 har nämnden tilldelats ett statsbidrag på 200 tkr. Ytterligare 200 tkr har ansökts för verksamheten 2016. Till och med juni månad har nämnden förbrukat 189 tkr, riktpunkt 200 tkr.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget	Progn
				2016	2016
Intäkter	0,4	0,2	0,2	0,4	0,4
Kostnader	-0,4	-0,2	-0,2	-0,4	-0,4
varav personalkostnad	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2
varav lokalkostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Delårsbudget	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Delårsresultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bygg- och miljönämnden

Måluppfyllelse

För att uppfylla KF:s mål har följande skett:

KF3: arbetar med utveckling av digitalt stöd i fält, samt erfarenhetsutbyte, bla. i form utbildningar, med Östhammar Direkt.

KF4: besök vid kommunens gymnasieskolor för att sprida information om hur de kan delta i samhällsutvecklingen, samt deltagande vid lokala träffar som tex Företagarforum.

KF5: på grund av personalomsättningar ligger vi efter med handläggningen av bygglov. Vi kan idag inte uppfylla de högre målen på snabb handläggning. För att leva upp till det lagstadgade kravet på handläggning inom 10 veckor har konsulter tagits in för att komma ikapp.

KF7: deltar i projekt för att öka förståelsen för kretslopp av närsalter samt i LRF:s projekt för slutna tankar "Kretsloppstanken".

Årets viktiga händelser

- Flygfotografering av Östhammars kommuns tätorter är genomförd.
- Omarbetning av taxor för miljöbalken och alkoholtillsynen uppstartad.
- Ny modell för tillsyn enligt miljöbalken inledd. Med utbildning av företag i egenkontrollsskrivning, som sedan granskas vid tillsyn.
- Vi har tillsatt en ny tjänst – Kartingenjör.
- PBL-utbildning hålls för nämnd och berörda inom kommunen.
- Övertagande av försäljningstillstånd (alkohol, tobak, läkemedel).

Prestationer och kvalitet

- Utökat samarbete mellan Östhammar direkt och ledningen.
- Stor personalomsättning vid Bygglovsverksamheten, gör att vi ligger efter i handläggning, vi tar in konsulter för att klara handläggningstiden.
- Övertagande av försäljningstillstånd, vi är nu i ett upplärnings skede som leder till sänkt inspektions-takt på livsmedelstillsynen.
- Ökad ärendemängd och övertagande av ny verksamhet har lett till ökad belastning på administrationen vilket leder till förlängda handläggningstider totalt sett, samt en överbelastad administrativ enhet med sjukskrivningar som följd.

Ekonomiskt resultat

Kostnader och intäkter ligger generellt lägre för halvåret, detta då vi ligger efter med handläggningen och har haft personalomsättningar. Den nya verksamheten, alkoholtillstånd, är tänkt att gå jämt upp på sikt. I och med att vi behöver lägga mer resurser på utbildning i inledningsfasen sker det inte första året.

Prognos för helårsresultat

Prognosen visar ett negativt resultat på 418 tkr. Vi behöver ta in konsulter för att klara kravet på bygglovhandläggningens 10 veckor, samt för karttjänster. Övertagandet av alkoholtillstånd kommer uppskattningsvis att gå back 200 tkr pga utbildningsinsatser. Detaljplanernas intäkter beräknas till 700 tkr högre än budget, dessa kostnader avser utlägg för utfört arbete tidigare år.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

- Då trenden av att ärenden och tillsyn ökar ser vi ett behov av att stärka upp med mer administrativ personal.
- Vår ambition är att ha nya och omarbetade taxor för miljöbalkens område.
- Med modern teknik kan vi jobba effektivare i fält.
- Flygfotograferingen kommer att ge ett uppdaterat kartmaterial.
- Den digitala modellen för att jobba digitalt i fält, kommer även användas inom andra tillsynsområden, vilket sammantaget kommer att öka effektiviteten och korta handläggningstider.
- Utbildning för politiker ger en tryggare handläggning.
- Utökat samarbete för miljöskyddstillsyn mellan Östhammars, Tierps och Älvkarleby kommun med syftet att skapa erfarenhetsutbyte lokalt.
- Regional miljösamverkan. Gemensam tillsyn. (30-40 kommuner).
- För att på längre sikt kunna få och behålla kompetent personal behövs modernare arbetsmetoder och en flexibla syn vart och hur arbete ska bedrivas. Vi har för avsikt att erbjuda kontorsplatser i Uppsala. Samt bli attraktivare genom att erbjuda trainee-program.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	13,2	7,5	7,0	13,0	14,1
Kostnader	-17,5	-11,2	-9,9	-19,6	-21,2
varav personalkostnad	-13,5	-8,8	-7,3	-15,2	
varav lokalkostnad	-0,5	-0,4	-0,3	-0,5	
Nettokostnader	-4,2	-3,7	-2,9	-6,6	-7,1
Delårsbudget	-5,3	-4,3	-3,3	-6,6	-6,6
Delårsresultat	1,1	0,6	0,5	0,0	-0,4

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs- budget	Utfall	Avvik- else
Nämnd	-0,4	-0,4	0,0
Kartverksamhet	-0,5	-0,3	0,2
Bygglovsverksamhet	0,0	-0,2	-0,2
Planeringsverksamhet	-0,8	-0,4	0,5
Miljö- o hälsoskydd	-1,7	-1,6	0,1
Summa	-3,3	-2,9	0,5
Nettoinvesteringar	0,8	0,1	0,7

Kultur- och fritidsnämnden

Måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämnden verkar för att Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen kontinuerligt ökar (KF mål 6) genom att ge goda förutsättningar för alla invånare att ha en meningsfull fritid. Detta uppnår nämnden genom att ha generösa öppettider på biblioteken och sim- och sporthallar och att tillsammans med Upplandsstiftelsen skapa goda möjligheter för alla att idka friluftsliv både i skog och i skärgården samt att tillsammans med föreningslivet skapa förutsättningar för aktiviteter och verksamheter som kommunens invånare kan delta i.

För att ge barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar (KF mål 1) har nämnden fortsatt arbetet med ungas delaktighet och inflytande. Främst har detta skett genom skapandet av ungdomsråd och stimulans till ökad kompetens hos personalen.

Årets viktiga händelser

- Kulturhuset Storbrunns arkitekturritningar är klara.
- Bibliotekarierna deltar i en länsövergripande projekt "Dela läslust", ett utvecklingsprojekt med fokus på läsfrämjande.
- Skötsner-Edhlunds samling bestående av cirka 20.000 glasplåtar och negativ har överlåtits av Östhammars kommun till Upplandsmuseet. Fotografierna är en del av Upplandsmuseets sommar och höstutställning "Badlif".
- Gimo simhall är stängd fortsatt för renovering.
- Upphandling av ny utrustning till kommunens gym pågår.
- Vi har deltagit i en förstudie kring regionalt skärgårdssamarbete med 7 kommuner längs nordupplandskusten och nedre norrlandskusten.
- LONA-projekt för att öka tillgängligheten till Vällen har påbörjats. Projektiden har förlängts till 2016-10-31
- Flera integrationsprojekt har startats med stöd till föreningslivet. Harg-Östhammar Fotbollsförening har blivit något av föregångare inte bara i kommunen utan medialt i hela distriktet.

- SKL-process har startats inom ramen för medborgardialog i komplexa samhällsfrågor. Östhammars kommuns fråga gäller framtidens idrotts- och friskvårdsverksamhet.
- För att försöka hitta och inspirera barn och ungdomar utanför idrottsföreningarna till fysisk aktivitet har vi under våren genomfört ett provprojekt med "pakour-eftis" i våra fem sporthallar under eftermiddagstid.
- Vi har tagit del av de ekonomiska medel regeringen utlyst till kommunerna för att skapa kostnadsfria sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tagit fram ett blandat program.

Prestationer och kvalitet

Prognosen tyder på att nämndens mål för antal besök och utlån uppnås. Eftersom Gimo simhall är stängd kommer antalet besökare på kommunens simhallar vara färre än förra årets första 6 månader.

Det är färre besökare till fritidsgården i Österbybruk än föregående år och dessutom procentuellt färre antal flickor. Under våren har en omorganisation genomförts i syfte att förstärka arbetet med de ungas välmående. En ny enhet Ungas fritid och hälsa är nu bildad och rekrytering av ungdomsledare ska påbörjas.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för delåret är 2,1 mnkr vilket främst beror på minskade kostnader för personal på sim och sporthallarna och på fritidsgårdarna. Orsaken är att Gimo simhall är stängd och att fritidsgården i Gimo och Östhammar inte har varit öppna under våren 2016.

Investeringarna som är budgeterade kommer till viss del att användas under hösten 2016. Gäller främst gymutrustning på kommunens gym, inredning till kommande kulturhus Storbrunn, verksamhetsförbättringar i den renoverade simhallen i Gimo samt nytt datasystem för biblioteken (RFID).

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	11,0	7,0	5,8	10,5	11,3
Kostnader	-42,0	-27,7	-19,9	-44,4	-44,2
varav personalkostnad	-14,8	-10,0	-7,1	-15,7	
varav lokalkostnad	-11,6	-7,7	-5,5	-11,2	
Nettokostnader	-31,0	-20,7	-14,1	-33,9	-32,9
Delårsbudget	-32,9	-21,9	-16,5	-33,9	-33,9
Delårsresultat	1,8	1,2	2,4	0,0	1,0

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs- budget	Utfall	Avvik- else
Nämnd	-0,4	-0,4	0,0
Turistverksamhet	-0,2	-0,2	-0,1
Hälsa	0,0	0,0	0,0
Allmän fritidsverksamh	-2,6	-2,3	0,3
Stöd t st.org, allm K.vht	-1,6	-1,4	0,2
Bibliotek	-4,6	-4,6	0,1
Idrotts- o fritidsanlägg	-6,5	-4,8	1,6
Fritidsgårdar	-0,6	-0,4	0,3
Summa	-16,5	-14,1	2,4
Nettoinvesteringar	4,4	0,1	4,3

Prognos för helårsresultat

Prognosen för helåret är ett resultat på 970 tkr. Orsakerna är:

- ökade intäkter som beror på att intäkter från 2015 redovisas 2016 (460 tkr).
- ökade intäkter mot budget på Österbybruks simhall. Fler besökare pga av att Gimo simhall är stängd (90 tkr)
- minskade personalkostnader på sim och sporthallar pga stängd simhall (375 tkr)
- minskade kostnader för verksamhet för unga, fritidsgårdarna (170 tkr)
- Ej förbrukade medel för Folkhälsoforum (40 tkr)
- Minskad kostnad pga budgeterat Projektet Ung Kultur Mötes genomförs inte (55 tkr)
- Ökade kostnader för fjärrlån av böcker och inköp av datorer på biblioteken (-220 tkr)

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Gimo simhall kommer vara stängd hela 2016 och minst halva 2017. Under den tiden kommer intäkterna och kostnaderna vara lägre än när simhallen öppnar igen.

Arbetet med att bygga kulturhuset Storbrunn kommer att påbörjas under hösten.

Nämnden prioriterar de ungas välmående med sikte på jämställd och attraktiv verksamhet som de unga själva beslutar om. I detta arbete ingår även att öka de ungas inflytande och möjlighet att påverka de politiska besluten.

Bidragssystemet för föreningslivet ska revideras och förbättras.

Barn- och utbildningsnämnden

Måluppfyllelse

Andel godkända i alla ämnen i åk 9 har ökat markant sedan föregående år, 83,2 %. Ett trendbrott är att flickor har högre andel godkända i alla ämnen än pojkar. Tidigare har flickor haft högre meritvärden, medan däremot pojkar har haft fler andel godkända i alla ämnen. Meritvärdet är högre i år än föregående år 210,0 mot 206,4.

Ingen större förändring jämfört med föregående år av andel i högskolestudier inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Kvinnor läser i större utsträckning vidare på högskolan än pojkar, inom tre år efter avslutad gymnasieprogram. Detta följer det nationella mönstret.

Försämrade siffror kan konstateras i länet som helhet men Östhammars siffror ligger under länet, framför allt i åk 9, när det gäller andel unga som mår bra. Flickorna mår sämre än pojkarna, i synnerhet i åk 9

Det är betydligt färre ungdomar som är arbetslösa i år än föregående år. Ungdomar som söker ett yrkesprogram är anställningsbara direkt efter gymnasieexamen. En hög andel elever i Östhammars kommun väljer yrkesprogram. Om vi tittar på resultatet för Östhammar, så följer vi nationens mönster att män tenderar att vara mer arbetslösa än kvinnor.

Årets viktiga händelser

Efterfrågan på barnomsorgsplatser i kommunen har ökat vilket har gjort att vi har haft extra avdelningar, i stort sett på alla orter. Klart med statsbidrag för ett tekniskt fjärde läsår på Forsmarks skola. 126 pedagoger har fått tagit del av lärarlönelyftet, vilket innebär en extra lön på 2500:- per månad. Processen med den nya "Frösåkersskolan" har kommit i gång. Decentralisering av elevhälsan och studie- och yrkesvägledare. En tal- och kommunikationsenhet har inrättats på Vallonskolan. Skolinspektionen har avslutat all inspektion och godkänt alla åtgärder. Sommarskola i svenska för nyanlända elever, ca 60 st.

Prestationer och kvalitet

Matematiklyftet har genomförts på förskola, grundskola och gymnasiet, som en satsning för att höja måluppfyllelsen i matematik. Matematiksatsningen fortsätter under 2016/17.

Användandet av Unikum som lärplattform har ökat och planeringar, utvecklingssamtal och anpassningar för eleverna finns där. Unikum används även fullt ut på alla förskolor. En till en satsningen är gjord på alla högstadieskolor.

En kommunövergripande satsning på fritids har gjorts för att höja kvalitén. Tryggheten i våra skolor i Östhammar har ökat. Studiero och motivation att lära sig mer är högre i lägre åldrar men dock för lågt totalt.

	Plan	Utfört	
	vt 16	vt 16	Diff
Verksamhet			
Förskola	877	908	31
Pedagogisk omsorg	105	89	-16
Fritidshem	781	748	-33
Grundskola	2 143	2 144	1
Grundskärskola	15	16	1
Gymnasieskola	410	455	45
Vuxenutb	ej beslutat	311	-
Kulturskola	505	510	5

Ekonomiskt resultat

Barn- och utbildningsnämnden redovisar per juni 2016 ett överskott jämfört med budget om 3,1 mnkr (+ 1,2%).

Överskottet inom nämnden återfinns inom verksamheterna förskola/familjedaghem, gymnasieskola/gymnasiesärskola samt den nämndövergripande verksamheten (posten övrigt). Överskottet inom förskolan/familjedaghemmen (1,1 mnkr, 2,0%) kommer av återhållsamhet inom egen förskola, lägre kostnad än budgeterat för köp av extern verksamhet samt något mer barnomsorgsintäkter än budgeterat. Överskottet inom gymnasieskolan/gymnasiesärskolan (0,5 mnkr, 1,0%) kommer av lägre kostnad än budgeterat för köp av extern gymnasieskola samt ej fullt nyttjade bidrag från migrationsverket för nyanlända elever inom egen verksamhet. Gymnasiesärskolan visar ett större underskott per juni vilket helt beror på ökad kostnad för extern verksamhet, Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola. Överskottet inom posten övrigt (2,9 mnkr, 32,5%) kommer huvudsakligen av återhållsamhet inom den nämndövergripande verksamheten (BOU-kontoret) samt ej nyttjade reserver.

Resultaträkning

mnkr	2015	150831	160630	Budget 2016	Progn 2016
Intäkter	60,8	31,1	35,1	47,2	47,9
Kostnader	-552,9	-350,5	-285,1	-551,9	-552,5
varav personalkostnad	-296,4	-196,6	-159,2	-308,1	
varav lokalkostnad	-85,9	-56,6	-43,5	-86,0	
Nettokostnader	-492,1	-319,4	-250,1	-504,7	-504,7
Delårsbudget	-492,6	-326,5	-253,2	-504,7	-504,7
Delårsresultat	0,5	7,0	3,1	0,0	0,0

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs- budget	Utfall	Avvik- else
Nämnd	-0,6	-0,6	0,0
Kulturskola	-3,0	-2,9	0,0
Förskoleverksamhet	-55,1	-54,0	1,1
Skolbarnsoms+Elvan	-12,5	-12,6	-0,1
Grundskola, inkl särskola	-111,3	-111,7	-0,4
Gymnasiesk, gysär	-54,9	-54,3	0,5
Vuxenutb etc	-6,7	-7,7	-1,0
Övrigt	-9,0	-6,1	2,9
Summa	-253,1	-250,1	3,1
Nettoinvesteringar	2,8	2,8	0,1

Verksamheterna vuxenutbildning, grundskola/grundsärskola samt fritidshem visar alla underskott per juni 2016. Det största underskottet återfinns inom vuxenutbildningen (-1,0 mnkr, -15,4%). Underskottet kommer av högre kostnader än budgeterat inom egen verksamhet; komvux på gymnasienivå, sårux, yrkeshögskola, svenska för invandrare samt uppdragsutbildning. Underskottet inom grundskolan/grundsärskolan beror huvudsakligen på ökad skolskjutskostnad. Underskottet inom fritidshemmen beror på lägre barnomsorgsintäkter än budgeterat samt mindre underskott inom vissa av de egna enheterna. Verksamheterna nämnd samt kulturskola visar ett +/- noll-resultat per juni 2016.

Barn- och utbildningsnämnden arbetar med en investeringsbudget om 5,7 mnkr år 2016, 2,8 mnkr i delårsbudget januari-juni, förbrukat per juni är 2,8 mnkr. De största projekten under våren har varit investering i nya skolmöbler till Kristinelundsskolan i Östhammar samt inventarier till förskolan Diamanten i Gimo och Edsskolan i Östhammar.

Prognos för helårsresultat

Barn- och utbildningsnämnden lämnar en prognos om +/- noll per årsskiftet, dvs en budget i balans. Ett möjligt underskott inom vuxenutbildningen kan balanseras mot den centrala reserven som finns inom nämnden. Budgeten för vuxenutbildningen kan komma att behöva utökas inför

kommande år för att tillgodose behoven inom kommunen, diskussioner förs fortlöpande kring detta. Den största utmaningen inom nämnden är annars kommunens nyanlända elever, verksamheten måste anpassas både pedagogiskt och ekonomiskt för att tillgodose dessa elevers behov. Bidrag från migrationsverket täcker delar av kostnaden för denna elevgrupp, men inte fullt ut. Per juni 2016 är prognosen att merkostnaderna kan täckas av den centrala reserven som finns inom nämnden.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Vi behöver satsa på att höja motivationen hos eleverna samt studiero. Utbildning för rektorer och elevhälsa tillsammans i och med decentraliseringen. Lärarbristen gör att vi behöver se över hur vi kan vara en attraktiv arbetsgivare och satsa på lärarlöner kommande år. Det kompensatoriska uppdraget måste fortsätta att förstärkas och utvecklas.

Socialnämnden

Måluppfyllelse

Mål 1

Samverkan med barn och utbildningsnämnden och -förvaltningen har under senare tid förbättrats avseende Östhammars mål1. Gemensam utbildningsdag har hållits och kontinuerliga möten hålls mellan skolan och socialförvaltningen. Andelen ungdomar som återkommer efter avslutade insatser är fortsatt låg. Socialnämndens uppföljning i form av antalet samordnade individuella planer (SIP) har tydliggjorts. Ett fortsatt utvecklingsområde mellan socialförvaltningen och skolan är arbetet med orosanmälan. Under 2015 har 100 orosanmälan inkommit avseende åldersgruppen 0-6 år. Förskolan har bidragit med 5 av dessa anmälningar.

Arbete med att alla brukare ska ha en genomförandeplan pågår och kommer att ha säkerställts innan året utgång. För arbetslösa ungdomar under 25 år samordnas arbete med de stora samhällsaktörerna AF, FK, Soc samt LUL inom ramen för lokusprojektet. Under året har kostnaden för försörjningsstöd fortsatt att minska. Personalsituationen ser något ljusare ut även om personärligheten är fortsatt hög. Socialförvaltningen bedömer att mål1 kommer att uppnås.

Mål 2 och 3

Inom målområde 2 och 3 pågår en rad utvecklingsarbeten under 2016 och omfattar bl. a "mest sjuka äldre", god läkemedelsbehandling, palliativ vård, god demensvård. Fokus har även hållits på brukarnas sociala välmående, utveckling av möteplatserna samt mat och måltidsmiljön. Fortsatt arbete med implementering av kommunens värdegrund har och kommer fortsatt att ske under året. Under året har också lokala värdegrundsgarantier införts inom vård och omsorg. Arbetet med att införa arbetsmodellen "äldres behov i centrum" (ÄBiC) som bygger på stärka brukarens förmågor i stället för att överbrygga behov har intensifierats. Arbetet med att långsiktigt ändra personalplaneringen från tillgång på personal till verksamheternas behov fortsätter. Uppföljning av ny utförare avseende servicetjänster inom hemtjänsten pekar på stor uppskattning från brukarna samt minskar stressen bland personalen. Förvaltningen be-

dömer att målet med brukarnöjdhet samt bemötande inom hemtjänst och funktionsnedsatta uppnås helt och inom särskild boende uppnås delvis.

Mål 4

Nämndens och förvaltningens planerade medborgardialoger och hembesök sker enligt plan. Införandet av ÄBiC kommer att bidra till brukaren möjlighet till inflytande förstärks vid bedömning av behov samt vid utförande av insatsen. Förvaltningen bedömer att mål 4 kommer att nås. Grunderna för socialförvaltningens del i Östhammar direkt är upprättade.

Mål 8

Den ekonomiska prognosen pekar på ett nollresultatet för året. Vissa indikationer pekar på att placeringskostnaderna för barn samt försörjningsstöd ökar under andra perioden 2016. Underskotten inom hemtjänsten kvarstår även om arbete med att reducera dessa pågår. Kostnaderna för bemanningsföretag och andra kortfristiga lösningar av bemanningssituationen bedöms öka kostnaderna för förvaltningen. Förvaltningen bedömer att mål 8 kommer att nås.

Mål 9

Samtliga enheter har under perioden arbetat fram en handlingsplan utifrån 2015 års medarbetarundersökning. Stort fokus har också lagts på att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. Samtliga chefer och skyddsombud har fått utbildning i arbetsmiljö. Handlingsplaner för att minska sjukfrånvaron har upprättats vid varje enhet. Arbete med fler män i vården och heltidstjänster kräver ett mer långsiktigt arbete på alla nivåer. Förvaltningen bedömer att mål 9 inte kommer att nås.

Årets viktiga händelser

Samtliga avtal avseende ensamkommande är uppsagda per den 30 juni av Migrationsverket. Detta kommer troligtvis att medföra ett större ekonomiskt åtagande för socialförvaltningen från och med år 2017. Ett ettårigt entreprenörsavtal avseende 20 platser för ensamkommande har upprättats med möjlighet till förlängning. Detta som ett led i att ha hög beredskap samtidigt som strategien med utveck-

Resultaträkning

mnkr				Budget	Progn
	2015	150831	160630	2016	2016
Intäkter	187,8	119,6	119,6	229,1	229,6
Kostnader	-578,5	-376,9	-305,7	-633,8	-634,3
varav personalkostnad	-319,6	-211,9	-164,0	-339,3	
varav lokalkostnad	-49,9	-33,8	-23,0	-54,6	
Nettokostnader	-390,7	-257,3	-186,2	-404,7	-404,7
Delårsbudget	-394,7	-264,7	-198,9	-404,7	-404,7
Delårsresultat	4,0	7,4	12,7	0,0	0,0

Verksamhetsområde

mnkr	Delårs-			Avvik-
	budget	Utfall	else	
Nämnd	-0,6	-0,5		0,0
Tillståndsprövning	0,0	0,0		0,0
Gemensamt socialkont.	-8,7	-8,0		0,7
Vård o omsorg enl SOL	-166,4	-160,4		6,0
Individ o fam.omsorg	-23,9	-22,9		1,0
Arbetsmarknadsåtgärder	0,7	5,7		5,0
Summa	-198,9	-186,2		12,7

Nettoinvesteringar	5,2	1,7	3,4
--------------------	-----	-----	-----

lande av verksamheten för ensamkommande vid Solgården fortsätter. Fortsatt genomlysning av verksamhetskritiska funktioner har genomförts ex vid Myndighetssektionen. Upphandling av översyn av LOV verksamheten är också genomförd där utredningen förväntas vara slutförd under hösten. Det finns för närvarande tre aktiva LOV-utförare, samtliga verksamma inom hemtjänsten. Arbetet med införande av nytt verksamhetssystem fortsätter enligt plan, till vissa delar ligger förvaltningen före plan. Arbetet med kultur i vården har övergått från projekt till att bli en del av driftsverksamheten. En ny tjänst som Socialt ansvarig samordnare har inrättats för att ytterligare förstärka arbetet med att utveckla brukarnas sociala situation. Under perioden har förvaltningens samlade korttidsboende haft invigning vilket har frigjort fler vård och omsorgsplatser ute i tätorterna. En utökning av antalet demensplatser har också skett.

Prestationer och kvalitet

De brister avseende dokumentation och lagstadgade tidsfrister som identifierades inom barn och ungdomsverksamheten har till stora delar arbetats bort. Även den eftersläpning av ärenden som uppstod under hösten 2015 inom ensamkommande är nu borta. Internkontrollen för första halvåret visar på att kvaliteten på förvaltningens utredande och administrativa insatser tydligt har förbättrats. Med det följer också en ökad rättssäkerhet för brukarna. Vård och omsorg har för verksamheten en enhetlig och väl utvecklad modell för arbetet med styrkort. Arbetet omfattar fram för allt arbetet med egenkontroll men även de övriga delarna. Under år 2016 provas en gemensam modell för uppföljning avseende måluppfyllelse. Arbetet med att vidareutveckla förvaltningens kvalitetsledningssystem fortsätter enligt plan. Allt fler rutiner och stödmaterial för kvalitetsarbetet finns nu tillgängligt i webbportal för ledningssystem. Vår analys pekar på att en långsiktig plan avseende systemstöd för kvalitetsledningssystemet behöver utarbetas. Tillgången på kvalificerad personal fortsätter att minska. Detta medför konsekvenser både ekonomiskt samt förvaltningens möjlighet att utföra lagstadgad verksamhet. Digitaliseringen går allt fortare i omvärlden och ställer allt större krav på förvaltningen. Det ökande IT beroende försvårar nuvarande bemanningsstrategier framför allt inom vård och omsorg. Detta medför stora personella samt ekonomiska utmaningar.

Prestationer/nyckeltal

Antal personer med beslut under året	150630	160630
Antal färdtjänst innehavare	786	767
Hjälp i hemmet ordinärt	496	504
LSS-beslut, antal personer	169	165
Särskilt boende	281	272
Gruppboende LSS	45	46
Personlig assistent ej LSS	3	4
Korttidsplats	157	105
Utförda tim i ordinärt boende	57 197	59 347
Missbrukarvård		
Vård dygn hyb vuxna	331	546
Snittkostnad (kr/dygn)	1 894	1 593

Antal personer med beslut under året	150630	160630
Övriga vuxna vård dygn	788	608
Snittkostnad (kr/dygn)	1 803	1 580
Barn och ungdom		
Antal dygn i familjehem	5 339	4 785
Bruttokostn fam.hem (kr/dygn)	957	976
Antal dygn i HVB-hem	81	281
Bruttokostnad (kr/dygn)	2 649	2 491
Ekonomiskt bistånd		
Antal hushåll	178	147
Utbetalt/hushåll snitt, kr	6 057	6 274
Genomsnittlig bidr.tid, mån	3,6	3,7

Analys

De nyckeltal som redovisats är förhållandevis stabila över de sista tre åren. Inom området ”antal dygn i familjehem” har en kraftfull ökning skett. Orsaken till detta är att utförda behandlingsdygn inom ensamkommande statistikföres under denna kolumn. Utifrån ny inriktning för placeringar har antal dygn i HVB hem minskat kraftfullt.

Kvalitetsuppföljning i socialstyrelsens öppna jämförelser visar i huvudsak god kvalitet i verksamheterna. Det föreligger dock ett behov över att kvalitetssäkra den del av verksamhetens som rör handläggning inom myndighetsprocessen. Sista årens högre personalomsättning samt ett verksamhetssystem som inte fullt ut stödjer processen ”myndighetsutövande” skapar ett tapp i kvaliteten. Socialnämnden har under året beslutat om nya riktlinjer med syfte att ytterligare förbättra kvaliteten. Utveckling av ledningssystem och kvalitetshandboken sker kontinuerligt. Reviderad värdegrund implementeras i samtliga verksamheter. Synpunktshanteringen utgör ett viktigt kvalitetsutvecklingsinstrument.

Ekonomiskt resultat

DRIFTBUDGET

Socialförvaltningens resultat för perioden ca 12,7 mnkr.

Gemensamma kostnader

Nettoöverskott på ca 0,7 mnkr främst beroende på vakanser i den gemensamma stabsfunktionen.

Vård och omsorg

Verksamhetens resultat för perioden ca 6,0 mnkr gällande V o O enl SoL LSS:

- Ca 3,1 mnkr hyresöverskott som till viss del kommer att förbrukas då nya lokaler kommer att förhyras under året.
- Ca 0,9 mnkr överskott av kapitalkostnader som kommer att falla ut under hösten då förvaltningen under andra halvåret kommer att ha betydande investeringskostnader i samband med införandet av ett nytt verksamhetssystem. (se även investeringsbudget).
- Ca 2,0 mnkr i överskott beroende på ej utbetalda löneökningar för perioden april- juni.

Individ och familjeomsorg

Verksamheten visar ett nettoöverskott på ca 6,0 mnkr fördelat enligt nedan:

- Verksamhet gällande ekonomiskt bistånd visar i re-

sultat för perioden ett överskott på drygt 1 mnkr men prognosticerar i nuläget ett 0-resultat då man under årets första halvår ser en något ökande kostnadstrend.

- Verksamhet gällande ensamkommande barn visar för perioden ett nettoöverskott på ca 5,0 mnkr vilket dels har sina orsaker i budgeterade kostnader för boende som ännu inte startat upp och dels på överskott gällande engångsintäkter. Då förutsättningarna för denna verksamhet i dagsläget är svåra att förutsäga läggs i nuläget en 0-prognos.

INVESTERINGSBUDGET

- Investeringsbudgeten visar för perioden ett överskott med ca 3,7 mnkr vilket helt eller delvis kommer att förbrukas då stora delar av kostnader för införandet av nytt verksamhetssystem inte har hunnit belasta budgeten utan succesivt kommer att falla ut under hösten 2016.

Prognos för helårsresultat

DRIFTBUDGET

Socialförvaltningens prognos för året visar ett 0-resultat.

Gemensamma kostnader

Nettoöverskott på ca 0,1 mnkr beroende på vakans i den gemensamma stabsfunktionen.

Vård och omsorg

Verksamhetens prognos visar för året ett 0-resultat fördelat enligt nedan:

- HSL: Nettounderskott ca 0,5 mnkr beroende på ej budgeterade kostnader för köp av sjukskötersketjänster vilket i sin tur beror på rekryteringssvårigheter gällande denna yrkeskategori.
- SoL: Nettoöverskott ca 1,5 mnkr främst beroende på att förvaltningens korttidsboende beräknas ha en lägre beläggning för året än vad som planerades för vid årets början.
- LSS: Nettounderskott ca 1,0 mnkr beroende på underskott i gruppboende för vuxna p g a ett speciellt resurskrävande ärende.

Individ och familjeomsorg

Verksamheten visar ett nettoöverskott på ca 0,1 mnkr fördelat enligt nedan:

- Nettounderskott på ca 0,1 mnkr gällande Missbrukarvård för vuxna beroende på högre kostnader för HVB-placeringar än förväntat.
- Verksamhet gällande ekonomiskt bistånd visar i resultat för perioden ett överskott på drygt 1 mnkr men prognosticerar i nuläget ett 0-resultat då man under årets första halvår ser en något ökande kostnadstrend
- Verksamhet gällande ensamkommande barn visar för perioden ett nettoöverskott vilket dels har sina orsaker i budgeterade kostnader för boende som ännu inte startat upp och dels på överskott gällande engångsintäkter. Då förutsättningarna för denna verksamhet i dagsläget är svåra att förutsäga läggs i nuläget en 0-prognos.

INVESTERINGSBUDGET

- Investeringsbudgeten visar för perioden ett överskott med ca 3,7 mnkr vilket helt eller delvis kommer att förbrukas då stora delar av kostnader för införandet av nytt verksamhetssystem inte har hunnit belasta budgeten utan succesivt kommer att falla ut under hösten 2016.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Ekonomi påverkas av händelser på alla nivåer i samhället, från globalt till lokalt. Några aspekter är fredsprocessen i Syrien och andra länder, som både kan innebära fler såväl som färre ensamkommande barn som ska vårdas av socialnämnden, osäkerheten om utvecklingen är stor. Promemoria om ersättningsnivåer för ensamkommande indikerar kraftigt sänkta ersättningsnivåer till kommunerna. Om detta blir verklighet kommer det kräva kraftfull omställning av verksamheten ensamkommande.

Socialnämndens ansvarsområden står inför stora utmaningar inom den närmaste fem års perioden. Den tekniska förändringstakten går allt fortare som skapar nya möjligheter till utveckling av vård och omvårdnad. Den ökade genomströmningen i slutenvården ökar kravet leveransförmåga inom den kommunala vård och omsorgsorganisationen. Samtidigt är socialnämndens ansvarsområde det område som påverkas mest av den demografiska förändring som hela tiden sker. Redan idag skiljer sig Östhammars befolkningsstruktur från övriga Sverige avseende andelen äldre

En viktig faktor i vår närliggande omvärld är regionbildning och hur detta kan påverka möjligheterna till samverkan och tydlig ansvarsfördelning med landstinget. Östhammars kommun har kommit förhållandevis långt med närvårdsarbetet, med stora fördelar för medborgarna i Östhammar.

Personalfrågor är en stor framtidsfråga för socialnämnden. Socionomer, chefer och sjuksköterskor är i dagsläget yrkesgrupper som är svåra att rekrytera. Dessa och andra professioner inom socialnämnden måste värderas högre, särskilt vad gäller vilken kompetens som krävs och vilken bild av yrkena som kommuniceras i samhället.

Utvecklingen av servicetjänster är ett viktigt verktyg för att förbättra tillgången för service till de äldre samtidigt frigöra omvårdnadspersonal till andra arbetsuppgifter. Förslag ligger på regeringens bord avseende sociala företag kommer förhoppningsvis medföra att projektet med Samhall kan få en långsiktig lösning.

Fler och mer omfattande förändringar i omvärlden skapar ökade behov inom socialnämnden. Nya lagkrav och föreskrifter medför en större utmaning för verksamheterna. Ökad krav på nattbemanning och snabbare utskrivning från slutenvården är några exempel på förändringar som sker. Kombinationen av ökade krav från samhällets aktörer och den demografiska förändringar skapar behov av mer omfattande satsningar inom den sociala sektorn.

Bolagen i koncernen

En del av Östhammars kommuns verksamhet bedrivs i andra former än via kommunala nämnder. Nedan redovisas aktiva stiftelser/bolag som tillsammans med kommunen ingår i koncernen.

Stiftelsen Östhammarshem

Verksamhetsområde

Företaget är stiftat av Östhammars kommun. Östhammarshem äger och förvaltar fastigheter i Östhammars kommun.

Periodens viktiga händelser

I Öregrund på Smedjegatan 11, 6st små lägenheter klara 2016-04-01

Energi- och miljöinsatser

Nytt uppvärmningssystem från direktverkande el till vattenburen bergvärme projekteras på Prästgatan i Östhammar samt på Villavägen i Alunda.

Prestationer och kvalitet

Företaget är anslutet till Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO) och Fastighetsbranschens Arbetsgivarorganisation (Fastigo) samt Husbyggnadsvaror (HBV).

Östhammarshem är kvalitetscertifierat av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut enligt SS - EN ISO 9001:2008 samt miljöcertifierat enligt SS - EN ISO 14001:2004.

Personal

Östhammarshem har under året haft 18 medarbetare (20), varav 6 (6) är kvinnor. Antal anställda per 2016-06-30 är 16 (18).

Ekonomiskt resultat

Delårsbokslut per 2016-06-30 visar ett positivt resultat med 11,8 mnkr.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Östhammarshem verkar aktivt för att tillmötesgå bostadsefterfrågan och därmed underlätta i näringslivets och arbetsmarknadens rekryteringsarbete. I kommunens mål gällande befolkningstillväxt utgör Östhammarshems bostadsbestånd en viktig faktor för utveckling.

Förslag till nya bostadsprojekt är under utredning. En marknadsanpassad tillväxt under väl avvägd omfattning lägger grund för en fortsatt stabil och långsiktig ekonomi i företaget

Hargs Hamn AB

Bolaget äger och driver hamnen i Hargshamn.

Hargs Hamn AB ägs till 78 % av Östhammars kommun, till 11% av Hargs Egendom AB respektive Mellansvenska Logistiktransporter AB (MLT AB).

Periodens viktiga händelser

Konkursförvaltaren för Dannemora gruva har utbetalat ett förskott på de 4 mnkr som omfattas av vår superförmansrätt

Från och med 2016-06-01 är Pålgård & Söner Kran AB hamnens driftentreprenör avseende stuveri-, maskin- och kran-tjänster m.m. i Hargshamn.

Vattenfall har skriftligen meddelat att de kommer att behöva en till pelletshall from 2018.

Leveranser av husmoduler till diverse mindre aktörer fortsätter. Omsättningspotential > 1 mnkr/år.

I maj fick vi positivt besked från Lantmännen avseende etablering av en spannmålsterminal. Hargs Hamn är enda återstående alternativ som utskeppningshamn. Beslut om etablering av spannmålsterminal och eventuellt spannmålstork i Hargs Hamn ska tas av Lantmännens styrelsemöte under hösten.

Lindbäck i Piteå har meddelat att dom planerar för start av trafik med husmoduler from januari 2018. Dom har ännu inte valt hamn här nere, Gävle hamn och Kapellskär är konkurrenter till oss.

Ekonomiskt resultat

Omsättningen till och med juni blev totalt 19,1 mnkr. Resultatet för samma period blev en förlust på 5 mnkr.

Prognosen för helåret pekar på en omsättning på 46,3 mnkr och en förlust på 4,2 mnkr. Företaget har möjlighet att utnyttja olika bokslutsdispositioner för att redovisa ett nollresultat.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Bolaget kommer fortsatt prioritera att utöka kundkretsen. I första hand fokuserar bolaget nu på att öka volymerna av spannmål. Arbetet har påbörjats med projektering av det nya kontoret. Målet är att ett upphandlingsunderlag skall finnas klart i september.

Tingsrättsförhandling avseende tvisten med SIAAB om ÄTOR och bygg-fel i tåglossningshallen är flyttad till hösten. Tidpunkt för huvudförhandling är inte bestämd.

Måluppfyllelse**Målmatis Hargs Hamn AB 2016**

Målområde	Mål	Utfall 2016-06
Produktivitet	Lossning avfallsbalar minimum enligt leverantörsavtal (100 ton per timme)	120
Ekonomi	Min 10% EBIT (ägarkrav)	-26%
Anmällda tillbud	Min 50 st/år	31
Anmällda avvikelser (inkl klagomål från kunder)	Min 20 st/år	9
Klagomål från kunder	Max 3 st/år	2
Intern revision	Enligt Års - program revision	Skall vara klart Q3 2016
Förbättringar, teknik, arbetsmiljö och miljö	Min 5 st/år	1.) Utökade funktioner grindsystem
Certifiering standard	Klart 2016	Klart 2016-01
Miljö	Lägre metall-och oljehalter än Naturvårdsverkets riktlinjer i avloppsvatten från tvätthallen	Alcontrol AB - samtliga värden under Naturvårdsverkets riktlinjer
Miljö	Lägre buller genom nyare lastmaskiner efter upphandling	Nya maskiner med lägre buller pga byte driftentreprenör vilket skedde 2016-06-01
Miljö	Lägre buller i samhället genom färre anlöp vid lilla kajen (max 20% anlöp vid Lilla kajen)	26%
Miljö	Lägre CO2 utsläpp genom fullständig övergång till syntetisk diesel i hamnens fordon och maskiner	HVO 100 - Leverantörer karar ej nya kunder i dagsläget- osäkert om det löser sig under året - P.Z bevakar kontinuerligt. Driftentreprenör (Pålgård) kommer att använda endast klass 4 fordon (ett lågt utsläppsvärde)

Dannemora gruvfastighet AB

Efter bokslutsperioden har företaget fått en utbetalning från konkursförvaltaren av Dannemora mineral på 5,5 mnkr. Den ursprungliga fordran på konkursboet är totalt 13 mnkr

Östhammars industrifastigheter AB

Företagets verksamhet har varit vilande under ett antal år men nu finns det ett beslut om att byta namn på företaget till Östhammar vatten och att föra över kommunens VA- anläggningar dit i samband med att kommunen blivit medlem i Gästrike vatten

Redovisningsmodell och finansiella nyckeltal

Den kommunala redovisningslagen reglerar kommunernas redovisningsmodell. Modellen består av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.

Resultaträkning

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar och enhetens finansiella styrka förbättras.

Resultaträkningen delas upp i tre olika resultat. Det första resultat som används är ”resultat 1” eller verksamhetens nettokostnader. Det består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planerliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Underskottet på nettokostnadsnivå reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet. Det resultat som då erhålls kallas ”resultat före extraordinära poster” eller ”resultat 2”. Det resultat som genereras här ska finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande eller eventuell amortering av långfristiga skulder.

Efter ”resultat 2” kommer extraordinära intäkter och kostnader. Det är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit är ”resultat 3” och visar årets resultat för kommunen.

Balansräkning

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör därmed en förbindelselänk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital (skulder) och internt med eget kapital.

Tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar (kassa och bank, placeringar, fordringar, lager) och anläggningstillgångar som är tillgångar som ska innehas och utnyttjas under flera år (ex fastigheter och inventarier). På motsvarande sätt delas skulderna upp i kortfristiga och långfristiga samt avsättningar. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år. De övriga skulderna sträcker sig över flera år. Avsättningar innefattar kommunens pensionsskuld inklusive garantipensioner samt avsättningar för deponier. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet exakt hur stor den är eller när den ska betalas.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen ger upplysning om hur medel har tillförts och hur dessa har använts. Till skillnad från resultaträkningen som redovisar kostnader och intäkter utgår kassaflödesanalysen från gjorda inbetalningar (inkomster) eller utbetalningar (utgifter).

Några finansiella nyckeltal

Kassalikviditet – är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 % täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

Eventuella frågor om delårsrapporten besvaras av Fredrik Borgelin,
redovisningsekonom, tel 0173-86120.
Lednings- och verksamhetsstöd xx 2016

Budget 2017

Flerårsplan 2018 - 2020

Innehållsförteckning

Sid

Förvaltningsplan

4-13

Skatte- och bidragsprognos (2016-08-15)	4
Befolkningsprognos för Östhammar	5
Preliminär resultatbudget 2017	6
Kommentarer till Preliminär resultatbudget 2017	7
Underlag för flerårsplan resultatbudget 2018 - 2020	8
Kommentarer till underlag för flerårsplan resultatbudget 2018 - 2020	9
Investeringsbudget plan 2017 - 2020	10
Detaljer till Investeringsbudget plan 2017 - 2020	11
Sammanställning förslag till satsningar 2017 - 2020	13

Verksamhetsplan

14-31

Här redovisas enbart rubrikerna
Förslag till satsningar 2017 - 2020,
Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017,
Verksamheten 2018 - 2020 och
Investeringar.

Kommunstyrelse	14
KS, Teknisk förvaltning	15
KS, VA-verksamhet	15
KS, Renhållningsverksamhet	16
Bygg- och miljönämnd	17
Kultur- och fritidsnämnd	19
Barn- och utbildningsnämnd	21
Socialnämnd	22

Uppdaterad: 2016-08-15
 SKL:s prognos: 2016-08-15
 Antal invånare: 2016-08-16

+50

Skatte- och bidragsprognos 2016 - 2020

21 726

4

Antal invånare	Budget/plan	21 450	21 500			21 550	21 600		
Antal invånare	Fastställt/prognos	21 484	21 650			21 750	21 850	21 950	
	Fastställt		prognos			Prognos	Prognos	Prognos	
ÅR	2016	2017				2018	2019	2020	
Eget skatteunderlag	44 906	46 830				48 433	50 182	51 677	
Garanterat skatteunderlag	52 564	54 360				55 980	57 590	59 399	
Underlag för inkomstutjämning	7 658	7 530				7 547	7 408	7 722	
Kommunens skattesats	21,69	21,69				21,69	21,69	21,69	
Länsvis skattesats	19,14	19,14				19,14	19,14	19,14	
	MKR	MKR				MKR	MKR	MKR	
Skatteinkomst före utjämning	974,0	1 015,7		1,1	0,1	1 050,5	1 088,5	1 120,9	
Inkomstutjämning	146,6	144,1		-8,5	7,7	144,4	141,8	147,8	
Kostnadsutjämning	-11,9	-14,6		0,0	-3,0	-12,1	-14,1	-16,7	
Strukturbidrag	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Regleringsbidrag/avgift	-0,7	-4,0		1,3	0,5	-9,1	-14,7	-20,7	
Eftersläpningseffekt		-1,9		0,0	-1,9				
Införandebidrag	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Fastighetsavgift	50,0	51,0		0,0	0,0	52,0	56,0	57,0	
LSS utjämning	-21,9	-22,7		-0,1	-0,3	-22,8	-22,9	-23,0	
SKATTER, BIDRAG OCH UTJÄMNING	1 136,0	1 167,7		-6,2	3,0	1 202,9	1 234,5	1 265,3	
Korrigerad slutavräkning 2015	-0,8								
Slutavräkning 2016	-6,3								
Slutavräkning 2017				0,0	0,0				
SUMMA	1 128,9	1 167,7							
SKL:s prognos 20160617	1 134,2	1 173,8				1 213,9	1 242,9	1 265,6	
DIFFERENS	-5,3	-6,2				-11,0	-8,4	-0,3	
Budget/plan KF 2015-11-11	1 132,5	1 164,7				1 196,5	1 234,2		
DIFFERENS	-3,5	3,0				6,5	0,3		

Befolkningsprognos för Östhammar

Prognos i sammandrag: 2016 - 2036

År	Befolkninge vid årsslut	Födda under året	Döda under året	Födelse- överskott under året	Inflyttade			Utflyttade			Netto- flyttade under året	Folk- ökning under året
					Totalt under året	Inrikes under året	Immigrerade under året	Totalt under året	Inrikes under året	Emigrerade under året		
2006	21 435	209	232	-23	784	728	56	936	884	52	-152	0
2007	21 421	190	249	-59	936	858	78	895	857	38	41	-14
2008	21 434	201	244	-43	880	793	87	828	794	34	52	13
2009	21 391	185	261	-76	890	795	95	855	828	27	35	-43
2010	21 373	210	241	-31	870	767	103	857	824	33	13	-18
2011	21 387	199	243	-44	906	826	80	850	809	41	56	14
2012	21 262	232	276	-44	813	756	57	894	845	49	-81	-125
2013	21 352	200	230	-30	930	849	81	810	780	30	120	90
2014	21 374	194	244	-50	917	830	87	841	794	47	76	22
2015	21 563	227	217	10	1 010	868	142	830	789	41	180	189
2016	21 647	219	243	-24	955	849	106	848	807	40	107	84
2017	21 755	225	244	-19	968	849	119	841	800	41	127	108
2018	21 876	231	246	-15	972	849	123	836	795	41	136	121
2019	21 995	236	248	-11	962	849	113	831	791	41	131	119
2020	22 119	240	250	-9	965	849	116	832	790	41	133	124
2021	22 229	244	252	-8	950	849	101	832	790	41	119	111
2022	22 333	245	254	-9	946	849	97	833	792	41	113	104
2023	22 435	245	256	-12	945	849	96	831	790	41	114	102
2024	22 531	245	259	-15	945	849	96	835	794	41	110	95
2025	22 619	244	262	-18	944	849	95	837	796	41	107	89
2026	22 701	243	265	-22	943	849	94	839	798	41	104	81
2027	22 778	242	269	-27	942	849	93	838	797	41	105	78
2028	22 848	240	272	-32	942	849	93	840	799	41	102	70
2029	22 911	239	276	-37	941	849	92	841	800	41	100	63
2030	22 969	237	279	-42	941	849	92	841	800	41	100	58
2031	23 018	237	283	-46	941	849	92	846	804	41	95	49
2032	23 060	236	287	-51	940	849	91	847	806	41	93	43
2033	23 099	236	290	-54	940	849	91	847	806	41	93	39
2034	23 131	236	293	-57	940	849	91	850	808	42	90	32
2035	23 159	236	296	-60	940	849	91	852	810	41	88	27
2036	23 182	236	298	-63	939	849	90	854	812	41	86	23

Preliminär resultatbudget 2017

Ramökning 1,5% alt 2,5%	Budget 2016	Växling m förv	Förändring enligt plan	Uppräkning 1,5% 2,5%	Nämndsförslag Extra Satsningar till Ksau 160607	Ksau 160816	Budget 2017
Kommunstyrelse	-157 531	250	-1 084	-1 469	-7 902	5 166	-162 570
Gemensamma satsningar						-2 736	-2 736
Utvecklings- och strukturfond	-1 800	0					-1 800
varav Planpott	-500						-500
Kommunstyrelsens kontor	-109 453	250	0	-1 638	-7 435	7 435	-110 841
Politik	-7 466			-112			-7 578
Stab	-11 086	561		-158			-10 683
Strategi	-4 374			-66	-1 200	1 200	-4 440
Gem Överförmyndarnämnd	0	-1 535		-23	-75	75	-1 558
Gem Räddningstjänstnämnd	-22 601			-339	-270	270	-22 940
Lednings- och verksamhetsstöd	-24 565	1 839		-341	-1 600	1 600	-23 067
It-kontor	-9 536	-1 460		-165	-1 750	1 750	-11 161
Tillväxtkontor	-12 000	1 710		-154	-2 540	2 540	-10 444
EAS Enheten för arbete och sysselsättning	-17 825	-865		-280			-18 970
Teknisk förvaltning	-46 278		-1 084	169	-467	467	-47 193
Bygg- och miljönämnd	-6 634		141	-97	-2 000	2 000	-6 590
Kultur- och fritidsnämnd	-33 893	-1 350	-1 510	-551	0		-37 304
Barn- och Utbildningsnämnd	-504 661		-2 700	-12 684	-6 901	6 901	-520 045
Socialnämnd	-404 693			-10 117	-25 300	25 300	-414 810
Finansförvaltning mm	-24 561		-1 000				-25 561
Avskrivningar	-60 079		-866				-60 945
Netto Kapitaltjänst/Avskrivn	80 789						80 789
Ökade driftskostnader Simhall Gimo	0	1 100	-1 100				0
SUMMA DRIFTSKOSTNAD	-1 111 263	0	-8 119	-24 919	-42 103	39 367	-1 147 037
Skatter och bidrag	1 132 461		32 193		13 302	-1 396	1 176 560
Räntor, netto	-5 500				-500		-6 000
ÅRETS RESULTAT	15 698	0	24 074	-24 919	-29 301	37 971	23 523
Förändring från 2% uppräkn och extra statsbidrag				-3 976	8 900		2,00%
Finansiellt resultatmål: 2% av skatter och bidrag							23 531

Preliminär resultatbudget 2017

Växling mellan förvaltning

1 460 tkr den planerade flytten av kostnaderna för televäxeln flyttas tillbaka från tillväxtkontoret till IT-kontoret. 250 tkr återväxling av ram mellan ÖD och KFN iom internhyresmodell. 561 tkr växling tryckeri kostnader från Bredband/strategi till EAS. 1 100 tkr förflyttning av prel beräknade ökade driftskostnader för simhallen i Gimo. 1 535 uppdelning Överförmyndarnämnden från lednings- o verksamhetsstöd förtydligande. 304 tkr Personligt ombud från kansli till EAS.

Förändring enligt plan

Teknisk förvaltning: En utökning med 1,134 mnkr för ökade driftskostnader pga ökade investeringar, objekt som ej kan tas ut hyra för. En minskning på 50 tkr från utökad ram interna köp Östhammar Direkt då förvaltningen ska finna egna resurser för köp.

Bygg- och miljönämnd: Utökning 59 tkr konsultkostnader, minskning 200 tkr från utökad ram 2016 interna köp Östhammar Direkt då förvaltningen ska finna egna resurser för inköp

Kultur- och fritidsnämnd: Ökade driftskostnader nytt servicehus Öregrunds gästhamn 210 tkr, 1,1 mnkr för ökat personalbehov vid ökade öppettider i Östhammar o samma utbud av biblioteksservice innebär 1,75% bibliotekarie och 0,50% vaktmästare/värd.vid nytt huvudbibliotek och 200 tkr ökade hyreskostnader för densamma.

Barn- och utbildningsnämnden: Ökade kostnader 700 tkr ökat elevantal och 2,0 mnkr utökad budget för kvalitetshöjningar i förskolan

Finansförvaltningen: tillförs 1 mnkr för ökade pensionskostnader

Avskrivningar: Budgeten utökas med 2 mnkr vilket fördelas 1,134 mnkr till tekniska förvaltningen

Skatter och bidrag: enligt plan ökar 32,2 mnkr

Extra satsningar Ksau 160607

KS: Gem Överförmyndarnämnd och räddningstjänstnämnd: Uppräkningen av dessa nämnder överensstämmer inte med kommunens uppräknig. **Strategienheten:** utökar budgeten för arbete med översiktsplan (600 tkr) och GIS (600 tkr). **Lednings- och verksamhetsstöd:** Engångskostnad förberedelser och upphandling av nytt HR-system (450 tkr). En tjänst HR-specialist (650 tkr), Ökade kostn ekonomisystem ej kompenserade kapitaltjänstkostnader (350 tkr). Befolkningsprognoser samlat grepp för all verksamhet (150 tkr). **IT:** Förvaltning av infrastruktur (1500 tkr) och driftstjänster (250 tkr). **Tillväxt:** Engångskostnader 2017 Intranätet (2290 tkr) och IT-satsningar Östhammar Direkt (250 tkr).

Teknisk förvaltning: Satsning på löneskillnader mellan kvinno- och mansdominerade arbetsgrupper (465 tkr).

BMN: Ökad mängd inkommande administration och miljö- o hälsoskyddsinspektör (500+650 tkr). Bibehålla överbemannig på miljöenheten för att täcka glapp vid tjänstledigheter och nyrekryteringar (350 tkr), Tillfällig utökning för överlappning vid pensionsavgångar o nyrekrytering (500 tkr)

BUN: Av de 2,7 mnkr i ramökn beslutat 2015-11-11 tas ej de 0,7 mnkr som avsåg fler grundskoleelever upp i nya äskandet. Övrigt över ram se bifogat BUN 2016-05-12 §34 utöver det som står där äskas även 3,0 mnkr för fler nyanlända och 810 tkr för högre hyror och måltidskostnader än BUN beräknade.

SN: Volymutökningar 8,8 mnkr, Personalsatsningar 15,5 mnkr, övrigt 5 mnkr, effektiviseringar -4 mnkr för detaljer se SN's skrivning avsnitt 37 sid 23-30

Skatter och bidrag: Enligt SKL's skatteprognos ökning med 3 mnkr jämfört med plan 2017 och beräknat 8,9 mnkr kommunens möjlig andel av särskilt statsbidrag och slutligen en beräknad kostnad på 1,9 mnkr eftersläpningseffekt. Invånarantalet har ökats med ytterligare +50 alltså+150 mot Budgetplan 2017 antagen Kf 2015-11-11

Räntor, netto: Ökade räntekostnader nya lån

Extra satsningar Ksau 160816

Alla satsningar till ksau 160607 från nämnderna tas bort och istället räknas ett resultat på 2% överskott och resterande medel läggs i en pott för gemensamma satsningar (varav 1 mnkr anslås för sysselsättningsinsatser, lönesubventionerade tjänster och praktksamordning enl KS §49, §131) och skatteprognosen räknas upp med 150 pers befolkningsökning.

Underlag för flerårsplan resultatbudget 2018-2020

Ramökning 1,5% alt 2,5%	2017	2018			2019			2020	
	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Uppr 1,5 o 2,5% Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Uppr 1,5 o 2,5% Budget	Förslag Rev.	Uppr 1,5 o 2,5% Budget
Kommunstyrelse	-162 570	-2 386	3 400	-161 556	-1 699	4 763	-158 492	1 875	-156 617
Gemensamma satsn/besparing	-2 736		4 025	1 289		4 878	6 167	2 985	9 152
Utvecklings- och strukturfond	-1 800			-1 800			-1 800		-1 800
Kommunstyrelsens kontor	-110 841	-465	-1 292	-112 598	0	0	-112 598	600	-111 998
Politik	-7 578		-600	-8 178			-8 178	600	-7 578
Stab	-10 683			-10 683			-10 683		-10 683
Strategi	-4 440			-4 440			-4 440		-4 440
Gem Överförmyndarnämnd	-1 558		-112	-1 670			-1 670		-1 670
Gem Räddningstjänstnämnd	-22 940		-580	-23 520			-23 520		-23 520
Lednings- och verksamhetsstöd	-23 067	-465	0	-23 532			-23 532		-23 532
It-kontor	-11 161			-11 161			-11 161		-11 161
Tillväxtkontor	-10 444		0	-10 444			-10 444		-10 444
EAS Enheten för arbete och sysselsätt	-18 970			-18 970			-18 970		-18 970
Teknisk förvaltning	-47 193	-1 921	667	-48 447	-1 699	-115	-50 261	-1 710	-51 971
Bygg- och miljönämnd	-6 590	763	0	-5 827			-5 827		-5 827
Kultur- och fritidsnämnd	-37 304		-1 425	-38 729		-1 677	-40 406		-42 083
Barn- o utbildningsnämnd	-520 045	-2 500	0	-522 545	-2 600	-2 000	-527 145	-4 000	-531 145
Socialnämnd	-414 810	-5 000	0	-419 810		0	-419 810	0	-419 810
Finansförvaltning	-25 561	-1 000		-26 561	-1 000		-27 561	-1 000	-28 561
Avskrivningar	-60 945	-29		-60 974	-301		-61 275	-2 000	-63 275
Kapitaltjänst	80 789			80 789			80 789		80 789
Ökade driftskostnader Simhall Gimo		-275	275	0			0		0
Uppräkning				-25 869			-52 530		-79 951
SUMMA	-1 147 037	-10 427	2 250	-1 181 083	-5 600	1 086	-1 212 258	-5 125	-1 246 481
Skatter och bidrag	1 176 560	18 494	16 766	1 211 820	23 804	9 537	1 245 161	35 432	1 280 593
Räntor, netto	-6 000		-500	-6 500		-1 500	-8 000	-500	-8 500
ÅRETS RESULTAT	23 523	8 067	18 516	24 237	18 204	9 123	24 903	29 807	25 612
Varav extra statsbidrag	8 900			8 900			10 700		15 300
Kostnad för ramuppräkning 1,5%+2,5% jmf 2%				4 172			4 288		4 416
Diff mot 2% finansiellt resultatmål				0			0		0
Finansiellt resultatmål: 2% av skatter och bidrag				24 236			24 903		25 612

Underlag för flerårsplan resultatbudget 2018-2020

Förändring under flerårsplanen 2018-2019

Administrativa enheten 465 tkr Ökade driftskostnader för nytt personalsystem år 2018

KS: *Lednings- och verksamhetsstöd:* enligt plan utökade driftskostnader 465 tkr iom nytt HR-system.

Teknisk förvaltning: Ökade kostnader pga ökade investeringar där kostnaden ej kan tas ut genom hyresintäkter 1,971 mnkr
Under planperioden minskas ramen med 50 tkr år 2018 av de 200 tkr som lades in i budget 2016 för ökade interna köp från ÖsthammarDirekt

BMN: 2018 neddragning av konsulttid för att stötta detaljplanehandläggare som startade 2016 563 tkr.
Under planperioden minskas ramen med 200 tkr år 2018 av de 800 tkr som lades in i budget 2016 för ökade interna köp från ÖsthammarDirekt

BUN: 2018 Ökn elever i egen grundskola 0,5 mnkr, kvalitetshöjn egen förskola 2,0 mnkr enligt plan.

SN: År 2018 utökad ram med 5,0 mnkr som enligt planen legat för volymökningar med anledning av demografiska faktorer

Finansförvaltning: Ramen utökas med 1000 tkr per år under planperioden pga ökade pensionskostnader

Avskrivningar: Ramen utökas med 2000 tkr per år under planperioden för ökade avskrivningskostnader pga höga investeringskostnader. Beloppet räknas av mot tekniska förvaltningens behov.

Skatter och bidrag är beräknade utifrån sista kända SKL prognos vid budgetbeslutet 2015-11-11

Förslag revideringar 2018-2020

Gemensamma satsn/besparingar: Under flerårsplanen nödvändig prutning för att bibehålla finansiellt resultatmål 2%

KS: *Politik:* kostnad för Allmänt val 2018 och EU val 2019 ramen sänks 2020. *Överförmyndarnämnd och Räddningstjänstnämnd:* Budgeten justeras 2018 utifrån tidigare beslutade budgetplan för respektive gemensam nämnd

Teknisk förvaltning: Förändringar av driftskostnader under planperioden utifrån faktiska och beräknade investeringar som ej kan finansieras med hyresintäkter.

KFN: 2018 Förflyttning av prel beräknade ökade driftskostnader för simhallen i Gimo helårseffekt. Hyra Storbrunn 850 tkr utöver tidigare beräknad ram och satsning på Ungas mötesplats och fritid 300 tkr.

2019: Driftskonsekvenser efter renovering prel Österbybruks simhall 886 tkr och Östhammars simhall 791 tkr.

BUN: **2018** minskad ram 2,0 mnkr kvalitetshöjn egen förskola tas i nya förslaget ej upp, ökad ram 2,0 mnkr höjda hyror Frösåkersskolan. **2019** minskad ram 2,0 mnkr kvalitetshöjning egen förskola tas i nya förslaget ej upp, ökade lokalkostnader 4 mnkr. **2020** Ökade hyreskostnader 4,0 mnkr.

SN: **2018;** Utökningen 5,0 mnkr ligger kvar enligt plan.

Skatter och bidrag: Beräknade utifrån sista kända SKL prognos fn 2016-08-15 med tillägg för den andel av extra 10 mdr kronor som kommunen beräknas erhålla. Och ett ökat invånarantal med 100 personer

Räntor, netto: Under planperioden ökar räntekostnaderna iom nya lån 0,5 mnkr per förutom 2019 då vi beräknar 1,5 mnkr.

Investeringsbudget plan 2017-2020

Förvaltningsplan

2016-08-10

Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)

Kommunstyrelse

Vision

- varav E-förvaltningsprojekt

Oförutsett

Kommunledningskontor

Enh för arbete o syssels.

Teknisk förvaltning

Skolomb, Frösåkersskolan

Expl bostadsområden

Expl industriområden

Simhall Gimo

Ny RTJ station Gimo

Nytt huvudbibliotek

Övrig investeringsram

Bygg- o miljönamnd

Kultur-o fritidsnamnd

Barn- o Utbildn.nämnd

Socialnamnd

Index

SUMMA

Budget 2016	Budget 2017			Plan 2018			Plan 2019			Plan 2020	
	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Äskat	Förslag
-104 400	-83 900	-69 350	-153 250	-56 400	-133 300	-189 700	-47 400	-43 300	-90 700	-56 700	-56 700
-5 000	-5 000		-5 000	-5 000		-5 000	-5 000		-5 000	-5 000	-5 000
-1 000	-1 000		-1 000	-1 000		-1 000	0		0	0	0
-2 000	-2 000		-2 000	-2 000		-2 000	-2 000		-2 000	-2 000	-2 000
-7 100	-9 100	-4 050	-13 150	-7 100	-2 000	-9 100	-7 100		-7 100	-7 100	-7 100
-500	-500		-500	-500		-500	-500		-500	-500	-500
-89 800	-67 300	-65 300	-132 600	-41 800	-131 300	-173 100	-32 800	-43 300	-76 100	-42 100	-42 100
-2 000	0	-50 000	-50 000	0	-125 000	-125 000	0	-29 000	-29 000	0	0
-2 000	-10 000		-10 000	-10 000	-5 000	-15 000	-10 000	-5 000	-15 000	-10 000	-10 000
-500	-5 000	1 500	-3 500	-5 000		-5 000	-1 000	-4 000	-5 000	-5 000	-5 000
-20 000	-5 000	-3 000	-8 000	0		0	0			0	
0	-10 000		-10 000	0		0	0		0	0	0
-13 000	-9 000	-2 000	-11 000	0		0	0		0	0	0
-52 300	-28 300	-11 800	-40 100	-26 800	-1 300	-28 100	-21 800	-5 300	-27 100	-27 100	-27 100
-200	-200	-327	-527	-200	130	-70	-200	200	0	0	0
-2 600	-2 500		-2 500	-2 500		-2 500	-2 500		-2 500	-2 500	-2 500
-4 300	-4 400	400	-4 000	-4 500	-5 500	-10 000	-4 600	-5 400	-10 000	-4 500	-4 500
-7 500	-1 600	-1 900	-3 500	-1 600	-1 000	-2 600	-1 600	-1 100	-2 700	-2 300	-2 300
	-5 000	5 000	0	-5 000		-5 000	-5 000		-5 000	-5 000	-5 000
-119 000	-97 600	-66 177	-163 777	-70 200	-139 670	-209 870	-61 300	-49 600	-110 900	-71 000	-71 000

Affärsverksamhet

VA

Renhållning

SUMMA

-9 250	-39 500	2 500	-37 000	-39 500	-5 000	-44 500	-23 500	-21 000	-44 500	-39 500	-39 500
-800	0	-1 000	-1 000	0	-2 000	-2 000	0	0	0		0
-10 050	-39 500	1 500	-38 000	-39 500	-7 000	-46 500	-23 500	-21 000	-44 500	-39 500	-39 500

TOTALT

-129 050 -137 100 -64 677 -201 777 -109 700 -146 670 -256 370 -84 800 -70 600 -155 400 -110 500 -110 500

Investeringsbudget netto tkr

	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunstyrelse	153 250	189 700	90 700	56 700
Vision	5 000	5 000	5 000	5 000
- varav E-förvaltningsprojekt	1 000	1 000	1 000	0
Oförutsett	2 000	2 000	2 000	2 000
Kommunledningskontor	13 150	9 100	7 100	7 100
- bredbandsstrategi	5 000	5 000	5 000	5 000
- tjänstefiering av IT hårdvara	3 500			
- IT BoU elev. dator	2 100	2 100	2 100	2 100
- PM3 IT	2 550			
- Nytt personalsystem	0	2 000	0	0
Enh för arbete o sysselsättning	500	500	500	500
Teknisk förvaltning	132 600	173 100	76 100	42 100
- exploatering bostadsområden	10 000	15 000	15 000	10 000
- exploatering industriområden	3 500	5 000	5 000	5 000
- ombyggnad Frösåkersskolan	50 000	125 000	29 000	
- Ny räddningstjänststation Gimo	10 000			
- Simhallar	8 000			
- Storbrunn	11 000			
- Kommunhuset ventilation	1 500			
- Väg Börstil-Sandika			10 000	15 000
- Skolor/förskolor Alma	15 000	5 000		
- Skolor/förskolor Kristinelundsskolan	5 000			
- Skolor/förskolor Hammarskolan		6 000		
- Energieffektiviseringar och ventilation	2 000	2 000	2 000	2 000
- G/C-vägar	5 000	5 000	5 000	5 000
- Trafiksäkerhetsåtgärder	5 000	5 000	5 000	
- Gatubelysning	1 800	300	300	300
- Övriga fastigheter	3 000	3 000	3 000	3 000
- Övervakningssystem	1 000	1 000	1 000	1 000
- Arbetsmaskiner/inventarier	800	800	800	800
Bygg- och miljönämnd	527	70	0	0
- Totalstation - kartverksamheten	100			
- Kompaktarkiv	300			
- Digitalt stöd i fält - bygg	70	70		
- Digitalt stöd i fält	57			
Kultur- och fritidsnämnd	2 500	2 500	2 500	2 500
- Eljusspår, elbelysning	200	200	200	
- Utedass	200	200	200	200
- Duk till Alundabadet	1 000			
- Kassa ombyggnad sim- o sporthall	600		600	
- Utrustning till gym		500		200
- Kultur och fritid för unga, media	500	300	300	300
- Utebad, tillgänglighet			200	200
- Arbetsmiljöåtgärder sim- sporthall		500	400	300
- Div investeringar sim- och sporthallar		600	400	400
- Div investeringar interiör bibliotek		200	200	400
- Div investeringar Storbrunn o bibliotek				500
Barn- och utbildningsnämnd	4 000	10 000	10 000	4 500
- Återinvesteringar inom förskola	1 500	1 500	1 500	1 500
- Återinvesteringar inom grundskola	2 000	1 500	1 500	2 000
- Återinvesteringar övriga verksamheter	500	1 000	1 000	1 000
- Inventarier nya Fösåkersskolan		6 000	6 000	

Förvaltningsplan

	Budget	Plan	Plan	Plan
	2017	2018	2019	2020
Socialnämnd	3 500	2 600	2 700	2 300
- Ofördelade medel	1 200	1 200	1 200	1 200
- Hjälpmedel	600	600	700	700
- Driftsättning Takt	1 000			
- Digitaliseringen	400	500	500	400
- Larm	300	300	300	
Indexhöjning		5 000	5 000	5 000
Summa Kommunal verksamhet	163 777	209 870	110 900	71 000
VA Exploatering bostadsområden	-10 000	20 000	20 000	15 000
VA Exploatering industriområden	-5 000	7 500	7 500	7 500
VA Vattenförsörjning	-10 000	10 000	10 000	10 000
VA Nya servisanslutningar	-2 000	2 000	2 000	2 000
VA Naturnära våtmark	-3 000			
VA Utökning verksamhetsområdet	-5 000	5 000	5 000	5 000
VA Oförutsett	-2 000			
Renhållning Miljöbodar ÅVC: er	1 000			
Renhållning Deponi asbest		2 000		
Affärsverksamhet	38 000	46 500	44 500	39 500
SUM INVESTERINGAR	201 777	256 370	155 400	110 500

Sammanställning förslag till satsningar 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Kommunstyrelse	-7 744	1 698	0	600
Budgetram i fas m beslut Överförmyndarnämnd	-75	-112		
Budgetram i fas m besl Räddningstjänstnämnd	-112	-580		
Valnämnd inför val 2018/2019		-600		600
Strategienh arb med Översiktsplan	-600			
Strategienh arb med GIS	-600			
Lednings- o verksamhetsstöd:				
Förberedelse- o upphandling av nytt HR-system	-450	450		
Utökning en tjänst HR-specialist	-650			
Underbudg ekonomisyst, (kaptj o uppräkn drift)	-350			
Samlat grepp befolkningsprognoser	-150			
IT, Förvaltn av infrastruktur	-1 500			
IT, driftstjänster	-250			
Tillväxt, Intranätet	-2 290	2 290		
Tillväxt, IT-satsningar ÖsthammarDirekt	-250	250		
Utgjämna löneskillnader, minska antal deltidstj.	-467			
Förbättra dokumentation avgatunätets standard	?			
Anskaffning program asfaltsplanering	?			
Teknisk förvaltning:				
Utgjämna löneskillnader, minska antal deltidstj.	-467			
Förbättra dokumentation avgatunätets standard	?			
Anskaffning program asfaltsplanering	?			
Bygg- och miljönämnd	-2 000	500		
Ökad mängd inkommande ärenden ny tj adm	-500			
Utredn.skuld förorenad mark en tj hälsosk.insp	-650			
Glapp i bemanningen pga tj o nyrekr	-350			
Överlappning personal under viss tid	-500	500		
Kultur- och fritidsnämnd		-1 150	-1 677	
Hyra Storbrunn som ej täcks i ram		-850		
Satsning Ungas mötesplats		-300		
Renov simhall Österbybruk			-886	
Renov Östhammars simhall			-791	
Barn- och utbildningsnämnd	-6901	-4 999	-5 000	-5 100
Satsning nyanlända	-3 000			
Riktad satsning löner	-3 000			
Fler tjänster	-2 000			
Tidiga insatser grundskolan	-1 880			
Kvalitetsförbättring gymnasiet, IM	-1 200			
Elevhälsa inkl SYV	-1 075			
Förstärkn hyra o måltider pga interna höjningar	-810			
Riktad budget liten fsk/fh/grundskola	-750			
Kvalitetsförbättr vuxenutbildningen	-500			
Särskilt stöd, tal och kommunikation	-300			
Projekt giftfri förskola	-200			
Generell uppräkn om 2,5% (plan 2,0%)		-2 099		
Ökad hyra nya frösåkersskolan		-2 900	-5 000	-5 100
Bekostas inom ram	7 814			
Ofinansierat	-6 901			
Socialnämnd	-25 300	-14 600	-9 100	-2 600
Volymökningar IFO och VoO	-8 800	-5 100	-5 600	-2 600
Personalsatsningar	-15 500	-10 500	-3 500	0
Övrigt	-5 000	-1 000	0	0
Effektiviseringar	4 000	2 000	0	0
Summa förslag till satsningar	-41 945	-33 151	-15 777	-7 100

Verksamhetsplan 2017 – 2020

Kommunstyrelse

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Satsning föreslås på hållbar tillväxt för att gynna befolkningsutvecklingen och företagsklimatet. Kommunens kapacitet behöver stärkas dels gällande fördjupade översiktsplaner, dels framtagande av detaljplaner där även en satsning på geologiskt informationssystem ingår.

För att stärka samarbetet mellan förvaltningarna och kommunens arbetsgivarvarumärke behöver den interna kommunikationen förbättras, vilket ett nytt intranät kan bidra till. En höjd ambitionsnivå inom exempelvis delaktighet och medborgardialog, social och miljömässigt hållbar upphandling, säkrare befolkningsprognoser och attraktiv arbetsgivare kräver samordnade satsningar.

Verksamhetens behov av IT-stöd är ökande och ställer nya krav på mobilitet och flexibla driftsformer. För att tillgodose behovet krävs satsningar på infrastruktur, driftsplattform, IT-styrning och informationssäkerhet. En ny IT-plattform kan skapa förutsättningar för effektiva arbetssätt och ökad möjlighet till samverkan med medborgare och andra intressenter.

Ökad självservice för invånare och företag, digitalisering av interna processer samt nytt HR-system för effektivisering av löneadministrationen är andra viktiga områden där satsningar behöver göras.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

Flyktingssituationen ställer höga krav på internt och externt samarbete. Vi står inför svåra utmaningar inom integration och utanförskap med stora behov av såväl bostäder som arbetsträning och praktik för nyanlänkade, ungdomar och funktionshindrade.

Arbetet med att skapa en störningstålig och behovsstyrd organisation fortskrider, liksom arbetet med implementering av en e-tjänstplattform. E-tjänsterna ska dels underlätta för företag och medborgare genom högre tillgänglighet, dels effektivisera arbetsflöden

i förvaltningen.

Satsningarna inom IT-området ska leda till en stabil och säker infrastruktur, vilket är en förutsättning för kravet på en ökande digitalisering. Alternativet till att öka IT-enhetens driftsbudget är dessa kostnader fördelas på kommunens samtliga verksamheter. Då skulle det innebära att investerings- och driftskostnader fördelas per arbetsplats med en kostnad på cirka 3 000 kr per år.

Investering i ett nytt robust HR-system med integration till schemasystem leder till besparingar för kärnverksamheterna. Dagens manuella hantering är osäker och oerhört kostsam. Vi har sett, inte minst i senaste avtalsrörelsen, att ett lönesystem måste kunna hantera olika kollektivavtal och snabba omställningar. Vidare behövs ett proaktivt chefsstöd med fokus på systematiskt arbetsmiljöarbete och strategisk kompetensförsörjning i syfte att höja kvaliteten, öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare och sänka kostnaden för sjukfrånvaro.

Kundtjänstens verksamhetsområde utökas, posthantering och fordonshantering blir kommunövergripande. Det skapar tydlighet och ger bättre service.

Verksamheten 2018-2020

Inom IT-området står kommunen inför ett omfattande arbete för att skapa en säker, stabil grund för fortsatt utveckling.

Betydelsefullt blir att skapa nya plattformar i syfte att förbättra arbetet över förvaltningsgränser för att tillsammans lösa nya utmaningar på ett effektivare sätt, exempelvis integrationsarbetet. Viktiga utmaningar blir att tydliggöra kommunstyrelsens stödjande roll gentemot kärnverksamheterna och öka kostnadseffektiviteten.

Investeringar

Många av kommunstyrelsens investeringar är kopplade till den ökade digitaliseringen och en stabil infrastruktur. Syftet är att förbättra tillgänglighet, kvalitet och produktivitet i våra välfärdstjänster.

Vi ser även investeringsbehov kopplat till strategisk fysisk planering, mark och exploatering, inflytande och delaktighet, attraktiv arbetsgivare samt miljöstrategiskt arbete. Satsningar på säkra stödsystem till kommunens kvalitets-, ekonomi- och HR-arbete

ska skapa bra förutsättningar för chefer och övriga medarbetare att planera och följa upp sin verksamhet med ökad samordning och transparens.

Kommunstyrelsen Teknisk förvaltning

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Utgjämna löneskillnaderna mellan kvinno- och mansdominerade arbetsgrupper inom tekniska förvaltningen genom riktade lönesatsningar på måltid och städ.

Minska antalet deltidstjänster inom måltid och städ t.ex. genom beslut om att alla nyanställningar skall vara heltidstjänster. En sådan satsning kommer att kräva samarbete över förvaltningsgränserna.

Förbättra dokumentationen över det befintliga gatunätets standard och skick. Anskaffning av programvara för att möjliggöra en förbättrad asfalteringsplanering.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

Förvaltningen kommer att arbeta med antal större projekt; uppförandet av nya Frösåkersskolan, renoveringen av Gimo simhall och Östhammars nya kulturhus och huvudbibliotek Storbrunn. Enligt förslag överförs VA-verksamheten till Gästrike Vatten från den 1:a januari 2017. Den nya G/C-planen,

under antagande, kommer att mynna ut i ett antal projekt. Arbetet med olika trafikåtgärder, där syftet är att skapa säkra trafikmiljöer, kommer att fortsätta. Arbetet med energieffektivisering och förbrukningsoptimering i våra fastigheter fortsätter. Arbetet med att avyttra eller finna alternativa användningsområden för ej nyttjade lokaler fortsätter.

Verksamheten 2018-2020

Det planerade underhållet av gator, gång- och cykelvägar, lekparker och parker är inte tillräckligt och en budgetförstärkning behövs för att nå en på lång sikt önskvärd underhållsnivå. Arbetet med att säkra att det finns tomtmark till försäljning i och kring kommunens tätorter måste intensifieras; med hänsyn till eventuellt slutförvar av använt kärnbränsle i Forsmark och en ökad efterfrågan främst i Alunda.

Investeringar

X

Kommunstyrelsen VA-verksamheten

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Öka förnysetakten för vatten- och spillvattenförande ledningsnät.

Öka anslutningsgraden.

Planera för utökat verksamhetsområde.

Skydda befintligt dricksvatten / befintliga vattentäkter – vattenskyddsområden, skyddsföreskrifter.

Tryggad elförsörjning.

Vattenförsörjningsplan – prioritetsordning.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

Enligt förslag överförs VA-verksamheten till Gästrike Vatten från den 1:a januari 2017. Vattentillgången i ett antal av kommunens råvattentäkter är bristfällig. Under kommande år är inves-

Verksamhetsplan

teringar nödvändiga för att säkra tillgången till råvatten samt för modernisering av vattenverken. Vi avser att fortsätta arbetet med Karö våtmarks naturdel.

Verksamheten 2018 - 2020

Driftoptimering av våra reningsverk kan endast möta en del av den ökade belastningen en ökad anslutning till VA-nätet innebär. På sikt kommer det dock troligtvis även att medföra kostnader för kapacitetsökning i vissa reningsverk. Den beslutade VA-strategin kommer på sikt att medföra

stora investeringar för utbyggnad av ledningsnätet. Utbyggnaden kommer innebära att stora investeringar behöver göras för att långsiktigt klara kapaciteten i såväl vattenverk som reningsverk framför allt i Öregrund. VA-verksamheten blir allt mer känslig för ränteförändringar i takt med att kapitalkostnadernas andel av de totala kostnaderna ökar.

Investeringar

X

Kommunstyrelsen Renhållningsverksamheten

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Nya EU mål kommer att innebära att återv. Ökade kostnader kommer att kräva en taxehöjning från 2017. Arbetet med att öka mängden hushållsavfall som återvinns, snarare än att det går till förbränning, kommer att fortsätta. I takt med att invånarna lär sig hur organiskt avfall skall sorteras kommer alltmer avfall att kunna rötas. Arbetet med att förbättra servicen vid kommunens återvinningscentraler kommer att fortsätta. Genom att införa E-tjänster för t.ex. budning eller utebliven tömning av slam kan servicen till invånarna öka. Servicen kan även öka genom en bättre uppdaterad och mer informativ hemsida.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

Ökade kostnader kommer att kräva en taxehöjning från 2017. Arbetet med att öka mängden hushållsavfall som återvinns, snarare än att det går till förbränning, kommer att fortsätta. I takt med att invånarna lär sig hur organiskt avfall skall sorteras kommer

alltmer avfall att kunna rötas. Arbetet med att förbättra servicen vid kommunens återvinningscentraler kommer att fortsätta. Genom att införa E-tjänster för t.ex. budning eller utebliven tömning av slam kan servicen till invånarna öka. Servicen kan även öka genom en bättre uppdaterad och mer informativ hemsida.

Verksamheten 2018-2020

Genom att arbeta närmare FTI kan tillgängligheten till återvinningsstationerna öka vilket leder till bättre förutsättningar för medborgarna att sortera ut förpackningar och tidningar och därigenom minska mängden hushållsavfall som går till förbränning. Genom att arbeta för att slam från slutna tankar ska kunna spridas på åkermark kan fosfor återföras till odlingsbar mark. För att kunna omhänderta hushållens och verksamheter- nas farliga avfall (t.ex. asbets) så kommer en ny deponi på Vaddika att behöva iordningställas.

Bygg- och miljönämnd

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Satsningar 2017

Bygg- och miljönämnden bedömer att nedanstående satsningar erfordras för att möta upp verksamhetsförändringar och konsekvenser. Förvaltningen har framför allt en ökad ärendeingång och ett ökat krav från myndigheter. Medarbetarenkäten visar på hög stressnivå hos personalen och pga vårt geografiska läge (pendling) har vi en återkommande hög personalomsättning. Utan dessa satsningar föreligger stor risk att kvaliteten och kvantiteten sänks, att handläggning av myndighetsrelaterade ärenden hal- kar efter samt en risk för ökad ohälsa med bla sjukfrånvaro:

- Vi behöver möta upp ökad mängd inkommande ärenden med en personal för administration och för vår utredningsskuld förorenad mark en skattefinansierad miljö- och hälsoskyddsinspektör. (500+650 tkr).
- Under 2015/2016 har vi delvis gått med överkapacitet på Miljöenheten för att täcka upp glapp i bemanningen vid tjänstledigheter och nyrekryteringar. Denna lösning har givit att vi lyckats bibehålla kvantitet och kvalitet i arbetet. Vi ser att behovet kvarstår framöver. (350 tkr).
- Tillfällig utökning av ram för överlappning av resurser vid pensionsavgångar. Under 2017 behöver vi nyrekrytera Plan- och byggchef samt nämndsekreterare. För att skapa de bästa förutsättningar både för de nyrekryterade att lära sig uppdraget och det som är platsspecifikt för Östhammar men även skapa goda förutsättningar för våra medarbetare att ha ett gott stöd från chef/nämndsekreterare behövs tid för överlappning av personal. Dvs bibehålla kvalitet och kvantitet. (500 tkr).
- Investeringar för teknikutveckling som ger högre effektivitet.

Satsningar 2018-2020

Trender och omvärldsanalyser visar på ett ökat krav av att leverera snabb och rättssäker service gentemot våra kunder (NKI). Under perioden 2018-2020 ser vi att förbättrat teknikstöd, för intern handläggning men även för kunden, behöver vara på plats. Förväntan finns redan idag.

Vår omvärldsanalys visar även på att vår sakkunskap behövs än mer i kommande utredningar, tex ÖP och FÖP. Idag ska personalen delvis finansieras genom taxa (80%) vilket försvåras genom deltagande i externa projekt. Satsningen framöver är antingen utökad ram, höjning av taxa eller att projekten finansieras.

Det finns en förväntan om snabb och rättssäker leverans av detaljplaner (Tillväxtstrategi). Bygg- och miljönämnden spelar en viktig roll i kommunens tillväxtstrategi med bla fokus på befolkningsökning då främst genom att skapa planmässiga förutsättningar för att fler kan bosätta sig eller etablera företag i Östhammars kommun. Till detta krävs en väl fungerande förvaltning med alla enheter på plats, dvs plan, kart, bygg, miljö och admin.

Vi behöver arbeta med vår roll som attraktiv arbetsgivare. Vårt resultat på medarbetarenkäten visar på att vårt ledarskap/medarbetarskap är gott men att vi behöver utveckla teknikstödet, distansarbete, förmåner och andra förväntningar för att hävda oss i konkurrensen med andra arbetsgivare.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

- Pensionsavgångar. Nämndsekreterare, Plan- och byggchef.
- Fortsatt kunskapsinhämtning för arbete med alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel.
- Ökad mängd klagomål.
- Ökad ärendeingång.
- Strandskyddsinventeringen från 2016 förutses ge ökad handläggning och

Verksamhetsplan

ärendeingång.

- Vi arbetar efter en handlingsplan att för att förbättra NKI kopplat till myndighetsutövning livsmedel och serverings-tillstånd.
- Genomförd flygfotografering.
- Ökad inventeringshastighet för avlopp, målsättning 500 st.
- Ärenden med förorenad mark (markskada) har ökat och fördröjer i sin tur handläggning av berörda bygglov och detaljplaner.
- Inventering av befintliga industriverksamheter och företag.

Verksamheten 2018-2020

Vi går mot:

- E-tjänster i drift som ger kunder enklare och snabbare hantering och avlastar tjänstemän.
- Effektivare detaljplanhantering som möter kommunens krav.
- Ökat samarbete med grannkommuner.
- Fortsatt teknikutveckling.
- Tydliga och gemensamma rutiner för ökad kvalitet.

- Regional miljösamverkan.
- Utökad intern och extern service från kartverksamheten.
- En sammanhållen handläggningskedja för bygglovhandläggning.

En radonkampanj behöver drivas i kommunen under denna period.

Investeringar

Projekt "Digitalt stöd i fält" fortsätter 2017 med 56 tkr.

Det finns ett stort behov av att fortsätta det digitala stödet i fält och därför behövs satsningar för bygglovhanteringen med start 2017 med 70 tkr och ytterligare 70 tkr 2018. Detta bedöms kunna ge snabbare och effektivare bygglovhandläggning.

Miljöarkivets yta är begränsad och ärendemängden fortsätter öka. Därför krävs nu en upprustning till ett kompaktarkiv med en uppskattad kostnad 300 tkr.

Kartenheten har behov av att investera i en totalstation för effektivare arbete i fält, uppskattad kostnad 100 tkr.

Kultur- och fritidsnämnd

Förslag till satsningar 2017 - 2020

Kulturhuset Storbrunn – påverkar budgetramen

Östhammars kommuns nya kulturhus ska invigas sommaren 2017. Det innebär en helt ny verksamhet för bio, bibliotek och ungas mötesplats ska inrymmas på samma yta.

Ungas mötesplatser och fritid - påverkar budgetramen

Satsning görs för att skapa öppna mötesplatser och aktiviteter för unga. Dessutom ska vi fortsätta arbeta för ungas delaktighet och inflytande. Rekryteringar ska göras av personal med en annan kompetens än den vi har idag. Det innebär att lönerna kommer att bli högre än tidigare och än vad som ryms inom budgetramen. Dessutom behövs det medel för att kunna genomföra aktiviteter för de unga som utgår från deras behov och vilja.

Biblioteksverksamheten – påverkar inte budgetramen

Ny biblioteksplan för 2016 – 2017 är framtagen. Under 2016 påbörjas arbete med en mer omfattande och genomarbetad biblioteksplan som ska börja gälla från 2018.

Medborgardialog om idrotts- och friskvårdsvanor - påverkar inte budgetramen

Nya investeringar både för att underhålla och/eller att bygga nya anläggningar kommer att behövas i framtiden. Detta medför att det finns behov av en infrastrukturplan av framtida idrotts- och fritidsanläggningar. Genom en omfattande medborgardialoger med fokus på medskapande ska nämnden ta fram behovet av idrotts- och friskvårdsanläggningar i kommunen.

Gym – ökade kostnader tas inom ram

De kommunala gymmen på sporthallarna är slitna och behöver nya redskap och material. En investering av nya redskap kommer att genomföras hösten 2016 med fortsättning under 2017.

Föreningsstödsystem – osäkert om det kommer innebära ökade kostnader

Kultur- och fritidsförvaltningen ska under

2016 ta fram ett nytt system för föreningsstöd. Ett rättvist och transparent system kan innebära ökade kostnader.

Anläggningar, idrott och friluftsliv – påverkar budgeten

Gimo simhall är färdigrenoverad 2017 vilket innebär en ökad hyreskostnad. Tillskott i budget har skett, men osäkert om det kommer att räcka. Ny beräkning kommer när upphandling är klar.

Simhallarna i Östhammar och Österbybruk ska renoveras och stå färdigt senast 2019. (enligt besiktning 2014). När de renoveras kommer hyran att bli högre. Belastar budget tidigast 2019.

För att säkra kommunens övriga anläggningar behövs det genomföra en besiktning av fastigheter och lokaler. Detta kan medföra ökade hyreskostnader för verksamheten.

Utebaden i kommunen behöver kartläggas och en underhållsplan måste tas fram. Nämnden ska även fortstätta arbeta för att tillgänglighetsanpassa något/några av kommunens utebad. Detta kan påverka hyran för nämnden.

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

De satsningar som görs 2017 kommer att kunna tas inom budgetram. Dock kommer satsningarna få konsekvenser på budgeten 2018 då full årshyra kommer att tas ut för Storbrunn och Gimo simhall.

Kultur- och fritidsnämndens får till 2017 1,5% ökad ram och beräknad ökad ram 2018 är 2,0%. Eftersom lönerna ökar med minst 2,5% per år och hyreshöjning för lokaler är beräknat till 2,0% räcker det inte med 1,5 – 2,0% ökad ram. För att täcka ökade kostnader måste omfördelning ske från rörliga kostnader till löner och hyra.

Hyreshöjningar pga av nybygge eller renovering

Kultur- och fritidsnämnden har fått en utökad ram för 2017 som ska täcka hyreshöjningar för bland annat Gimos simhall och Storbrunn.

Verksamhetsplan

Den årliga ökade ramen för att bekosta Storbrunn täcker inte den årliga hyreshöjningen. Men eftersom Storbrunn står klart sommaren 2017 kommer den utökade ramen för hyra som är tilldelad Storbrunn och Gimo simhall att täcka hyran 2017 men inte 2018.

Satsning på Ungas mötesplats och Fritid

De satsningar som görs 2017 kommer att kunna tas inom budgetram. Dock kommer satsningarna på konsekvenser på budgeten 2018

Nya gym i kommunens sim- och sporthallar

Satsningen av nya gym bekostas av priser för gymkort som successivt höjs samt att tjänst inte tillsätts efter pensionsavgång.

Föreningsstödsystem

Nytt system för stöd till föreningar ska tas fram. Om detta medför ökade kostnader vet vi inte idag.

Övriga kostnader

Övriga hyreshöjningar för anläggningar och lokaler samt ökade personalkostnader kommer att tas inom ramen för 2017.

Intäkter

När Gimo simhall öppnar och gymen står klara kommer intäkterna att öka, detta medför att en del av de ökade årliga hyreskostnaderna samt personalkostnaderna kommer att kunna täckas av en ökad intäkt.

Verksamheten 2018-2020

Konsekvenser övergripande 2018 - 2020

2018 kommer Storbrunn och Simhallen i Gimo stå klara och hyra för helår ska betalas. En risk finns Gimo simhalls renovering blir dyrare än beräknat och att den nu tilldelade ramen inte kommer att räcka till. Det vi vet är dock att den utökade ramen på 2,225 miljoner kronor för Storbrunn inte kommer att täcka den faktiska kostnaden för Storbrunn.

Satsning på Ungas mötesplatser och fritid. Ökade lönekostnader pga att vid tillsättning av lediga jobb kommer det vara krav på att den sökande har högskoleutbildning. Det innebär att lönerna blir högre. Dessutom behövs ökade medel för att bekosta aktiviteter för de unga.

Simhallarna i Östhammar och Österbybruk ska renoveras och stå färdigt senast 2019. (enligt besiktning 2014). Detta medför en beräknad ökad hyreskostnad på 1,7 mnkr/år.

För att säkra kommunens övriga anläggningar behövs det genomföras en besiktning av fastigheter och lokaler. Detta kan medföra ökade hyreskostnader för verksamheten.

Behov av ökad budgetram från 2018

1,15 mnkr saknas i budget 2018 för att täcka kommande kostnader. Underskottet kommer från:

- Hyra Storbrunn som inte är täckt i ram: 850 tkr

- Satsning Ungas mötesplats och fritid: 300 tkr

Kulturhuset Storbrunn

Ökade årliga kostnader från 2017	Tkr
Hyra Storbrunn, beräkning gjord okt 2015	-3 254
Förbrukningsinventarier	-111
Årlig kostnad för inventarier, avskrivning	-260
Årlig kostnad för RFID	-130
Licenser, support RFID	-70
Konferensvärd för uthyrningar	-120
Summa	-3 945

Minskade årliga kostnader från 2017

Utökad ram (fr 2017)	2 225
Lokalhyra Vinkelboda, avt uppsagt fr 2016	340
Lokalhyra bibliotek, avt uppsagt fr juli 2017	410
Intäkter konferenser och möten	120
Summa	3 095
Diff	-850

Konsekvenser från 2019. Simhallarna

Simhallarna Österbybruk och Östhammar ska enligt besiktning 2014 renoveras. Detta medför en ökad hyra totalt 1,7 mnkr per år och enligt beräkning nedan. För Österbybruk simhall 886 tkr/år. Och Östhammars simhall 791 tkr.

Investeringar

Kultur- och fritidsnämnden har avsatt investeringsmedel till följande större projekt:

- Inredning till Kulturhuset Storbrunn 2,5 mnkr (överförs från 2016)
- System för att kunna hålla öppet under obemannad tid samtliga bibliotek. Självbetjäningsdiskar, larmbågar samt datachipning av samtliga böcker.
- Ny elbelysning motionsspår, samt ute-dass 400 tkr/år
- Ny bassängbeklädnad med duk i Alunda 1,0 mnkr (2017)

Barn- och utbildningsnämnden

Förslag till satsningar 2017-2020

Barn- och utbildningsnämnden ser inför 2017 behov av förstärkningar inom en rad olika områden. För att skapa utrymme för detta planeras en stram budget 2017 med en generell uppräkningsom 1,5 % för alla verksamheter samt sedan satsningar på:

Satsning nyanlända (3000 tkr), riktad satsning löner (3000 tkr), kvalitetsförbättring förskola, fler tjänster (2000 tkr), tidiga insatser grundskola (1880 tkr), kvalitetsförbättring gymnasiet, IM-programmen (1200 tkr), elevhälsa inkl SYV (1075 tkr), förstärkning hyresbudget och måltidsbudget pga av interna höjningar (810 tkr), riktad budget liten förskola/fritidshem/grundskola (750 tkr), kvalitetsförbättring vuxenutbildningen (500 tkr), särskilt stöd, tal och kommunikation (300 tkr), projekt giftfri förskola (200 tkr).

Uppräkning till alla verksamheter om 1,5 % plus önskade satsningar enligt ovan ger en planerad nettobudget om 526 946 tkr 2017.

Inför åren 2018-2020 begär barn och utbildningsnämnden en driftbudget om:

2018: Generell uppräkning om 2,5 % samt utöver detta 2900 tkr (ökad hyra nya Frösåkersskolan, fler barn egen grundskola, projektet giftfri förskola).

2019: Generell uppräkning om 2,5 % samt utöver detta 5000 tkr (ökad hyra nya Frösåkersskolan, fler barn egen grundskola, projektet giftfri förskola).

2020: Generell uppräkning om 2,5 % samt utöver detta 5100 tkr (ökad hyra nya Frösåkersskolan, ökade kapitalkostnader pga av investering i möbler till nya Frösåkersskolan).

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

- X

Verksamheten 2017-2019

- X

Investeringar

Barn och utbildningsnämnden begär inför 2017-2020 en investeringsbudget om:

2017: 4000 tkr. Återinvesteringar inom förskola (1500 tkr), grundskola (2000 tkr) och övriga verksamheter (500 tkr)

2018: 10 000 tkr. Återinvesteringar inom förskola (1500 tkr), grundskola (1500 tkr), övriga verksamheter (1000 tkr) och skolmöbler till nya Frösåkersskolan (6000 tkr)

2019: 10 000 tkr. Återinvesteringar inom förskola (1500 tkr), grundskola (1500 tkr), övriga verksamheter (1000 tkr) och skolmöbler till nya Frösåkersskolan (6000 tkr)

2020: 4500 tkr. Återinvesteringar inom förskola (1500 tkr), grundskola (2000 tkr) och övriga verksamheter (1000 tkr)

Socialnämnden

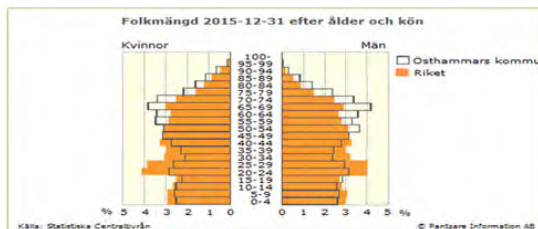
Förslag till satsningar 2017-2020

Brukarperspektivet

Den demografiska utvecklingen nationellt och lokalt innebär allt fler äldre. Detta kommer leda till fler personer som behöver insatser från socialnämnden, exempelvis på grund av demens och multisjuka. En viktig del i denna utveckling är användandet av modern teknik som kan användas till fördel för såväl brukare som verksamhet.

Ett område som har identifierats som viktigt under 2015 är barn och unga, dels utifrån intern revision och dels utifrån diskussioner om att göra barnkonventionen till svensk lag. Här pågår ett intensivt utvecklingsarbete. En särskild utmaning är de ensamkommande barn som kommer till kommunen, där kommunen både ska ha ett gott mottagande och ge ungdomarna känslan att det är en plats där de vill bo kvar.

Demografisk förändring inom Östhammar och riket

Volymökningsbehov inom vård och omsorg

Den medicinska utvecklingen, som kommer den äldre befolkningen till godo, leder till, att vi lever allt längre trots sjukdomar och andelen multisjuka äldre har ökat. Det ställer höga och ökade krav på en mer avancerad eftervård efter sjukhusvistelsen.

Konsekvenserna av förändringar inom sjukhusvården, som kortare vårdtider och färre sjukhusplatser för äldre, får effekter på den kommunala äldreomsorgen. Antalet äldre personer, särskilt 80 år eller äldre, som har både hemtjänst och kommunal hemsjukvård har successivt ökat under de senaste åren. När det gäller antalet äldre, som har enbart hemsjukvård, ser man en trendmässig ökning under åren. Det tyder på, att fler

äldre med mera sammansatta behov vårdas hemma och hemsjukvårdsinsatserna är mer avancerade än tidigare.

Socialförvaltningen bedömer utifrån denna utveckling att volymen hemtjänst och hemsjukvård kommer öka med motsvarande 3% vilket i pengar motsvarar 1,5 mnkr under 2017

Betalningsansvarslagen

Betalningsansvarslagen innebär att utskrivningstiden för medicinsk färdigbehandlade patienter inom slutenvården kortas från 7 arbetsdagar till 5 dagar. Betalningsansvarslagens konsekvenser – en förändrad och snabbare planeringsprocess som påverkar följande verksamheter- Vårdplaneringsteamet, Närvårdsenheten, Hemsjukvården, Korttidsenheten, Hemtjänsten, Särskilt boende. Speciellt vårdplaneringsteamet, hemtjänsten och närvårdsenheten torde förväntas inneha en större handlingsberedskap för att möta den snabbare utskrivningsprocessen som den nya lagen medför.

Inom individ och familjeomsorgen får betalningsansvarslagen ännu större konsekvenser. Här är det aviserat en förändring från 30 dagars utskrivningstid till 5 dagar. Förvaltningen kommer under hösten 2016 arbeta fram en plan om hur detta ska hanteras.

Ökad förekomst av demenssjukdom

Ca 8 procent av alla som är 65 år eller äldre och nästan hälften av alla som är 90 år eller äldre har en demenssjukdom. En långsiktig satsning och planering på området demens och äldres psykiska hälsa är nödvändigt eftersom antalet äldre ökar hela tiden. Socialnämnden har sedan tidigare en plan för omställning av vård och omsorgsplatser till demensplatser. I samband med denna omställning uppstår behov både av en generellt högre men även mer specifik kompetens bland omvårdnadspersonalen. Det kommer också att på sikt öka behovet av sjuksköterskor som redan idag är en yrkesgrupp där det råder en stor brist på personal.

Utvecklande av ny dagverksamhet

Ett område som socialnämnden har angett

som ett viktigt utvecklingsområde är dagverksamhet för dementa. Dagverksamhet är för personer med demenssjukdom som av fysiska, psykiska eller sociala skäl är i behov av aktivitet och gemenskap. Bra dagverksamhet skapar förutsättningar att brukare och dess anhöriga kan finna trygghet i sin livssituation och därmed kvarstå i sin nuvarande boendeform över längre tid. Detta skapar livskvalitet för de enskilda samt dämpar efterfrågan på andra insatser från förvaltningen. Dagverksamhet utökning samt behov av utveckling uppskattas till en tjänst motsvarande 500 tkr.

Anhörigcentrum

Lagstiftaren har blivit tydligare med kommunernas ansvar för stödet till brukarens anhöriga. En sammanhållen struktur för stöd till anhöriga skulle medföra kvalitativa effekter för brukares anhöriga och brukarorganisationer. Förvaltningen bedriver sedan en tid stöd i form av en anhörigkonsulent. Att bygga en sådan verksamhet på en person inom ett område som växer skapa sårbarhet. Det begränsade också möjligheter att leva upp till anhörigas förväntningar samt lagstiftarens krav på verksamheten. Socialnämnden föreslår att verksamheten utökas med en tjänst. Kostnaden för detta beräknas uppgå till 500 kkr

Nattbemanning

Socialförvaltningen erhåller mellan 2015 och 2018 ca 5,0 mnkr/år i stimulansmedel från Socialstyrelsen i syfte att öka bemanningen inom äldreomsorgen. Dessa medel har utifrån ett politiskt beslut använts för att förstärka nattbemanningen på verksamhetens fem särskilda boenden enl SoL.

Om denna personaltätthet ska bibehållas behövs fr o m 2019 medel avsättas inom befintlig budgetram vilket innebär en ny kostnad för Socialförvaltningen på 5,0 mnkr.

Sociala avgifter

Arbetsgivaravgiften har för ungdomar under 26 år fr o m maj 2015 stegvis höjts från 21,29 % till att när sista regleringen gjorts i juni 2016 hamna på 38,46 % vilket är samma nivå som för personer mellan 26 och 65 år.

Detta medför när höjningen gjorts fullt ut från juni 2016 en extra kostnad för förvaltningen på ca 5,0 mnkr/år eller 400 tkr/månad.

Sjuksköterskebrist och bemanningsföretag

Bortsett från att sjuksköterskebrist utgör en betydande risk för patientsäkerheten och arbetsmiljöproblem i kommunen uppstår betydande kostnadsökningar när verksamheten bemannas av bemanningsföretag. Sjuksköterskornas kompetens är mycket svårt att organisera bort och stor del av verksamheten bygger på tillgången på sjuksköterskor. Alternativet som kvarstår är nyttjande av bemanningsföretag för att säkerställa tillgången på sjuksköterskor.

Kostnad för bemanning med hjälp av bemanningsföretag är beräknad att uppgå till 5 årsarbetare under 2017 till en kostnad motsvarande 3,0 mnkr.

Servicebostäder enligt LSS

Nya målgrupper med mildare funktionsnedsättningar blir allt vanligare. Detta skapar behov av nya boendeformer, olika stödinstanser och tillgång till arbete och praktikplatser samt daglig verksamhet. Totalt anser verksamheten att det finns ett behov ca 10-12 nya boendeplatser av karaktären servicebostäder.

Det råder idag en stor brist på servicebostäder. Förvaltningen räknar med att föreläggande om vite kommer att inträffa under år 2017 om inga nya bostadslösningar kan presenteras. Förvaltningen är dock optimistisk och förväntar sig att bostadsfrågan kommer att lösas vilket innebär ett ökat behov av boendestöd för denna målgrupp. Detta sammantaget uppskattas medföra en volymökning med 2,0 mnkr under år 2017 för socialförvaltningens del.

Kultur och hälsa

Kultur kan fungera som en viktig friskvårdsfaktor i olika slag av hälsofrämjande arbete. Alla de effekter som redovisas ur ett brukarperspektiv är minst lika relevanta ur ett personalperspektiv. När man diskuterar kultur och hälsa är det lika mycket personalens hälsa som är i fokus. Försöket på Edsvägen 16 visar på stora vinster i kvalitetshöjning för brukarna och personal.

Speciellt inom demensomsorgen har upplevelsebaserad kultur visat sig vara väldigt effektiv till att minska ångest och utåtagerande beteende. Högläsning eller sång på dagen minskar oro på kvällar och nätter. Den kva-

Verksamhetsplan

litativa vinsten med detta är svårt att uppskatta men bedöms som betydande. Det är evidensbaserad kunskap att kultur i vården i vissa fall kan vara ett komplement till traditionell medicinsk omvårdnad.

Kultur i vården kan även bidra till en bättre arbetsmiljö och en mera meningsfull vardag för personalen där de långsiktiga effekterna kan mätas utifrån ökad trivsel, färre sjukskrivningar och större arbetsglädje. Ett annat område där kultur i vården kan användas framgångsrikt är som ett redskap för implementering av kommunens fastställda värdegrund.

Vård och omsorg har under förutsättning att extra resurser tilldelas för avsikt att inrätta en ny befattning som Social ansvarig samordnare (SAS). Denna befattning har det övergripande ansvaret för kvalitetsarbete med fokus på det sociala innehållet och kultur i vården inom omsorgen om äldre och inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Detta utifrån gällande lagstiftning och av Socialnämnden antagen värdegrund och värdegrundgarantier. Arbetet med att implementera kultur i vården omfattar också att det finns kulturombud på varje verksamhetsområde motsvarande 1,5 mnkr.

Vård och omsorgscollege

Fortsatt arbete med att stärka Vård och omsorgscollege är viktigt för att få fler att välja omvårdnadsprogram på gymnasiet. Enligt skolan är det svårt att fylla gymnasieutbildningen inom vård och omsorg med förstahandsökande vilket är långsiktigt skadligt för förvaltningens personalförsörjning. Samverkansprojektet vård och omsorgscollege har under ett antal år verkat utan finansiering i syfte att genomföra olika aktiviteter för att stärka utbildningen och yrkets status. Några större framgångar i detta arbete har inte kunnat skönjas. Inför verksamhetsåret 2016 har en tydlig handlingsplan arbetats fram.

För att lyckas höja attraktiviteten på yrket är förvaltningens föreslagna satsning på tillsvidareanställning och heltid också viktiga parametrar. Några andra områden som också blir allt viktigare för ungdomar när de söker anställning är möjligheten till utveckling. Omsorgsverksamheterna i kommunerna har historiskt varit väldigt platta organisationer. För att attrahera ungdomar i framtiden

måste det finnas karriärvägar även inom omvårdnadsyrket. För att beslutad plan ska kunna genomföras och föreslagna aktiviteter realiseras är det viktigt att arbetet långsiktigt finansieras. Insatser för att stärka arbetet med vård och omsorgscollege bedöms motsvarande ca 300 tkr.

Validering och fortbildning

Socialnämnden finner det viktigt att fortsätta arbetet med validering av vårdbiträden till undersköterska. Det finns för närvarande 15 personer i organisationen som anmält intresse för att validera sig till undersköterska. Utöver detta vill nämnden stödja de undersköterskor som önskar utbilda sig till sjuksköterska. Att vidareutbilda personer från orten skapar större möjlighet till återrekrytering efter avslutad utbildning och kan på så sätt bidra till att trygga bemanningen av sjuksköterskor. Kostnaden för denna insats bedöms uppgå till 3,0 mnkr.

Arbetskläder

Från och med årsskiftet 2016 har kraven på antalet klädbyten inom vården preciserats ytterligare. Detta får till följd att förvaltningen måste öka antalet klädbyten per arbetsvecka för personalen. Förvaltningen har uppskattat kostnaderna för detta till 0,5 mnkr per år.

Förstärkning vid ÄBiC införande

I samband med införande av nytt verksamhetssystem kommer ett nytt arbetssätt med "äldres behov i centrum" (ÄBiC) införas. Detta kommer att föregås med att riktlinjerna med stöd enligt socialtjänstlagen uppdateras. Nya riktlinjer för skälig levnadsnivå kommer också att fastställas. Inom ramen för ÄBiC finns också en nationell standard för funktionsklassificering ICF som kommer att implementeras. Övergången till arbetsformen ÄBiC skapar ökad rättssäkerhet och säkerställer en likvärdig behovsbedömning inom biståndsenheten genom implementering av detta metodstöd.

På nationell nivå finns tankar på att bredda ÄBiC till att omfatta alla brukargrupper inom vård och omsorg med en struktur som socialstyrelsen valt att kalla Individens behov i centrum IBiC. Sammantaget kommer dessa förändringar att medföra stora utmaningar för organisationen. Det är av största vikt att denna resurs tillförs förvaltningen

för att lyckas med omställningen för att inte riskera både systemimplementationen samt förändringsprocessen.

För att långsiktigt lyckas med införandet av ÄBiC kommer förvaltningen att inrätta en processledartjänst. Förvaltningen uppskattar kostnaden för denna tjänst till 700 tkr.

Volymutökningar					
	Aktivitet	2017	2018	2019	2020
IFO	Volymökningar	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	Beslutade tjänster	-1,5	0,0	0,0	0,0
	Ansvarslagen	-1,0	0,0	0,0	0,0
VoO	Volym hemtjänsten	-1,5	-1,6	-1,6	-1,6
	Servicebostäder	-2,0	-2,0	2,0	0,0
	Nattbemanning	0,0	0,0	-5,0	0,0
	ÄBiC	-0,5	-0,5	0,0	0,0
	Anhörigcentrum	-0,8	0,0	0,0	0,0
	Dagverksamhet	-0,5	0,0	0,0	0,0
	Summa	-8,8	-5,1	-5,6	-2,6

Personalperspektivet

Attraktiv arbetsgivare

Socialförvaltningens verksamheter står inför en gemensam utmaning gällande stora behov av utbildad personal. För att klara den framtida kompetensförsörjningen måste man få både ungdomar och vuxna att vilja satsa på arbete inom förvaltningen. Samtidigt ställer medarbetare krav på arbeten med trygga anställningsförhållanden med möjlighet att arbeta heltid för de som så önskar. Där önskan finns om att få jobba deltid ska detta vara en möjlighet, men då på den enskildes begäran.

Arbete med att införa heltid i verksamheten leder till minskad deltidsarbetslöshet samt minskade kostnader för vikarier och timanställda, introduktion och övertid. Framförallt ger det anställda möjlighet att kunna leva på sin lön. Uppdraget att införa heltid påverkar också ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv då det innebär att alla anställda, oberoende av om man är man eller kvinna, ung eller gammal, småbarnsförälder eller inte får samma möjlighet att påverka hur mycket och när man vill arbeta.

Det är av största vikt att fortsätta utveckla arbetet med bemanning, kompetens och rörlighet med fokus på tillsvidareanställningar. Att arbeta systematiskt med bemanningsfrågor och rörlighet skapar flera fördelar. Det

ger en god grund för att kunna klara framtida personalrekryteringar, det ökar attraktionskraften för oss som arbetsgivare och att vi kan bibehålla och utveckla en bra kvalitet och ekonomi i balans. Att kunna erbjuda förvaltningens anställda heltid som grund sätter också ett större tryck på att få igång en ökad rörlighet bland medarbetare. I förlängningen kan heltid vara förknippat med arbete på flera olika avdelningar. Det ger förvaltningen bra incitament till ökad rörlighet bland personalen som kan utbyta nya idéer och bidra med sin kompetens på flera ställen inom samma organisation.

Arbetsmiljö

Ett viktigt del inom arbetsmiljöområdet är att säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar och är känt av alla. Samtlig personal som arbetar inom förvaltningen har ett visst ansvar gällande arbetsmiljöfrågor. Det medför att generella satsningar för att öka kunskapen hos våra medarbetare behövs vidtas. Detta gäller exempelvis ergonomi och psykosociala frågor. Externa resurser som kan leda kortare utbildningar och/eller vara till annan hjälp kan behöva kopplas in.

Socialförvaltningen kommer att fortsätta nuvarande satsning på arbetsmiljön även under 2017, beroende på antalet nya chefer och skyddsombud. (Kostnaden hittills för 2016 är 200 tkr och uppskattas under året uppgå till ca 300 tkr)

Arbetet med att förbättra arbetsmiljön genom att skapa, förbättra och underhålla rutiner och liknade kommer att fortsätta under år 2017. Vad vi vet i nuläget handlar kostnaderna främst om arbetstid och därmed lön.

Korttidsfrånvaro

En hög korttidsfrånvaro kan vara en indikation på att arbetsplatsen inte fungerar optimalt och man måste då sätta in insatser för att förbättra situationen. Detta arbete är klart sammankopplat med det generella arbetsmiljöarbetet. En kampanj genomförd av Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan 2014 visar att följande faktorer var viktigast för att skapa friskare arbetsplatser:

- Ledarskap och kompetensförsörjning
- Delaktighet
- Kommunikation

Verksamhetsplan

- Synen på hälsa och sjukfrånvaro. (Exempelvis att anpassa arbetet vid nedsatt arbetsförmåga.)

Förutom att jobba med ovanstående punkter visar rapporter att bland annat införandet av hälsoinspiratörer och utbildningar i hälsofrämjande ledarskap kan vara bidragande faktorer till att minska sjukfrånvaron.

En annan viktig faktor som bidrar till sjukfrånvaron är IT relaterad stress som uppstår på grund av ineffektiva stödsystem. Det är främst förvaltningens chefer som upplever detta samt i viss mån personalen. Det är av största vikt att kommunens personalrelaterade system uppdateras till dagens krav på systemstöd.

Socialnämnden kommer att fokusera arbetet för att minska sjukfrånvaron under de kommande åren. Det är i nuläget oklart vilka större satsningar, som innebär andra kostnader än lön, som ska vidtas på förvaltningsnivå och därmed svårt att kostnadsberäkna detta.

Rekrytering och introduktion

Att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens är en stor utmaning. Förvaltningen står inför stora pensionsavgångar och har flera yrkesgrupper där det i landet som helhet råder brist på utbildad personal. För att kunna hantera detta på ett bra och också gemensamt sätt är det mycket lämpligt att de som hanterar rekryteringar inom förvaltningen genomgår en utbildning gällande annonsering, urval, intervjuteknik, lagkrav osv.

Kostnaden för rekryteringarna har ökat dramatiskt de senaste åren. Det är inte ovanligt att tjänster får utannonseras vid flera olika tillfällen. I vissa fall har de senaste rekryteringarna inte kunnat slutföras.

Möjligheten att erbjuda mentorer för studenter som i närområdet studerar till sjuksköterska eller socionom ska säkerställas. Detta erbjudande bör även omfatta nyställda chefer och kvalificerade handläggare. Möjligheten till ökat deltagande vid t.ex. mässor och möten med studenter ska förbättras. En god introduktion är av största vikt att nya medarbetaren ska känna sig välkommen och få träffa andra som befinner sig i samma situation, samtidigt som de får ökad förståelse för organisationen och verksamheterna.

Den av nämnden initierade förstärkning av IFO som startade under slutet av år 2015 samt år 2016 måste fortsätta. Finansieringen av denna förstärkning är inte slutförd och måste långsiktigt säkerställas.

För att lyckas i framtida rekryteringsarbetet måste det tydliggöras vad Östhammars konkurrensfördel är och vad anställningserbjudandet består i. Förutsättningarna till att erbjuda goda arbetsförhållanden, bra stöd i yrkesutövandet samt en tydlig utvecklingsplan redan vid anställningstillfället måste säkerställas. Förvaltningen har uppskattat kostnaden för detta till ca 1.5 mnkr.

Personalsatsningar

	Aktivitet	2017	2018	2019	2020
IFO	Kompetensstrategi	-1,0	-1,0	0,0	0,0
	Lön över avtal	-0,7	-1,0	-1,0	0,0
	Löneglidning	-0,3	-0,5	-0,5	0,0
VoO	Lön över avtal	-3,5	-2,0	0,0	0,0
	Konsulter SSK	-3,0	-1,0	-1,0	0,0
	Heltid + tillsvidare	-6,0	-4,0	-1,0	0,0
	Rekryteringsåtg.	-1,0	-1,0	0,0	0,0
Summa		-15,5	-10,5	-3,5	0,0

Medborgarperspektivet

Ökade kommunikativa satsningar mot medborgarna

För att synliggöra förvaltningens arbete ökar vi de kommunikativa insatserna gentemot kommunens medborgare och andra externa målgrupper. Det sker bland annat genom att identifiera nyheter och goda berättelser inom våra olika verksamheter, lyfta fram dessa och visa upp dem. Genom att göra detta kan vi även öka den interna stoltheten över det goda arbete vi utför och få fler ambassadörer internt. Ambassadörer som är viktiga i exempelvis vårt rekryteringsarbete.

Intern kommunikation

För att förbättra den interna kommunikationen ökar vi det kommunikativa stödet till ledning och mellanchefer. Det kommunikativa stödet kan komma från såväl kommunens kommunikationsenhet som från upphandlade konsulter. Syftet är att göra kommunikationen till en naturlig del av det dagliga arbetet och därigenom skapa en trygghet och säkerhet hos de som bär ett kommunikationsansvar.

Exempel på insatser:

- Mediaträning

- Klarspråk (Klarspråk är myndighetstexter skrivna på ett vardat, enkelt och begripligt språk. Det handlar ytterst om demokrati: att alla ska ha tillgång till och rätt att förstå vad som står i texter som skrivs av myndigheterna.)
- Köp av kommunikationsutrymme
- Workshops löpande kring förankring och genomförande av beslut ur ett kommunikativt perspektiv
- Utformning av kommunikationsplaner och genomförande

Kanaler

Val av kanaler för vår interna och externa kommunikation sker utifrån syfte, innehåll och målgrupp. Kombinationen av direkt dialog i personliga möten och användning av digitala lösningar är prioriterad. På så sätt ökar vi såväl närhet som tillgänglighet.

Östhammar direkt

En viktig kanal som når många av Östhammars medborgare är den av kommunen inrättade servicetjänsten "Östhammar direkt". Det är socialförvaltningens ambition att bli en del av denna service under sista kvartalet 2016. Under uppstartsfasen kommer enklare tjänster, exempelvis utskick av stödmaterial, ombesörjas men på sikt och i samband med att förvaltningen byter verksamhetssystem ska mer och fler kvalificerade tjänster kunna utföras av Östhammar direkt. Samtidigt blir socialförvaltningens reception en integrerad del av Östhammar direkt. Uppstarten av Östhammar direkt kommer att ske med en utökning av vår receptionsdel med två årsarbetare. Finansieringen av dessa tjänster är uppskattade till 2 årsarbetare och är tänkt att ske inom befintlig ram. Inga ytterligare resursförstärkningar är medtagna i 2017 års budget för detta ändamål.

Äldreplan

Kommunstyrelsen har gett socialnämnden i uppdrag att arbeta med äldreplan och dess förankring med medborgarna. Genomförandet är planerat att ske under andra halvan av år 2016 samt under år 2017. Detta är ett långsiktigt arbete som har en avgörande betydelse för medborgarnas inflytande över sin kommande framtid. Det är viktigt att detta arbete blir ett kommunövergripande arbete även om tyngdpunkten kommer att ligga

inom socialnämnden ansvarsområde. Planen kommer att beakta förändringar i befolkningsstrukturen och samhällsomvandlingen kan i ett tidigt skede beaktas. Planen skapar en förståelse av förändringar som sker och underlättar samhällsplanering och övrigt beslutsfattande. Under processtiden kommer förvaltningens insats att uppgå till beräknade 0,5 årsarbetare. Uppdraget genomförs inom befintlig ram.

Samtal med socialnämnden

Socialnämnden har bland en rad andra aktiviteter även en årlig uppsökande verksamhet kallad "Samtal med socialnämnden. I detta samtal medverkar socialnämndens ordförande samt delar av socialnämnden. Även tjänstemän kan delta under inledningen av dessa möten. Samtalen sker på samtliga tätorterna i kommunen där det finns möjlighet för medborgarna att lämna synpunkter på verksamheten. Det finns också möjligheter att lyfta förslag på eventuella utvecklingsområden som kan finnas.

Övrigt

Övrigt

	Aktivitet	2017	2018	2019	2020
Förv	Sociala avgifter	-4,0	0,0	0,0	0,0
	Hyreskostnader	1,0	0,0	0,0	0,0
	Arbetskläder	-0,5	0,0	0,0	0,0
VoO	Kultur i vården	-1,5	-1,0	0,0	0,0
Summa		-5,0	-1,0	0,0	0,0

Verksamhetsförändringar och konsekvenser 2017

Förändringar av korttidsvård

För att minska kostnaderna för förvaltningen föreslås ett antal åtgärder för att anpassa verksamheten efter nuvarande behov. Korttidsplatserna på Edsvägen samordnas med övriga korttidsplatser i Östhammar och frigör därmed två platser som kan användas till demensvård. Antalet platser för korttidsvård anpassas utifrån planerad verksamhet till nuvarande behovsnivå.

För att möta denna förändring tydliggörs användning av förvaltningens 8 platser på Närvårdsenheten till rehabilitering utifrån tydliga kriterier för rehabiliteringens genomförande. Med denna förändring bedömer förvaltningen att en reduktion av kostnaderna kan ske med ca 4 mnkr på årsbasis.

Förändringar av matproduktionen

Verksamhetsplan

Förvaltningen förslår att kyld mat levereras en gång i veckan istället för som idag varm mat varje dag. Detta skulle innebära att vissa områden som idag medför svårigheter att säkerställa kvaliteten på löses. Eventuellt kan förändringen även medföra ökad möjlighet för tekniska förvaltningen att samordna och effektivisera nuvarande matproduktion.

Anledningen till ändringen:

- Matkvalitet för de sista portionerna som levereras säkerställs
- Minskade kostnader p.g.a. att leveranser inte behöver göras varje dag

Vidareutveckling av Råd och Stöd

Öppenvårdsverksamheten är en viktig insats för att stödja medborgarna i frågor som rör speciellt barn. Historiskt har det visat sig att bra stöd i ett tidigt skede förebygger med omfattande insatser av karaktären myndighetsutövande. Många förändringar som påverkar Råd och Stöd har skett de senaste åren, både i omvärlden men även organisatoriskt. Socialnämnden föreslår att översyn av verksamheten sker i syfte att vidareutveckla verksamheten.

Socialnämnden uppskattar möjligheten till effektiviseringar enligt följande:

Effektiviseringar

Aktivitet		2017	2018	2019	2020
VoO	Reducering korttids	4,0	0,0	0,0	0,0
	Förändr matprod.	0,0	2,0	0,0	0,0
Summa		4,0	2,0	0,0	0,0

Generella kommentarer

Generellt har socialförvaltningens förslag till ekonomiska effektiviseringar utgått ifrån att reducera icke lagstadgad verksamhet. Som exempel på icke lagstadgad verksamhet kan nämnas att mycket av den förebyggande verksamheten inte är lagstadgad. Historiskt är det påvisat att förebyggande insatser på sikt leder till ett minskat hjälpbehov inom samtliga verksamheter. Detta får till följd att eventuella besparingar på förebyggande verksamheter ofta slår tillbaka på ökade insatser enligt lag, ex hemtjänst, äldreboenden och övriga placeringar.

Åtgärder enligt ovanstående förslag är en komplex förändringsprocess. Komplexiteten handlar dels om att processen består av flera delprocesser och dels om att vid varje enskild process kommer flera individer/an-

höriga och personal att bli involverade, med olika förväntningar och krav.

Reducering av planerad utbyggnad av korttidsplatser

Socialnämnden bedömer att en viss risk för påverkan av omsorgskvalité och arbetsmiljö kan uppstå. Det finns även risk att behovet av vård och omsorgsplatser och korttidsplatser ökar med en betydligt tuffare kösituation utifrån nya betalningsansvarslagen och demografin. Mycket pekar också på att behovet av hemtjänst ökar vid en eventuell bristsituation av korttidsplatser. För att möta denna risk behåller förvaltningen vårdstrukturen för de ursprungliga platserna. I samband med att vårdefterfrågan ökar kan denna vårdstruktur tas i anspråk utan större insatser från förvaltningen.

Förändrad matproduktion

Mat är även en viktig del av de äldres livssituation. Det är viktigt att detta behov säkerställs utifrån de regelverk som är uppställda för att säkerställa livsmedelskvaliten i distributionskedjan. I förslaget ligger att man ändrar matproduktionen kedjan från att leverera varm mat till kall mat. Detta innebär efter omställningsperioden kommer kostnaden för matproduktionen och distributionen att minska. Och andra sidan kommer förmodligen kravet på ökade hemtjänstinsatser att öka då tiden för iordningsställande av maten ökar.

Föreslagen förändring av matproduktionen bygger på att kyld mat levereras en gång i veckan istället för som idag varm mat varje dag. Detta skapar möjligheter att effektivisera matproduktionen samt samordna distributionen till dem som har matservice via en underleverantör. Detta avser främst matleveranser inom hemtjänsten. Anledningen till förändringen är främst:

- Säkerställandet av livsmedelshygieniska krav och kvalitet för de sista portionerna som levereras
- Samordnade transporter och större tillredningsvolymmer medför minskade kostnader

I de fall förslaget bedöms politiskt möjligt att genomföra bör en mer omfattande förstudie genomföras i samverkan med tekniska förvaltningen.

Utveckling av Råd och Stöd.

Socialnämnden har under ett antal år minskat sina kostnader för placeringar. Detta beror dels på en styrning från hvb placeringar mot familjehems placeringar men framförallt på att vi genom en väl fungerande öppenvård har kunnat arbeta förebyggande och med hemmaplanslösningar. En neddragning, eller nedläggning, av öppenvården skulle ge besparingar på kort sikt, men skulle med största sannolikhet öka kostnaderna för placeringar framöver.

Lagstiftarens intentioner är att insatserna skall vara tidiga och utformas i samband med den enskilde och att socialtjänsten skall arbeta förebyggande. Det blir svårare för nämnden att uppnå detta utan en egen råd och Stöd verksamhet. Servicen till kommuninvånarna skulle minska. Eventuella behov av råd och stöd insatser skulle kunna medföra resor till andra kommuner. Idag arbetar i princip alla kommuner med hemmaplanslösningar. Att gå ifrån detta skulle riskera att försämra kommunens rykte i länet och göra det svårare att rekrytera personal.

Råd och Stöd är också en viktig aktör i samarbetet med barn och utbildning och landstinget via bl.a. familjecentralen och ungdomsmottagningen.

Verksamheten 2018 - 2020

X

Investeringar

Socialnämnden står inför en större satsning på främst digitalisering men även översyn av larmstrukturen. Det finns en svårighet inom dessa områden att prognostisera eventuella kostnader då förändringarna inom respektive område kan lösas på olika sätt. Leasing, tjänsteköp eller egna investeringar är olika modeller som ofta används inom dessa områden. Detta innebär dock en utmaning då nämnden ska fastställa investeringsbudgeten för de kommande åren. Den planerade satsningen kommer i denna redovisning presenteras som investeringar även om utfallet är oklart.

I samband med en ökad digitalisering ökar behovet av personal med IT kompetens. Förvaltningen har under år 2016 utökat bemanningen med ytterligare en tjänst för att möta denna utveckling. Utökningen har skett

inom befintlig ram.

Investeringsområden

1. Ofördelade medel för bland annat investeringsbehov gällande gemensamhetsutrymmen på särskilt boende inkluderande sängar och övriga inventarier.
2. Årligt investeringsbehov för inköp av hjälpmedel och övrig medicinteknisk utrustning.
3. Uppstartskostnader i samband med införandet av ett nytt verksamhetssystem (TAKT) i form av integrationer, konsult hjälp, utbildning och inköp av teknik, samt kostnader för att påbörja införandet av E-tjänster inom förvaltningen.
4. Digitalisering
5. Larm

Investeringsbudget netto

Aktivitet	2017	2018	2019	2020
1. Ofördelade medel	1,2	1,2	1,2	1,2
2. Hjälpmedel	0,6	0,6	0,7	0,7
3. Driftsättning Takt	1,0	0,0	0,0	0,0
4. Digitalisering	0,4	0,5	0,5	0,4
5. Larm	0,3	0,3	0,3	0,0
Summa	3,5	2,6	2,7	2,3

Digitalisering*Nyckelfri hemtjänst*

Under första halvåret 2013 gjordes för ca 50 brukare ett test av ett system med så kallade mekaniska nyckelgömmor mot kostnad på ca 30 tkr. Proverperioden utvärderades och visade goda resultat men man beslutade att inte gå vidare p.g.a. att man då planerade en upphandling av nytt verksamhetssystem där det eventuellt skulle kunna ingå ett nytt planeringssystem med tillhörande låsfritt nyckelsystem.

I upphandlingen som sedan genomfördes ingick inte låsfritt nyckelsystem varvid detta inte togs med när man projekterade och budgeterade kostnader för det nya verksamhetssystemet. Behovet kvarstår dock och diskussioner förs nu om att upphandla någon form av nyckelfritt lås till hemtjänsten.

Sedan dess har ytterligare utveckling av lås samt systemstöd för detta utvecklats. Socialnämnden är tydliga på att denna utveckling måste understödjas med hänsyn till miljövinster och verksamhetsmässiga effektiviseringar. Det är dock svårt att i dagsläget beräkna kostnader för införande av nyckelfri hemtjänst.

Verksamhetsplan

IT teknik i vården

Ett framtida utvecklingsområde är konsultativt stöd på distans med hjälp av IT teknik. Detta kan på ett påtagligt sätt stödja/lösa behovet på framför allt sjuksköterskeresurser ute i verksamheten. Det kan på sikt medföra ett minskat resande i en kommun med stora avstånd samt en bättre tillgång till sjuksköterskekonsultation under natt/helg-jour samtidigt som sjuksköterskorna kan erbjudas bättre arbetsmiljö. Det kan också innebära att sjuksköterskorna kan stödja och bistå varandra över geografiska områden bättre än idag.

I samverkan med Landstinget kommer i framtiden även andra kompetenser att kunna stödja omvårdnadsverksamheten på samma sätt.

Digital tillsyn

Digital tillsyn är ett område som kan medföra kvalitativa förbättringar för brukaren och effektivisera verksamheten för förvaltningen. Den digitala tillsynen kan ske med olika former av sensorer, alltifrån trygghetskamera till andra former av sensorer, optiska, rörelse eller kontakt med huden. Detta kan skapa förutsättningar för en god tillsyn både dag och natt för brukaren utan att störa allt för mycket.

Möteplatser och anhörigkontakter

I syfte att skapa digital mötesplats som stärker brukarens möjlighet att ha en nära kontakt med sina anhöriga måste trådlös IT infrastruktur säkerställas på samtliga arbetsplatser. Detta ger också möjlighet till att förstärka anhörigstödet till närmaste anhöriga och/eller barn till brukare med samma tekniska lösning. Tekniken ska hjälpa till att nå anhöriga för att orka, genom stöd, råd och erfarenhetsutbyte. Det kan också vara en kompletterande arena för att sprida och hämta kunskap för personal och anhöriga.

Elektronisk dosett.

Elektronisk dosett är ett verktyg för medicindelning med hjälp av ny teknik. Dosetten är en låst enhet laddad med brukarens mediciner som portioneras ut enligt fastställt recept. Om medicinen ej tas i tid sker en påminnelse till brukaren via dosetten, sms eller genom uppringning. Detta kan medföra en säkrare medicindelning än via traditionella metoder. Metoden minskar också behovet av

personal samt minskar resor med dess klimatpåverkan.

IT Verktyg för personalen

För att skapa ett förbättrat resursutnyttjande av personalen måste utvecklande av smarta system för planering och schemaläggning införskaffas. Dessa system ska vara integrerade med övriga system för förenklad rapportering och återanvändande av information till andra system. De bör också öka ansvarig chefs insyn och inflytande i schemalägnings- och bemanningsfrågor vilket med tiden kan ge tids- och kostnadsbesparingar samt stärkta uppföljningsmöjligheter.

I samband med införandet av nytt verksamhetssystem kommer brukarna att få en bättre tillgång till E-tjänster än vad som är fallet idag. Det kommer också att underlätta återkoppling från verksamheten till brukaren i samband med förändringar av insatser eller vid spridning av information.

Vård och omsorgspersonalen kommer i framtiden vara bärare av all behövlig information om brukaren för att kunna göra en korrekt insats. Detta ska på sikt säkerställa kvalitén i utförandet samt säkerställa överlämning mellan flera vårdgivare, både inom kommunen men även till andra LOV utförare.

IT teknik inom Individ och familjeomsorgen

Inom psykiatri satsas mer och mer på IT baserade behandlingsmetoder. Landstinget kommer att utbilda personal inom kommunen som arbetar med ensamkommande barn. Det är i första hand landstinget som ansvarar för kognitiv beteendeterapi (KBT) och annan terapeutisk behandling. Detta skapar dock ett behov av en fungerande IT struktur samt hög tillgång på hårdvara.

Inom missbruk finns självhjälp med nya lösningar inom informationsteknologin. Organisationen Alkoholhjälpen.se tillhandahåller ett IT baserat behandlingsprogram som vi kan marknadsföra på ett tydligare sätt.

Viktigt att öppenvården följer utvecklingen av KBT verktyg inom deras område då utvecklingen av nya lösningar går fort.

Metodutveckling och effektivisering med hjälp av IT-lösningar och andra tekniska lösningar skapar nya förutsättningar för att stödja och påverka verksamhetsutveckling-

en och därigenom uppnå en god ekonomisk hushållning. En långsiktig satsning och planering på området digitalisering i vården är nödvändigt.

Larm

Underhållet på larmutrustningen har under senare år inte prioriterats. Det föreligger därför ett större underhålls- eller investeringsbehov i stora delar av larmutrustningen. Inom IFO är det önskvärt att övergå till mobila personlarm som skapar en större flexibilitet.

I samband med den inventeringen av larmstatus som skett har frågan om att övergå till en mer centraliserad larm och loggstruktur. Förändringen kräver vissa investeringar men leder till en kvalitetssäkring av loggtrafiken i våra verksamheter.

Områden som kräver omfattande översyn eller utbyte är:

- Personlarm
- Loggutrustning
- Handenheter och trygghetsklockor
- Dörrlarm och trampmattor

För att möta framtidens teknikutveckling samt skapa förutsättningar för införandet av nytt verksamhetssystem måste samtliga lokaler också utrustas med trådlöst nätverk.

Socialnämnden uppskattar investeringsbehovet till 300 tkr under tre år framåt.

Dnr: 2016:20

Landstingsstyrelsen i Uppsala län
Kommunstyrelsen i Enköping
Kommunstyrelsen i Heby
Kommunstyrelsen i Håbo
Kommunstyrelsen i Knivsta
Kommunstyrelsen i Tierp
Kommunstyrelsen i Uppsala
Kommunstyrelsen i Älvkarleby
Kommunstyrelsen i Östhammar
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Remiss revidering av förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län

Samordningsförbundets nu gällande förbundsordning antogs av medlemmarna inför bildandet 2008. Det finns behov av förtydliganden inför kommande mandatperiod samt att lösa frågor inför regionbildningen. Dokumentet behöver även anpassas till aktuellt lagstöd.

Samordningsförbundets styrelse har fattat beslut om ett förslag till reviderad förbundsordning. Förslaget skickas på remiss till samtliga medlemmar, som ombeds inkomma med synpunkter och svar på förslaget. Förbundet emotser besked senast 2016-09-30 för att tidsramarna ska hållas.

Ändringar i förbundsordningen ska godkännas av fullmäktige eller motsvarande hos samtliga medlemmar. Reviderad förbundsordning föreslås gälla från och med 2017-07-01.

I färdigt textförslag som skickas till medlemmarna för beslut kommer Landstinget att bytas ut till namnet på regionen som bildas 2017-01-01.

De viktigaste ändringarna

- Mandattiden för styrelseledamöter föreslås räknas från och med 1 april året efter det att val till kommuner och landsting har ägt rum, vilket är en anpassning till finsamlagen. I nuvarande ordning utses ledamöter från 1 januari året efter ordinarie val. Till medlemmarna hemställs att mandattiden för nuvarande styrelseledamöter förlängs till 2019-03-31.
- En valberedning föreslås tillsättas där Landstinget är sammankallande.
- Revisorerna föreslås få rätt att i styrelsen väcka ärenden rörande granskningen av förbundet.
- Revisorsersättare tas bort. Landstinget föreslås utse två gemensamma revisorer för kommunernas och Landstingets räkning. Mandattiden för revisorer förtydligas.
- Tvister föreslås avgöras i allmän domstol istället för genom skiljeförfarande.

Tidplan

- 2016-06-02 Styrelsen beslutar om remiss till medlemmarna med förslag till reviderad förbundsordning.
- 2016-09-30 Sista dag för remissvar från medlemmarna
- 2016-11-25 Styrelsen beslutar att reviderad förbundsordning skickas till medlemmarnas fullmäktige eller motsvarande för godkännande.
- 2017-03-31 Sista dag för beslut i fullmäktige eller motsvarande.
- 2017-07-01 Reviderad förbundsordning börjar gälla.

Remissvar och synpunkter skickas till:

Samordningsförbundet Uppsala län
Kungsgatan 16
753 32 Uppsala

alternativt via e-post till
info@finsam uppsala.se

Bilagor:

- Förbundsordning 2008, nu gällande
- Förslag till reviderad förbundsordning att gälla från och med 2017-07-01

Vänliga hälsningar

Ulrik Wärnsberg
Ordförande, Samordningsförbundet Uppsala län

Förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län

Samordningsförbundet Uppsala län har inrättats med stöd av lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FinsamL) mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län samt kommunerna Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar.

Förbundet bildades 16 september 2008.

Förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län gäller från 1 juli 2017 och ersätter tidigare förbundsordning.

1 § Förbundets namn

Förbundets namn är Samordningsförbundet Uppsala län

2 § Förbundets säte

Förbundet har sitt säte i Uppsala kommun

3 § Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län, samt kommunerna Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar.

4 § Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att genom finansiell samordning underlätta eller förbättra möjligheterna till egen försörjning för individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Förbundet ska också sträva efter en effektiv användning av gemensamma resurser och främja en positiv utveckling av verksamheten.

5 § Styrelse

Förbundet ska ledas av en styrelse.

Styrelsen ska bestå av elva ledamöter och elva ersättare. Varje medlem väljer en ledamot och en ersättare för denna. Ersättare har närvaro- och yttranderätt.

Från och med ordinarie val väljs ledamöter och ersättare för fyra år räknat från och med 1 april året efter det att val av fullmäktige i landsting och kommuner har ägt rum.

Styrelsen utser inom sig en ordförande, en 1:e vice ordförande och en 2:e vice ordförande samt ett arbetsutskott för den tid som styrelsen bestämmer.

6 § Valberedning

Förbundet ska ha en valberedning med en representant vardera från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län samt en gemensam representant för kommunerna i länet. Via medlemssamråden kan kommunerna utse en gemensam representant. Landstingets representant är sammankallande.

Valberedningen lämnar förslag till förbundsstyrelsen om presidieposter: ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande, samt om representation i förbundsstyrelsens arbetsutskott.

7 § Uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutförför om fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för verksamheten inom den finansiella samordningen,
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna,
3. besluta på vilket sätt de medel som står till förfogande för finansiell samordning skall användas,
4. finansiera insatser som avser individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser,
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder,
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen samt

Ett samordningsförbund får inte besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda eller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning.

8 § Personal

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteman som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar.

9 § Initiativrätt

Medlem i förbundet har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen enligt sin huvudmans beslutsordning. Revisorerna får i styrelsen väcka ärenden som rör granskningen av verksamheten i Samordningsförbundet.

10 § Samråd

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet samt om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse. Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

11 § Kungörelser

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska tillkännages på förbundets hemsida samt på anslagstavlan hos kommunerna Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar samt hos Landstinget i Uppsala län.

12 § Andelar i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader i förhållande till de andelar som medlemmarna ska bidra med enligt 5 § FinsamL (2003:1210).

Fördelningen mellan kommunerna ska göras utifrån invånarantalet den 1 november året före det år som fördelningen avser.

13 § Förbundsmedlemmarnas styrning och insyn

Styrelsen ska fastställa förbundets budget senast den 30 november varje år. Styrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten.

Styrelsen ska upprätta delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till förbundsmedlemmarna. Styrelsen ska också årligen till förbundsmedlemmarna i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall.

Förbundet får inte ingå borgen. Förbundet får heller inte sätta sig i skuld utöver det som gäller sedvanliga krediter för verksamheten.

14 § Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av revisorer för varje förbundsmedlems räkning. För Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska en gemensam revisor utses. För Landstinget i Uppsala län och kommunernas räkning utser Landstinget två gemensamma revisorer.

Mandattiden för revisorer räknas från 1 januari året efter det att val av fullmäktige i landsting och kommuner har ägt rum. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse.

15 § Ekonomiska ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska förmåner till ledamöter och ersättare i styrelsen samt till revisorer ska bestämmas enligt de ersättningsregler som gäller för förtroendevalda i Landstinget Uppsala län. Revisorerna ersätts av Samordningsförbundet.

Förbundsstyrelsen lämnar närmare anvisningar om hur Landstingets arvodesreglemente används för ekonomiska ersättningar inom Samordningsförbundet.

16 § Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år. Vid utträdet upplöses förbundet och 17 § i denna förbundsordning gäller.

17 § Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens om det eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan huvudmännen.

När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Härfter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 12 § i denna förbundsordning.

Förbundets styrelse svarar för likvidationen.

När styrelsen fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Detta sker genom framläggandet av en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet med redovisning av betalningen av skulder, försäljning av egendom och skiftet av därefter resterande tillgångar. Till förvaltningsberättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgivits medlemmarna är förbundet upplöst.

18 § Tvister

Tvist mellan förbundet och en eller flera medlemmar ska, om parterna inte kan nå frivillig uppgörelse, avgöras vid en allmän domstol i Sverige.

19 § Arkivtillsyn

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun ansvarar för tillsynen av att Samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

Förbundsordning för Samordningsförbund Uppsala län

Samordningsförbundet Uppsala län har inrättats med stöd av Lag (SFSnr 2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget, Uppsala, Knivsta, Håbo Enköping, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommun.

1§

Förbundets namn

Förbundets namn är Samordningsförbundet Uppsala län

2§

Förbundets säte

Förbundets har sitt säte i Uppsala kommun

3§

Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Landstinget i Uppsala län, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Uppsala, Knivsta, Håbo, Enköping, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommun.

4§

Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att genom finansiell samordning underlätta eller förbättra möjligheterna till egen försörjning för individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Förbundet ska också sträva efter en effektiv användning av gemensamma resurser och främja en positiv utveckling av verksamheten.

5§

Styrelse

Förbundet skall ledas av en styrelse.

Styrelsen skall bestå av 11 ledamöter med 11 ersättare. Varje medlem väljer 1 ledamot och 1 ersättare för denna. Ersättare har närvaro- och yttranderätt.

Ledamöter och ersättare väljs första gången för tiden september 2008 till den 31-12-2010. Härfter väljs ledamöter och ersättare för fyra år räknat från och med 1 januari året efter det val av fullmäktige i landsting och kommun ägt rum.

Styrelsen utser inom sig en ordförande, en 1:e vice ordf. och en 2:e vice ordf. för den tid som styrelsen bestämmer.

6§

Uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutförm om fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för verksamheten inom den finansiella samordningen,
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna,
3. besluta på vilket sätt de medel som står till förfogande för finansiell samordning skall användas,
4. finansiera insatser som avser individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser,
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder,
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen samt
7. fatta beslut om former för personalorganisationernas delaktighet

Ett samordningsförbund får inte besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda eller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning.

7§

Personal

Förbundsstyrelsen skall utse en tjänsteman som skall leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar. Styrelsen har rätt att anställa den personal som behövs för att utföra administrativa arbetsuppgifter.

8§

Initiativrätt

Medlem i förbundet har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen enligt sin huvudmans beslutsordning.

9§

Samråd

Styrelsen skall hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet samt om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

10§

Kungörelser

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden skall tillkännages på anslagstavlan hos medlemmarna och på förbundets anslagstavla.

11§

Andelar i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader i förhållande till de andelar som medlemmarna skall bidra med enligt 5§ SFS 2003:1210.

12§

Förbundsmedlemmarnas styrning och insyn

Styrelsen skall fastställa förbundets budget senast den 30 november varje år. Styrelsen skall dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten. Vid bildandet av Samordningsförbundet Uppsala län fastställs budgeten av medlemmarna vid bildandet av förbundet.

Styrelsen skall upprätta periodvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som tillställs förbundsmedlemmarna. Styrelsen skall också årligen till förbundsmedlemmarna i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall.

Förbundet får inte ingå borgen. Förbundet får heller inte sätta sig i skuld utöver det som gäller sedvanliga krediter för verksamheten.

13§

Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning skall granskas av revisorer för varje förbundsmedlems räkning. För Arbetsförmedling och Försäkringskassa skall en gemensam revisor utses. Landstinget och kommunerna utser vardera en revisor.

För samtliga revisorer skall finnas personlig ersättare. Mandattiden för revisorer och revisorsersättare är densamma som för styrelsens ledamöter.

14§

Ekonomiska ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska förmåner till ledamöter och ersättare i styrelsen samt till revisorer och revisorsersättare skall bestämmas enligt de ersättningsregler som gäller för förtroendevalda i Lanstinget Uppsala län. Revisorerna ersätts av samordningsförbundet.

15§

Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är därvid tre år. Vid utträdet upplöses förbundet och 16 § i denna förbundsordning gäller.

16§

Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens därom eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet.

När förbundet trätt i likvidation skall skulderna betalas och egendomen avyttras. Härfter skall kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 11 § i denna förbundsordning.

Förbundets styrelse svarar för likvidationen.

När styrelsen fullgjort sitt uppdrag skall den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Detta sker genom framläggandet av en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet med redovisning av betalningen av skulder, försäljning av egendom och skiftet av därefter resterande tillgångar.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgivits medlemmarna är förbundet upplöst.

17§

Tvister

Tvist mellan förbundet och en eller flera medlemmar skall, om parterna inte kan nå frivillig uppgörelse, avgöras genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande (1999:116)

18§

Arkivtillsyn

Ansvaret för tillsynen av att förbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (SFS 1990:782) åvilar kommunstyrelsen i Uppsala kommun.

19§

Förbundets bildande

Förbundet anses bildat när förbundsordningen har fastställts av medlemmarna senast den 30 augusti 2008.

Remissvar avseende reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län

Bakgrund

Samordningsförbundets nu gällande förbundsordning antogs av medlemmarna inför bildandet av förbundet år 2008. Samordningsförbundets styrelse har fattat beslut om ett förslag till reviderad förbundsordning. Förslaget skickas på remiss till samtliga medlemmar, som ombeds inkomma med synpunkter och svar på förslaget. Remissvar skickas senast den 30 september till:

info@finsamuppsala.se.

Ändringar i förbundsordningen ska godkännas av fullmäktige eller motsvarande hos samtliga medlemmar. Reviderad förbundsordning föreslås gälla från och med 2017-07-01.

Förslag till beslut

Östhammars kommun instämmer i huvudsak med den reviderade förbundsordningen. Vi vill dock lyfta fram nedanstående synpunkt mot bakgrund av att två av fyra av de huvudsakliga förändringarna i reviderad förbundsordning innebär ökat ansvar/inflytande för en av huvudmännen, Landstinget Uppsala län:

- **6 § Valberedning**

”Förbundet ska ha en valberedning med en representant vardera från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län samt en gemensam representant för kommunerna i länet. Via medlemssamråden kan kommunerna utse en gemensam representant. Landstingets representant är sammankallande.”

Erinran: Vi vill lyfta fördelarna med ett rotarande ansvar för sammankallandet så att samtliga huvudmän ges samma inflytande över och ansvar för arbetet i valberedningen.

I beredning av ärendet har följande deltagit: Håkan Dahlqvist och Rebecka Modin, Socialförvaltningen, Helene Ulman Lilja, Kommunledningsförvaltningen. Beslut har fattats av Kommunstyrelsen med stöd av Socialnämnden.

Remissvar avseende reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet Uppsala län

Östhammars kommun har på remiss tagit del av Samordningsförbundets reviderade förbundsordning (2016:20) och instämmer i huvudsak med denna.

Vi vill dock lyfta nedanstående synpunkt mot bakgrund av att två av fyra av de främsta förändringarna i reviderad förbundsordning innebär ökat ansvar/inflytande för en av huvudmännen, Landstinget Uppsala län, enligt följande:

6 § Valberedning

”Förbundet ska ha en valberedning med en representant vardera från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget i Uppsala län samt en gemensam representant för kommunerna i länet. Via medlemssamråden kan kommunerna utse en gemensam representant. Landstingets representant är sammankallande.”

Erinran: Vi vill lyfta fördelarna med ett rotarande ansvar för sammankallandet så att samtliga huvudmän ges samma inflytande över och ansvar för arbetet i valberedningen.

I beredning av ärendet har följande deltagit: Håkan Dahlqvist och Rebecka Modin, Socialförvaltningen, Helene Ulman Lilja, Kommunledningsförvaltningen. Beslut har fattats av Kommunstyrelsen med stöd av Socialnämnden.

Till KS au 6/9

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -08- 23	
Dnr: KS-2016-643	Dpl. 912

Från Socialdemokratiska föreningen i Alunda 20160817

Till Kommunstyrelsens arbetsutskott i Östhammar

Från S-föreningen ser vi en expansion av bygghus och fler innevånare vilket ger ett större behov att behålla servicen i Alunda Centrum. När det gäller uttagsautomat för kontanter behövs det 24 timmar per dygn för innevånarna i Alunda med möjlighet att få ut kontanter och även kunna se saldo . Alla innevånarna behöver ha möjlighet att kunna ta ut kontanter när behov uppkommer.

Att behålla uttagsautomaten i Alunda Centrum.

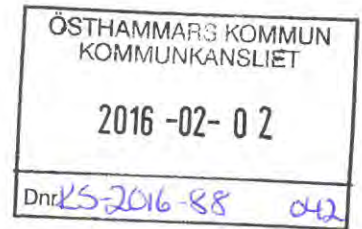
Att få behålla servicen av kontantuttag.

Att vara tillgänglig 24 tim

Att ha möjlighet att se kontoutdrag.

Enligt ordförande Örjan Mattsson.

Sekreterare Kurt Hedén

REDOVISNING AV PARTISTÖD

VÄNSTERPARTIET I ÖSTHAMMAR

Det partistöd vi har erhållit för kalenderåret 2015 har använts enligt följande:

- Gruppleddararvode , skatt och arbetsgivaravgift på det
- Propaganda, annonser, arvoden till föredragshållare
- Möten, fika, blommor till medverkande
- Resor, reskassa buss och bensinersättningar, inom kommunen och till distriktet i Uppsala
- Partistöd till vårt distrikt i Uppsala. obligatoriskt för stöd och utbildning
- Medlemskap i förening, Östhammar kommuns teaterförening

Allt har använts till vår verksamhet i Östhammars kommun

Revisorerna har granskat vårt bokslut och våra räkenskaper och godkänt det

Bifogar kopia av bokslut och revisionsberättelse

Östhammar den 24 januari 2016

Ingeborg Sevastik, kassör

VÄNSTERPARTIET I ÖSTHAMMAR

BOKSLUT FÖR ÅR 2015

Behållning vid årets början

I kassan	0	
Plusgiro	53.541,96	53.541,96

Inkomster

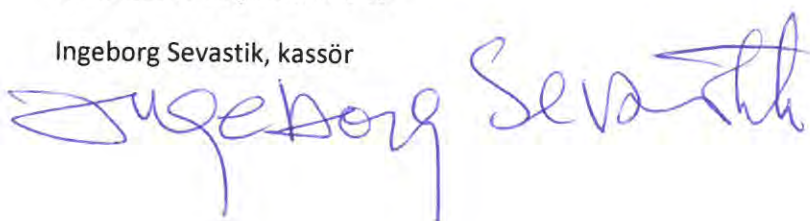
Partistöd	90.000	
Medlemsavgifter	666	
Ränta	0	90.666

Utgifter

Gruppledare	32.400	
Skatt	27.924	
Propaganda	13.677,50	
Möten	4.967,65	
Resor	1.130	
Partistöd/Gåvor	13.500	
Föreningar	100	
Tidningar	0	93.699,15
Förändring		- 3.033,15
Behållning vid årets slut		50.508,81

Östhammar 19 januari 2016

Ingeborg Sevastik, kassör

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÖSTHAMMARS VÄNSTERPARTI

Räkenskapsåret 2015

Undertecknade revisorer har gått igenom räkenskaper och handlingar för Östhammars Vänsterparti och funnit att allt skötts på bästa sätt

Vi vill därför föreslå att kassören och styrelsen beviljas ansvarsfrihet för år 2015

Östhammar den 19.1.2016

Stockholm den 21, 1, 2016

Magnus Eriksson

Ahmad Pourhossein

miljöpartiet de gröna

ÖSTHAMMARS KOMMUN KOMMUNIKATIONSKONTOR	
2016-04-29	
Dnr	KS-2016-88 042

2016-04-26

Östhammars kommun
Kommunledningskontoret
Inger Modig Lind
Box 66
742 21 ÖSTHAMMAR

Redovisning av partistöd 2015

Bifogar Miljöpartiet de gröna i Östhammar's redovisning av hur vi har använt det partistöd som utbetalats av Östhammars kommun avseende år 2015.

- Bilaga 1: Verksamhetsberättelse
- Bilaga 2: Balans- och resultatrapport
- Bilaga 3: Revisionsberättelse
- Bilaga 4: Granskningsrapport

Med vänlig hälsning

Ylva Lundh
Kassör

Bilagga 1

Verksamhetsberättelse för Miljöpartiet de gröna i Östhammars kommun 2015

Media

Representanter för Miljöpartiet de gröna i Östhammar har under året intervjuats av såväl lokal-tv och lokalradion som Östhammars Nyheter och Upsala Nya Tidning, och i samband med P4 Upplands granskning av Mervärdesavtalet även citerats i riksradien (P1, Ekot).

Gruppmöten

Miljöpartiet de gröna i Östhammar har under året hållit 5 gruppmöten inför Kommunfullmäktiges möten. Alla gruppmöten är öppna för samtliga medlemmar i Miljöpartiet de gröna i Östhammar.

Övrigt

Utöver dessa möten har representanter för Miljöpartiet de gröna i Östhammar deltagit i Kommunfullmäktigesammanträden, nämndmöten och möten med Länsföreningen MP Uppsala län samt möten med övriga oppositionspartier i Östhammars kommun. Miljöpartiet de gröna i Östhammar hade ett ombud vid kongressen 11-14 juni 2016 i Örebro.

Kommunpolitik

Miljöpartiet har haft följande representanter i kommunpolitiken i Östhammars kommun:

Kommunfullmäktige, ordinarie: Kerstin Dreborg och Åsa Lindstrand (politisk vilde från 2015-05-09)

Kommunfullmäktige, ersättare: Sten Hallberg och Yvonne Bertilsdotter Wahlbeck

Kommunstyrelsen, ersättare: Kerstin Dreborg

Bygg- och miljönämnden, ordinarie: Ylva Lundh

Barn- och utbildningsnämnden, ersättare: Freddie Eriksson

Socialnämnden, ersättare: Åsa Lindstrand (politisk vilde från 2015-05-09)

Lokala säkerhetsnämnden, ersättare: Arno Unge

Säkerhetsgruppen, ordinarie: Arno Unge

Östhammarshem, ersättare: Yvonne Bertilsdotter Wahlbeck

Valnämnden, ersättare: Sten Hallberg

Styrelsen

Styrelsen för Miljöpartiet de gröna i Östhammar har sedan årsmötet 2014 bestått av Sten Hallberg (ordförande), Ylva Lundh (kassör), Freddie Eriksson och Kerstin Dreborg.

Uppsala län

Miljöpartiet de gröna i Östhammar har haft följande representanter på länsnivå:

Länsföreningens styrelse, ersättare: Sten Hallberg

Fastighets- och servicenämnden, ersättare: Sten Hallberg

Styrelsen för Miljöpartiet de Gröna i Östhammars kommun genom Sten Hallberg, ordförande

Miljöpartiet de Gröna i Östhammar**Balansrapport 2015-12-31**

	2014-12-31	2015-12-31
Tillgångar		
Plusgiro	55 714	76 070
Bankkonto Nordea	63 901	63 901
Skattekonto		1
Summa tillgångar	119 615	139 972
Skulder och eget kapital		
Kortfristiga skulder	32 933	22 500 *
Summa skulder och eget kapital	32 933	22 500
 Balanserat resultat	 86 682	 117 472

Resultatrapport 2015-12-31

	2014-12-31	2015-12-31
Intäkter		
Kommunalt partistöd	41 004	100 207 **
Medlemsavgifter	0	0
Ränteintäkter	209	1
Valbidrag från länet	0	0
Summa intäkter	41 213	100 208
Kostnader		
Partiledararvode		45814 ***
Sociala avgifter		14393 ***
Annonsering	18 424	0
Annonsering facebook	8 924	0
Valrörelser och kampanjer	39 815	0
Kontorsmaterial	0	0
Telefon och internet	1 200	1 200
Serviceavgift Mpriks	2 000	2 000
Stöd till Grön Ungdom länet	10 000	0
Bankkostnader	1 015	1 002
Möten: lokaler m.m.	237	44
Kongress	10 912	4 965
Kurser, externa möten	4 874	0
Övriga kostnader	483	0
Summa kostnader	97 884	69 418
 Årets resultat	 -56 671	 30 790

*Kommunalt partistöd för första kvartalet 2016

**Partistöd 2015: 90 000 kr. 10 207 kr partiledararvode felaktigt periodiserat i bokslut 2014-12-31

***Partiledararvode inkl. sociala avgifter: 10 207 kr avser 2014, 50 000 kr 2015

Beslut om hur partiledararvodet skulle betalas ut fattades 2015-04-18

Revisionsberättelse

Utsedd revisor för Miljöpartiet de gröna i Östhammar har idag granskat föreningens räkenskaper för år 2015 och funnit dem noggrant förda och i god ordning.

Jag föreslår årsmötet att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för år 2015.

Östhammar den 06 april 2016

Nils Engerdahl, revisor

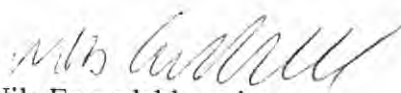
3730a 4

Granskningsrapport

Utsedd revisor för Miljöpartiet de gröna i Östhammar har idag granskat föreningens bokföring och protokoll för år 2015.

Det partistöd som erhållits har, i enlighet med Kommunallagens 2 kap 9§, använts för att stärka Miljöpartiet de grönas ställning i Östhammars kommun. Delar av partistödet har använts för att arvoda partiets gruppledare. I övrigt har medel använts för möten, kongressdeltagande, hemsida etc. 2000 kr betalades till partiets riksorganisation för hållande av medlemsregister, information och informationsmaterial, nätverk samt övrigt stöd.

Östhammar den 6 april 2016

Nils Engerdahl, revisor

Redovisning av mottaget partistöd till Nya Moderaterna under år 2015.

Nya Moderaterna i Östhammars kommun har 7 mandat i kommunfullmäktige och har för dessa mandat mottagit 140,000:- kr under 2015.

Nya Moderaterna har under år 2015 använt dessa medel till

Serviceavgift till Moderata Förbundet 70,000:-

- Planering och genomförande av utbildningar och konferenser för medlemmar och förtroendevalda.
- Medlemsärendehantering.
- Stöd till råd och nätverk på länsnivå.
- Stöd till Moderata Ungdomsförbundet Uppsala län.
- Kampanjstöd.
- Besöksverksamhet.
- Möten på länsnivå för förtroendevalda, exempelvis Förbundsråd, Gruppledarträffar och Föreningsordförandeträffar.
- Rekryterings- och medlemsvärvarprojekt och stöd.
- Politikutvecklingsstöd.

Medlemsmöten och sammankomster 21,120:-

Administration, utskick, porto, bankavgifter 5,588:-

Utbildning, konferenser 4,600:-

Resor 1,262:-

Uppvaktningar 406:-

Överskott från år 2015 37,024:-

Överskottet överförs till 2016 års räkning. Dessa medel avses användas under 2017-18 inför valet 2018, huvudsakligen då för utbildning, konferenser, medlemsaktiviteter, samt kostnader för valaktiviteter.

Per-Olof Olsson, ordförande (2015)

Christer Lindström, kassör

GRANSKNING AV REDOVISNING AV PARTISTÖD

Undertecknad, som är en av Östhammars Moderatförenings valda revisorer för verksamhetsåret 2015 har granskat redovisningen av partistödet under 2015.

Jag har granskat den ekonomiska redovisningen för år 2015 och funnit att den har skett enligt god redovisningssed och är i utmärkt ordning. Partistöd har erhållits med 140 000 kronor.

Hälften, 70 000 kr, av partistödet har använts till serviceavgift till länsförbundet för bl.a. utbildning och medlemsadministration m m.

Därutöver har ca 21 000 kr använts till medlemsmöten och sammankomster, ca 5 600 kr till utskick och porton m m, 4 600 kr till lokal utbildning och ca 1 700 kr till resor m m.

Överskottet, ca 37 000 kr, har överförts till 2016 och avses, tillsammans med ev. överskott 2017, användas huvudsakligen till utbildning och aktiviteter inför 2018 års val.

Östhammar den 21 april 2016

Sten Lindholm

2016-06-06

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -06- 07	
Dnr: 252016-88	Dpl: 042

Till kommunfullmäktige i

Östhammars kommun

REDOVISNING AV KOMMUNALT PARTISTÖD 2015

Härmed överlämnas underlag rörande användningen av det kommunala partistödet för år 2015.

Med vänlig hälsning

Bertil Alm
Kommunkretsens ordförande

Bilagor:

- Redovisning av partistödet 2015
- Granskningsintyg

REDOVISNING AV PARTISTÖDET 2015

Intäkter

Partistöd	160 000 kr
-----------	------------

Summa Intäkter	160 000 kr
-----------------------	-------------------

Kostnader

Expeditionskostnader och arvoden	33 462 kr
Information allmänheten	17 315 kr
Kurser, konferenser	22 728 kr
Möten och stämmor	45 279 kr
Övriga kostnader	6 353 kr

Summa Kostnader	125 137 kr
------------------------	-------------------

Resultat	34 863 kr
-----------------	------------------

Överskottet har fonderats i en valfond inför kommunvalet 2018.

Partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Intygas vidare att inga överföringar har gjorts i form av frivilliga eller att det av annat organisationsled uttaxerats exv andel av partistödet.

Medlemsavgifterna och deras användning är ej medtagen i denna redovisning.

Alunda den 31 maj 2015

Inga Alm
Kretskassör

GRANSKNINGSINTYG

Av Centerpartiet i Östhammars kommun utsedd som särskild granskare av användningen av partistödet för år 2015 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren använt partistödet.

Alunda den 5 juni 2016

Lennart Johansson

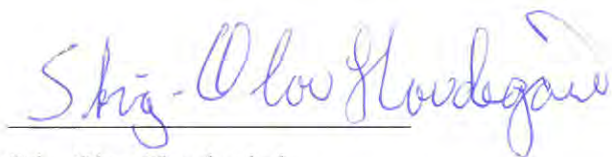
KSAU20160906, handling U 5 BOA
ÖSTHAMMARSKOMMUN
Korsstyrelsen
2016 -06- 09
Dnr: KS 2016-88
Dpl. 042

GRANSKNINGSINTYG gällande partistöd 2015.

Undertecknad har av Borgerligt Alternativs styrelse utsetts att granska om redovisningen av partistödet 2015 givit en rättvisande bild av hur partiet använt partistödet enl. 2 kap 11 § andra stycket i KL.

Jag har följt partiets aktiviteter under flera år och har tagit del av den Balans- och resultaträkningen, som med acklamation godkänts av partiets årsmöte 2016-04-07.

Östhammar 2016-06-08

Stig-Olov Hovdegård

Kommunstyrelsen
Östhammars Kommun

Redovisning av att partistödet använts för sitt ändamål under perioden 150101 – 151231.

Borgerligt Alternativ (BoA) är en Lokal Partiförening med uppgift att sprida partiets politiska budskap och bidra till att stärka demokratin och att bredda den borgerlig representation i Östhammars kommun.

Partiet är inte anslutet till något riksdagsparti, utan arbetar helt på lokal nivå. Inga ekonomiska överföringar har skett till någon del utanför den utbetalande kommunen. Samtliga erhållna grund- och mandatstöd har använts i partiföreningens verksamhet.

De största utgiftsposterna som partiet haft under året hänför sig till Annonsering och marknadsföring, samt mötesverksamhet. Partiets ekonomi är i balans.

Under verksamhetsåret 2015 har föreningen haft 6 protokollförda sammanträden, Därutöver 6 öppna sammanträden för allmänheten inför varje kommunfullmäktigemöte. Målsättningen med dessa möten är att bredda demokratin och i handling fungera som ett öppet och tillgängligt parti, där aktuella frågor kan diskuteras inför kommunfullmäktiges möten.

Under året har partiet varit representerat i följande styrelser & nämnder; Kf, Ks, BoM, BUN och i Slutförvarsgrupperna. Närvaron har varit 100 %-ig.

Partiets två ordinarie Ledamöter i Kf har även under året lämnat in fem Motioner och två Interpellationer. Lämnat remissvar på ÖPL och varit aktiva på Insändarsidorna i UNT och ÖN, huvudsakligen i frågor gällande kommunens Tillväxtstrategi och Räddningstjänsten. I sociala medier har partiet egen Hemsida och finns på Facebook och Twitter.

Arbetet med att få invånarna engagerade och intresserad av hur kommunen utvecklas och hur vi får ett alltmer demokratiskt samhälle, där öppenhet och tillgängligheten förbättras, är vår viktigaste uppgift.

Gimo 2016-06-08

Ann-Katrin Malmström
Ordförande Borgerligt Alternativ (BoA)

Östhammars Arbetarekommun (Organisationsnummer 817300-9278)

Redovisning av hur kommunalt partistöd har använts under året 2015

Behovet av denna handling grundas på ett nyligen infört krav i kommunallagen 2 kapitel §§9-11 samt kommunens på hemsidan synliga dokument

<http://www.osthammar.se/globalassets/dokument/regler/kf20140923b4.pdf>

Socialdemokraterna i Östhammars kommun, Arbetarekommunen, nedan förkortat "AK", har 20 mandat i KF och erhåller därmed 400.000 kr för 2015. Då vi erhåller ett kommunalråd utgår inte grundstödet 50.000 kr till oss.

Så här använde vi pengarna:

Intäkter

Partistöd	400000
-----------	--------

Utgifter

Expedition	110206
Representantskap	12269
Styrelsen	25696
1 maj	27612
Kongressdeltagande	20298
Övrigt	19414
Utgifter totalt	-215495

Expeditionen är en utgift som beskriver en förutsättning för att bedriva organiserad verksamhet. Möten för förtroendevalda och allmänhet, arkiv, datorer, kopiering och framtagning av informationsmaterial till medborgarna, porton, resekostnader etc. Lokalen är centralt belägen vid Gimo torg så medlemmarna lätt ska kunna nå oss och fråga om politiken. Ibland bjuder vi även in till möten i andra lokaler såsom Kvarnen. Det är en förutsättning för partidriften lokalt. AK har ingen personal utan allt arbete sker ideellt av förtroendevalda och partimedlemmar. De som innehar posterna ordförande, kassör, sekreterare och medlemsansvarig har rätt att få ersättning för bilresor och annat men det sker sällan. Ingen ersättning har utbetalts för/till personer bosatta utanför Östhammars kommun men som framgår nedan har inte all verksamhet avsett endast "kommunal demokrati" i Östhammars kommun.

Representantskap är våra partimöten där vi träffar medlemmar ca 3 gånger per år för att inhämta synpunkter och delge de förtroendevaldas beslut om lokala politiken. De kan innehålla såväl diskussionsgrupper som seminarier och föreläsningar av partiföreträdare från kommun, landstings och riksdag. Ofta är det lite av varje.

Styrelsen och där tillhörande verkställande utskott har ca 20 möten per år och där behandlas aktuella politiska frågor, främst inom kommunalpolitiken men i mindre mån även landstinget och riksdagspolitiken eftersom partiet grundas i sina medlemmar och åsikterna ska kunna föras vidare till rätt nivå. Vårt kommunalråd ingår här och redovisar vad som pågår i kommunledningen och får med sig synpunkter från partiet i

övrigt. Även ordförandena i nämnder redovisar med regelbundenhet viktiga frågor i deras nämnder.

1 maj är Socialdemokratins "stora dag" på året då vi informerar om vår politik till allmänheten i Gimo och Österbybruk. (Även rikspolitik och landstingspolitik förekommer dock.) Alla lokala utgifter betalas av AK men inga talare är arvoderade. Utgifter här är musik, fika, utrustning etc.

Kongressdeltagande. Detta avser utgifter för deltagande i Partikongress samt i de två distriktkongresser som hållits under 2015. (Partiet tillämpar en avgift av alla och betalar sedan ut reseersättning till deltagande individ, så att AK slipper den utgiften.) I strikt mening kan sägas att det inte är politiken i just Östhammars kommun som diskuteras där men genom den politiska helhet som Sverige har så regleras kommunens verksamhet av statliga beslut och även Landstinget påverkar kommunens verksamhet, så det går egentligen inte att särskilja vilja utgifter som påverkar "kommunal demokrati" och "annan demokrati".

Övriga utgifter är viss information om partiets budskap samt att det var ett kyrkopolitiskt val under 2015. Här ingår också "fullmäktigegrupp", som är en mötesform för våra valda KF-ledamöter och deras ersättare. Sammanträden för denna grupp sker varje torsdag innan fullmäktige. Andra utgifter är även att stå på Bakluckan vilket våra förtroendevalda gör flera gånger per år för att samtala med medborgare om vår politik i kommunen och på andra nivåer. Vi brukar även ha korvgrillning och dörrknackningar med material som delas ut, allt för att medborgarna ska bli informerade och få chansen till ansvarsutkrävande.

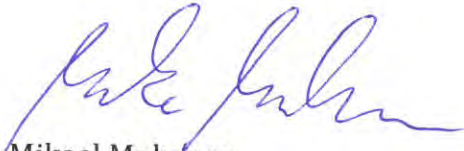
I stort sett hela överskottet sparas i sk Valfond som enligt gammal praxis sparas till kommande valrörelse, i detta fall till valet 2018. Med de förutsättningar vi har haft tidigare har det varit en nödvändig taktik för att möta den belastning på AK-kassan som ett valår innebär.

Om kommunfullmäktige anser att lagen innebär att våra "kommunala" utgifter ska särredovisas är vi tacksamma om 2016 års beslut som torde avse 2017 års verksamhet i partierna innehåller sådana tydliga krav, så får vi och troligen alla partier bryta upp vår befintliga redovisning och istället redovisa så att det kommunala kravet tillgodoses. Detta krav leder dock då till att partiernas interna arbete måste omorganiseras så att det blir vattentäta skott mellan partiernas olika nivåer och att det i ett valår inte blir tillåtet att samannonsera lokala och statliga krav och att vi lokala aktörer inte får annonsera om riksfrågor. Är detta lagstiftningens och KFs mening måste återigen avgränsningen om vad som ingår i begreppet "kommunal demokrati" tydliggöras. Detsamma gäller de år det är EU-val. Är AK då förhindrat att använda medel som kommer från kommunala partistödet till att agera lokalt i ett EU-val? Detta bör skrivas in i KFs beslut. (Lokala partiföreningens möjlighet att verka i frågor utanför kommunala verksamheten beskärs totalt av denna lag, om den ska tolkas enligt dess bokstav.)

Vi uppmanar Östhammars kommun att inhämta anvisningar från SKL hur denna lag ska omsättas i kommunala beslutet, så att det blir tydligt vad som gäller. Samtidigt förefaller det orimligt att varje kommun ska utarbeta egna regler för hur begreppet "kommunal demokrati" ska tolkas.

Redovisas av Sanne Eriksson, ordförande Östhammars Arbetarekommun.

Partiets särskilda granskare i form av revisorerna:

Mikael Muhonen

Gunnar Lindberg

Redovisning av hur kommunalt partistöd har använts och fördelats under år 2015

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun har under 2015 erhållit kommunalt partistöd. Bidraget har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin enligt följande redovisning:

Erhållet partistöd 2015	150000
Partistöd som kvarstår sedan tidigare	12218,15
Avgår kostnader enligt nedan	-43496,05
Partistöd som kvarstår till 2016:	118722,1

Kostnaderna har fördelats enligt nedan:

1 Löner och ersättningar till anställd personal	0
2 Lokalkostnader	0
3 Marknadsföring	0
4 Deltagande i utbildningar och konferenser	0
5 Material	0
6 Köpta tjänster	0
7 Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond	32500
8 Övriga utgifter, specificeras nedan	10996,05
Totala kostnader:	43496,05

Kommentarer till ovanstående kostnader:

- 1 Löner och ersättningar till anställd personal**
Sedvanliga arvoden till styrelse, körersättningar och övriga kostnadsersättningar
- 2 Lokalkostnader**
Kostnader för möteslokaler och lokaler för evenemang inklusive driftskostnader av desamma.
- 3 Marknadsföring**

- Marknadsföring genom annonser i lokalpress, flygblad, affischer och dylikt.
- 4 **Deltagande i utbildningar och konferenser**
Deltagaravgifter i både externa samt parti-interna konferenser och utbildningar.
- 5 **Material**
Kontorsmaterial, städmaterial och övrigt förbrukningsmaterial.
- 7 **Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond**
En viss del av vårt partistöd går enligt partiets stadgar till en gemensam valfond. Denna valfond kommer oss till nytta i samband med valår då vi får broschyrer och affischer upptryckta, besök i kommunen av partiets riksföreträdare, hjälp med utskick samt hjälp med personal via våra riksombudsmän med mera.
- 8 **Övriga utgifter**
Medlemsaktiviteter, ex. fika och julbord samt telefoni och post.

Datum	17-05-2016	Ort	Östhammar
Ordförande	[Signature]	Ledamot	[Signature]
Namnförtydligande	Jordan Arkeson	Namnförtydligande	Martin Wahlgren

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun

Adress Box 1932
Postadress 751 49 Uppsala
Org nr 802462-5124

Granskningsintyg

Härmed intygas att partiet har följt ändamålet för regler för partistöd i Östhammars kommun.

Datum	2016-06-03 2016	Ort	Uppsala
Distriktsskassor, SD Uppland	[Signature]	Namnförtydligande	Daniel Rege

2016-06-30

Granskningsintyg gällande Landsbygdspartiets Oberoende Östhammar 2015

Dnr:

25-2016-88

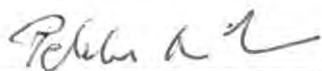
Dpl:

042

Undertecknad finner att Landsbygdspartiets Oberoende Östhammar har använt partistödet för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Som nytt parti har och är det viktigt att visa sig och få ut sitt budskap vilket partiets har gjort genom att dels närvara på lokala evenemang samt tryckt upp och delat ut material som tydliggör deras ståndpunkt.

Efter att gått igenom verksamhetsberättelser och revisionsrapporter så finner jag inget som tyder på att Lpo Östhammar har använt Partistödet till delar av partiorganisationen utanför Östhammars Kommun.

Östhammar den 26 maj 2016

Pekka Lindroos

Av Lpo Östhammar utsedd granskare av Partistöd

Redovisning gällande Partistöd för Landsbygdspartiets Oberoende 2014

Kvarstår från 2014
14 583 kr

Använt medel 2014
17 500 kr

Inköp av broschyrer inkl tryck och schablonkostnad
Resersättning vid utdelning av Lpos broschyrer på landsbygden Östhammars Kommun
Möten
Inköp av vindjackor plus T-shirt med Lpo logga (Reklam) till styrelsen

Redovisning gällande Partistöd för 2015 se Verifikationslista 2015-01-01 – 2015-12-31

Verifikationslista
2015-01-01 - 2015-12-31

Konto

IB 2015-01-01
Ver 1 2015-03-17 Årsmöteskostnad
Ver 2 2015-04-10 Lokal årsmöte
Ver 3 2015-05-10 Annons årsmöte
Ver 4 2015-07-20 Dekaler
Ver 5 2015-10-16 Utställning Stavby
Ver 6 2015-12-31 Reseersättning S.A.
Ver 7 2015-12-31 Partistöd 2015
Summa 2015-12-31

Tillgångar		Skulder
1910	1920	2010
Kassa	Bank	Eget kapital
-	14 583,00	- 14 583,00
	- 198,00	
	- 500,00	
	- 570,00	
	- 2 125,00	
	- 1 000,00	
	- 1 107,00	
	70 000,00	
-	79 083,00	- 14 583,00

Intäkter	Kostnader		
3100	4130	5800	5900
Partistöd	Möteskostnader	Reseersättningar	Reklam och PR
	198,00		
	500,00		
			570,00
			2 125,00
			1 000,00
		1 107,00	
- 70 000,00			
- 70 000,00	698,00	1 107,00	3 695,00

Summa tillgångar och skulder	64 500,00
Summa intäkter och kostnader	- 64 500,00

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -08- 29	
Dnr: KS-2016-88	Dpl: 042

Redovisning av kommunalt partistöd
Liberalerna Östhammar

Liberalerna Östhammar har år 2015 mottagit 70 000 kronor i partistöd av Östhammars kommun.

Den verksamhet som bedrivs inom partiföreningen syftar till att stärka Liberalernas och de liberala idéernas ställning inom kommunen samt att öka Liberalernas röstetal i allmänna val.

De huvudsakliga utgiftsposterna är kampanjkostnader, kanslikostnader, styrelsens verksamhet och övrig föreningsverksamhet. Under en mandatperiod fonderar partiföreningen en del av medlen för att kunna användas för kampanjaktiviteter under valår. Dessa medel används därefter för väljardialogen med invånarna i Östhammars kommun under valrörelser.

En del av de fonderade medlen deponeras årligen Liberalernas länsförbund, Liberalerna Uppsala län. Dessa medel återförs i sin helhet inför valrörelser i form av köp av varor och tjänster där stordriftsfördelar motiverar samordning vad gäller upphandling. Exempel på sådana varor och tjänster är köpt reklamutrymme och tryckeritjänster vad avser politisk kommunikation till väljarna i Östhammars kommun samt projektanställning av personal som bistår partiföreningen i dialogen med kommunens väljare.

För Liberalerna i Östhammars kommun
Östhammar den 29 augusti 2016

Firmatecknare

ÖSTHAMMAR KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2016 -08- 29	
Dnr:	Dpl:

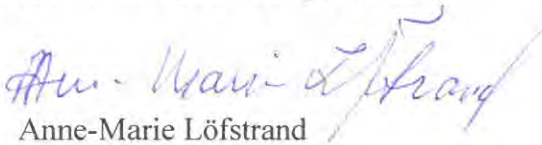
Granskningsrapport

Enligt lag ska en mottagare av partistöd årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen, dvs. för att stärka partiets ställning i den lokala demokratin. En särskild granskare som utsetts av mottagaren ska därutöver granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts.

Jag har granskat redovisningen som lämnats av Liberalerna Östhammar. I min granskning har jag haft tillgång till räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse. Jag anser att granskningen ger mig rimlig grund för mitt uttalande nedan.

Jag, som är av partiet utsedd särskild granskare, anser att den redovisning som Liberalerna Östhammar lämnat den 29 augusti 2016 ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Östhammar den 29 augusti 2016

Anne-Marie Löfstrand